

ΠΑΣΟΚ

Τομέας Οικονομίας και Ανάπτυξης

ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΩΣΤΑΣ
ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
& ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

ΣΟΛΩΜΟΥ 46, 10682 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 3804460 • FAX: 3847447

ΤΕΤΑΡΤΗ 15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1998

ΠΑΣΟΚ
ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:
**"Αναδιάρθρωση του δημόσιου τομέα της οικονομίας -
Χρηματοπιστωτικό σύστημα"**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

- **ΒΑΣΩ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ** Μέλος Ε.Γ., Υπουργός Ανάπτυξης
Θέμα: «Ανάπτυξη και Αναδιάρθρωση του Δημόσιου Τομέα της Οικονομίας
- **ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥ** Διοικητής ΑΤΕ
Θέμα: «Ο Νέος Ρόλος της ΑΤΕ»
- **ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΑΛΛΑΣ** Πρόεδρος Πειραιώς και Μακεδονίας-Θράκης
Θέμα: «Εξέλιξη στο Χρηματοπιστωτικό Σύστημα (εξαγορές-συγχώνευση-ανταγωνισμός)»
- **ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΘΕΙΑΣ** Γραμματέας της Τομεακής Επιτροπής Τραπεζών και Ασφαλιστικού
Θέμα: «Εκσυγχρονισμός του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος»
- **ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ** Γραμματέας του Τομέα Οικονομίας και Ανάπτυξης της Κ.Ε., Βουλευτής Θεσσαλονίκης
Θέμα: «Η μεγάλη Συμφωνία για το Αποφασιστικό Βήμα»
- **ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ** Πρόεδρος ΑΔΕΔΥ
Θέμα: «Αναδιάρθρωση του Δημόσιου Τομέα και ο Ρόλος του Συνδικαλιστικού Κινήματος»
- **ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ** Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Θέμα: «Οι Αλλαγές στις Εργασιακές Σχέσεις στο Νέο Τραπεζικό Σύστημα»
- **ΤΑΣΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ** Οικονομικός Σύμβουλος του Πρωθυπουργού
Θέμα: «Ανακατατάξεις και Στρατηγική στο Χρηματοπιστωτικό Τομέα»

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

- **ΓΙΑΝΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ** Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
Θέμα: «Η Αναδιάρθρωση του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος»
- **ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ** Διοικητής Εθνικής Τράπεζας
Θέμα: «Οι Νέοι Στόχοι της Εθνικής Τράπεζας»
- **ΣΟΥΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ** Πρόεδρος Δ.Σ. της Τράπεζας ΑΤΤΙΚΗΣ
Θέμα: «Εξελίξεις στη Χρηματοπιστωτική Αγορά»
- **ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ** Βουλευτής Αν.Γραμ. Τομέα Οικονομίας και Ανάπτυξης
Θέμα: «Χρηματοπιστωτικό Σύστημα και Κράτος»
- **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΣΕΛΑΣ** Πρόεδρος ΟΤΟΕ
Θέμα: «Οι Εργαζόμενοι Βασική Παράμετρος στον Εκσυγχρονισμό των Τραπεζών»
- **ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΟΛΥΖΩΓΟΠΟΥΛΟΣ** Πρόεδρος ΓΣΕΕ
Θέμα: «Τα Εργατικά Δικαιώματα και η Παγκοσμιοποίηση της Οικονομίας»
- **ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ** Πρόεδρος Δ.Σ. της Γενικής Τράπεζας
Θέμα: «Ο Ανταγωνισμός στο Νέο Τραπεζικό Τοπίο και οι Στρατηγικές Ανάπτυξης»
- **ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ** Γραμματέας Τομέα Συνδικαλιστικού και Μαζικών χώρων
Θέμα: «Παγκοσμιοποίηση της Οικονομίας και Αγορά Εργασίας»

ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ.ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ): Η Ν.Δ. απ' ό,τι φαίνεται πιστή στις παραδόσεις ζήτησε την ονομαστική ψηφοφορία για τη συνταγματικότητα του νομοσχεδίου που συζητείται στη Βουλή του Υπουργείου Γεωργίας κι έτσι δημιούργησε όλη αυτή την καθυστέρηση και την αναστάτωση.

Βεβαίως, είχαμε στη συνέχεια και τη συγκρότηση των προεδρείων των διαρκών επιτροπών της Βουλής για το πρώτο θερινό τμήμα και γι' αυτό υπήρξε αυτή η καθυστέρηση και η αναστάτωση.

Σας ζητάμε συγγνώμη και από τους προσκεκλημένους και τους συμμετέχοντες στην ημερίδα, αλλά και τους φίλους των ΜΜΕ και βεβαίως, συγγνώμη από τους φίλους και συντρόφους ομιλητές γιατί γνωρίζουμε ότι οι υποχρεώσεις τους είναι συνεχείς και είναι το πρόγραμμά τους ιδιαίτερα βεβαρημένο κι εμείς τους κλέβουμε πολύτιμο χρόνο.

Να μπούμε κατευθείαν στο θέμα μας χωρίς εισαγωγές. Απλώς να πω πως η σημερινή ημερίδα είναι η πρώτη από 5 ημερίδες που έχει αποφασίσει να πραγματοποιήσει ο Τομέας Οικονομίας και Ανάπτυξης της Κεντρικής Επιτροπής και συζητούν αυτές τις ημερίδες τις διαρθρωτικές αλλαγές στο δημόσιο τομέα της οικονομίας.

Οι 5 ενότητες, με πρώτη σήμερα τις αλλαγές στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, είναι οι τηλεπικοινωνίες, η ενέργεια, οι μεταφορές και η αμυντική βιομηχανία. Καλύπτουν σχεδόν το σύνολο του δημόσιου τομέα της οικονομίας.

Θα μας δώσουν τη δυνατότητα να εξειδικεύσουμε και μάλιστα το σημαντικό είναι σε μια πορεία υλοποίησης πολλών τμημάτων της πολιτικής από την κυβέρνηση, να εξειδικεύσουμε και να ολοκληρώσουμε τις θέσεις αλλά και να δημιουργήσουμε εκείνο το πολιτικό αλλά και κοινωνικό μέτωπο, αναγκαίο για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση αυτών των πολιτικών.

Πολιτικών που θεωρούμε πως αν και με καθυστέρηση είναι οι αναγκαίες που πρέπει να υπάρξουν για να πάμε με ασφάλεια στο 2000 και στο 2001, στο μεγάλο δηλαδή στόχο της εισόδου μας στην ΟΝΕ, στην τρίτη της φάση και φυσικά στο κοινό νόμισμα.

Να δώσω αμέσως το λόγο στο Γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής, το σύντροφο Κώστα Σκανδαλίδη για το δικό του χαιρετισμό στη σημερινή μας ημερίδα.

Κ.ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, αγαπητοί φίλοι και φίλες, νομίζω ότι στη δική μου μικρή τοποθέτηση, θα είναι πολύ σύντομη, αντί για χαιρετισμό, θα πρέπει να μιλήσω για 4 ουσιαστικά σημεία στα οποία πιστεύω ότι μέσα σε ένα γενικότερο πλαίσιο πρέπει να τοποθετηθεί αυτή η διαδικασία που ξεκινάει σήμερα ο Τομέας Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Κατ' αρχήν, θεωρώ ότι είναι αξιοπρόσεκτη η πολιτική πρωτοβουλία που πήρε ο Τομέας. Πιστεύω ότι αυτό είναι από τα βασικά στοιχεία της πολιτικής μας και θα έλεγα ότι έχουμε και κάπως αργήσει σε σχέση με αυτή τη λειτουργία, γιατί πιστεύω ότι η τεκμηρίωση, η διατύπωση θέσεων βοηθάει τη συλλογική απόφαση, αναζωογονεί την πολιτική διαδικασία στο Κίνημα στο σύνολό του και ασφαλώς, αναδεικνύει κι ένα στελεχιακό δυναμικό που σε διάφορους τομείς της Κυβέρνησης, του Κινήματος, των συνδικάτων, των θεσμών είναι ενταγμένα και διαταγμένα και δουλεύουν στα πλαίσια υλοποίησης των προεκλογικών ή των προγραμματικών δεσμεύσεων του Κινήματος και δείχνει και την υπεροπλία των στελεχών και μια θετική εξέλιξη, που αυτή την εποχή φαίνεται να υπάρχει στο κόμμα μας και στη λειτουργία του.

Οι 5 τομείς που είπε προηγούμενα ο Γ.Μαγκριώτης, δηλαδή το χρηματοπιστωτικό σύστημα, οι μεταφορές, οι τηλεπικοινωνίες, η ενέργεια και η αμυντική βιομηχανία, ασφαλώς είναι οι κεντρικοί τομείς του ανταγωνισμού στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία. Είναι οι τομείς του παρόντος και του μέλλοντος.

Είναι οι δυναμικοί κλάδοι μιας αυτοτροφοδοτούμενης και εξωστρεφούς ανάπτυξης, όταν τα διευρωπαϊκά και τα παγκόσμια, διεθνή δίκτυα υποδομών σ' αυτούς τους εξαιρετικά ανεπτυγμένης τεχνολογίας τομείς παίρνουν τη θέση τους στον οικονομικό ανταγωνισμό, θα είναι και ο κύριος χώρος με βάση το οποίο θα διαμορφωθεί ο νέος διεθνής καταμερισμός της εργασίας και του κεφαλαίου και γενικότερα η πορεία του οικονομικού ανταγωνισμού τα επόμενα χρόνια.

Θεωρώ, επίσης, ότι η συγκυρία αυτή είναι θετική για το ΠΑΣΟΚ γιατί δείχνει ότι η συλλογική επεξεργασία της πολιτικής και η ιεράρχηση των βημάτων μπορεί να εντάσσεται μέσα στους στόχους της πολιτικής συγκυρίας και να συνδέεται με τις μεγάλες εθνικές επιλογές.

Κι επειδή τον τελευταίο καιρό υπάρχει μια προοιούσα συζήτηση γύρω από το κατά πόσο το ΠΑΣΟΚ μπορεί με ένα συλλογικό τρόπο, στα πλαίσια της νέας συλλογικότητας που έχει επανειλημμένα διατυπώσει ο ίδιος ο Πρόεδρος μας, να δώσει μια κατεύθυνση κι ένα προσανατολισμό στη δράση του υποκειμένου, του Κινήματος, νομίζω ότι αυτή η εξέλιξη αφορά το σύνολο των στελεχών του ΠΑΣΟΚ, είναι πάρα πολύ θετική και έχει δύο βασικούς στόχους.

Ο πρώτος στόχος είναι να προσανατολίσει τη δράση του Κινήματος στα πραγματικά νέα δεδομένα στη μάχη ζωής που δίνει ο τόπος αυτή την εποχή και ο δεύτερος στόχος είναι, μέσα από αυτό τον προσανατολισμό να υπάρξει κι ένας αναπροσανατολισμός της δράσης και της πολιτικής των στόχων και της στρατηγικής για το ίδιο το συνδικαλιστικό κίνημα, το οποίο πρέπει στη σημερινή συγκυρία να διαμορφώσει μια δική του καινούργια προοδευτική στρατηγική υπέρ των δυνάμεων της εργασίας, στα πλαίσια όμως όχι μιας τυφλής ρήξης ή αντιμετώπισης των νέων δεδομένων με ένα αφοριστικό τρόπο, αλλά στα

πλαίσια προσαρμογής στα καινούργια δεδομένα, έτσι ώστε να αναζωογονηθεί το γενικότερο αριστερό και προοδευτικό κίνημα.

Πιστεύω ότι αυτό που ξεκινάει σήμερα ο Τομέας Ανάπτυξης και Οικονομίας - και κλείνω το πρώτο σημείο - με αυτά που ήδη συντελούνται στον Τομέα Συνδικαλιστικού του ΠΑΣΟΚ, κάνουν τους δύο τομείς αυτούς κρίσιμους κρίκους για τους επόμενους μήνες και με τη δική μας συμμετοχή και καθοδήγηση φαντάζομαι ότι αυτή η διαδικασία θα δώσει τους πλούσιους καρπούς που πιστεύουμε όλοι μας για τους επόμενους κρίσιμους μήνες.

Το λέω αυτό γιατί η εξέλιξη αυτή αφορά το σύνολο των στελεχών του ΠΑΣΟΚ και όχι τον καθένα ξεχωριστά που στο δικό του μετερίζι μπορεί να θέλει να οικειοποιηθεί ή να αναδείξει τη δική του παρουσία και πολιτική, αλλά αυτό που έχει σημασία τελικά είναι μια συλλογική προσπάθεια που οδηγεί στην ανάπτυξη ενός πραγματικού κινήματος παραγωγικής ανασυγκρότησης της χώρας.

Το δεύτερο σημείο αναφέρεται στην ανάγκη της ιδεολογικής μας ηγεμονίας στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας. Αυτή η πορεία του ΠΑΣΟΚ μπορεί να ξαναφέρει στο προσκήνιο την πολιτική μας ηγεμονία, όχι μόνο στο επίπεδο της πρότασης ή της στρατηγικής, αλλά κυρίως στο πεδίο της συνειδητοποίησης από την πλευρά της κοινωνίας των βασικών στόχων και της αξιοπιστίας της δικής μας πρότασης. Αυτό σημαίνει η πολιτική ηγεμονία που θα στηριχτεί στη νέα συλλογικότητα όπως έχουμε πει.

Ποιό είναι όμως το πρόβλημα; Οτι αυτή η πολιτική ηγεμονία δεν μπορεί να υπάρξει και δεν μπορεί να δώσει προοπτική πέρα από το αύριο ή το σήμερα και το αμέσως αύριο εάν δεν υπάρξει μια ταυτόχρονη προσπάθεια ανάκτησης μιας ιδεολογικής ηγεμονίας.

Σ' αυτή την ιδεολογική ηγεμονία θέλω να πω μερικά σημεία. Πρώτον, πρέπει να οριοθετήσουμε την πολιτική μας στρατηγική ως προοδευτική στρατηγική. Απέναντι στην πολιτική της ιδιωτικοποίησης και της άνευ όρων λειτουργίας της αγοράς, που πρεσβεύουν οι συντηρητικές δυνάμεις, χαρακτηριστικό παράδειγμα η αντίληψη της Ν.Δ. για τη λειτουργία του ΟΤΕ πριν από το 1993 και τα αντίστοιχα μέτρα που πήρε τότε ή που ήθελε να πάρει σε σχέση με τη δική μας πολιτική, πρέπει να ενταχθεί σε μια συνδυασμένη πολιτική διαρθρωτικών αλλαγών, όπου κάνει ταυτόχρονα αλλαγές, τομές στο δημόσιο τομέα, στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, στην αποκέντρωση και την αλλαγή του κράτους, στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, στις σχέσεις εργασίας και απασχόλησης, στην αναπτυξιακή διαδικασία και την παραγωγική ανασυγκρότηση του τόπου στο κοινωνικό κράτος.

Εάν δεν ενταχθεί αυτή η επιμέρους πολιτική των διαρθρωτικών αλλαγών στην οικονομία και κατ' επέκταση και πιο εξειδικευμένα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα σ' αυτή τη συνολική πορεία των διαρθρωτικών αλλαγών, που έχουν σχέση με μια προοδευτική πολιτική

στρατηγική, δεν θα μπορέσει σε καμία περίπτωση το ΠΑΣΟΚ να ανακτήσει στο λαό αυτή τη δυναμική που απαιτείται για να στηρίξει μακροπρόθεσμα αυτές τις αλλαγές που σήμερα με πάρα πολύ προσπάθεια η Κυβέρνησή μας επιχειρεί.

Αυτό είναι το ένα σημείο, η οριοθέτηση της προοδευτικής στρατηγικής. Το δεύτερο σημείο, που πρέπει επιτέλους να ξεκαθαρίσει και νομίζω ότι είμαστε στο τελικό στάδιο ξεκαθαρίσματος, αφού έχουμε εξαγγείλει πάρα πολλά μέτρα, διαρθρωτικά και άλλα, για διάφορες επιχειρήσεις του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, πρέπει να ξεκαθαριστεί απολύτως τι είναι αυτό που μετοχοποιείται και παραμένει στο Δημόσιο, τι είναι αυτό που ιδιωτικοποιείται, που είναι πολύ μικρό και λίγο, τι είναι αυτό που εξυγιαίνεται και παραδίδεται σε καινούργιους κανόνες στα πλαίσια της ιδιωτικής οικονομίας.

Αυτά τα τρία σημεία που είναι ακριβώς ότι εμείς δεν έχουμε κάνει μια πολιτική επί δικαίους και αδίκους λέγοντας ότι ξεπουλούμε ή κάνουμε ή δείχνουμε, πρέπει να αποκτήσουν συγκεκριμένη υπόσταση. Σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις, στη συγκεκριμένη διαδικασία κλπ.

Δεν μπορεί ένας παράγοντας ενός υπουργείου να πηγαίνει χωρίς να έχει πλήρη γνώση αυτών των βημάτων και να λέει π.χ. θα κάνω αυτό στην Εκθεση Θεσσαλονίκης ή στο Λιμάνι του Πειραιά, χωρίς εμείς να έχουμε ξεκαθαρίσει τα βήματα αυτών, της μορφής. Γιατί η κάθε επιχείρηση ξεχωριστά, ο κάθε Τομέας έχει τελείως ιδιαίτερο χαρακτήρα και πρέπει να πάρει μια ανάλογη μορφή.

Και η έκταση των ιδιωτικοποιήσεων δεν είναι αυτή που εμφανίζεται συνεχώς και μας ταυτίζει με τη Νέα Δημοκρατία, και η μετοχοποίηση είναι μια πολιτική που πραγματικά ανασυγκροτεί το δημόσιο τομέα και πρέπει να γίνει. Και η εξυγίανση του δημόσιου τομέα ή τμημάτων του δημόσιου τομέα ή επιχειρήσεων πρέπει να γίνει για να υπάρξει στρατηγική ανάπτυξης των αντίστοιχων επιχειρήσεων. Αρα αυτό είναι το δεύτερο σημείο, για την ανάκτηση της ιδεολογικής μας ηγεμονίας, το πλήρες ξεκαθάρισμα στο χρόνο, στο χώρο, στα βήματα και στις μορφές αυτών των πραγμάτων που εντάσσονται σ' αυτό που λέμε διαρθρωτικές αλλαγές.

Το τρίτο σημείο, είναι ότι πρέπει να απαντήσουμε επιθετικά σ' ένα πολιτικό κλίμα που διαμορφώνεται. Και εδώ, έχουμε μεγάλη ευθύνη σαν κόμμα. Δεν είναι οι οικονομικοί παράγοντες που δίνουν σανίδα σωτηρίας στο Σημίτη και στην Κυβέρνηση, όπως λέγεται και γράφεται κατά κόρον αυτές τις μέρες, γιατί ξαφνικά εμφανίστηκαν ως από μηχανής θεοί για να αγοράσουν μια τράπεζα ή να δώσουν τα ωραία τους χρήματα για να μπουν μέσα στην ελληνική αγορά.

Είναι η θετική εξέλιξη της οικονομίας και η σταθερότητα που αποκαταστήσαμε, είναι το κλίμα εμπιστοσύνης στην αγορά που αποκαταστάθηκε, είναι ο τρόπος που αντιμετώπισε η δραχμή την υποτίμησή της στη συνέχεια που έδειξε μια αντοχή και σταθερότητα της

οικονομίας. Είναι η μείωση, η πραγματική μείωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών έτσι όπως εκφραζόντουσαν πριν από λίγα χρόνια και είναι το Χρηματιστήριο, τα έργα που γίνονται στη χώρα.

Είναι γενικά, η εφαρμογή μιας συγκεκριμένης πολιτικής η οποία οδηγεί σε τελευταία ανάλυση στον άλλο τον επενδυτή να 'ρθεί να πει: "Εγώ θα πάω να αγοράσω ή θα κάνω ή θα δείξω", όταν εμφανίζεται μια οικονομία που έχει αντοχές. Δεν σημαίνει ότι λύσαμε τα προβλήματα, ότι έφυγε η αβεβαιότητα, ότι δεν είμαστε υποχείρια πολλές φορές αστάθμητων παραγόντων που γίνονται σε όλα τα πεδία της γης, ιδιαίτερα μέσα από το χρηματοπιστωτικό σύστημα ή τα Χρηματιστήρια αλλά είναι σαφές ότι έχουμε κάνει θετικά βήματα.

Και αντί εμείς σαν πολιτικό όπλο να το αξιοποιήσουμε αυτό, υποτασσόμαστε σε μια διαμόρφωση ενός κλίματος που δεν βοηθάει. Και εδώ πάλι πρέπει να επιστρέψουμε στο υποκείμενο, στο Κόμμα μας, στο Κίνημά μας, στα Συνδικάτα που θα στηρίξουν, θα διευρύνουν, θα επιταχύνουν τις αλλαγές ταυτόχρονα με αυτή την αποκατάσταση του θετικού κλίματος.

Και τέλος, είναι σαφές ότι αλλαγές δεν γίνονται -για το δεύτερο σημείο- με οικονομικές αποφάσεις αλλά γίνονται από κοινωνικές δυνάμεις. Αυτό σημαίνει ότι η θέση των εργαζομένων -ένα μέγα θέμα σε όλες τις αλλαγές που κάνουμε-, η εγκατεστημένη νοοτροπία που πρέπει να αντιπαλέψουμε αλλά και η αύξηση της παραγωγικότητας που είναι αδήριτη ανάγκη για την χώρα, δεν μπορεί να ισοπεδώνει τα αισθήματα ανασφάλειας που νιώθουν σήμερα οι εργαζόμενοι και όλα αυτά τα πράγματα και να τους αντιμετωπίζει σαν να είναι συλλήβδην η κοινωνία απέναντι.

Η κοινωνία θα πρέπει να μπει θετικά σε αυτό, και πρώτα οι εργαζόμενοι στους ίδιες επιχειρήσεις και στον δημόσιο τομέα. Αρα εκεί είναι ένα θέμα επίσης πολιτικής, που αφορά την ιδεολογική μας ηγεμονία. Και είναι βασικός κρίκος στις μετέπειτα εξελίξεις.

Δυο λόγια τώρα -και είναι το τρίτο σημείο-, για την εξέλιξη στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Αυτό θα το αναλύσει και η Βάσω και οι άλλοι εισηγητές που έχουμε στην πολύ πλούσια πραγματικά Ημερίδα που κάνει σήμερα ο Τομέας Οικονομίας- Ανάπτυξης.

Εγώ νομίζω ότι είναι μια ραγδαία εξέλιξη, της οποίας τις διαστάσεις δεν τις έχουμε ακόμα συνυπολογίσει. Δεν είναι μόνο η απελευθέρωση της κυκλοφορίας και η επέκταση και η συγκεντροποίηση του κεφαλαίου που είναι σ' ένα κόσμο χωρίς ουσιαστικά οικονομικά σύνορα και με την δυνατότητα πρόσβασης σε κάθε αγορά σ' αυτό τον κόσμο χωρίς σύνορα που είναι που διαμορφώνει μια εποχή πραγματικά που θα μπορούσαμε να την ονομάσουμε του χρηματιστηριακού και του τραπεζικού κεφαλαίου.

Δεν είναι τυχαίο δηλαδή ότι οι μεγάλες επενδύσεις έρχονται σήμερα στις τράπεζες, στις διαδικασίες αυτές, διότι η όλη διαδικασία της οικονομίας στηρίζεται στην κυκλοφορία κυρίως του χρήματος που ξεκινά από τα Χρηματιστήρια με την άυλη κυκλοφορία εν πάση περιπτώσει, την κοινωνία της virtual reality και της κατάργησης ουσιαστικά της υπεραξίας με την κλασική έννοια που ξέραμε, μέχρι την γιγαντιαία συγχώνευση πιστωτικών Ιδρυμάτων και επιχειρήσεων σ' ένα αμείλικτο και παγκοσμιοποιημένο ανταγωνισμό.

Εδώ, πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ένα πράγμα. Εθνική υποδομή δεν μπορεί να εστιάζεται μόνο σε κερδοφόρες κλασικά τράπεζες-ψιλικάτζίδικα, αλλά σε μεγάλες και εύρωστες επιχειρήσεις που μπορούν να σταθούν στον ευρωπαϊκό και διεθνή ανταγωνισμό. Αυτό, δεν μπορεί να το αντιμετωπίσουμε εμείς. Δεν μπορεί να το αντιμετωπίσουμε και να πούμε: "Θα το καταργήσουμε, δεν θα το κάνουμε αυτό, θα κάνουμε κάτι άλλο".

Πρέπει εδώ η Κυβέρνηση, σ' αυτή την εξέλιξη είναι υποχρεωμένη να διασφαλίσει την κοινωνική συνοχή, την προστασία των αποταμιευτών, την ενίσχυση της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας των δυνάμεων στις οποίες τελικά θέλουμε να στηρίξουμε τη νέα ευημερία. Και βέβαια, το ίδιο το χρηματοπιστωτικό σύστημα μπορεί και πρέπει να ενισχύσει αυτή την προσπάθεια, γιατί μακροπρόθεσμα το ίδιο οφελείται από μια εύρωστη, ισχυρή και ευημερούσα κοινωνία.

Μέσα δηλαδή στην πανδαισία των συγχωνεύσεων, των μεγάλων επιλογών, των μεγάλων ανακατατάξεων και των γιγαντιαίων επιχειρήσεων, πρέπει να μπει η λογική της κοινωνικής συνοχής και ως στοιχείο της αυριανής κερδοφορίας που θα προέλθει μέσα από την συνολική κοινωνική ανάπτυξη και οικονομική ανάπτυξη και όχι απλά από τη νοοτροπία του εύκολου κέρδους που συνήθως σ' αυτό το σύστημα επικρατούσε μέχρι πριν από λίγο καιρό ή μέχρι τώρα εν πάση περιπτώσει. Αρα, εδώ έχουμε ένα μεγάλο θέμα που νομίζω ότι είναι το αντικείμενο και της σημερινής Ημερίδας, στα πιο ειδικά του σημεία.

Και το τελευταίο σημείο, θέλω να πω δυο λόγια για τις δυνάμεις της νέας ευημερίας και το ΠΑΣΟΚ. Μια που μίλησα για δυνάμεις της νέας ευημερίας, πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ένα πράγμα. Εμείς πρέπει να γεφυρώσουμε την σημερινή αστάθεια, ρευστότητα και ανασφάλεια σ' ένα κόσμο που κινείται μ' αυτές τις ταχύτητες, μέσω της επιτυχίας των εθνικών στόχων, με ένα αυριανό μοντέλο ευημερίας για το λαό μας. Αυτό σημαίνει προοδευτική δύναμη και αυτό σημαίνει αριστερή και σοσιαλιστική ιδεολογία και δύναμη, αυτό είναι.

Αυτό για να γίνει, πρέπει να καλλιεργείται η προσδοκία έμπρακτα αλλά και η εμπιστοσύνη από τις κοινωνικές δυνάμεις. Και εγώ θέλω να σας κάνω ένα παραλληλισμό πολύ απλό. Στην δεκαετία του '70 όταν ιδρύθηκε το ΠΑΣΟΚ, θυμόσαστε ότι στηρίχθηκε στα στρώματα εκείνα που βγαίνανε για πρώτη φορά στην παραγωγική διαδικασία, που τέλειωσαν τα Πανεπιστήμια ή τα Γυμνάσια τότε και που είχαν όλη τη δυνατότητα και

αποτέλεσαν την σπονδυλική στήλη του ΠΑΣΟΚ, γιατί υπήρχε η προσδοκία της μεγάλης αλλαγής που ερχόταν να τα ενσωματώσει σε μια λογική που στην πράξη αποδείχτηκε μια λογική διαμέσου του κράτους.

Η προσδοκία να πάει να πιάσει θέση στο δημόσιο, να αλλάξει το κράτος των μισών Ελλήνων, να αλλάξουν όλα αυτά τα πράγματα. Ήταν μια άλλη εποχή. Σήμερα, δεν υπάρχει αυτός ο δρόμος. Και πρέπει να ξανά απευθυνθούμε σ' αυτά τα στρώματα, για να υπάρξει, για να μιλάμε σοβαρά για ανασυγκρότηση του υποκειμένου και του ΠΑΣΟΚ. Όχι γενικά και αόριστα σε κάποιους που τους καλούμε να αλλάξουν νοοτροπία και τακτική.

Εάν δεν εκφράσεις το κίνημα των νέων παραγωγικών δυνάμεων, την επιχειρηματική πρωτοβουλία, την επιστροφή της πολιτικής στο χώρο του ιδιωτικού, τη δυνατότητά της να αλλάξει την καθημερινή ζωή και να αναπτύξει με αίσθημα ασφάλειας τις συνθήκες της νέας ευημερίας, δεν μπορεί να υπάρξει μια τέτοια ανασυγκρότηση.

Πρέπει ταχύτατα να προσαρμοστούμε σ' αυτό. Δεν σημαίνει καμία στροφή. Σημαίνει, η προοδευτική στρατηγική στα καινούρια δεδομένα. Το 2000 ήρθε. Κρίνει -λέμε- την είσοδο στην ΟΝΕ. Δεν κρίνει μόνο την είσοδο στην ΟΝΕ. Όλοι την θέλουν την ΟΝΕ, την θεωρούν όμως κάτι σαν μια νομοτέλεια. Οτι έτσι εν πάση περιπτώσει πρέπει να γίνει και θα γίνει. Η ουσία είναι τι κάνεις την επόμενη μέρα. Και ποιά οικονομία είναι αυτή που θα δώσει τη μάχη της και με ποιές κοινωνικές παραγωγικές δυνάμεις την επόμενη ημέρα, που θα διαμορφωθούν από σήμερα;

Οι στόχοι του 2000, δεν είναι στόχοι κάποιων μακροοικονομικών δεικτών. Είναι κυρίως στόχοι κοινωνικής και οικονομικής ανασυγκρότησης. Και εκεί πρέπει να απαντήσουμε αν θέλουμε να μιλάμε για το 2004 σε ολοκλήρωση ενός ποιοτικού άλματος που συντελέστηκε στην δεκαετία 1994-2004.

Γιατί εγώ επιμένω και διαχωρίζω τις ιστορικές περιόδους του ΠΑΣΟΚ, όχι στην περίοδο πριν και μετά τον Ανδρέα Παπανδρέου αλλά στην δεκαετία του '80 που έθεσε κάποιες βάσεις και στην δεκαετία του 1994-2004 που η Ελλάδα έτοιμη πια να κάνει ένα ποιοτικό άλμα μπορεί και το πραγματοποιεί. Και είναι μια ενιαία πορεία που πρέπει εμείς να την εγγυηθούμε. Και αυτός θα είναι ο δρόμος ενότητας, προοπτικής και δικαίωσης αν θέλετε του Κινήματός μας.

Αρα με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον, πάντοτε νικούσαμε. Όσο γυρίζαμε το μέλλον στο παρελθόν, χάναμε. Το ΠΑΣΟΚ δεν κέρδισε ποτέ από μια διαχειριστική λογική που ήταν κλεισμένη στον εαυτό της, αλλά με έναν ορίζοντα μακροπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο, επίτευξης εθνικών στόχων. Και αυτό είναι που θα κρίνει την διάψευση των σεναρίων κατακερματισμού του πολιτικού συστήματος και όσους οραματίζονται μια πορεία τελείως διαφορετική από αυτήν που υπάρχει σήμερα και με ένα ΠΑΣΟΚ κομπάρσο των εξελίξεων.

Νομίζω ότι αυτό είναι το στοίχημα που πρέπει να κερδίσουμε, και χαιρετίζοντας την έναρξη αυτής της διαδικασίας σας καλώ να παλέψουμε όλοι μαζί να το κερδίσουμε. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον σύντροφο τον Γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής τον Κώστα τον Σκανδαλίδη. Να ευχαριστήσουμε την Βάσω την Παπανδρέου που είναι μαζί μας, να την συλλυπηθούμε για το θλιβερό γεγονός ότι έχασε την μητέρα της πριν από μερικές ημέρες και να την ευχαριστούμε δυο φορές που είναι σήμερα μαζί μας, ξέροντας ότι πέρα από την ημερίδα έχει την επιτροπή μετά στη Βουλή για το νομοσχέδιο για τον ΕΟΤ και βεβαίως τα κυβερνητικά της καθήκοντα και το Ε.Γ. το απόγευμα. Πιστεύουμε ότι θα την έχουμε το απόγευμα στο κλείσιμο. Θα κλέψει χρόνο από το Ε.Γ. για να είναι μαζί μας στο κλείσιμο της ημερίδας μας.

Β.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, θα ήθελα κι εγώ να πω ότι η πρωτοβουλία του τομέα είναι πολύ σημαντική. Απλώς θα έπρεπε να είχε γίνει λίγο νωρίτερα, αλλά "κάλλιο αργά παρά ποτέ". Πριν από μερικές δεκαετίες, αν έθετε κανείς το ερώτημα τί χρειάζεται να γίνει για την ανάπτυξη της χώρας μας, η απάντηση θα ήταν ότι χρειάζεται πρώτον πόροι και δεύτερον πρόγραμμα.

Σήμερα όμως μετά από δύο προγραμματικές περιόδους, '88-'93 και '94-'99, οι οποίες συνοδεύτηκαν με σημαντική εισροή πόρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εν όψει της τρίτης προγραμματικής περιόδου από το 2000 στο 2006, σίγουρα θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι χρειάζονται και άλλα στοιχεία για να προχωρήσει η ανάπτυξη.

Χρειάζεται να λειτουργήσουν περισσότερο αποτελεσματικά οι θεσμοί της οικονομίας, οι αγορές προϊόντων και υπηρεσιών, οι αγορές χρήματος και κεφαλαίων, η αγορά εργασίας, το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Πάνω απ' όλα απαιτείται μια οργανωμένη δημόσια παρέμβαση που θα εκφράζει την συνολική βούληση για οικονομική πρόοδο και ευημερία, που θα καθορίζει τους κανόνες των οικονομικών λειτουργιών και που θα παίρνει τις αναγκαίες πρωτοβουλίες για την προσαρμογή των θεσμών της οικονομίας και της ανάπτυξης στις σύγχρονες εξελίξεις.

Αυτή είναι συντρόφισσες και σύντροφοι η εμπειρία που έχουμε αποκτήσει από τη διακυβέρνηση της χώρας την δεκαετία ου '80 και του '90. Αυτή είναι η εμπειρία μας από την προσφορά που κάναμε στον τόπο ως κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ. Αυτή είναι η εμπειρία μας από την διαπραγμάτευση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και από την μελέτη εμπειριών άλλων χωρών.

Αυτή, τέλος, είναι η εμπειρία μας όχι μόνο από τις επιτυχίες που είχαμε όλα αυτά τα χρόνια, αλλά και από τα αναπόφευκτα λάθη που έγιναν την περίοδο από το '80 και μετά. Η συντηρητική εκδοχή της διαρθρωτικής πολιτικής έχει ως μοναδικό στόχο την απορρύθμιση της αγοράς εργασίας, την πλήρη απελευθέρωση των αγορών κεφαλαίων,

προϊόντων και υπηρεσιών, της ιδιωτικοποίησης και την μείωση των κρατικών λειτουργιών.

Η διαρθρωτική πολιτική της δικής μας κυβέρνησης έχει ως στόχο την διαμόρφωση μιας αναπτυξιακής δυναμικής τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα της οικονομίας και ταυτόχρονα την διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής. Γι' αυτό η πολιτική μας συνδυάζεται με παρεμβάσεις ή και νέες ρυθμίσεις, που περιορίζουν τις αρνητικές επιπτώσεις της απελευθέρωσης των αγορών, ώστε να διασφαλίζεται η ισόρροπη κοινωνική και αναπτυξιακή πορεία της χώρας, σε συνθήκες ανταγωνισμού και παγκοσμιοποίησης των αγορών.

Συζητώντας για την αναδιάρθρωση του δημόσιου τομέα της οικονομίας και για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι συζητάμε για τους θεσμούς της οικονομίας και για τους θεσμούς της ανάπτυξης.

Στο άμεσο μέλλον βέβαια θα πρέπει να συζητήσουμε και για τους πόρους και για τον προγραμματισμό, αλλά όπως είπα από την εμπειρία μας, πάρα πολύ βασικό είναι να συζητήσουμε για τους θεσμούς που είναι απαραίτητοι να προσαρμοστούν στις νέες εξελίξεις.

Ξεκινάω από κάτι που έχει κορυφαία θέση στο δημόσιο διάλογο, από την ΟΝΕ. Αναφερόμαστε συνέχεια στην περιβόητη ΟΝΕ και πολύ σπάνια κάνουμε τη διάκριση μεταξύ της Οικονομικής Ένωσης και της Νομισματικής Ένωσης. Επιπλέον, ταυτίζουμε συνέχεια την ΟΝΕ με ένα μόνο πράγμα, την θεσμική ολοκλήρωση ενός σημαντικού σταδίου που είναι το ενιαίο νόμισμα και η Κεντρική Ευρωπαϊκή Τράπεζα που θα το εκδίδει.

Όλα αυτά είναι σημαντικά, αλλά αν ξεχνάμε όλα τα υπόλοιπα δεν μπορούμε να καταλάβουμε τις αναγκαίες προσαρμογές της οικονομίας μας. Επιτρέψτε μου εισαγωγικά να ξεκαθαρίσω ορισμένες έννοιες. Στην ΟΝΕ δεν θα μπούμε το 2001. Είμαστε ήδη μέσα από τότε που μπήκαμε στην ΕΟΚ. Η ΕΟΚ ήταν η Οικονομική Κοινότητα.

Αυτό που θα γίνει το 2001, είναι ότι θα συμμετάσχουμε και εμείς στο ΕΥΡΩ και την Τράπεζα που θα το εκδίδει, δηλαδή στους θεσμούς της γ' φάσης της Νομισματικής Ένωσης. Με άλλα λόγια, εφ' όσον ήδη συμμετέχουμε στην Νομισματική Ένωση, εφ' όσον ήδη συμμετέχουμε στο ενιαίο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα, εφ' όσον τα επιτόκιά μας και η ισοτιμία του νομίσματός μας καθορίζεται από την ελεύθερη διακίνηση των κεφαλαίων στο σύνολο της Ένωσης, επιβάλλεται και η συμμετοχή μας στους μηχανισμούς που επεξεργάζονται και εφαρμόζουν την νομισματική πολιτική της Ένωσης.

Διαφορετικά, εάν δεν συμμετέχουμε σ' αυτούς τους θεσμούς, σημαίνει ότι δεν θα συμμετέχουμε στην λήψη των αποφάσεων, αλλά θα υφιστάμεθα τα αποτελέσματα αυτών των αποφάσεων και αυτή είναι η χειρότερη μορφή εξάρτησης.

Το ίδιο ισχύει και για την συμμετοχή μας στην Οικονομική Ένωση. Συμμετέχουμε στην Οικονομική Ένωση και γι' αυτό συμμετέχουμε στην ενιαία αγορά, την πολιτική ανταγωνισμού των κρατικών ενισχύσεων, στην κοινή αγροτική πολιτική, στην πολιτική των διευρωπαϊκών δικτύων, στους Τομείς των Μεταφορών της Ενέργειας και των Τηλεπικοινωνιών και βεβαίως συμμετέχουμε και στην πολιτική της Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής.

Επιπλέον συμμετέχουμε στην πολιτική για την έρευνα και την τεχνολογία, για το περιβάλλον και σε όλες τις άλλες πολιτικές. Μ' αυτά τα δεδομένα είναι μεγάλη αφέλεια και θα έλεγα ότι είναι και στρουθοκαμηλισμός να αναφέρεται κάποιος στις μέρες μας στην ανεξαρτησία του εθνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος και στην διατήρηση των δομών του παρελθόντος.

Στις μέρες μας, το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι παγκοσμιοποιημένο και οι συναλλασσόμενοι έχουν ήδη την ευχέρεια με ένα απλό τηλέφωνο, με ένα τραπεζικό λογαριασμό και με τον κωδικό τους, να μετακινούν τα διαθέσιμά τους σε όλο τον κόσμο, πολλές φορές μέσα σε μια μέρα.

Κατά συνέπεια οι διοικητικοί περιορισμοί και η εποπτεία των νομισματικών αρχών, μπορούν να γίνουν και πρέπει να γίνουν σε διεθνές επίπεδο, με διεθνή συνεννόηση και με διεθνείς θεσμούς. Ένας τέτοιος θεσμός είναι το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, που θα εκδίδει το ΕΥΡΩ και θα ασκεί την νομισματική πολιτική της Ένωσης.

Αυτό που τίθεται σε συζήτηση, δεν είναι η διατήρηση της ανεξαρτησίας ή της ιδιομορφίας του εθνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, αλλά η επιβίωσή του και ει δυνατόν η ανάπτυξη των εθνικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, στα πλαίσια του παγκοσμιοποιημένου συστήματος.

Οι επιχειρήσεις, αλλά και οι ιδιώτες, δανείζονται ήδη χρήματα και διαθέτουν καταθέσεις σε ξένες τράπεζες σε όλο τον κόσμο, που τις θεωρούν τράπεζές τους, εφ' όσον τους παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες από τις εθνικές τράπεζες.

Οι επιχειρήσεις και οι ιδιώτες δανείζονται χρήματα και διαθέτουν καταθέσεις σε ξένο νόμισμα, που μετά από την υιοθέτηση του ΕΥΡΩ θα το θεωρούν δικό τους. Κατά συνέπεια οι ελληνικές τράπεζες θα χάσουν και ήδη χάνουν σιγά-σιγά τα πλεονεκτήματα που διέθεταν στην ελληνική αγορά και που ήταν μία ευκολότερη πρόσβαση στην ελληνική αποταμίευση και στην χρηματοδότηση των ελληνικών επιχειρήσεων.

Θα διατηρήσουν μόνο την πολύ μικρή αποταμίευση αν δεν προσαρμοστούν δηλαδή, τους πελάτες που δεν έχουν καλή ενημέρωση και βεβαίως και τους παταξήδες, αυτούς που δεν είναι φερέγγυοι. Τέλος, όλο το τραπεζικό σύστημα θα υποστεί ένα σοκ με την υιοθέτηση του

ΕΥΡΩ από τον ερχόμενο ήδη Γενάρη, γιατί πολλοί πελάτες τους θα ζητάνε δάνεια και θα προσφέρουν καταθέσεις σε ΕΥΡΩ.

Με αυτό όμως τον τρόπο, θα κάνουν αμέσως την σύγκριση της λειτουργίας των ελληνικών τραπεζών με το διεθνές τραπεζικό σύστημα, συγκρίνοντας τα επιτόκια χορηγήσεων και καταθέσεων σε ΕΥΡΩ. Εάν το κόστος λειτουργίας των τραπεζών μας είναι υπερβολικό, δεν θα μπορούν να προσφέρουν ελκυστικά επιτόκια και θα περιθωριοποιηθούν ακόμη και στην ελληνική αγορά.

Επιπλέον θα χάσουν και τα κέρδη που μπορεί να αποκόμιζαν από τον τεράστιο δανεισμό του κράτους, γιατί και το χρέος θα μειωθεί και τα επιτόκια θα μειωθούν, αλλά και το κράτος διαθέτοντας σήμερα αυξημένη αξιοπιστία θα στραφεί -και ήδη το έχει κάνει και καλά κάνει- σε άλλες φθηνότερες πηγές δανεισμού, με μεσολαβητές ακόμα και ξένες τράπεζες. Εφ' όσον του παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες και φθηνότερες, προς όφελος των φορολογουμένων, δηλαδή του ελληνικού λαού.

Η περίπτωση της Ιονικής είναι χαρακτηριστική για μας στο ΠΑΣΟΚ και απολύτως ενδεικτική. Εμείς θα είμαστε εκείνοι που θα πρέπει να απολογηθούμε στους τραπεζοϋπαλλήλους σε περίπτωση που αύριο ή μεθαύριο εξελίξεις θα είναι αρνητικές. Γι' αυτό χρειαζόταν και χρειάζεται σήμερα να πάρουμε όλα εκείνα τα αναγκαία μέτρα που θα διασφαλίζουν την λειτουργία, την ανάπτυξη της τράπεζας μέσω της προσαρμογής της στις νέες συνθήκες λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Όλα τα παραπάνω δεν ισχύουν μόνο για τις τράπεζες, αλλά και για την εθνική κεφαλαιοαγορά και το χρηματιστήριο, δηλαδή για το σύνολο του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Δηλαδή για το σύνολο του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Οι Έλληνες αποταμιευτές που επενδύουν σε τίτλους, μετοχές και ομόλογα προτιμούν σιγά σιγά τίτλους και ξένων επιχειρήσεων και δημοσίου χρέους άλλων χωρών και αυτό διαπιστώνεται εύκολα από την ανάπτυξη που έχουν οι οργανισμοί αμοιβαίων κεφαλαίων.

Όσον αφορά δε την προσέλκυση ξένων κεφαλαίων μέσω του ελληνικού χρηματιστηρίου, θα πρέπει να καταλάβουμε ότι μόνον όταν συνοδεύεται από επενδυτικές ευκαιρίες σε σοβαρές επιχειρηματικές δραστηριότητες, τότε είναι και μακροχρόνια η προσέλκυση και παραγωγική.

Αντίθετα, όταν προκαλείται μόνον από την ευνοϊκή ισοτιμία του νομίσματος ή μόνον από τα υψηλά επιτόκια των κρατικών ομολόγων, τότε είναι και βραχυχρόνια και κερδοσκοπική. Με άλλα λόγια, τα κεφάλαια δεν χαρακτηρίζονται ως παραγωγικά ή κερδοσκοπικά, ανάλογα με τον ιδιοκτήτη τους, αλλά ανάλογα με τον τομέα στον οποίο τοποθετούνται.

Αυτό πρέπει να το καταλάβει καλά η ελληνική κεφαλαιαγορά και όλοι όσοι επενδύουν στο ελληνικό χρηματιστήριο. Αυτή η τελευταία παρατήρηση μου δίνει την ευκαιρία να επεκταθώ πέρα από το χρηματοπιστωτικό σύστημα στους άλλους τομείς της δημόσιας οικονομικής παρέμβασης που χρειάζονται αναδιάρθρωση.

Η οικονομική ένωση στην οποία όπως είπα και στην αρχή, συμμετέχουμε ήδη από το '81 και δεν χρειάζεται να περιμένουμε 20 χρόνια μέχρι το 2001 για να το ανακαλύψουμε, συμμετέχουμε στην οικονομική ένωση, ασκεί ήδη κοινές πολιτικές σε όλους σχεδόν τους τομείς που επηρεάζουν καθοριστικά την οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Αναφέρω επιλεκτικά την πολιτική των διευρωπαϊκών δικτύων και την πολιτική της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής γιατί και οι δύο αυτές πολιτικές συνχρηματοδοτούνται και σχετίζονται με τις δημόσιες επιχειρήσεις.

Όπως ξέρουμε στην Οικονομική Ένωση σχεδιάζονται δίκτυα υποδομών για τις μεταφορές, τις τηλεπικοινωνίες, την ενέργεια και για το περιβάλλον. Αυτές οι υποδομές στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές της ένωσης όπως στην χώρα μας, συνχρηματοδοτούνται από σημαντικούς κοινοτικούς πόρους.

Ταυτόχρονα όμως, η λειτουργία των δικτύων και όχι η ιδιοκτησία υπόκειται στους κανόνες της ενιαίας αγοράς σύμφωνα με τους οποίους όλες οι επιχειρήσεις της ένωσης, ανεξάρτητα από την εθνικότητά τους έχουν πρόσβαση σε αυτά.

Για παράδειγμα, με την απελευθέρωση της αγοράς της ενέργειας η ΔΕΗ έχει την ιδιοκτησία του συστήματος διανομής, θα έχουν όμως πρόσβαση στο σύστημα και Έλληνες ιδιώτες παραγωγοί και παραγωγοί ευρωπαϊκών χωρών. Την ιδιοκτησία την κρατάει, η λειτουργία του συστήματος αλλάζει.

Το συμπέρασμα είναι ότι, μέσω των δικτύων εισάγεται η έννοια του ανταγωνισμού σε τομείς που μέχρι σήμερα στις περισσότερες χώρες υπήρχαν μονοπώλια των δημοσίων επιχειρήσεων. Αυτή η νέα πραγματικότητα υπαγορεύει την αναδιάρθρωση των δημοσίων επιχειρήσεων, τον αναπροσανατολισμό της στρατηγικής τους, την συνεργασία τους με τον ιδιωτικό τομέα και σε τελευταία ανάλυση την λειτουργία τους με ανταγωνιστικό τρόπο στο σύνολο της ένωσης.

Σε αντίθετη περίπτωση θα έχουμε και σε αυτούς τους τομείς τα ίδια δυσμενή αποτελέσματα που θα έχουμε και στο χρηματοπιστωτικό σύστημα εάν έγκαιρα δεν προσαρμοστούμε στις εξελίξεις. Οι κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ έχουν ήδη κάνει σημαντικά βήματα στην κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού του δημόσιου τομέα, χρειάζεται όμως και συνέχεια.

Καταργήσαμε το πελατειακό σύστημα προσλήψεων και θεσπίσαμε τα αντικειμενικά κριτήρια. Θεσπίσαμε αξιοκρατικές διαδικασίες

επιλογής των διοικήσεων των ΔΕΚΟ καθώς και τα επιχειρησιακά προγράμματα στην λειτουργία τους.

Θεσπίσαμε την ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας. Διαμορφώσαμε σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο στην λειτουργία της κεφαλαιαγοράς. Απελευθερώσαμε τις τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες. Προετοιμάζουμε το θεσμικό πλαίσιο απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Προχωρήσαμε σε μετοχοποιήσεις και σε ιδιωτικοποιήσεις, μετοχοποιήσεις του ΟΤΕ, των Ελληνικών Πετρελαίων, Τραπεζών, ιδιωτικοποίηση για παράδειγμα των ναυπηγείων, άλλων επιχειρήσεων κρατικών και αυτές οι μεν ιδιωτικοποιήσεις επιχειρήσεων οι οποίες λειτουργούν σε ανταγωνιστική αγορά παράγουν προϊόντα και υπηρεσίες που μπορεί καλύτερα ο ιδιωτικός τομέας να τα παράγει, στις δε άλλες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας προχωρούμε σε μετοχοποιήσεις με ταυτόχρονη όμως αναδιοργάνωση των επιχειρήσεων αυτών και η αναδιοργάνωση είναι το πολύ σημαντικό στοιχείο.

Για παράδειγμα τα Ελληνικά Πετρέλαια που πήγαν πάρα πολύ καλά στην αγορά, στην μετοχοποίηση, ένα σημαντικό στοιχείο για την αξιοπιστία και την προσέλκυση ξένων επενδυτών ήταν η αναδιοργάνωση του ομίλου. Εάν δεν είχε γίνει η αναδιοργάνωση, γιατί αυτή δίνει τον δυναμισμό και διασφαλίζει την πιο αποτελεσματική λειτουργία, το ίδιο χρειάζεται αναδιοργάνωση και στις άλλες δημόσιες επιχειρήσεις.

Η ΔΕΗ πρέπει να αναδιοργανωθεί πλήρως για να μπορεί να λειτουργήσει ανταγωνιστικά με το άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και ταυτόχρονα μέσω των μετοχοποιήσεων η πλειοψηφία παραμένει στο δημόσιο, οι επιχειρήσεις αυτές μπορούν να αντλούν και κεφάλαια μέσω της κεφαλαιαγοράς και επομένως να προχωρούν σε επενδύσεις που είναι απαραίτητες για την ανάπτυξή τους.

Υπάρχει και ένα άλλο στοιχείο όμως. Είναι και το στοιχείο της διαφοροποίησης στην λειτουργία τους. Γιατί όσο και καλή να είναι μία διοίκηση ή μία πολιτική ηγεσία, καλό είναι να υπάρχει και ο έλεγχος στην λειτουργία της και μέσα της συμμετοχής ιδιωτών ή διαφόρων άλλων φορέων πλέον και η λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών γίνεται πιο αποτελεσματική.

Προχωρήσαμε σε προγραμματικές συμφωνίες για την τόνωση της εγχώριας παραγωγής. Μια διαδικασία που είχε ακολουθηθεί σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για πάρα πολλά χρόνια, εμείς καθυστερήσαμε και παρ' όλα αυτά είχαμε και την καταγγελία εκ μέρους της Ν.Δ. στην Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία ακολουθώντας την συνήθη διαδικασία εξετάζει την υπόθεση.

Αλλά είναι λίγο θλιβερό οι καταγγελίες να γίνονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση από πολιτικά κόμματα τα οποία σημαίνει ότι δεν

θέλουν την ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής αλλά αντίθετα την ενίσχυση των εισαγωγών.

Χρειάζονται όμως ακόμα πρόσθετες και ουσιαστικές τομές. Οι ελλειμματικές δημόσιες επιχειρήσεις που επιδοτούνται από τον φορολογούμενο πρέπει να δικαιολογούν τα ελλείμματά τους μόνο με το αντίστοιχο κοινωνικό όφελος.

Παράδειγμα οι αστικές συγκοινωνίες που δεν υπόκεινται σε διεθνή ανταγωνισμό και δεν εξαρτάται από τον ανταγωνισμό η βιοσιμότητά τους. Όμως η λειτουργία τους πρέπει να είναι αποτελεσματική και όχι να αποκομίζουν κέρδη, αλλά να εξυπηρετούν τον πολίτη.

Υπάρχει ένα κοινωνικό κόστος που η πολιτική ηγεσία αποφασίζει να επιδοτεί κάποιες κατηγορίες πολιτών και εκεί αυτό είναι το κοινωνικό κόστος, αλλά από εκεί και πέρα θα πρέπει οι επιχειρήσεις αυτές να λειτουργούν αποτελεσματικά, δηλαδή να μην έχουν ελλείμματα στο λειτουργικό τους κόστος.

Αντίθετα όμως οι επιχειρήσεις που υπόκεινται σε διεθνή ανταγωνισμό, δεν μπορούν να στηρίζουν την βιοσιμότητά τους στις επιδοτήσεις των φορολογουμένων. Υπάρχει λοιπόν ένα πρόγραμμα μέτρων εξυγίανσης που αφορά αρκετές επιχειρήσεις, έχουν ήδη εκπονηθεί αρκετά στρατηγικά επιχειρησιακά σχέδια και βρίσκονται σε εξέλιξη και άλλα.

Η πρόθεσή μας είναι να προχωρήσουμε γρήγορα γνωρίζοντας ότι σε όλες αυτές τις διαδικασίες αναδιάρθρωσης υπάρχουν τρεις καθοριστικοί παράγοντες. Ο πρώτος είναι η συμπεριφορά των πολιτών που είναι οι αποδέκτες των υπηρεσιών που παρέχει ο δημόσιος τομέας.

Ο δεύτερος είναι η σταθερότητα της βούλησης της πολιτικής ηγεσίας που πρέπει να πάρει τις αναγκαίες πρωτοβουλίες και να καθορίσει και να εφαρμόσει ένα πρόγραμμα και ένα χρονοδιάγραμμα αναδιοργάνωσης του δημόσιου τομέα.

Ο τρίτος είναι το ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται στον δημόσιο τομέα. Και οι τρεις αυτοί παράγοντες πρέπει να λειτουργήσουν ταυτόχρονα και συμπληρωματικά. Οι πολίτες πρέπει να αναζητούν την καλύτερη δυνατή ενημέρωση να ενθαρρύνουν τον ανταγωνισμό προς όφελός τους και να ελέγχουν τον δημόσιο τομέα και την πολιτική ηγεσία για κάθε είδους παραλείψεις, ολιγωρίες και πελατειακές πολιτικές σχέσεις.

Η πολιτική ηγεσία οφείλει να ανιχνεύει και να καταλαβαίνει τα σημεία των καιρών. Πρέπει να παίρνει τις νομοθετικές πρωτοβουλίες, να σχεδιάζει τις αναδιορθώσεις και να τις προωθεί με διάλογο και με ενημέρωση αλλά και να μην προβαίνει σε ευκαιριακούς συμβιβασμούς.

Τέλος, οι εργαζόμενοι οφείλουν να υπερασπίζονται τα συμφέροντά τους και τα δικαιώματά τους. Αλλά και την αξία και την

ποιότητα της εργασίας τους. Η υπεράσπιση δικαιωμάτων και κατακτήσεων σε απαξιωμένες θέσεις εργασίας, οδηγεί αναπόφευκτα σε υποβάθμιση των εργαζομένων, σε κοινωνική αποδοκιμασία, σε μόνιμη ανασφάλεια και αργά ή γρήγορα και στις μέρες μας μάλλον γρήγορα, σε ήττα.

Αντίθετα οι κατακτήσεις των εργαζομένων, η αναβάθμιση των δικαιωμάτων τους και η κοινωνική τους αναγνώριση και δικαίωση, γίνεται μόνον όταν συνοδεύεται με αναβάθμιση της ποιότητας και της αξίας του προϊόντος της εργασίας τους.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, αυτή είναι η ιστορική εμπειρία του εργατικού και του συνδικαλιστικού κινήματος. Αυτή είναι και η πρόσφατη εμπειρία του εργατικού κινήματος των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή είναι και η πολιτική μας για την αναδιάρθρωση του δημόσιου τομέα.

Γνωρίζουμε ότι κάθε αναδιάρθρωση προκαλεί τριβές, προκαλεί αμηχανία, προκαλεί ξεβόλεμα. Θα τα αντιμετωπίσουμε όλα αυτά γιατί πρέπει να βολευτούμε όλοι μας ως χώρα στις εξελίξεις που έρχονται.

Και όπως είπα και οι τρεις πόλοι της αλλαγής, πολίτες, πολιτική ηγεσία και εργαζόμενο στο δημόσιο, πρέπει να προχωρήσουμε μαζί και θα πετύχουμε γιατί έχουμε χρέος να υποδεχτούμε τον καινούργιο αιώνα με μια οικονομία δυναμική, με μια κοινωνία με συνοχή και με προοπτική. Και αυτό έχουμε υποχρέωση όλοι μας και πρέπει να το κάνουμε όλοι μαζί και είναι σίγουρο ότι θα πετύχουμε. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πολύ την συντρόφισσα Βάσω Παπανδρέου. Ο σύντροφος Πέτρος Λάμπρου ο Πρόεδρος της ΑΤΕ και μέλος της Κ.Ε. με θέμα «ο νέος ρόλος της ΑΤΕ» έχει τον λόγο.

Π.ΛΑΜΠΡΟΥ: Αγαπητοί φίλοι, συγχωρήστε με που θα μιλήσω σήμερα και λέω συγχωρήστε με γιατί θα σας αλλάξω την εικόνα που έχετε για μένα 20 χρόνια τώρα, δηλαδή να ακούω και να δουλεύω για το κόμμα και την κυβέρνηση χωρίς να μιλώ.

Πιστεύω, όμως, ότι στις μέρες μας αυτοί που μιλάνε πολύ πρέπει επιτέλους να ακούνε και να δουλέψουν και λίγο. Για να γίνει αυτό πρέπει να κάνουμε αλλαγή ρόλων. Αυτά σκέφτηκα όταν ο φίλος μου Γ.Μαγκριώτης μου ανακοίνωσε τηλεσιγραφικά ότι θα μιλήσω σήμερα εδώ για 15 ολόκληρα λεπτά με θέμα την ανασυγκρότηση της Αγροτικής Τράπεζας.

Σύντροφοι και φίλοι, η Αγροτική Τράπεζα μέχρι σήμερα ήταν όλο κι όλο δύο συμφωνίες που δούλεψαν καλά και για πολλά χρόνια. Ήταν συμφωνίες ιδιότυπες, από την άποψη ότι κανένας ποτέ δεν ομολόγησε ότι τις συνήψε και κανένας από εμάς δεν μπορεί να τεκμηριώσει με ντοκουμέντα.

Είναι, όμως, φανερές και σίγουρα λειτούργησαν. Η μία συμφωνία ήταν μεταξύ των κυβερνήσεων και της Αγροτικής Τράπεζας και η άλλη μεταξύ της Αγροτικής Τράπεζας, των αγροτών και των συνεταιρισμών. Η πρώτη συμφωνία έλεγε, ότι δεν μπορώ και δεν επιτρέπεται σαν κυβέρνηση επίσημα να κάνω για τον αγροτικό τομέα αλλά πρέπει να γίνει για πολλούς λόγους, οικονομικούς, πολιτικούς, κομματικούς, εκλογικούς, ψηφοθηρικούς, κάντο εσύ Αγροτική και μάλιστα ανεπίσημα και εγώ σε αντάλλαγμα όχι μόνο θα σε καλύπτω πολιτικά, αλλά θα σου καλύπτω και τα ελλείμματα.

Η δεύτερη συμφωνία έλεγε, ότι επειδή δεν μπορώ να δουλέψω κερδοφόρα σαν τράπεζα όπως είμαι διαρθρωμένη και λειτουργώ και κάνοντας αυτά που μου παραγγέλλει ο μέτοχος, αγρότη και συνεταιρισμοί θα χρεώνω το υψηλό κόστος που τα παραπάνω συνεπάγονται σε σας, αλλά μην ανησυχείτε. Ποτέ δεν θα πληρώσετε ολόκληρα τα χρέη σας. Τακτικά θα έρχεται ο μέτοχος να κάνει ρύθμιση, όταν οι φωνές των εκπροσώπων σας δήθεν "θα τον πείσουν" να το κάνει.

Με άλλα λόγια, η κατάσταση της Αγροτικής σήμερα δείχνει ανάγλυφα την αδυναμία των κυβερνήσεων να ορθολογήσουν τον αγροτικό τομέα. Και δείχνει, επίσης και πώς αυτό το εκμεταλλεύτηκαν όλοι, όπως συνηθίζουμε να λέμε με τζουμάκεια σωστή λογική και γλώσσα "μηχανισμοί του αγροτικού τομέα και του πολιτικού εποικοδομήματος", που όλοι μας κι εγώ αποτελεσματικά υπηρετήσαμε.

Όμως, σήμερα τα πράγματα άλλαξαν. Η κυβέρνηση θέλει ορθολογισμό του αγροτικού τομέα. Τον θέλει βιώσιμο, ανταγωνιστικό, μη επιδοτούμενο, κερδοφόρο. Τον θέλει να συμβάλει με άριστο και φθινό προϊόν στην προσπάθεια της επιβίωσης και ανάπτυξης της οικονομίας στην ευρωπαϊκή αγορά.

Αυτό αλλάζει τα δεδομένα για την Αγροτική Τράπεζα. Ο μέτοχος συνειδητοποίησε ότι η Αγροτική δουλεύοντας όπως της υπαγόρευε μέχρι σήμερα να δουλεύει, δεν βοηθά στον ορθολογισμό της αγροτικής οικονομίας και εμποδίζει την ανάπτυξη του υγιούς κομματιού αυτής, στηρίζοντας το σάπιο.

Και αυτή η στήριξη σε τελευταία ανάλυση, εκτός του ότι είναι ένας ανεπίτρεπτος, αθέμιτος ανταγωνισμός προς το υγιές κομμάτι του αγροτικού τομέα, αντιστρατεύεται και την εφαρμογή της πολιτικής της.

Μετά από αυτά μία μπορούσε να είναι η απόφαση του μετόχου. Της κυβέρνησης δηλαδή. Και την απόφαση αυτή την πήρε. Είναι η απόφαση για ανασυγκρότηση της Αγροτικής Τράπεζας ώστε να γίνει και πάλι αποτελεσματικό εργαλείο της νέας, σωστής αυτή τη φορά, πολιτική της για την ανάπτυξη και τον ορθολογισμό του αγροτικού τομέα.

Αυτό σημαίνει ότι η Αγροτική Τράπεζα πρέπει σύντομα, χωρίς να εγκαταλείψει τον αγροτικό τομέα, να γίνει μια τράπεζα πολλαπλών δραστηριοτήτων, με άριστο προϊόν, με τόσα κέρδη ώστε να καλύψει το

μεγαλύτερο μέρος των επισφαλειών της πριν αυτές γίνουν ελλείμματα, που θα πρέπει δια της φορολογίας το κράτος να καλύψει, βοηθώντας αποτελεσματικά στην προσπάθεια ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας στις νέες συνθήκες της παγκοσμιοποίησης των οικονομιών.

Τι είναι, όμως, ανασυγκρότηση; Τι πρέπει να λάβεις υπόψη σου; Το όραμα, τα δεδομένα; Το όραμα πώς το υλοποιείς; Αυτά πρέπει να πούμε τώρα. Και κατ' αρχάς τι είναι ανασυγκρότηση. Ανασυγκρότηση είναι η διαδικασία ανασχεδιασμού των στόχων και των στρατηγικών της τράπεζας για τα προϊόντα της και τον τρόπο που τα προσφέρει.

Επανασχεδιασμός του δικτύου της, επαναπροσδιορισμός όλων των λειτουργιών και των διαδικασιών που αφορούν διαχείριση ανθρωπίνων πόρων, διαχείριση χρηματικών πόρων, διαχείριση κινδύνων, διαχείριση συστημάτων πληροφορικής και μετάδοσης, δεδομένων και επικοινωνιών. Αυτή είναι η ανασυγκρότηση.

Πού στοχεύει, όμως, η ανασυγκρότηση; Ποιό είναι το όραμα, πώς θέλουμε την Αγροτική; Θέλουμε την Αγροτική να είναι μια μεγάλη Τράπεζα που θα παρέχει όλα τα τραπεζικά προϊόντα σε άριστη ποιότητα και χαμηλό κόστος σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων, που θα κρατάει και θα διευρύνει το ποσοστό της στην αγορά και τη θέση της στην κατάταξη των ελληνικών τραπεζών και θα προσφέρει μεγάλα κέρδη και υπεραξίες στους μετόχους.

Ποιά είναι τα δεδομένα; Η Αγροτική ήδη είναι ένας μεγάλος τραπεζικός οργανισμός. Έχει 463 καταστήματα και θυρίδες, έχει 5.500 υπαλλήλους, έχει 3,2 τρισ. καταθέσεων, έχει 2,7 τρισ. χορηγήσεις, έχει το 12,5% της αγοράς.

Τα πιο πάνω της δίνουν τη δεύτερη θέση, μετά την πρώτη που κατέχει η Εθνική. Έχει, όμως, και επισφάλειες και συσσωρευμένες ζημιές. Τα τελευταία χρόνια όλοι επίμονα λέμε πολλές φορές τα ίδια πράγματα για την οικονομία, την αγορά, την ανταγωνιστικότητα, την παγκοσμιοποίηση κλπ.

Αυτά σχεδόν είναι αξιώματα. Θα σταθώ μόνο σ' αυτά που επηρεάζουν τον τομέα των τραπεζικών υπηρεσιών. Στον τομέα των υπηρεσιών έχει συμβεί την τελευταία δεκαετία και στην Ελλάδα την τελευταία πενταετία η στροφή στον πελάτη, η θεοποίηση του πελάτη σε όλους τους τομείς και στα προϊόντα που προσφέρονται και στον τρόπο που προσφέρονται και στις τιμές που πληρώνει ο πελάτης.

Δεν μιλάμε πια για λίγα προϊόντα, ίδια για όλους τους πελάτες, που ο πελάτης έπρεπε να έρθει στην τράπεζα να τα πάρει και να προσαρμόσει σ' αυτά τις ανάγκες του πληρώνοντας υψηλές τιμές. Σήμερα υπάρχει πλήρης ανατροπή σε όλα αυτά.

Σήμερα για να είσαι ανταγωνιστικός πρέπει να προσφέρεις ένα καλάθι άριστης ποιότητας, ευέλικτων προϊόντων και υπηρεσιών ώστε να μπορούν να προσαρμοστούν και να καλύψουν όλες τις ανάγκες του πελάτη. Σχεδόν το προϊόν έχει γίνει προσωπικό.

Πρέπει εσύ να βρεις τον πελάτη και να τον πείσεις ότι το προϊόν σου είναι καλύτερο από τα προϊόντα των άλλων, σε τιμές ανταγωνιστικά χαμηλές και ακόμα περισσότερο χαμηλότερες των τιμών των ανταγωνιστών σου. Σήμερα ο πελάτης για τα τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες πληρώνει περίπου τις μισές τιμές από αυτές που πλήρωνε προ τριετίας και σε άλλα 2 ή 3 χρόνια θα πληρώνει τις μισές τιμές απ' ό,τι πληρώνει σήμερα.

Κρατούμενα, δεδομένα δύο. Η θεοποίηση του πελάτη και η μείωση των τιμών, ο θάνατος των περιθωρίων που λέμε στις τράπεζες. Δηλαδή, η δραματική μείωση του κόστους. Το επόμενο δεδομένο είναι ότι για επιχειρήσεις ορισμένου μεγέθους το μέγεθος της ελληνικής αγοράς είναι μικρό και τις κάνει ζημιογόνες.

Γι' αυτό γίνονται οι συμμαχίες, οι συγχωνεύσεις, οι εξαγορές, για να αποκτήσει μια επιχείρηση το μέγεθος εκείνο με το οποίο θα καλύπτει όλο και μεγαλύτερο μέγεθος της παγκόσμιας αγοράς με προϊόντα, όπως τα περιέγραψα παραπάνω και με ελάχιστο κόστος.

Όταν κάνεις ανασυγκρότηση όμως, όταν στοχεύεις στο μέλλον, δεν αρκεί μόνο να δεις τα σημερινά δεδομένα, γιατί αυτά τα βλέπουν όλοι και οι ανταγωνιστές σου. Βλέπουν δηλαδή τη θεοποίηση του πελάτη, τα πακέτα προϊόντων, το θάνατο του κόστους, το απαιτούμενο μέγεθος της τράπεζας, την τεράστια ευρωπαϊκή και παγκόσμια αγορά.

Πρέπει να θεωρήσεις ως δεδομένα 2-3 πράγματα ακόμα. Πρέπει δηλαδή να κάνεις εκτιμήσεις. Εμείς στην Αγροτική πιστεύουμε ότι ο τραπεζικός τομέας σύντομα θα αλλάξει σε όλο το εύρος του.

Για να μην σας κουράζω με περιγραφές, εμείς πιστεύουμε ότι αύριο οι τράπεζες θα είναι software μετάδοση και σύνθετα τερματικά με τα οποία θα συναλλάσσεται ο πελάτης.

Ο πελάτης θα συναντά παντού τις τράπεζες, τα τερματικά τους δηλαδή. Ακόμα και το τηλέφωνό του, η τηλεόρασή του και το προσωπικό του κομπιούτερ θα μπορούν να είναι και τερματικά τραπεζών. Δεν θα πηγαίνει ο πελάτης στην τράπεζα. Η τράπεζα θα είναι στην τσέπη του, στο σπίτι του, στο δρόμο, παντού.

Κι έτσι, ο πελάτης εκτός των άλλων μεγάλων ωφελημάτων θα απαλλαγεί από το να βλέπει κι εμάς τους τραπεζικούς. Το επόμενο που θα πρέπει να λάβεις υπόψη σου είναι η αλλαγή. Οι αλλαγές και η ταχύτητα με την οποία συντελούνται.

Εμείς στο ΠΑΣΟΚ ποτέ δεν φανταστήκαμε ότι το σύνθημα, η επιταγή και ο λόγος που μας έφερε στην εξουσία το '81, η αλλαγή, θα γινόταν σε λίγα χρόνια και καθοριστικός συντελεστής της παραγωγής. Όταν κάνεις ανασυγκρότηση πρέπει να φτιάξεις ένα μηχανισμό που να μπορεί να αλλάζει γρήγορα ή καλύτερα, να ενσωματώνει τις αλλαγές όποιες κι αν είναι.

Το επόμενο που πρέπει να πάρεις σαν δεδομένο κι αν δεν είναι πρέπει να το κάνεις με κάθε τρόπο δεδομένο, είναι ότι όλοι οι συντελεστές που πρέπει να συνεργαστούν έχουν τους ίδιους στόχους, βλέπουν με τον ίδιο τρόπο τα πράγματα. Δηλαδή, αν πάνε μαζί οι μέτοχοι, οι εργαζόμενοι και το κράτος.

Όλοι πρέπει να δουλεύουν στην ίδια κατεύθυνση. Οι μέτοχοι πρέπει να βάλουν κεφάλαια, οργάνωση, να ρισκάρουν, να προσφέρουν προϊόντα, να καταλάβουν ότι πέρασε η εποχή που έκαναν επιχείρηση με τα λεφτά των άλλων, που τα κέρδη ήταν δοτά. Τώρα όλα αυτά πρέπει να κατακτηθούν.

Οι εργαζόμενοι πρέπει να καταλάβουν ότι με τα κεκτημένα, το μόνο κεκτημένο που θα υπάρχει σε λίγο θα είναι η ανάμνηση των περασμένων μεγαλείων που διηγώντας τα θα κλαίμε. Θα είναι κι αυτό μια ασχολία στην ανεργία μας.

Και το κράτος πρέπει να καταλάβει ότι δεν καθορίζει τους κανόνες του παιχνιδιού. Τους κανόνες τους καθορίζει η αγορά και στη μεταβατική περίοδο αυτοί που πληρώνουν για να στηθεί η κοινή και η παγκόσμια αγορά. Το κράτος απλά πρέπει με τα χρήματα που παίρνει να φτιάξει καλές υποδομές, καλό θεσμικό πλαίσιο και γρήγορα να ετοιμαστεί για το ρόλο του επόπτη και του ελεγκτή, που θα επιτηρεί τη νόμιμη, έντιμη, ορθή εφαρμογή των κανόνων, που θα εφαρμόζει πολιτικές που θα προάγουν την ποιότητα ζωής των πολιτών, που η λειτουργία του θα εξασφαλίζει τα απαιτούμενα και δεν θα κάνει τα αυτονόητα και προαπαιτούμενα αιτήματα και έργο δεκαετιών.

Πώς τα κάνεις αυτά, πώς τα υλοποιείς; Εμείς στην Αγροτική υλοποιούμε την ανασυγκρότηση. Πιστέψαμε, αποφασίσαμε, εκτελούμε την εντολή του μετόχου. Δημιουργήσαμε το όραμα, αναλύσαμε τα δεδομένα, βάλαμε τους στόχους, βρήκαμε τους πόρους να επενδύσουμε 10 δις γι' αυτό στην επόμενη τριετία.

Γι' αυτό συμβολαιοποιήσαμε με τις καλύτερες εταιρείες το έργο κι εδώ κι ένα εξάμηνο πραγματοποιούμε την ανασυγκρότηση. Δύσκολη πορεία, άγνωστο το αποτέλεσμα. Αν πετύχουμε θα έχουμε βάλει ένα πολύ μικρό πετραδάκι στο οικοδόμημα. Αν αποτύχουμε θα μας δοξάζετε αφού πρώτα θα έχετε πληρώσει το λογαριασμό που θα έρθει με το εκκαθαριστικό της εφορίας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πολύ τον Πέτρο. Ήταν ο άλλος του εαυτός. Δεν ξέρω τί λέει ο Γιώργος γι' αυτό. Χαιρετίζουμε τον Μιχάλη Σάλλα

Πρόεδρο της Πειραιώς και της Μακεδονίας-Θράκης. Τα δυο μεγάλα λιμάνια, στο βήμα.

Μ.ΣΑΛΛΑΣ: Η αλήθεια είναι ότι εγώ είμαι πιο αισιόδοξος από το γενικότερο κλίμα που δημιουργείται όχι μόνο εδώ, αλλά γενικά στον τόπο. Νομίζω ότι, εκτός από το ότι είμαι λίγο πιο αισιόδοξος, θεωρώ τα πράγματα και κάπως πιο εύκολα απ' ό,τι παρουσιάζονται.

Θα δείτε ότι όλα θα γίνουν, με προσπάθεια βέβαια, αλλά χωρίς τις ταλαιπωρίες και το σοκ που υποψιαζόμαστε. Ούτε για το ΕΥΡΩ ούτε για κλυδωνισμούς στο τραπεζικό σύστημα. Το τραπεζικό μας σύστημα είναι αλήθεια, διέθετε μια βαθιά περίοδο αναδιάρθρωσης.

Οι εξελίξεις που ήδη δρομολογήθηκαν με την μορφή εξαγορών, συγχωνεύσεων ή άλλων μορφών συμμετοχών και συνεργιών που θα ακολουθήσουν μεταξύ τόσο των ελληνικών τραπεζών ή και πολύ σύντομα με τράπεζες του εξωτερικού, είναι απόρροια των έντονων τάσεων συγκέντρωσης και συγκεντροποίησης του τραπεζικού μας συστήματος.

Είναι φαινόμενο βέβαια διεθνές. Δεν είναι μόνο ελληνικό, το έχουμε δει, πριν από 15 με 20 χρόνια προηγήθηκε στην Λατινική Αμερική, έχει πάρει μεγαλύτερη οξύτητα πριν από 4-5 χρόνια στην Βόρεια Αμερική και τώρα στην Ευρώπη τα τελευταία 2-3 χρόνια, έρχεται το φαινόμενο και στην χώρα μας.

Οι τάσεις αυτές εδώ διαμορφώθηκαν με την απελευθέρωση της τραπεζικής αγοράς και της κίνησης κεφαλαίων και ενισχύθηκαν με την δρομολόγηση της ΟΝΕ και την υιοθέτηση του ΕΥΡΩ. Προκαλώντας την εκδήλωση ανταγωνιστικών φαινομένων στο τραπεζικό μας σύστημα μετά από πολυετή κατάσταση ακινησίας οφειλόμενη κατά κύριο λόγο στο εύρος του δημόσιου τομέα στην τραπεζική αγορά.

Μην ξεχνάμε βέβαια το εξής: Ότι, παρά το ότι χρόνια τα λέγαμε αυτά στην Αθήνα, οι πρώτοι που δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για να ανοίξει η αγορά και να φτιαχτεί το κλίμα που φτιάχτηκε στον τραπεζικό χώρο το ξεκινήσαμε εμείς. Το ξεκίνησα εγώ με την Μακεδονίας - Θράκης. Μέχρι τώρα δεν υπήρχε.

Αυτό που βλέπουμε στους τελευταίους 2-3 μήνες στο τραπεζικό σύστημα να διαμορφώνεται, να αναμοχλεύεται κλπ. πριν από 4 μήνες μιλούσαμε για τον θάνατο του τραπεζικού συστήματος, για τον θάνατο των σπρετζ, των περιθωρίων, των προμηθειών κλπ. Και στο χρηματιστήριο οι τράπεζες κατέρρεαν.

Βλέπετε λοιπόν ότι τα πράγματα πολλές φορές έχουν διαφορετική οπτική ανάλογα με το πως τα αναλύει κανείς και πως τα βλέπει. Η δε ελληνική αγορά είναι τόσο ρηχή που αρκεί μια μικρή τράπεζα να δημιουργήσει τα νέα δεδομένα και τις νέες καταστάσεις.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να πούμε και να επισημάνουμε ότι αποφασιστικό ρόλο έχει παίξει και η εφαρμοζόμενη πολιτική αποκρατικοποιήσεων το θεσμικό πλαίσιο δηλαδή που δημιουργήθηκε και επέτρεψε σε πολλούς στον τραπεζικό χώρο να δημιουργήσουν προϋποθέσεις ανατροπής της εικόνας που υπάρχει σήμερα.

Βεβαίως δεν έχουν ενεργοποιηθεί συνολικά οι δυνάμεις που θα έπρεπε να έχουν ενεργοποιηθεί. Αν σκεφτεί κανείς ότι όλη η υπόθεση όπως είπε και ο Πέτρος ο Λάμπρου, η Αγροτική Τράπεζα που καλύπτει έναν ειδικό χώρο και επεκτείνεται και καλά κάνει που επεκτείνεται, καλύπτει το 12,5%, μιλάμε περίπου ούτε καν το μισό της αναδιάρθρωσης της Αγροτικής Τράπεζας δεν έχει να κάνει με αυτό που λέμε αναδιάρθρωση και χαλασμό κόσμου στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Δηλαδή, η Ιονική είναι το 5% αν είναι πια, η Μακεδονίας Θράκης ήταν γύρω στο 1,5%, η Κρήτης είναι γύρω στο 1,5% αν βγάλει κανείς και το προβληματικό ενεργητικό που έχει κατεβαίνει κάτω από το 1%, μιλάμε δηλαδή, όλη η φασαρία γίνεται για το 7% του τραπεζικού συστήματος.

Μην νομίζετε δηλαδή ότι χάλασε και ο κόσμος. Η ουσία είναι μία. Ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα ελέγχεται απόλυτα και θα ελέγχεται στο μέλλον από τον δημόσιο τομέα. Ή από τους μανάτζερς που ορίζονται από την κυβέρνηση.

Κατά συνέπεια, κοσμογονία δεν έχει γίνει σε ότι αφορά το ιδιοκτησιακό καθεστώς του τραπεζικού τομέα. Κοσμογονία γίνεται σε άλλα επίπεδα και με άλλες μορφές. Όχι μόνο στον ελληνικό χώρο. Όχι μόνο στον ελλαδικό χώρο. Στον διεθνή χώρο. Αν σκεφτεί κανείς ότι η ημερήσια κίνηση κεφαλαίων ξεπερνάει το 1 τρις δολάρια. Στις διεθνείς αγορές αυτά είναι τα κεφάλαια που κινούνται. Με τον άλφα ή βήτα τρόπο 1 τρις δολάρια τουλάχιστον.

Τα συνολικά διαθέσιμα των τραπεζών των αναπτυγμένων χωρών δεν ξεπερνούν τα 450 δις. δολάρια. Το σύστημα λοιπόν σε σχέση με αυτό που ήταν πριν από 15 χρόνια όπου η κίνηση του 1 τρις περιοριζόταν περίπου στα 150 δις. δολάρια, καταλαβαίνετε λοιπόν τις μεταβολές που έχουν επέλθει στην παγκόσμια κίνηση κεφαλαίων και στην δομή που παίρνουν οι χώρες απέναντι στις αγορές κεφαλαίων και χρήματος.

Οι εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα αναμένεται να επιταχυνθούν εν όψει της προβλεπόμενης στην χώρα μας μείωσης των επιτοκίων που όλοι επιδιώκουμε και όλοι το θέλουμε και που προβλέπουμε ότι στο τέλος του έτους θα υπάρχει και μία βελτίωση ακόμα περαιτέρω και στα επιτόκια και στον πληθωρισμό.

Αυτό θα επιτείνει τον ανταγωνισμό. Αυτό ακριβώς, η ένταση του ανταγωνισμού και η μείωση των περιθωρίων, ωθεί τις τράπεζες στην απόκτηση όσο γίνεται μεγαλύτερου μερίδιου στην αγορά είτε μέσω

συμμετοχών εξαγορών, είτε διευρύνοντας αυτή την ίδια την αγορά με την διάθεση νέων προϊόντων και υπηρεσιών στο ευρύ κοινό.

Αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων θα είναι η διαμόρφωση κάποιων ισχυρών τραπεζικών ομίλων που θα ελέγχουν τον κύριο όγκο της τραπεζικής αγοράς κατά τα αμέσως προσεχή χρόνια και θα πληρούν τις προϋποθέσεις ανταγωνιστικής παρουσίας τους στην αγορά του ΕΥΡΩ ή στις αγορές του δολαρίου και του γιεν.

Δεν ξέρω αν αυτές θα είναι οι διοδικές. Το πιθανότερο πάντως είναι, την επόμενη περίοδο οι ισχυρές τράπεζες στην Ελλάδα να εξακολουθήσουν να είναι οι δημόσιες τράπεζες. Όταν αναφερόμαστε σε ισχυρούς τραπεζικούς ομίλους, δεν εννοούμε απ' ότι φαίνεται πολλές φορές ομίλους με υψηλή κεφαλαιακή διάρθρωση απλώς αλλά κάποιους ομίλους οι οποίοι έχουν εκτεταμένο δίκτυο ή εκτεταμένο μερίδιο αγοράς.

Αν το δει κανείς κάτω απ' αυτή την προοπτική, μπορούμε να πούμε ότι οι όμιλοι αυτοί υπάρχουν ήδη. Είναι ο όμιλος της Εθνικής, είναι ο όμιλος της Αγροτικής και ο όμιλος της Εμπορικής Τράπεζας. Έχουμε ήδη τους τρεις ομίλους οι οποίοι είναι πολύ ισχυροί από πλευράς μεριδίου αγοράς. Με την πώληση δε της Ιονικής η Εμπορική γίνεται και πανίσχυρη από πλευράς κεφαλαίων.

Θέλω να πω δηλαδή, το να μιλάμε για δύο ή τρεις ισχυρούς τραπεζικούς ομίλους και ότι αυτός είναι ο στόχος της ελληνικής τραπεζικής αγοράς, τους έχουμε ήδη. Έχω την αίσθηση ότι όταν μιλάμε για ισχυρούς τραπεζικούς ομίλους στην Ελλάδα, φαντάζομαι ότι θα πρέπει να εννοούμε από τον πρωθυπουργό μέχρι τον τελευταίο Έλληνα που μιλούν γι' αυτούς τους ομίλους, για ισχυρούς στο εξωτερικό.

Διαφορετικά δεν έχει κανένα νόημα παρά μόνο αν μιλάμε για ανταγωνιστικό τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα. Πολιτικοί, επιχειρηματίες, ιδιώτες, δημόσιοι άνδρες, πιστεύω ότι το σύνθημα το βασικό και η προώθηση την οποία θα πρέπει να κάνουν στην Ελλάδα είναι να μιλούν για ανταγωνιστικό τραπεζικό σύστημα και όχι για δυο-τρεις ομίλους που θα μοιράσουν την αγορά και αν μείνουν μόνο τρεις στο τέλος και αν αυτοί είναι ιδιωτικοί, τότε θα διανείμουν και την υπόλοιπη αγορά. Όχι μόνο την τραπεζική αγορά.

Εγώ κατανοώ και νομίζω ότι θα πρέπει πολλοί να κατανοούν ότι η ανάγκη για τον τόπο μας είναι να υπάρξουν ισχυροί όμιλοι ελληνικοί στο εξωτερικό. Θα πρέπει η ελληνική σημαία και τα ελληνικά χρώματα να υπάρχουν στο εξωτερικό.

Δεν έχει νόημα να μιλάμε για ισχυρούς τραπεζικούς ομίλους όπου θα έχουμε 30 ή 40 καταστήματα στα Γρεβενά, 25 στην Ιεράπετρα και ο ένας να βγάζει τα μάτια του άλλου. Νομίζω ότι είναι σωστό ισχυρά ελληνικά κεφάλαια να μπορέσουν στο εξωτερικό να έχουν μια αξιόπιστη και σοβαρή και υπεύθυνη παρουσία όπου αυτό θα διευκολύνει και την κίνηση των ελληνικών κεφαλαίων και την θέση που μακροπρόθεσμα

επιδιώκουμε τα ελληνικά προϊόντα και τα ελληνικά κεφάλαια να έχουν στις διεθνείς αγορές.

Εάν λοιπόν βλέπουμε με αυτή την προοπτική και μιλάμε για τους ισχυρούς τραπεζικούς ομίλους, εγώ συμφωνώ. Αλλά με την διεθνή προοπτική. Διαφορετικά να πούμε ότι αλλάζει το ιδιοκτησιακό καθεστώς της Εθνικής και πάει στον κ.Σάλλα πχ. τότε αν μη τι άλλο, το θεωρώ και σχετικά επικίνδυνο.

Θέλω λοιπόν να πω ότι, η βασική επιδίωξη στην Ελλάδα θα πρέπει να είναι ανταγωνιστικές τράπεζες, ισχυρές κεφαλαιακά. Αλλά όχι δύο. Η παγκόσμια εμπειρία έχει δείξει άλλα πράγματα. Για παράδειγμα, στην πολιτεία της Νέας Υόρκης υπάρχουν 160 περίπου τράπεζες.

Οι 6-7 είναι παγκόσμιες τράπεζες. Είναι πανίσχυρες τράπεζες. Υπάρχουν και 130 τράπεζες εκ των οποίων τουλάχιστον οι 50 είναι μικρότερες από τις μικρότερες ελληνικές τράπεζες. Και συμβαίνει εκεί να είναι η αποδοτικότερες τράπεζες. Εκεί δεν βγήκε κανείς να πει ότι χρειάζονται στην πολιτεία της Νέας Υόρκης μόνο 3 τράπεζες. Αλλοίμονο αν το έλεγε. Δεν μπορούσε να το πει, δεν έχει λογική να το πει και εν πάση περιπτώσει θα έκανε ζημιά και στο εργασιακό κλίμα και στον εργατικό χώρο της πολιτείας της Νέας Υόρκης.

Θα έλεγα λοιπόν ότι συμφωνώ και είμαι απ' αυτούς που έχουν βοηθήσει στην μορφοποίηση ενός τραπεζικού περιβάλλοντος όπου όντως θα πρέπει να υπάρξουν συγκροτημένοι όμιλοι. Όπου εκεί που ο ανταγωνισμός θα πρέπει να μορφοποιήσει ακόμα θα έλεγα και τραπεζικές παρέες σε επίπεδο μανάτζμεντ, οι οποίες θα ανταγωνιστούν μεταξύ τους σε προϊόντα, σε συσσώρευση κεφαλαίων, σε προβολή στο εξωτερικό, σε προώθηση ελληνικών εργασιών στο εξωτερικό, στην βαλκανική, στην σημαντική παρουσία, εκεί φαίνεται ότι θα πρέπει να είναι ο προσανατολισμός όλων μας την επόμενη περίοδο.

Βεβαίως θα γίνουν εξαγορές στην Ελλάδα. Τις θεωρώ όμως περιθωριακές. Η τράπεζα η δική μας αγόρασε την Μακεδονίας Θράκης. Δηλαδή, προσέθεσε 1,5% ή αφαίρεσε αν θέλετε υπό τον δημόσιο έλεγχο τραπεζών 1,5%. 1% περίπου η Κρήτης 2,5%, θα είναι και ένα 4,5% - 5% της Ιονικής ακόμα και η Εμπορική δηλαδή να περάσει στον ιδιωτικό τομέα, σας λέω ότι ριζική αναδιάρθρωση του τομέα αν δεν υπάρξει εκσυγχρονισμός όλου του συστήματος ανεξάρτητα αν είναι δημόσιος ή ιδιωτικός τομέας, δεν μπορεί να γίνει. Δεν φτάνει δηλαδή ότι θα μετακινηθεί το 1% ή το 2%.

Δημιουργεί βέβαια αφορμές. Δημιουργεί προϋποθέσεις ανταγωνιστικές. Θα βγει με καινούργια προϊόντα. Στα επόμενα 40 ή 50 χρόνια μπορεί να διαφοροποιήσει σημαντικά τα πράγματα στην αναδιάρθρωση. Αλλά εν πάση περιπτώσει δεν χάλασε και ο κόσμος για να γίνεται η φασαρία που γίνεται.

Άλλωστε το είδα εγώ όταν αγοράστηκε η Μακεδονίας Θράκης δεν έγινε τίποτα, παρά το γεγονός ότι ήταν μεγαλύτερη από τις υπόλοιπες τράπεζες που μέχρι τώρα ιδιωτικοποιήθηκαν. Στην συνέχεια βλέπω λοιπόν ότι όσο περνάει ο καιρός όχι τόσο από κυβερνητικής πλευράς, αλλά από τον κόσμο, μια πανηγυριώτικη κατάσταση και σε αντίθεση με αυτό που θέλουμε, ένα τελείως κερδοσκοπικό προσανατολισμό στο χρηματιστήριο πολλών.

Η εκτίμησή μου είναι ότι, χωρίς να λέω ότι είναι κακή η κερδοσκοπία, άλλωστε πολλές φορές η κερδοσκοπία με την καλή έννοια του όρου, δεν εννοώ την αισχροκέρδια ή το παράνομο κέρδος, η κερδοσκοπία έχει συμβάλλει στην ανάπτυξη αγορών και πολλές φορές και χωρών ολόκληρων περισσότερο εις την Αμερική, πιθανά στην Wall Street, περισσότερο απ' ότι συνέβαλε η Ford ή η General Motors.

Δεν σημαίνει δηλαδή ότι είναι κακό το να επιδιώκει ο επενδυτής να κερδίσει περισσότερα ή να κερδίσει βραχυπρόθεσμα. Αυτό δεν είναι κακό. Βοηθά. Η ανάπτυξη του χρηματιστηρίου σήμερα βοηθά. Η δική μου δε αίσθηση είναι ότι όσο πλησιάζουμε στο 2002 η άνοδος των τιμών στο χρηματιστήριο θα είναι μεγαλύτερη.

Η δική μου πρόβλεψη αν θέλετε, επειδή βλέπω αρκετούς τραπεζικούς εδώ που παρακολουθούν, να αγοράσουν. Η αναπαραγωγή στο καπιταλιστικό σύστημα να ξέρετε διέρχεται υποχρεωτικά μέσω, η συσσώρευση διέρχεται και μέσω του χρηματιστηρίου. Είναι απαραίτητο εργαλείο.

Οι αγορές λοιπόν για την συγκέντρωση κεφαλαίου, η αναπνοή των αγορών είναι το χρηματιστήριο. Καλό χρηματιστήριο σημαίνει υγιείς συνθήκες άντλησης κεφαλαίων. Και δεν μιλάμε για ένα χρηματιστήριο των 200 εταιρειών. Θα πρέπει να μιλάμε σε 3-4 χρόνια για ένα χρηματιστήριο των 700-800-1.000 εταιρειών.

Θεωρώ λοιπόν ότι ο δείκτης με την πολιτική που ακολουθεί η κυβέρνηση, με τις προσδοκίες που έχουν δημιουργηθεί στην αγορά, με τις πρωτοβουλίες που παίρνονται σε επιχειρηματικό επίπεδο από ιδιώτες, καθώς επίσης και από το δημόσιο μανατζμεντ το οποίο είναι εξαιρετικά ικανό και φαίνεται να ανταπεξέρχεται στις σύγχρονες συνθήκες, ακούσατε και είδατε τον Πέτρο τον Λάμπρου, υπάρχει η σύγχρονη διοίκηση του Καρατζά στην Εθνική Τράπεζα, νομίζω ότι με την ισχυροποίηση δηλαδή και σε πρόσωπα που έχει γίνει στο κρατικό μανατζμεντ, οδηγούμαστε σε έναν χρηματιστηριακό δείκτη που θα ξεπεράσει τις 4.500 μονάδες την επόμενη διετία.

Θεωρώ ότι το αντίστοιχο φαινόμενο που έγινε στις ευρωπαϊκές αγορές και στην αμερικανική αγορά θα επαναληφθεί. Ο Ντάουν Τζόουνς ήταν στις 3.000 μονάδες μόλις πριν από 3,5 χρόνια. Σήμερα ξεπερνάει τις 9.000. Πριν από δύο χρόνια όποιος μιλούσε για πάνω από 4.500 μονάδες στον Ντάουν Τζόουνς στην Αμερική, νόμιζε ότι ήταν απίστευτο να

επιτευχθεί. Τώρα θεωρούν ότι και το 9.000 μπορεί να προχωρήσει και να ανεβαίνει ακόμα.

Οι αλλαγές στο τραπεζικό τοπίο του 2000 είναι αναπόφευκτες. Οφείλουμε να αξιοποιήσουμε τα χρόνια που απομένουν ώστε να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις αξιοπρεπούς ανταγωνιστικής παρουσίας του τραπεζικού μας συστήματος στον ευρωπαϊκό χώρο.

Εχουμε ευθύνη νομίζω και έναντι των γειτόνων μας να αναπτύξουμε, να προσεγγίσουμε και να τοποθετηθούμε στις αγορές της βαλκανικής και των παρευξείνιων χωρών για τις οποίες χωρίς να πηγαίνει το μυαλό μας όπως συνήθως πηγαίνει στην εκμετάλλευση, μπορούμε να πούμε ότι παρέχοντας εργασίες ποιότητας έχουμε την δυνατότητα και βεβαίως όχι με το αζημίωτο, δεν λέμε να μην κερδίσουμε, αλλά όχι με τον κερδοσκοπικό ή βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα της παρουσίας. Για τις τράπεζες εννοώ.

Εχουμε την δυνατότητα να χτίσουμε σημαντικές γέφυρες επικοινωνίας του βαλκανικού χώρου ως ενιαίου χώρου και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ή με το ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Το μέλλον του τραπεζικού μας συστήματος στο χώρο αυτό θα κριθεί σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα των τραπεζών να προσφέρουν προϊόντα απευθυνόμενα στο ευρύ κοινό με χαμηλό κόστος. Ακούσατε προηγουμένως τον Πέτρο τον Λάμπρου, τις σωστές επισημάνσεις που έκανε.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι μακροπρόθεσμα, αρκετά μακροπρόθεσμα ελπίζω, πολλές τραπεζικές εργασίες θα γίνονται από το σπίτι. Δεν θα χρειάζεται να πάει κανείς στην τράπεζα. Αυτό για τους τραπεζίτες μπορεί να είναι καλό. Για τους καταναλωτές μπορεί να είναι καλό.

Για το χώρο της εργασίας και τους απασχολούμενους στον τραπεζικό χώρο θα πρέπει να δουν τι θα κάνουν. Διότι ποιες είναι οι ηλικίες που θα υποστηρίζουν αυτό που ο Πέτρος ο Λάμπρου ορθώς λέει ότι θα συμβεί. Οι ηλικίες εκτιμάται ότι είναι ανάμεσα στα 25 και στα 30 μάξιμουμ.

Διότι αυτοί μπορούν να δουλεύουν με υψηλή αποδοτικότητα και ταχύτητα και να υποστηρίζουν τα ηλεκτρονικά μέσα σε επικοινωνία. Γι' αυτό και στους τομείς των υπηρεσιών διεθνώς, βασικά όταν ζητούν εξειδικευμένο προσωπικό, έστω και διευθυντικό προσωπικό είναι περίπου σε αυτές τις ηλικίες.

Θεωρώ ότι αυτά όμως είναι ακόμα αρκετά μακρινά για το ελληνικό τραπεζικό περιβάλλον. Αυτά δεν έχουν ξεκινήσει ακόμα στον τόπο μας. Εάν κάνουν έναν κύκλο ζωής για να ξεκινήσουν και να φτάσουν στον Έλληνα χρήστη, πιστεύω ότι μπορούμε να μιλάμε μετά από μια δεκαετία τουλάχιστον.

Κατά συνέπεια υπάρχει και χρόνος προσαρμογής και χρόνος εκπαίδευσης, γι' αυτό σας είπα και από την αρχή ότι εγώ τα θεωρώ πιο εύκολα απ' ό,τι άλλους αρκετά πράγματα και δεν είμαι καθόλου απαισιόδοξος για την πορεία και των εργατικών θέσεων στο τραπεζικό σύστημα, αλλά κυρίως και για το ίδιο το τραπεζικό σύστημα και τον ρόλο του στην ελληνική οικονομία και την διεθνή οικονομία.

Νομίζω ότι οι προλαλήσαντες είπαν πάρα πολλά πράγματα τα οποία θίγω και εγώ, τα είπαν ασφαλώς καλύτερα από μένα, τα ξέρουν άλλωστε, τα ζουν, διότι έρχονται σε μεγαλύτερη επικοινωνία με τον κόσμο.

Συμφωνώ απόλυτα με τις απόψεις που διατύπωσε ο Πέτρος ο Λάμπρου που είχα την ευκαιρία να τον ακούσω. Θα πω και πάλι στις τράπεζες ότι ένα δίκτυο, θα συμεριστώ την άποψη που λέει ότι ένα άριστο δίκτυο μεγέθους 150 καταστημάτων με το δεδομένο της ανάπτυξης της τεχνολογίας ότι εκτός από τα δικά σου καταστήματα είναι δικά σου και όλα τα άλλα καταστήματα, με την αξιοποίηση δηλαδή των τηλεπικοινωνιών και της ηλεκτρονικής που υπάρχει, θα μπορούν οι πελάτες σου να εξυπηρετούνται και από το δίκτυο του άλλου.

Ο καυγάς λοιπόν τόσο για το δίκτυο δεν πρέπει να είναι μεγάλος όσο είναι για το μερίδιο αγοράς. Και πιστεύω ότι θα πρέπει να συνεχιστεί ο καυγάς κυρίως στο εξωτερικό και στην βαλκανική. Προς αυτή την κατεύθυνση νομίζω θα πάρει ο ανταγωνισμός των εξαγορών την επόμενη πενταετία βασικότερο χαρακτήρα, διότι σας είπα και πάλι ότι τον επόμενο μήνα, 2μηνο, μάλλον ότι ήταν να γίνει από πλευράς ελληνικού τραπεζικού συστήματος γύρω στο 8% θα γίνει και θα τελειώσει.

Δεν θα τελειώσει όμως από πλευράς ανταγωνιστικών συνθηκών και θα είναι τα προϊόντα, θα είναι οι μάνατζερς και κυρίως η παρουσία στην βαλκανική. Και εκεί θα χρειαζόταν να πει κανείς διάφορα σχόλια, νομίζω όμως ότι θα πρέπει να αποτελέσει το αντικείμενο μιας άλλης ημερίδας για να εξηγηθεί γιατί θα πρέπει στα Τίρανα να είμαστε 15 ελληνικές τράπεζες και όχι δύο ή τρεις.

Γιατί αν θα πάμε στην Σόφια θα πρέπει να κάνουμε 40 ή 70 ελληνικά τραπεζικά καταστήματα. Τι εξυπηρετούμε; Δεν νομίζω ότι εξυπηρετούμε την ελληνική υπόθεση. Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και κυρίως τις ελληνικές επιχειρήσεις όταν θα πρέπει η μία τράπεζα να κυνηγάει από το αεροδρόμιο τον Έλληνα πελάτη και ποιος θα πρωτομπεί στο κατάστημα αντί να κάνει bunking διεθνές στο βαλκανικό περιβάλλον να κάνει μπακαλική στο αεροδρόμιο των Σκοπίων ή μπακαλική στο αεροδρόμιο του Βελιγραδίου.

Δεν θέλω να πω ότι δεν έχει και κάποια χαρακτηριστικά σέξι όλη αυτή η λαγνεία των μεγάλων δικτύων που επικρατεί σήμερα στην αγορά. Δεν μπορώ δε να βγάλω και τον εαυτό μου απ' έξω με το δεδομένο ότι εγώ το ξεκίνησα. Αλλά εν πάση περιπτώσει νομίζω ότι δεν αποτελεί το άπαν όπως εμφανίζεται σήμερα τόσο στον ελληνικό τύπο, αλλά όπου και

να πάω και εγώ ακόμα βράδυ είμαι στην τράπεζα ή σε άλλη τράπεζα επισκέφθηκα προχθές, η απάντηση ήταν "τι θα κάνεις εσύ Πρόεδρε, ποια τράπεζα παίρνει τώρα ή σου πήραν την τράπεζα ο τάδε ή ο δείνα κλπ. ".

Νομίζω ότι και εύχομαι δηλαδή, στο επόμενο δίμηνο να φύγουμε απ' αυτά. Θέλω κλείνοντας να πω δυο λόγια για την υπόθεση, έχω και άλλα ίσως αλλά δεν αξίζει τον κόπο να σας απασχολήσω, διότι σε γενικές γραμμές και ένα πολιτικό περίγραμμα το είπε ο Κώστας ο Σκανδαλίδης απ' ότι άκουσα και δεν έχω κανέναν λόγο ούτε να το επαναλάβω, άλλωστε θα το επαναλάβω με χειρότερο τρόπο απ' ότι το ανέπτυξε πολύ καλά αυτός.

Να ξέρετε ότι η υπόθεση των ιδιωτικοποιήσεων δεν είναι υπόθεση που τελειώνει μέσα σε 6 μήνες από πλευράς αυτών που κάνουν τις εξαγορές. Είναι μια επίπονη προσπάθεια. Είναι μια επίπονη προσπάθεια, διότι αυτό που φαίνεται για να γίνει αυτό που νομίζει κανείς ότι είναι, χρειάζεται μια πολύ συστηματική και σε βάθος προσπάθεια.

Το ελληνικό λογιστικό σύστημα, ίσως να είναι τέτοιο που να χρειάζεται αρκετές προσαρμογές με τα διεθνή στάνταρτς διότι αν δεν μιλήσουμε για διεθνή στάνταρτς δεν μπορούμε να μιλάμε για διεθνή ανταγωνισμό των ελληνικών τραπεζών. Ανεξαρτήτως αν αυτές είναι μικρές ή μεγάλες.

Και σε αυτό αν εξαιρέσει κανείς κάποιες τράπεζες, να μην πω του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα, πάντως περιορισμένες τράπεζες, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα δεν κινείται καταγράφοντας την λογιστική του εικόνα με βάση τα διεθνή στάνταρτς.

Για να τις φέρουμε σε εικόνα που τα λογιστικά στάνταρτς τα ελληνικά να απεικονίζουν και αυτά που εμείς στην Ελλάδα νομίζουμε ότι είναι και διεθνή στάνταρτς θέλει πολύ μεγάλη προσπάθεια. Για να φέρουμε την εικόνα της Μακεδονίας - Θράκης σε μία εικόνα με διεθνή στάνταρτς να πούμε ότι αυτά που λέει κέρδη είναι κέρδη, θέλει πάρα πολύ δουλειά.

Και αυτό δεν θα πρέπει να το ξεχνούν ούτε οι εργαζόμενοι, ούτε οι πωλητές. Διότι υπάρχει το κλίμα του ανταγωνισμού και το μομέντουμ το χρηματιστηριακό. Αλλά μετά απ' αυτό, μετά από τους 2-3 μήνες, θα αρχίσει σε διεθνή πλαίσια να υπάρξει η δυνατότητα της αναγνωρισιμότητας του τι έχει κανένας στα χέρια του και τότε δεν πρέπει να βγει βλαμμένος ούτε να έχει βλαφτεί δηλαδή από την διαδικασία, ούτε αυτός που έκανε την εξαγορά, ούτε να εκτεθεί ότι αυτά που έλεγε ότι πούλησε ήταν άλλα για το ελληνικό δημόσιο.

Νομίζω ότι αρκετά είπα, παρά το γεγονός ότι ξεκίνησα να μιλήσω για 5-10 λεπτά μόνο. Ευχαριστώ πάρα πολύ για την τιμή που μου κάνατε κ. Πρόεδρε να με καλέσετε. Ευχαριστώ για την υπομονή που είχατε να με ακούσετε και νομίζω με αρκετούς από εσάς θα έχω την ευκαιρία άλλωστε να τα πω και στο μέλλον αρκετές φορές. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο κ.Γιαννίτσης έχει τον λόγο.

Τ.ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ: Ευχαριστώ για την πρόσκληση να μιλήσω για το θέμα της αναδιάρθρωσης στο χρηματοπιστωτικό τομέα σήμερα εδώ μαζί σας. Εχω παρακαλέσει να μοιραστεί ένα σετ πινάκων γιατί θα αναφερθώ σ' αυτούς, δεν ξέρω αν αυτό έχει γίνει, γιατί αλλιώς θα υπάρχει δυσκολία να υπάρχει κατανόηση.

Στην παρουσίαση που έχω κατά νου να κάνω θα ακολουθήσω τρεις άξονες. Ο πρώτος άξονας είναι οι αλλαγές που παρουσιάζονται στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και ποιές είναι οι εκφράσεις αυτών των αλλαγών στην Ελλάδα.

Το δεύτερο είναι, ποιό είναι το ζητούμενο, πού θέλουμε δηλαδή να πάμε και γιατί θέλουμε να πάμε, καθώς και το πώς θέλουμε να πάμε, δηλαδή ποιό είναι το ζητούμενο της στρατηγικής μας, των στόχων μας, της πολιτικής μας και το τρίτο στο οποίο θα αναφερθώ είναι μια σειρά από πολιτικές διαστάσεις του ζητούμενου, δηλαδή του δεύτερου άξονα.

Κατ' αρχήν πού πάμε ως χρηματοπιστωτικό σύστημα και επίσης ως κρατικά ελεγχόμενο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Στους πίνακες που έχω μοιράσει, ο πρώτος πίνακας έχει τον τίτλο "Δυναμική ανάπτυξης του χρηματοπιστωτικού τομέα στο οικονομικό σύστημα της χώρας και διεθνώς".

Εδώ είναι οι ρυθμοί μεγέθυνσης ενός μέρους του χρηματοπιστωτικού συστήματος, που αφορά τις τράπεζες και τις ασφάλειες και που σε σύγκριση με τη βιομηχανία ή τη μεταποίηση ή τις υπηρεσίες ως σύνολο, ή τις υπόλοιπες υπηρεσίες και το συνολικό ΑΕΠ και μπορεί κανείς με οποιεσδήποτε συγκρίσεις θέλει να κάνει, να δει τις τρεις τελευταίες στήλες.

Αυτό που βλέπουμε είναι ότι στην τελευταία περίπου δεκαετία το χρηματοπιστωτικό σύστημα αυξάνεται με ρυθμούς μεγέθυνσης που είναι διπλάσιοι, τριπλάσιοι, πολύ υψηλότεροι απ' ό,τι οι ρυθμοί μεγέθυνσης των υπόλοιπων τομέων της οικονομίας και της οικονομίας συνολικά.

Δηλαδή, έχουμε να κάνουμε με ένα τομέα που στη φάση την οποία διανύουμε είναι δυναμικός τομέας, είναι και τομέας κλειδί για την ανάπτυξη και άμεσα και έμμεσα - θα εξηγήσω τι εννοώ και άμεσα και έμμεσα - και παίζει ένα σημαντικό ρόλο στη μεγέθυνση και στην αναπτυξιακή διαδικασία.

Αυτό δεν είναι μόνο ελληνικό φαινόμενο. Εχουμε να κάνουμε με ένα διεθνές φαινόμενο. Πολλοί θα έχετε ακούσει και είναι συχνές οι αναφορές, ότι οι χρηματιστικές επενδύσεις, ο χρηματιστικός καπιταλισμός είναι αυτός που επεκτείνεται στα τελευταία 10-15 χρόνια ραγδαία σε αντίθεση με τη συσσώρευση κεφαλαίου στον πραγματικό τομέα της οικονομίας, στους άλλους τομείς της οικονομίας.

Εκτός, όμως, από το γεγονός ότι έχουμε να κάνουμε με ένα δυναμικό τομέα ας δούμε τι γίνεται στο ρόλο αυτού του τομέα. Ο ρόλος των τραπεζών βασικά έχει σχετικούς όρους, δηλαδή σε όρους ποσοστών, μειωθεί στα τελευταία στην ίδια περίοδο και έχει μειωθεί γιατί εμφανίζονται σ' αυτή τη δυναμική αγορά, σ' αυτό το δυναμικό τομέα καινούργιοι ανταγωνιστές και αν αυτό το βλέπουμε στο δεύτερο πίνακα, που μας δείχνει ποιοό ήταν το μερίδιο των δανείων σε δραχμές το 1990 και ποιοό είναι το 1997 και βλέπει κανείς ότι ήδη μέσα σε 7-8 χρόνια περίπου από το 82% έχει πέσει γύρω στο 65%, έχει χάσει περίπου 15-17 ολόκληρες ποσοστιαίες μονάδες, ένα τεράστιο ποσοστό κι αυτό το έχει χάσει σε όφελος κάποιων άλλων ανταγωνιστών, που είναι αφ' ενός μεν το ξένο το διεθνές τραπεζικό σύστημα με τα δάνεια σε συνάλλαγμα και επίσης, την άντληση κεφαλαίων από το Χρηματιστήριο.

Η άντληση κεφαλαίων από το Χρηματιστήριο μπορεί να μην φαίνεται εδώ στο διάγραμμα, αλλά αποκτά ένα όλο και σημαντικότερο βάρος και θα αποκτά στο μέλλον. Αρα, έχουμε να κάνουμε με μια αγορά η οποία διευρύνεται μεν δυναμικά αλλά μέσα στην οποία το τραπεζικό σύστημα, τουλάχιστον μέχρι στιγμής, εμφανίζεται να χάνει σε μερίδια σε σχέση με άλλους τομείς.

Βέβαια χάνει σε μερίδια δεν σημαίνει ότι δεν εξελίσσεται σε απόλυτα μεγέθη και αυτό. Αλλά είναι αρνητική η εξέλιξη αυτή.

Ερχομαι τώρα, αφού προσπάθησα να σας δείξω τι γίνεται σε πολύ γενικό επίπεδο, να δω τι δημιουργείται μέσα από τον ανταγωνισμό και τις ανακατατάξεις στο εσωτερικό του τραπεζικού συστήματος.

Και βλέπουμε στο εσωτερικό του τραπεζικού συστήματος, παίρνοντας μόνο τις εμπορικές τράπεζες γιατί αν βάλει κανείς τώρα μέσα και την Αγροτική και μάλιστα σε παλιότερα χρόνια που λειτουργούσε υπό άλλο καθεστώς, ΕΤΒΑ και διάφορες άλλες τράπεζες μπερδεύεται η εικόνα.

Εάν δει κανείς μέσα σε μια 15ετία τι γίνεται μέσα στις εμπορικές τράπεζες, βλέπει κάποιες πολύ ριζικές ανακατατάξεις.

Βλέπει για παράδειγμα ότι οι κρατικές εμπορικές τράπεζες έχασαν μερίδια από το 92% το '84 στο 70% το '97 και αντίστοιχα στις καταθέσεις, ακόμη επίσης αντίστοιχες εξελίξεις από το 91% στο 77%, δηλαδή 14 με 20 περίπου ποσοστιαίες μονάδες ήταν η απώλειά τους σε ένα σύνολο, το οποίο σε σχετικούς όρους επίσης χάνει βάρος στη χρηματοδότηση της οικονομίας.

Αυτό μεταφραζόμενο σε απλούς όρους σημαίνει ότι αυτό που ονομάζουμε ως κρατικά ελεγχόμενο τραπεζικό σύστημα στο άνοιγμα του ανταγωνισμού και στην επέκταση της αγοράς δεν μπόρεσε να κρατήσει τη θέση του, έχασε απέναντι στον ανταγωνισμό και μάλιστα κάτω από συνθήκες όπου ο ανταγωνισμός δεν ήταν και τόσο οξύς όσο είναι τα πολύ τελευταία χρόνια και όσο προβλέπεται να είναι τα επόμενα χρόνια.

Πάω ένα επίπεδο χαμηλότερα, γιατί είναι ένα θέμα το οποίο μας απασχολεί, για να δω τη διαφοροποίηση στο εσωτερικό των εμπορικών τραπεζών και εστιάζοντας στις κρατικές τράπεζες των οποίων συζητείται ή έχει αποφασιστεί η αποκρατικοποίηση ή η ιδιωτικοποίηση σήμερα ή έχει ήδη γίνει, αλλά τα στοιχεία φτάνουν μέχρι το '97 επομένως δεν με επηρεάζει εμένα κι αυτές είναι η Ιονική Τράπεζα, η Μακεδονίας-Θράκης, Κεντρικής Ελλάδος και Κρήτης και αντιπαραθέτω το προφίλ αυτών των τραπεζών με τρεις ιδιωτικές τράπεζες γνωστές, Πίστews, Εργασίας, EUROBANK, την Πειραιώς δεν την έχουμε μέσα γιατί μας έλειπαν κάποια στοιχεία αλλά δεν νομίζω ότι θα άλλαζε και τίποτα.

Και βλέπουμε τι; Κατ' αρχήν στο επάνω διάγραμμα βλέπουμε την απασχόληση. Αν δούμε την απασχόληση και αναρωτηθούμε το ιδιοκτησιακό καθεστώς επηρεάζει την απασχόληση; Θα δούμε ότι η απασχόληση στις τρεις ιδιωτικές τράπεζες ανέβηκε πολύ περισσότερο από το 1990 μέχρι το 1997, από τα περίπου 5.000 άτομα ανέβηκε στα 8.000 άτομα, ενώ στις κρατικές τράπεζες από 6.500 άτομα στις 8.000 άτομα.

Δηλαδή, η διαπίστωση που εγώ κάνω εδώ είναι ότι το καθεστώς της ιδιοκτησίας το ιδιωτικό δεν εμπόδισε τις τράπεζες που είχαν την ικανότητα να αναπτυχθούν ικανοποιητικά στην αγορά, έχοντας κερδίσει μερίδια, να αυξήσουν φυσικά και την απασχόληση.

Στο κάτω μέρος της σελίδας αυτής μπορούμε να δούμε και την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων, την αποδοτικότητα των δύο αυτών ομάδων τραπεζών και πιστεύω ότι υπάρχει μια τεράστια ανισότητα όσον αφορά τις επιδόσεις των δύο ομάδων.

Η ομάδα των κρατικών τραπεζών έχει μια αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων, η οποία στις χρονιές που παρουσιάζονται είναι κλάσμα της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων που επιτυγχάνουν οι τρεις μικρές ιδιωτικές τράπεζες.

Επίσης, στην επόμενη και τελευταία σελίδα με απασχόλησε το ερώτημα αν οι δαπάνες προσωπικού των ιδιωτικών και των κρατικών τραπεζών είναι χειρότερες ή καλύτερες και πώς συγκρίνονται μεταξύ τους.

Δηλαδή, με απλά λόγια, αν οι εργαζόμενοι στις ιδιωτικές τράπεζες κατά μέσο όρο αμείβονται χειρότερα απ' ό,τι αυτοί που εργάζονται στις κρατικές τράπεζες.

Κι αυτό που διαπιστώνω είναι ότι συστηματικά με εξαίρεση το '96 που έχουμε μια μικρή υπέρβαση στις κρατικές τράπεζες, οι εργαζόμενοι στις ιδιωτικές τράπεζες κατά μέσο όρο αμείβονται καλύτερα από τις κρατικές τράπεζες, περίπου τα μεγέθη είναι τα ίδια, δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές, υπάρχει μια οριακά καλύτερη θέση, αλλά από την άλλη μεριά αυτές οι τράπεζες και μπορεί κανείς να δει με σαφήνεια τη διαφορά στην παραγωγικότητα του τρόπου λειτουργίας των τραπεζών, τα καθαρά κέρδη ανά απασχολούμενο, δηλαδή έχουμε τράπεζες οι οποίες και καλύτερα

αμείβουν το προσωπικό τους και καταφέρνουν να κάνουν πολύ υψηλότερα κέρδη ανά απασχολούμενο και να κερδίζουν και μερίδια στην αγορά.

Αρα αυτό σημαίνει να πουλάνε καλύτερο προϊόν και φθηνότερο, εξαρτάται τι από τα δύο ισχύει, σε σχέση με την ομάδα των κρατικών τραπεζών όπου τα καθαρά κέρδη ανά απασχολούμενο είναι μηδαμινά, είναι πολύ μικρότερο κλάσμα σ' αυτή την περίπτωση σε σχέση με τις κρατικές τράπεζες.

Τι σημαίνουν αυτά από πλευράς οικονομικής και από πλευράς οικονομικής πολιτικής; Αν υποθέσουμε ότι είχαμε απλώς μια δυναμικά εξελισσόμενη αγορά, στην οποία το κρατικό κομμάτι απλώς έχανε μερίδιο αλλά σε απόλυτα μεγέθη εξελισσόταν δυναμικά και είχε δυναμικά αποτελέσματα, θα έλεγα ότι το πρόβλημα δεν θα ήταν σπουδαίο, ίσως και δεν θα έβλεπα και πρόβλημα καν.

Μπαίνουν καινούργιοι παίκτες στην αγορά και ανακατανέμονται τα μερίδια. Όμως εδώ δεν έχει κανείς μόνο να κάνει με απώλεια σχετικών μεγεθών, με απώλεια μεριδίων. Εδώ έχει να κάνει και με απώλεια μεριδίων και με δυσμενείς επιπτώσεις σε όρους κερδοφορίας, σε όρους απόδοσης, σε όρους παραγωγικότητας.

Βέβαια θα μου πει κάποιος ότι δεν έχω τα μεγέθη των μεγάλων κρατικών τραπεζών. Δεν τα έβαλα μέσα τα μεγέθη των μεγάλων κρατικών τραπεζών πρώτον γιατί ορισμένες εξελίξεις είναι πολύ πιο χαρακτηριστικές μ' αυτά εδώ και δεύτερον, γιατί αυτή τη στιγμή και νομίζω για αρκετό διάστημα ακόμη, το μεγάλο κομμάτι του τραπεζικού συστήματος, όπως είπε και ο κ.Σάλλας πριν, δεν μπαίνει αυτή τη στιγμή σε συζήτηση για σοβαρές αλλαγές πέραν των εσωτερικών αναδιαρθρώσεων σ' αυτές τις τράπεζες. Θα μπορούσα όμως κάλλιστα να τα είχα περιλάβει και να μην αλλάξει τίποτε το ιδιαίτερο στα συμπεράσματά μου.

Το δεύτερο συμπέρασμα του τι σημαίνουν όλα αυτά για το τραπεζικό σύστημα, σημαίνει ότι κινδυνεύουμε όταν ανοίξουν ή τώρα που έχουν ανοίξει και που θα ανοίξουν ακόμη περισσότερο οι αγορές και ο ανταγωνισμός, να πηγαίνουμε και σε συρρίκνωση και σε κάποια μίζερη ανάπτυξη και σε διαδικασίες απόκλισης αντί διαδικασίες σύγκλισης, τις οποίες όλοι φωνάζουμε και πιπιλίζουμε ότι θέλουμε διαδικασίες πραγματικής σύγκλισης και όχι ονομαστικής σύγκλισης. Όμως κάτι πρέπει να κάνουμε αν θέλουμε διαδικασίες πραγματικής σύγκλισης και το εννοούμε.

Τρίτο συμπέρασμα: πιστεύω ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα εδώ και ορισμένα χρόνια βρίσκεται στην ίδια περίπου κατ' αναλογία κατάσταση όπως ήταν η βιομηχανία 15-18-20 χρόνια πριν, αλλά υπό πολύ καλύτερες συνθήκες απ' ό,τι ήταν η βιομηχανία, δηλαδή τι;

Εδώ και κάποια χρόνια έχει ανοίξει ο ανταγωνισμός, έχει αρχίσει μια διαδικασία προσαρμογής αρκετά σοβαρή, δηλαδή παρά τα όσα είπα υπάρχουν σοβαρές αλλαγές στο σημερινό προφίλ του τραπεζικού συστήματος της χώρας όχι τόσες όσες θα ήσαν αναγκαίο για να κρατηθεί η δυναμική, αλλά υπάρχουν αρκετά σοβαρές αλλαγές, αλλά η κατάσταση έχει πολλές αναλογίες.

Δηλαδή τι; Υπάρχει μια προβληματικότητα η οποία εκφράζεται σε όρους πιο αδύναμου ανταγωνισμού και πρέπει αυτό το χάσμα να καλυφθεί, πρέπει να καλυφθεί αν δεν θέλουμε να δούμε τη συρρίκνωση αυτή να επεκτείνεται και να επηρεάζει πολύ πιο έντονα την πορεία της οικονομίας.

Εάν αναλογιστούμε στη δεκαετία του '80 ποιός κέρδισε, είχαμε μια βιομηχανία με προβλήματα γιατί η προστασία έφευγε και έμπαινε ο ανταγωνισμός έντονα, ποιές ήταν οι στρατηγικές που αποδείχτηκαν πιο αποτελεσματικές και κερδοφόρα από πλευράς συνολικής οικονομικής, δεν εννοώ για τους ιδιοκτήτες, ήταν η στρατηγική της αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων, των επενδύσεων, της συσσώρευσης κεφαλαίου, της εξοικονόμησης εργασίας η οποία όμως μπόρεσε και βρήκε απασχόληση σε καινούργιες δυναμικές θέσεις και δραστηριότητες ή ήταν η στρατηγική των προβληματικών, όπου με το ζόρι κρατήθηκαν επιχειρήσεις επί πολλά χρόνια στη ζωή με την ελπίδα και το λάβαρο ότι αυτές θα αποτελέσουν την αιχμή του δόρατος της σοσιαλιστικής πολιτικής και της ανάπτυξης και δαπανήθηκαν εκατοντάδες δις, αν δεν ξεπερνάει και το τρισ., τα λεφτά αυτά για να κρατηθούν κάποιες μονάδες στη ζωή, οι οποίες τελικά είτε έκλεισαν είτε εν πάση περιπτώσει στην καλύτερη περιπτώσει, με ορισμένες εξαιρέσεις, κατάφεραν να πουληθούν την τελευταία στιγμή δημιουργώντας την ελπίδα ότι κάτι θα γίνει.

Το λέω αυτό γιατί πιστεύω ότι η απάντηση είναι σαφώς στο πρώτο σκέλος, στο πρώτο σενάριο και νομίζω ότι αυτό το πρώτο σενάριο είναι το σενάριο που διεξάγεται αυτή τη στιγμή, όπου διεξάγεται η μάχη αυτή τη στιγμή στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και δεν εννοώ μόνο σε κάθε τράπεζα ξεχωριστά, αλλά πρέπει να δούμε και το χρηματοπιστωτικό ελληνικό σύστημα συνολικά.

Και έτσι μπαίνω στο δεύτερο ερώτημα, πού θέλουμε να πάμε εν όψει του τι αλλαγές γίνονται και γιατί και πώς θέλουμε και πώς μπορούμε να πάμε, γιατί μπορεί να θέλουμε εμείς να πάμε κάπως αλλά δεν σημαίνει ότι μπορούμε κιόλας.

Θα έλεγα ότι στο πού θέλουμε να πάμε και γιατί έχουμε τρία επίπεδα που εξηγούν στο γιατί θέλουμε να πάμε. Το ένα είναι το επίπεδο της μεμονωμένης τράπεζας της ίδιας. Το δεύτερο είναι το επίπεδο του τραπεζικού συστήματος και το τρίτο είναι το επίπεδο της συνολικής οικονομίας και της ανάπτυξης.

Και βάζω το τρίτο επίπεδο γιατί σε αντίθεση με οποιοδήποτε άλλο τομέα της οικονομίας ο τραπεζικός τομέας, ίσως με εξαίρεση τον

κρατικό τομέα της οικονομίας, είναι το στοιχείο κλειδί, το εργαλείο κλειδί, είναι ο μοχλός της ανάπτυξης όλου του υπόλοιπου οικονομικού συστήματος.

Δηλαδή, αν ο τραπεζικός τομέας στο χρηματοπιστωτικό σύστημα δεν πάει καλά έχει ευθεία αντανάκλαση στην ανάπτυξη. Και αν θέλουμε ανάπτυξη κι αν εννοούμε πράγματι ανάπτυξη πρέπει να δούμε το χρηματοπιστωτικό σύστημα ως κεντρικό στρατηγικό εργαλείο της αναπτυξιακής πολιτικής και όχι ως ένα στόχο από μόνο του, στο οποίο μπορούμε να το κοιτάμε και να μένουμε ευχαριστημένοι κρατώντας την οπτική στενά σ' αυτό.

Θα έλεγα πάρα πολύ σύντομα γιατί αναφέρθηκε και η Βάσω Παπανδρέου σ' αυτό και οι άλλοι ομιλητές από τη σκοπιά τους, ότι στο επίπεδο των τραπεζών έχει τεράστια σημασία να ενισχυθεί η αναδιάρθρωση, το κεντρικό σημείο της ομιλίας σήμερα της αποτελεσματικότητας της τράπεζας, η ανταγωνιστική ικανότητα να μπορούν να εξασφαλίζουν τη βιωσιμότητά τους μέσα στις καινούργιες συνθήκες.

Δεν με ενδιαφέρει τώρα κρατικές ή ιδιωτικές τράπεζες, αλλά ακόμη και στα καλύτερα παραδείγματα τραπεζών πιστεύω ότι η Ελλάδα όπως και σε όλους τους άλλους τομείς σχεδόν, μπορεί να έχει καταφέρει σε μια σειρά τομείς να ανταποκρίνεται σε αποτελεσματικές διαδικασίες, να έχει ανταγωνιστική ικανότητα κλπ., αλλά το παιχνίδι κρίνεται συνεχώς σε νέες υπηρεσίες, σε νέους συνδυασμούς, σε δίκτυα, σε μια σειρά από παράγοντες όπου το χάσμα της ανταγωνιστικής ικανότητας των ελληνικών τραπεζών και γενικά του ελληνικού συστήματος της οικονομίας είναι πάρα πολύ μεγάλο και έχει τεράστια σημασία να καλύψουμε αυτό το χάσμα, αλλιώς δεν κινδυνεύουμε μόνο σε κάποια συρρίκνωση.

Κινδυνεύουμε να έχουμε πολύ σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομίας. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα του διαρθρωτικού προβλήματος που πρέπει να αντιμετωπιστεί είναι το υψηλό "σπρεντ" στα επιτόκια καταθέσεων και χορηγήσεων των ελληνικών τραπεζών.

Είμαστε μεταξύ 5,5 με 7 ή και παραπάνω ποσοστιαίες μονάδες, όταν στο εξωτερικό το αντίστοιχο "σπρεντ" είναι γύρω στις 2-3 ποσοστιαίες μονάδες. Δηλαδή πόσο μπορεί να ανταγωνιστεί μια τράπεζα ελληνική σοβαρά τις άλλες τράπεζες μεθαύριο, κάτω από τέτοιες συνθήκες;

Αυτό τι σημαίνει, αυτό το "σπρεντ"; Σημαίνει ότι ή υπάρχει μονοπωλιακή βάση ή υπάρχει υψηλό κόστος. Πιστεύω ότι κατά κύριο λόγο έχουμε το υψηλό κόστος και το μονοπωλιακό στοιχείο μπαίνει επικουρικά. Αυτό, όμως, το υψηλό κόστος σημαίνει ότι πρέπει κανείς να ακολουθήσει μια πολύ σοβαρή διαρθρωτική πολιτική και παρέμβαση να δει τι κάνει.

Γιατί αν δεν το κάνει ποιές είναι οι συνέπειες; Οι μεν συνέπειες θα είναι ότι αυτή η απώλεια μεριδίων που είδαμε θα συνεχιστεί ακόμη περισσότερο σε όφελος των τραπεζών του εξωτερικού και απλούστατα οι ελληνικές τράπεζες, που δεν μπορούν να ανταποκριθούν και πιθανόν αυτό να είναι κατά κύριο λόγο στον κρατικό τραπεζικό τομέα, θα συρρικνώνονται συνεχώς και θα φθίνουν και θα αντιμετωπίζουν προβλήματα και θα δυσφορούμε και θα αναρωτιόμαστε γιατί όλη αυτή η μιζέρια και η κατάσταση, ή εάν δεν χάσουν μερίδια, που νομοτελειακά θα γίνει αυτό, θα έχουμε υψηλό κόστος για την ανάπτυξη και τις συναλλαγές, το οποίο σημαίνει ότι θα παρεμποδίζει, θα μπλοκάρει την αναπτυξιακή διαδικασία συνολικά.

Κι εμείς θα μιλάμε και θα λέμε ότι θέλουμε να βελτιώσουμε το πραγματικό εισόδημα, να έχουμε πιο ικανοποιητική εισοδηματική πολιτική, να βελτιώσουμε τα κοινωνικά προβλήματα, αλλά δεν θα ξέρουμε πώς να το κάνουμε αυτό γιατί απλούστατα δεν θα έχουμε καινούργιους πόρους και πρόσθετους πόρους για να κάνουμε τέτοιες πολιτικές.

Στο επίπεδο του τραπεζικού συστήματος, νομίζω ότι έχει μεγάλη σημασία να συμμετάσχει το ελληνικό τραπεζικό σύστημα σ' αυτή τη δυναμική, βρίσκεται σε ένα λούκι, σε ένα κανάλι, σε ένα τομέα που είναι πάρα πολύ δυναμικός και έχει πολύ μεγάλη σημασία να το κερδίσουμε αυτό.

Και επομένως, αυτό που αναφέρθηκε και από άλλους ομιλητές πρέπει να δούμε μεθαύριο, στον πλήρη ανταγωνισμό θα τα βγάλουμε πέρα με μια εθνική και με μια εμπορική και ό,τι σηματοδοτούν σήμερα, που σηματοδοτούν πολύ καλύτερα πράγματα απ' ό,τι σηματοδοτούσαν λίγα χρόνια πριν, αλλά θα τα βγάλουμε πέρα μ' αυτούς τους δύο παίκτες, ή το τραπεζικό σύστημα συνολικά ως εθνικό τραπεζικό σύστημα θα τα βγάλει καλύτερα πέραν αν εκτός από δύο παίκτες υπάρχουν και δύο μικρότεροι - 2-3 δεν ξέρω πόσοι - πόλοι αλλά όχι οριακοί όπως είναι σήμερα, έτσι που να μπορούν να έχουν ένα μεγαλύτερο βάρος στην αγορά και να αντισταθούν στη δύναμη του ανταγωνισμού από το εξωτερικό.

Αν τα σενάρια είναι ότι μένοντας στους δύο μεγάλους συνολικά ως σύστημα και ως χώρα και ως οικονομία θα χάσουμε απέναντι στον ανταγωνισμό, ενώ με περισσότερους ή πιο ισχυρούς παίκτες θα κερδίσουμε σε σχέση με τον εξωτερικό ανταγωνισμό, άσχετα αν η Εθνική ή η Εμπορική δουν τα μερίδιά τους να περιοριστούν στην αγορά, τότε προτιμώ το δεύτερο απ' ό,τι το πρώτο.

Και αυτό με φέρνει και στο τρίτο επίπεδο, πού θέλουμε να πάμε. Θέλουμε να πάμε εκεί ώστε να μπορεί το τραπεζικό σύστημα να αποτελεί πραγματικά μοχλό ανάπτυξης για την υπόλοιπη οικονομία. Μοχλό ανάπτυξης που δεν μπορούμε να το κάνουμε παρά μέσα από τις διαδικασίες που είπα και θα πω πάρα πολύ τηλεγραφικά.

Πρέπει να αναπτυχθεί η ανταγωνιστική ικανότητα, το οποίο σημαίνει τεχνολογία, σημαίνει απαιτήσεις και σε εξειδικευμένο προσωπικό και σε νέο τρόπο οργάνωσης στην εργασία.

Όταν οι αγορές οι συναλλαγματικές δουλεύουν στην παγκόσμια αγορά μέχρι τις 9 το βράδυ ώρα Ελλάδος, τυχαία είναι η αναφορά, δεν μπορεί στις 7 ή στις 6.30 να κλείνει το μαγαζί διότι δεν μπορούμε να κάνουμε το άλφα, το βήτα ή υπάρχει το γάμα εμπόδιο, γιατί απλούστατα τότε αυτό έχει σοβαρές επιπτώσεις στον τρόπο λειτουργίας και του τραπεζικού συστήματος και της τράπεζας και της οικονομίας συνολικότερα.

Υπάρχουν οι νέες προοπτικές που αναφέρθηκαν από προηγούμενους ομιλητές και υπάρχουν και πιο τεχνικά ζητήματα, στα οποία δεν νομίζω ότι υπάρχει λόγος να μπω, που έχουν να κάνουν με το ΕΥΡΩ, με τις διεθνείς συναλλαγές κάτω από συνθήκες ενιαίου νομίσματος μεθαύριο κλπ.

Θα έρθω στο τελευταίο κομμάτι που είπα της παρουσίασής μου, που αφορά κάποια πιο πολιτικά ζητήματα. Ένα από τα κεντρικά ζητήματα που σφραγίζουν το σκηνικό των τελευταίων εβδομάδων ή μηνών, είναι το θέμα του δημόσιου χαρακτήρα ή του ιδιωτικού χαρακτήρα των τραπεζών.

Κατ' αρχήν αναφέρθηκα πιστεύω και έδειξα με το πρώτο κομμάτι της ομιλίας μου τι σημαίνει, τι επιδόσεις, τι αποτελέσματα, τι οφέλη και τι προβλήματα έχει το κομμάτι, το κάθε ένα από αυτά τα κομμάτια. Αλλά θα ήθελα να το πάω λίγο πιο πέρα.

Τι εξασφαλίζει σήμερα, το 1998 και με την προοπτική του 1999-2000 - δεν μιλάω ούτε για το 1980, ούτε για το 1965 - ο δημόσιος χαρακτήρας του τραπεζικού συστήματος και φυσικά όταν μιλάω για το δημόσιο χαρακτήρα του τραπεζικού συστήματος δεν έχω κατά νου την αποκρατικοποίηση της Εθνικής, όταν λέω αποκρατικοποίηση κατ' ευφημισμόν βέβαια γιατί ξέρετε ότι το μεγαλύτερο κομμάτι του κεφαλαίου της Εθνικής είναι διεσπαρμένο σε μη κρατικούς φορείς, αλλά εννοώ βασικά τις μικρές τράπεζες που αναφέρθηκε ο κ.Σάλλας πριν.

Εξασφαλίζει ο δημόσιος χαρακτήρας την ανταγωνιστικότητα του τραπεζικού συστήματος και των τραπεζών της κάθε μιας ξεχωριστά; Εξασφαλίζει το κόστος του τραπεζικού χρήματος στην υπόλοιπη οικονομία; Εξασφαλίζει την εξυπηρέτηση του πολίτη; Εξασφαλίζει το δυναμισμό στο τραπεζικό σύστημα;

Εγώ περιμένω απάντηση, δεν τη δίνω σ' αυτά τα ερωτήματα, αλλά πιστεύω ότι είναι ερωτήματα που πρέπει να απασχολούν τον καθένα που θέλει να μιλήσει για το πρόβλημα αυτό. Στο παρελθόν το ιδιοκτησιακό σχήμα, δηλαδή ο δημόσιος χαρακτήρας, εξυπηρέτησε και μάλιστα έπαιξε ένα πάρα πολύ μεγάλο ρόλο. Θα θυμίσω τους ρόλους αυτούς που έπαιξε.

Πρώτα-πρώτα ας θυμηθούμε ότι πάμε πιο παλιά στη δεκαετία του '60, τέλος της δεκαετίας του '50 κλπ., έπαιξε τον τεράστιο ρόλο ότι η ελληνική οικονομία με τις αδυναμίες που είχε δεν είχε πρόσβαση στο διεθνές τραπεζικό σύστημα, άρα έπρεπε να αναπτύξει την εθνική αποταμίευση και έπαιξε το ρόλο του καναλιού που έφερε την εθνική αποταμίευση και τη διοχέτευσε και την καναλιζάρισε στο μηχανισμό της ανάπτυξης.

Έπαιξε ένα ρόλο ο οποίος είναι και διπλός και κακός και καλός, το ότι έδωσε φτηνά δάνεια στις επιχειρήσεις. Ας μην ξεχνάμε ότι μέχρι το 1986 περίπου τα επιτόκια χρηματοδότησης ήταν αρνητικά, ήταν χαμηλότερα από τον πληθωρισμό, το οποίο τι σημαίνει;

Σημαίνει ότι το τραπεζικό σύστημα με το δημόσιο χαρακτήρα του, γιατί αν ήταν ιδιωτικό δεν θα μπορούσε να το κάνει, ουσιαστικά μετέφερε πόρους από τον αποταμιευτή και τους χάρισε στις επιχειρήσεις. Αυτό έκανε και δημιούργησε και τις προβληματικές επιχειρήσεις και πάρα πολλά άλλα φαινόμενα και μονοπωλιακά κλπ.

Αυτό είχε το θετικό του στοιχείο, λειτούργησε αναπτυξιακά, δημιούργησε όμως και μια σειρά - γι' αυτό είπα ότι έχουμε δύο πλευρές και είναι θέμα της ιστορίας να κάτσει κανείς να αναλύσει, που δεν νομίζω ότι είναι εύκολο να βγάλει συμπεράσματα εύκολα, αλλά έχουμε δύο πολύ σοβαρές πλευρές.

Κάλυψε τις ανάγκες του κράτους σε ελλείμματα. Σήμερα με τη διεθνοποίηση του τραπεζικού συστήματος το κράτος μπορεί να δανειστεί πόρους σε πολύ χαμηλότερο κόστος, με πολύ χαμηλότερο επιτόκιο στο εξωτερικό απ' ό,τι στο εσωτερικό και θυμίζω ότι όταν ακολουθήσει το ΕΥΡΩ, όταν μπούμε στο ΕΥΡΩ, δηλαδή πάρα πολύ σύντομα, εκλείπει και ο κίνδυνος της συναλλαγματικής ισοτιμίας, άρα θα είναι καθεστώς παράλογο το κράτος να δανείζεται από το εσωτερικό με επιτόκια που είναι αρκετές μονάδες πάνω από αυτό που μπορεί να δανείζεται στο εξωτερικό.

Και θα προσθέσω μια λειτουργία την οποία την είδαμε να παίζει πολύ σοβαρά το 1994, βοήθησε στη σταθεροποίηση της οικονομίας σε φάσεις που υπήρχαν έντονες κρίσεις συναλλαγματικές από το εξωτερικό.

Ωστόσο, εδώ θέλω να προσθέσω ότι και αυτό όταν η Ελλάδα μπει σε ενάμιση-δύο χρόνια στο ΕΥΡΩ εκλείπει διότι απλούστατα οι συναλλαγματικές πιέσεις ή θα είναι για όλη την Ευρώπη ή δεν θα είναι καθόλου.

Επομένως, εγώ βάζω το ερώτημα τι είναι αυτό που στο μέλλον κάνει αναγκαίο να κρατήσουμε τη δομή του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας όπως ήταν 10-20 ή 30 χρόνια πριν. Γιατί και το πώς ήταν 10-20-30 χρόνια πριν δεν ήταν ένας αυτοσκοπός, ήταν ένα εργαλείο για να επιτευχθούν κάποιοι σκοποί πολύ βασικοί, ήταν ένα εργαλείο για να επιτευχθεί η διαδικασία της ανάπτυξης.

Και πιστεύω ότι και σήμερα το βασικό κριτήριο πρέπει να είναι η ανάπτυξη της χώρας, η ανάπτυξη της οικονομίας και τίποτε άλλο. Σήμερα έχουμε να κάνουμε με καινούργιες συνθήκες που διαφοροποιούν τα προβλήματα και τις πολιτικές που πρέπει να ακολουθήσουμε και τις ιδεολογίες σε σχέση με τη δεκαετία του '80.

Το πρόβλημα που είχαμε με τη δεκαετία και που έχουμε με τη δεκαετία του '80, είναι ότι μπερδέψαμε πολύ τους στόχους, τα μέσα, τις πολιτικές, πάρα πολλά πράγματα. Θελήσαμε, ταυτόχρονα, για να αναφερθώ στις προβληματικές επιχειρήσεις, να περισώσουμε τη βιωσιμότητα χρεοκοπημένων επιχειρήσεων, αλλά και μέσα από αυτές να ενισχύσουμε την απασχόληση, δηλαδή να βάλουμε κι άλλο κόσμο μέσα, να δώσουμε καλύτερες αμοιβές και συντάξεις, να αγνοήσουμε το κόστος λειτουργίας χωρίς να κάνουμε επενδύσεις, χωρίς να βάλουμε σωστό management, χωρίς να εξασφαλίσουμε την αποτελεσματική λειτουργία.

Ας θυμίσω τις φρεγάτες του Σκαρμαγκά. Απλούστατα αυτό δεν γίνεται. Θα μπορούσαμε να έχουμε πετύχει αν είχαμε μείνει σε 1-2-3 στόχους, να σώσουμε τις επιχειρήσεις και να τις κάνουμε κερδοφόρες, ή έστω να διασφαλίσουμε την απασχόληση που υπήρχε.

Ολα αυτά που θέλαμε μαζί και όποτε θέλουμε μαζί, όποτε μια οποιαδήποτε κυβέρνηση θέλει μέσα από ένα εργαλείο πολιτικής να πετύχει πάρα πολλά πράγματα μαζί, αυτό απλώς δεν γίνεται.

Μπορούμε να κοροϊδέψουμε τους εαυτούς μας αλλά όχι την κοινωνία, γιατί η κοινωνία βλέπει τα αποτελέσματα, βλέπει την αποτυχία και κρίνει. Κι αν δεν το κρίνει αμέσως είναι σε θέση να το κρίνει λίγο αργότερα. Σήμερα βρισκόμαστε πιστεύω μπροστά σε άλλα διλήμματα.

Σε παγκόσμια κλίμακα γίνεται μια μάχη ανάμεσα στο παλιό και το νέο. Θα δούμε τι θα κάνουμε με τις νέες τεχνολογίες, θα δούμε τι θα κάνουμε με την παγκοσμιοποίηση; Τι αποφάσεις θα πάρουμε, με τι κόστος και με ποιόν; Θα ακολουθήσουμε επιθετική πολιτική ή θα ακολουθήσουμε μια πολιτική της μη αλλαγής;

Αν θα ορίσουμε ως σοσιαλιστική πολιτική και ως κοινωνική πολιτική τα εκατοντάδες ελλείμματα, τα εκατοντάδες δις ελλείμματα της Ολυμπιακής Αεροπορίας, των νοσοκομείων ή άλλων φορέων έναντι καλύτερων ιατρικών υπηρεσιών σε εκατοντάδες χιλιάδες πολίτες ή και καλύτερες αεροπορικές και επίγειες μεταφορές, που αφορούν εκατομμύρια εργαζόμενους και τουρίστες στη χώρα με πολλαπλές θετικές επιπτώσεις, ποιός από τους δύο δρόμους μας εκφράζει περισσότερο;

Τα λέω αυτά γιατί είναι πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα απ' ό,τι να μπω στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Έχουμε σήμερα το τι γίνεται στην Ολυμπιακή. Και πού είναι οι θεωρίες μας και οι λόγοι μας για το μικρομεσαίο, για δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους που στα νησιά ή από εδώ ή από εκεί περιμένουν τον τουρισμό για να κερδίσουν εισόδημα, για την ανάπτυξη της χώρας, για την ανάπτυξη μιας σειράς άλλων πραγμάτων;

Πιστεύω ότι σ' αυτά δεν μπορούμε να μην δώσουμε απαντήσεις. Η σοσιαλιστική οικονομική πολιτική έχει πιστεύω τρεις άξονες που την προσδιορίζουν. Ο πρώτος άξονας είναι η ανάπτυξη, η δεύτερος είναι η διάχυση των αποτελεσμάτων της ανάπτυξης σε όσο γίνεται πιο πλατιά βάση και ο τρίτος είναι ο έλεγχος της οικονομίας και της συμπλήρωσης του οικονομικού στοιχείου με το κοινωνικό στοιχείο.

Το κάθε ένα από αυτά τα τρία στοιχεία χωρίς τα υπόλοιπα κινδυνεύει να οδηγήσει σε αποτελέσματα αντίθετα με τα επιδιωκόμενα. Το μάθημα αυτό πιστεύω ότι θα έπρεπε να το έχουμε μάθει πολύ καλά και να είμαστε ευτυχείς που το έχουμε ξεπεράσει και όχι να θέλουμε να ξαναπεράσουμε από τα θρανία της αποτυχίας.

Ομως, επίσης είναι γνωστό και δεν το παραβλέπω ότι σήμερα υπάρχει και μια ασάφεια στα σύνορα μεταξύ προοδευτικού και συντηρητικού στοιχείου, μεταξύ σοσιαλιστικού και δεξιού. Δεν είναι ασάφεια μόνο στην Ελλάδα, είναι ασάφεια σε πολύ ευρύτερη κλίμακα.

Υπάρχει ο κίνδυνος της ενιαίας σκέψης. Το ερώτημα είναι σήμερα με ποιές επιλογές προχωράμε. Στο χέρι μας είναι αν σήμερα σε μια εποχή τέτοιας ιδεολογικής ρευστότητας θα πετύχουμε να κάνουμε την προοδευτική και σοσιαλιστική ιδεολογία διακριτή, ρεαλιστικά και κοινωνικά αποδεκτή ή αν θα είμαστε οι φορείς ενός σοσιαλισμού του 21ου αιώνα, που θα εξαντλείται σε φαινόμενα γραφικά ή σε φαινόμενα αχαράκτηριστα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ τον Τάσο Γιαννίτση. Τόσο σημαντικές, αιχμιακές και επίκαιρες οι παρατηρήσεις του. Πιστεύουμε ότι με την απομαγνητοφώνηση θα δοθεί η δυνατότητα το κείμενό του να το μελετήσουν πάρα πολλοί σύντροφοι και πολλά στελέχη στο συνδικαλιστικό και γενικότερα. Τον λόγο στον υφυπουργό Εργασίας τον Χρήστο Πρωτόπαπα.

ΧΡ.ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ: Θέλω να πω ότι προσυπογράφω απόλυτα τα όσα είπε πριν ο Τάσος Γιαννίτσης και χαίρομαι πράγματι, διότι για μένα που έχω αναλάβει να μιλήσω ειδικά για το εργασιακό κομμάτι, αποτελούν ένα θαυμάσιο πολιτικό και οικονομικό πλαίσιο. Μπορώ επομένως να συνεχίσω από το σημείο που σταμάτησε την τοποθέτηση.

Λίγες τράπεζες θα έχουμε μεγάλες και ισχυρές και έναν ισχυρότατο ανταγωνισμό, ανοιχτό ανταγωνισμό, που δεν θα έχει να κάνει μόνο μεταξύ αυτών των τραπεζών που θα είναι εγκατεστημένες στο εσωτερικό της χώρας, αλλά θα είναι και απ' έξω. Θα είναι ένας ανταγωνισμός που θα μπορεί να γίνει απ' την ξένη τράπεζα, απευθείας με ένα απλό γραφείο αντιπροσωπείας, το οποίο πιθανά θα είναι σε κάποιο μέρος της Ελλάδος ή και χωρίς αυτό, μια και η ηλεκτρονική ξέρετε πολύ καλά ότι μπορεί να δημιουργήσει καταστάσεις που ούτε ξέραμε πριν από λίγα χρόνια σήμερα πια.

Και αν είναι δυνατόν αυτός ο ανταγωνισμός, αυτές οι ραγδαίες αλλαγές, οι ραγδαίες εξελίξεις, τα νέα προϊόντα που δημιουργούνται, αυτά που χάνονται, που έχουν μικρότερη σημασία, αυτή η ανοιχτή αντιπαράθεση μεταξύ των τραπεζών, οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές, ο τεχνολογικός καλπασμός που υπάρχει, να μη δημιουργήσουν και αλλαγές στην εργασία.

Δεν θα έλεγα ότι είναι πολύ πίσω ή κάνει μεγάλη ζημιά, εκείνος ο οποίος αρνείται να δει την πραγματικότητα, εκείνος ο οποίος κλείνει τα μάτια στην πραγματικότητα, εκείνος ο οποίος δεν κάνει την απλή κίνηση να αποδεχθεί ότι ναι, το αυτονόητο είναι ότι μ' αυτές τις αλλαγές θα έχουμε και ένα άλλο επάγγελμα, θα έχουμε ένα διαφορετικό τραπεζοϋπάλληλο, θα έχουμε μεγάλες αλλαγές εκ των πραγμάτων συνεργασία του τραπεζοϋπάλληλου.

Και τα δύο μεγάλα ερωτήματα που υπάρχουν, θα είναι τί θα γίνει με την απασχόληση και σε ποιο μοντέλο θα πάμε σ' αυτό το μείζον ζήτημα, θα διατηρηθεί ή όχι η απασχόληση στις τράπεζες και πως. Το δεύτερο μεγάλο ζητούμενο, είναι ποιές ακριβώς θα είναι αυτές οι επιρροές στην εργασία, τί είδους εργασιακές σχέσεις θα έχουμε αύριο και με ποιόν καλύτερο τρόπο μπορούμε να αντιδράσουμε όλοι σ' αυτό που έρχεται.

Το πρώτο είναι η αποδοχή των αλλαγών. Όταν γαντζώνεσαι στο χθες, συναινείς σε μια ανεξέλεγκτη κατάσταση, σε μια πραγματική ζούγκλα στις εργασιακές σχέσεις. Όταν γαντζώνεσαι στο χθες, όταν διακηρύσσεις την εμμονή σου σ' αυτό, το μόνο που πετυχαίνεις είναι να είσαι συνυπεύθυνος για τις δυσμενείς εξελίξεις που θα υπάρξουν.

Το ερώτημα δεν είναι αν θα υπάρξουν αλλαγές στην εργασία ή όχι. Αλλαγές θα υπάρξουν ούτως ή άλλως. Το ερώτημα είναι αν αυτές οι αλλαγές θα γίνουν με ρύθμιση, με προσαρμογή, με ασφάλεια για τον εργαζόμενο και με προστασία της απασχόλησης ή αν αυτές οι αλλαγές θα αφεθούν στο όνομα του πολιτικού, του προσωπικού ή του συνδικαλιστικού κόστους, να γίνουν από μόνες τους, να γίνουν μόνο από την εργοδοτική πλευρά, με ένα συνδικαλιστικό κίνημα πιθανά συντετριμένο ή στο περιθώριο ή στην γωνία ή γραφικό και ουσιαστικά θα επιβληθούν εκ των πραγμάτων με τους χειρότερους δυνατούς όρους.

Για μένα μόνο αυτή είναι η επιλογή. Και έχουμε ουσιαστικά να επιλέξουμε ανάμεσα στους δύο δρόμους. Το δρόμο του βερμπαλισμού και μιλάω και με την ιδιότητα του παλιού συναδέλφου και επιτρέψτε με γι' αυτό μετά από 20 χρόνια στις τράπεζες.

Είτε με τον βερμπαλισμό, το κλείσιμο στα μάτια στην πραγματικότητα και θα γίνουν οι αλλαγές αλλά θα επιβληθούν εκ των πραγμάτων με τους πιο δυσμενείς όρους, είτε με τη δική μας την ρύθμιση και προσαρμογή που όμως θα μπορούμε να καθορίσουμε πως θα γίνει και πάνω απ' όλα να προστατεύσουμε τον άνθρωπο μέσα σ' αυτές τις νέες συνθήκες.

Εχουμε το πρώτο μεγάλο ζήτημα και να απαντήσουμε στο πρώτο ερώτημα. Προστασία θέσεων εργασίας. Και αυτό δεν είναι στατικό. Πρέπει να μιλήσουμε για προστασία απασχόλησης. Δεν μπορεί να παραμείνουν οι θέσεις εργασίας όπως ακριβώς ήταν.

Αν θέλουμε να μιλήσουμε για προστασία των εργαζομένων και της απασχόλησής τους, θα πρέπει να δούμε με ποιό τρόπο αυτοί οι εργαζόμενοι ως φυσικά πρόσωπα μπορούν να ανταποκριθούν στο καινούργιο, μπορούν να αξιοποιήσουν την επέκταση του πιστωτικού τομέα στα νέα προϊόντα, μπορούν να δουλέψουν στα νέα προϊόντα και στις νέες υπηρεσίες που δημιουργούνται.

Μπορούν να δουλέψουν και να ανταποκριθούν με βάση και τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις. Μπορούν να σταθούν, να είναι απασχολήσιμοι δηλαδή και μέσα στις νέες συνθήκες.

Αν αυτό γίνει, νομίζω ότι μπορούμε με το μικρότερο δυνατό πρόβλημα, με μηδενικό πρόβλημα ίσως, να ξεπεράσουμε το ζήτημα της αντικατάστασης θέσεων εργασίας με τεχνολογίες, που δημιουργούνται και στον τραπεζικό τομέα, έναν τομέα που καλπάζει, να εκμεταλλευτούμε όπως μπορούμε πάντα την νέα τεχνολογία που έχει δύο πρόσωπα, να εκμεταλλευτούμε το θετικό της πρόσωπο, να μπορούμε να αξιοποιήσουμε και με νέες εφαρμογές προϊόντα, υπηρεσίες, οι οποίες θα απορροφήσουν την απασχόληση που προς το παρόν φαίνεται να περισσεύει και που ουσιαστικά επειδή μιλάμε για ανθρώπους, θα μπορούσε να δημιουργήσει δραματικές και εκρηκτικές καταστάσεις, όπως έγιναν στην Δυτική Ευρώπη.

Αυτό στην Ελλάδα έχει αρχίσει να γίνεται, είναι προς τιμή του συνδικαλιστικού κινήματος της τράπεζας ότι εδώ και πολλά χρόνια βαδίζει προς αυτή την κατεύθυνση. Είναι όμως μία διαδικασία που πρέπει να προχωρήσει, πρέπει να επιταχυνθεί, αν θέλουμε να αντιμετωπίσουμε πιο αισιόδοξα το αύριο. Πρέπει να ερμηνεύσουμε το αύριο πρώτα, για να μπορούμε να ξέρουμε τί θα κάνουμε και να το αντιμετωπίσουμε.

Και το δεύτερο μεγάλο ζήτημα που έχει άμεση σχέση και με το πρώτο, είναι το νέο επάγγελμα. Είχαμε μάθει πως ήταν ένας τραπεζοϋπάλληλος της κάθετα δομημένης ιεραρχίας μέσα στο κατάστημα, τη λογική της προαγωγής, τις παρεμβάσεις τις κομματικές, τις άκαμπτες ιεραρχίες, τις ισοπεδωμένες αμοιβές, την λογική των προσλήψεων με βάση τα μόρια ή τους γενικούς διαγωνισμούς και αν θέλετε και με βάση μία λογική που έλεγε ότι εγώ είμαι εδώ, ας έρθει ο πελάτης να με βρει, εγώ θα του προσφέρω στην καλύτερη περίπτωση αυτό για το οποίο έχω ταχθεί.

Ενα μικρό κομμάτι ή ένα κάπως μεγαλύτερο κομμάτι από το σύνολο των τραπεζικών εργασιών. Αυτό ξέρω, αυτό έχω μάθει, σ' αυτό δουλεύω, αυτό προσφέρω. Οποιος θέλει, όποιος δεν θέλει μπορεί να πάει απέναντι.

Περίπου, λίγο τραβηγμένα ίσως το λέω, αλλά αυτή ήταν η κατάσταση. Μπορεί να είναι αυτό πια το επάγγελμα; Μπορεί μ' αυτά τα δεδομένα να προχωρήσουμε; Όχι. Είναι σαφώς ότι οι εργασιακές σχέσεις αποτελούν έναν κύριο παράγοντα ανταγωνισμού και θα επιβιώσουν οι ελληνικές τράπεζες αν κάνουν και τις αναγκαίες προσαρμογές και στο επάγγελμα, αν κάνουν και τις αναγκαίες προσαρμογές στις εργασιακές σχέσεις και θα επιβιώσει και η απασχόληση στις ελληνικές τράπεζες, αφού και οι ίδιες οι τράπεζες θα επιβιώσουν, εάν αυτή η προσαρμογή γίνει πιο γρήγορα και γίνει με σαφείς και ρυθμισμένους όρους.

Πρέπει να μιλήσουμε για ένα νέο επάγγελμα, ένα επάγγελμα που ο τραπεζοϋπάλληλος θα έχει όλη και λιγότερη σχέση με τον χώρο και τον χρόνο εργασίας. Θα έχει τη δυνατότητα να είναι πωλητής προϊόντων και υπηρεσιών και όχι μόνο ενός κομματιού απ' αυτές. Θα έχει τη δυνατότητα να παρουσιάσει το σύνολο της δραστηριότητας που κάνει η τράπεζα στην οποία ανήκει ή το κατάστημα με το οποίο συνδέεται.

Θα έχει τη δυνατότητα να απευθυνθεί και να μιλήσει στον πελάτη, να δημιουργήσει απευθείας σχέσεις για να μπορεί να αντέξει η τράπεζά του στον ανταγωνισμό. Να μπορεί να γνωρίζει, να ξέρει. Και φυσικά για να έχει και όρεξη και διάθεση να κάνει αυτή την νέα μάχη, που ξαναλέω ότι χάνει και τη σχέση της με την έννοια χώρος ή χρόνος εργασίας μερικές φορές, σημαίνει πρακτικά ότι θα μπορεί όχι μόνο να γνωρίζει, αλλά θα μπορεί να έχει και κίνητρα στην εξέλιξή του, γιατί η εξέλιξή του είναι το ανώτατο στάδιο σε τελική ανάλυση στην κοινωνική καταξίωση του ατόμου.

Αλλά κίνητρα και στην αμοιβή του και στην γνώση των συνθηκών κάτω από τις οποίες είτε την βαθμολογική και ιεραρχική του εξέλιξη, είτε την οικονομική του εξέλιξη μπορεί να την κατακτήσει. Γι' αυτό και νομίζω ότι πρέπει να δούμε κάποιες προτάσεις πολύ συνοπτικά, που θα μπορούν να μας περιγράψουν και να απαντήσουν ίσως σ' αυτά τα νέα δεδομένα και στις αλλαγές που στο επάγγελμα δημιουργούνται.

Κάτω από ποια λογική θα κάνουμε αυτές τις προτάσεις. Κατ' αρχήν πιστεύω ότι όλες οι αλλαγές που γίνονται αυτή τη στιγμή στον παράγοντα εργασία και στον τομέα της απασχόλησης στην Ελλάδα, απαιτούν και ένα νέο εργατικό δίκαιο. Ένα νέο εργατικό δίκαιο και με νέα αντίληψη όμως, όχι απλά με την αλλαγή ενός άρθρου από ένα άλλο άρθρο.

Αλλά με την αλλαγή ενός άρθρου με ένα άλλο άρθρο που θα ρυθμίζει που τα ελάχιστα, που θα ρυθμίζει την βάση των εργασιακών σχέσεων, που θα δημιουργεί το ελάχιστο δίκτυο προστασίας και ασφάλειας. Θα ξέρουμε ποια είναι τα ελάχιστα, ποια είναι τα μίνιμουμ, ποια είναι εκείνα τα σημεία που πρέπει να κατοχυρώσουμε.

Και από εκεί και πέρα, το σύνολο του εργασιακού οικοδομήματος, αφού έχουμε ορίσει, περιγράψει και ρυθμίσει τα θεμέλια και ρυθμίσει σε νέα βάση, το σύνολο του υπολοίπου εργασιακού

οικοδομήματος, θα πρέπει να γίνεται με την συλλογική διαπραγμάτευση, με την σχέση ανάμεσα στην εργοδοσία και στον εργαζόμενο.

Με την σχέση, με την σύμβαση ανάμεσα στην εργοδοσία και στο συνδικάτο. Και θα πρέπει το συνδικάτο να είναι έτοιμο να κουβεντιάσει αυτές τις αλλαγές. Οι κανονισμοί υπηρεσίας στις τράπεζες είναι απαρχαιωμένοι και επικίνδυνοι. Μπορεί να οδηγήσουν σε απαξίωση το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και να δημιουργήσουν πρόσφατα προβλήματα, παρά να βοηθήσουν την απασχόληση του τραπεζοϋπαλλήλου.

Θα πρέπει το ελληνικό συνδικαλιστικό κίνημα και ειδικά η ΟΤΟΕ και οι σύλλογοι, να θέσουν πρώτοι αυτοί την ανάγκη αλλαγής των οργανισμών. Να θέσουν πρώτοι αυτοί, με έναν επιθετικό τρόπο, γιατί είναι εκείνοι τους οποίους τους ενδιαφέρουν πάνω απ' όλα η απασχόληση και οι εργασιακές συνθήκες, οι νέες εργασιακές ρυθμίσεις.

Το ζήτημα της νέας ρύθμισης που μέσω των νέων κανονισμών πρέπει να υπάρξει. Αλλοίμονο αν περιμένεις να το θέσει η άλλη πλευρά. Η άλλη πλευρά θέλει να το κάνει εκ των πραγμάτων. Αλλά και όταν το θέσει η άλλη πλευρά, θα πρέπει οι εργαζόμενοι και η ΟΤΟΕ να έχουν τον τρόπο να απαντήσουν άμεσα σ' αυτές και όχι να απαντήσουν με ένα όχι ή κάνε μου λιγότερα απ' όσα μου προορίζεις, αλλά με βάση το τί πρέπει να γίνει.

Γιατί μόνο το τί πρέπει να γίνει αποτελεί κατοχύρωση, αλλά αποτελεί και εξέλιξη την οποία χρειαζόμαστε σήμερα. Επιτρέψτε μου επιγραμματικά να αναφέρω κάποιες απ' αυτές τις προτάσεις, κάποια απ' αυτά τα σημεία που πρέπει να αλλάξουν. Πρώτον. Το θέμα της κατάρτισης.

Είπα πριν ότι η γνώση θα είναι η κύρια πηγή δύναμης. Οι ιεραρχίες θα είναι λιγότερο συγκεντρωτικές, θα υπάρχουν πια συστήματα ιεραρχίας και διοίκησης πολύ πιο συλλογικά. Αυτό σημαίνει πρακτικά, ότι χρειάζεται ιδιαίτερα καταρτισμένους ανθρώπους, που να μπορούν να μιλήσουν για πολλά πράγματα, να ξέρουν το σύνολο των προϊόντων ή την συνολική εξέλιξη, να μην μένουν μόνο σε ένα αντικείμενο το οποίο έχουν μάθει. Τότε θα καταδικαστούν να είναι μια ζωή *teler*.

Αυτό σημαίνει ότι χρειαζόμαστε ένα άλλο σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης στις τράπεζες. Ένα σύστημα πολύ αποτελεσματικό, ένα σύστημα καινούργιο, ένα σύστημα πάνω στα ευρωπαϊκά πρότυπα, που να μπορεί να δημιουργήσει τον νέο τραπεζοϋπάλληλο. Και εδώ βέβαια καλή είναι η εκπαίδευση κατά τράπεζες, αλλά θα μου επιτρέψετε να σας πω ότι δεν μπορεί να τα βγάλει πέρα από μόνη της. Ο ρόλος της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών στο σημείο αυτό και ειδικά στο σημείο αυτό είναι αναντικατάστατος.

Το δεύτερο για το οποίο πρέπει να μιλήσουμε, είναι τα νέα συστήματα εξέλιξης. Φαντασθείτε τώρα έναν άνθρωπο που έχει όλα τα

προσόντα, που μπορεί να ανταποκριθεί στις νέες αλλαγές στο τραπεζικό σύστημα, που γνωρίζει, που έχει διάθεση να πολεμήσει για να πάει μπροστά, να περιμένει να γίνει από Υπολογιστής Β, Υπολογιστής Α', στη συνέχεια Λογιστής Β', Λογιστής Α', Υπομηματάρχης και ότι ήθελε προκύψει. Ε, δεν γίνεται. Δεν θα το κάνει.

Το σύστημα εξέλιξης πρέπει να προσαρμοστεί σ' αυτές τις νέες ανάγκες. Να προχωρήσουν πιο γρήγορα αυτοί που μπορούν. Να προχωρήσουν πιο γρήγορα στελέχη νέα, με νέο πνεύμα, που να μπορούν να δώσουν αυτό που χρειάζεται το νέο τραπεζικό σύστημα. Χρειάζεται ένα σύστημα εξέλιξης πιο ευέλικτο. Κάποτε είχε γίνει μια πρόταση για τρεις βαθμίδες ιεραρχίας, όπου με συγκεκριμένα κριτήρια να επιλέγονται στις τοποθετήσεις και τις προαγωγές οι πιο άξιοι. Αυτό, πρέπει να γίνει πράξη και να αντικαταστήσει τους πολλούς βαθμούς και αυτή την πυραμίδα σήμερα η οποία δεν ξέρω που οδηγεί και τι μπορεί να προσφέρει.

Το τρίτο στοιχείο το οποίο και αυτό αλλάζει, και είναι ένα σημείο που νομίζω ότι πρέπει να δούμε πολύ γρήγορα, είναι το σύστημα αμοιβών. Δεν μπορεί να είμαστε γατζωμένοι μόνο στους βασικούς μισθούς. Ήδη οι βασικοί μισθοί στις τράπεζες, το μισθολόγιο το οποίο καθορίζεται κάθε χρόνο από τις συμβάσεις της ΟΤΟΕ, αποτελεί ένα μέρος μόνο των αποδοχών. Σ' αυτή την πραγματικότητα κανείς δεν μπορεί να κλείνει τα μάτια.

Τι χρειάζεται να γίνει; Είναι σαφές ότι χρειάζεται να μιλήσουμε για νέα συστήματα αμοιβών. Οι έννοιες του πριμ, της αμοιβής της προσφοράς, της θέσης της ευθύνης ή της παρουσίας τους στη δουλειά, τη συγκεκριμένη δουλειά και της προσφοράς του τραπεζοϋπαλλήλου, ιδιαίτερα μέσα σ' αυτές τις αλλαγές του επαγγέλματος που γίνονται, είναι ένα ζήτημα που προκύπτει ως αναγκαιότητα. Η δουλειά προϋποθέτει και σωστή αμοιβή, η μεγαλύτερη προσπάθεια πρέπει να αμείβεται περισσότερο.

Το τέταρτο σημείο που διασφαλίζει τα πιο πάνω, έχει να κάνει με την αξιοκρατία, ιδιαίτερα στις κρατικές τράπεζες. Δεν είναι δυνατόν να έχουμε ένα σύστημα όπου βγαίνουν Διοικητές κρατικών τραπεζών και ομολογούν ότι έχουν 130 στελέχη στο "ψυγείο".

Γιατί είναι τα περισσότερα απ' αυτά τα στελέχη στο "ψυγείο"; Δεν είναι οι περισσότεροι ανίκανοι, μπορεί να είναι και κάποιοι ανίκανοι αλλά οι περισσότεροι δεν είναι ανίκανοι. Απλώς, δεν εντάσσονται στο σύστημα, είτε για κομματικούς λόγους, είτε για προσωπικούς λόγους, είτε για άλλους λόγους που έχουν να κάνουν πάντως με εξωϋπηρεσιακούς παράγοντες. Αυτό, δεν είναι σωστό. Χρειάζεται να βγει το κόμμα από τις τράπεζες. Οποιο κόμμα και αν είναι αυτό.

Χρειάζεται να βγει η Κυβέρνηση από την καθημερινή λειτουργία των κρατικών τραπεζών. Και οι τράπεζες οι κρατικές πρέπει να λειτουργήσουν όπως οι ιδιωτικές, στην εσωτερική τους λειτουργία. Να προαχθεί και να αξιοποιηθεί ο καλύτερος. Να μην υπάρχει αυτή η ιστορία

του τηλεφώνου, στο οποίο όλοι καταφεύγουμε. Και ο ομιλών το κάνει, αλλά το κάνει επειδή το κάνουν όλοι και σε τελική ανάλυση οφείλει κάποιες στιγμές να ακολουθεί τους όλους. Αυτό όμως, αντιμετωπίζεται θεσμικά.

Το τέταρτο θέμα, έχει να κάνει με τις προσλήψεις. Κάποτε στις τράπεζες τις γεμίσαμε με προσλήψεις. Δεν είναι τυχαίο ότι Διοικητής και μάλιστα Διοικητής του ΠΑΣΟΚ, προσέλαβε στην Τράπεζα στην οποία ήταν, 1.000 ανθρώπους που η Τράπεζα αυτή δεν χρειαζόταν. Είναι σαφές για ποιά Τράπεζα μιλώ και το γνωρίζετε όλοι. Γελάνε ήδη οι υπάλληλοι της Τράπεζας αυτής.

Δεν μπορεί να προχωρήσουμε έτσι. Και δεν μπορεί τελικά να γίνονται προσλήψεις όχι μόνο αναξιοκρατικά αλλά μην πηγαίνουμε και στο άλλο άκρο όμως, εγώ θα πω. Μην πηγαίνουμε σε μια λογική όπου οι προσλήψεις στις τράπεζες να γίνονται μόνο με μόρια και με αυστηρές ιεραρχίες και διαγωνισμούς. Ναι, πρέπει να γίνονται διάφανα και χρειάζεται και ο διαγωνισμός όσον αφορά το απλό προσωπικό.

Και χρειάζονται πιθανά και για τις καθαρίστριες ή τους κλητήρες, εφόσον όσους χρειάζονται, να υπάρχουν κάποια κριτήρια. Αλλά υπάρχουν και στελέχη που πρέπει να μπορούν να προσλαμβάνονται απευθείας. Υπάρχουν και άνθρωποι ειδικοί. Υπάρχουν και άνθρωποι οι οποίοι ξέρουν το καινούριο.

Δεν μπορεί μια κρατική τράπεζα να μην έχει την ευελιξία με μια προκήρυξη και κάποιους σαφείς όρους να πάρει πέντε ανθρώπους για ένα καινούριο προϊόν το οποίο έχει μπει στην αγορά και να περιμένει τότε θα μάθουν οι δικοί της και με ποιο τρόπο θα μάθουν προκειμένου να ανταποκριθεί σε αυτό. Το σύστημα προσλήψεων πρέπει να είναι διαφανές, αλλά πρέπει να είναι και ευέλικτο. Και πρέπει να μπορεί να ανταποκρίνεται σ' αυτά τα καινούρια δεδομένα που υπάρχουν.

Τελευταία παρατήρηση, ωράριο εργασίας. Ξέρω πόσο κρίσιμο και πραγματικά κρίσιμο είναι το θέμα του ωραρίου στις τράπεζες. Και δεν είμαι εγώ εκείνος ο οποίος θα βγω ξαφνικά να πω για κάποια αλλαγή. Θα πω όμως, για μια κουβέντα που πρέπει να γίνει, που να συνδυάσει δύο λέξεις, τις λέξεις μείωση και διευθέτηση.

Το ζήτημα της μείωσης που συνδυάζεται με την διευθέτηση, νομίζω ότι είναι ένα καινούριο ζήτημα, μια καινούρια πρόκληση που μαζί σ' ένα ενιαίο πακέτο πρέπει όλοι να αντιμετωπίσουμε και πρέπει να κουβεντιάσουμε για να έχουμε και ένα καλύτερο τραπεζικό σύστημα αλλά πιθανόν να εξυπηρετούμε και καλύτερα τον ίδιο τον εργαζόμενο στις τράπεζες αλλά και την κοινωνία.

Και κλείνω, γιατί δεν θέλω να κουράσω. Υπάρχουν και άλλοι ομιλητές που περιμένουν την σειρά τους και έχουν πολλά ενδιαφέροντα πράγματα να πουν, με μια προϋπόθεση που αγγίζει και τον παράγοντα εργασία και κατά τη γνώμη μου είναι ιδιαίτερα σημαντική στη σημερινή

συγκυρία. Και ίσως είναι η πιο σημαντική στη σημερινή συγκυρία, που συζητάμε.

Όταν μιλάμε για συγχωνεύσεις, για εξαγορές και ραγδαίες αλλαγές στο τραπεζικό σύστημα είναι σαφές προκειμένου αυτή η προσαρμογή να γίνει με ασφάλεια, ότι χρειάζεται ενιαία βάση και στην κοινωνική ασφάλιση των τραπεζοϋπαλλήλων. Το θέμα του Ενιαίου Ταμείου δεν είναι πια μια απλή διεκδίκηση κάποιου κινήματος. Είναι όρος επιβίωσης, το Ενιαίο Ταμείο των Τραπεζοϋπαλλήλων, όλων των Τραπεζοϋπαλλήλων, κάτω από τις σημερινές αλλαγές που ραγδαία συντελούνται στις τράπεζες, του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

Φαντασθείτε τι έχει να γίνει αν επιχειρηθούν τράπεζες που έχει κάθε μία το Ταμείο της να συγχωνευθούν και να πάνε σε ενιαία κατάσταση. Θα έχουμε τραγικά φαινόμενα. Και δεν θα είναι μόνο τραγικά φαινόμενα για τον εργαζόμενο, θα είναι και για τον εργοδότη του που δεν θα μπορεί να το κάνει, που δεν θα μπορεί να προχωρήσει, που δεν θα μπορεί να φτιάξει το καινούριο.

Φαντασθείτε τι θα γίνει αν δεν υπάρξει αυτή η αλλαγή με τις ανάγκες κίνησης του προσωπικού, κινητικότητας του προσωπικού και κύρια των στελεχών από τράπεζα σε τράπεζα με τις νέες αλλαγές. Φαντασθείτε για τι είδους συγχωνεύσεις θα μιλάμε και ισχυροποιήσεις των ελληνικών τραπεζών, όταν το ασφαλιστικό δρα απαγορευτικά ή περίπου απαγορευτικά γι' αυτές.

Νομίζω κλείνοντας, ότι το θέμα του Ενιαίου Ταμείου που εδώ και χρόνια το λέμε μερικοί, έχει δικαιωθεί όσο ποτέ. Και νομίζω ότι είναι ώρα αποφασιστικά να προχωρήσουμε σ' αυτό. Αυτές ήταν οι προτάσεις μου και νομίζω ότι ο επιθετικός διάλογος σ' αυτές τις προτάσεις όχι μόνο δεν έχει να βλάψει κανέναν αλλά έχει ίσως να προσφέρει. Και είναι άλλοι αρμόδιοι για να το κάνουν. Όσο μας αφορά, εμείς θα βοηθήσουμε από το Υπουργείο Εργασίας και θα βοηθήσουμε πάντα για να εξασφαλίσουμε τον τραπεζοϋπάλληλο και πάνω απ' όλα να του δώσουμε τη δυνατότητα και για σωστή εξέλιξη και για ασφάλεια στην δουλειά του αύριο. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Χ.ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ): Το Προεδρείο ευχαριστεί θερμά τον Υφυπουργό Εργασίας κύριο Πρωτόπαπα για την ανάπτυξη που έκανε μιας άλλης παραμέτρου, της παραμέτρου των εργασιακών σχέσεων με τη νέα διαρθρωτική πολιτική στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας μας. Το έκανε με ενάργεια και θα έλεγα και με παρρησία και θάρρος, έτσι ώστε να βοηθήσει την παραπέρα ανάλυση αυτού του πολύ δύσκολου και θα έλεγα και ευαίσθητου θέματος.

Και τώρα, θα ήθελα να παρακαλέσω τον Γιάννη Βαθειά Γραμματέα της Τομεακής Επιτροπής Τραπεζών και Ασφαλιστικού να πάρει τον λόγο.

Γ.ΒΑΘΕΙΑΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι πρώτα από όλα να πω ότι ήταν θετική η διαδικασία για να κάνουμε τη σημερινή πολιτική διαδικασία και όχι ημερίδα κατά τη δική μου κρίση, αλλά εκτιμώ ότι δεν μπορεί να κουβεντιάσουμε, είναι αδύνατον κι έτσι δεν θα καταθέσω την εισήγηση για τον εξής λόγο:

Δεν μπορεί να καταθέσω την εισήγησή μου ενώπιον 10 συντρόφων μου της Τομεακής Επιτροπής, δεν έχει κανένα νόημα. Θα πω κάποια πράγματα για ν' ακουστούν. Συμφώνησα να γίνει αυτή η διαδικασία και συμφωνήσαμε, με μία συμφωνία ότι εδώ θα είναι η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ, θα είναι η Κεντρική Επιτροπή, θα είναι οι Γραμματείς των Νομαρχιακών Επιτροπών, θα είναι δηλαδή το σύνολο του Κινήματος για να έχει αποτέλεσμα ένας πολιτικός διάλογος, σοβαρός, ουσίας.

Αυτός δεν είναι πολιτικός διάλογος, έχω την αίσθηση ότι είναι πολιτικός εκφυλισμός ουσιαστικά και έτσι δεν μπορεί να γίνει πολιτική διαδικασία. Ούτε μπορεί να γίνει πολιτική ανταλλαγή απόψεων και να κατατεθούν διαφωνίες, γιατί εγώ θέλω να καταθέσω συμφωνίες και διαφωνίες όσον αφορά εισηγήσεις που ακούστηκαν, αλλά δεν μπορώ να τις καταθέσω, αφού απουσιάζουν όλοι όσοι πραγματικά έπρεπε ν' ακούσουν αυτές τις πολιτικές συμφωνίες ή διαφωνίες.

Θα μου πει κάποιος ότι αυτά τα θα καταγράψουν τα πρακτικά και μετά θα έχει τη δυνατότητα κάποιος να τα διαβάσει. Ξέρετε κάτι; Στην πολιτική μου διαδρομή και στην πολιτική μου παρουσία δεν έχω αποδεχτεί ποτέ τον ρόλο του σαλιμπάγκου ή οτιδήποτε άλλο. Κι έτσι δεν δέχομαι ποτέ ν' ακούω θέσεις οι οποίες δεν με αντιπροσωπεύουν.

Δεν πρόκειται λοιπόν να διαβάσω την εισήγηση της Τομεακής Επιτροπής, αυτό είναι τελειωμένο, είναι γραπτή η εισήγηση, οπότε μπορεί ένας δακτυλογράφος να τη δώσει για τα πρακτικά και ν' ακουστεί.

Και να κλείσω την τοποθέτησή μου η οποία ήταν 25λεπτή μισής ώρας, με δύο κουβέντες. Καταλαβαίνετε ότι θέλω να πω κάποια πράγματα σημαντικά -όπως νομίζουμε εμείς σαν Τομεακή- δεν μπορώ να τα πω σ' αυτή τη διαδικασία και προτείνω πραγματικά, επειδή ή διακόψω στην τοποθέτηση ή να διακόψουμε για να κουβεντιάσουμε επί της ουσίας, αλλιώς δεν έχει νόημα.

Εγώ αρνούμαι σαν Γραμματέας της Τομεακής Επιτροπής Τραπεζών και Ασφαλιστικών και πιστεύω και οι σύντροφοι της Τομεακής που είναι εδώ, να πω απόψεις για να με ακούσει ο Δαμιανός Βαρέλης που τα λέμε κάθε μέρα στην Τομεακή, ή να με ακούσει ο Γιάννης Κουτσούκος που θα τα λέμε στο συνδικαλιστικό. Δεν έχει κανένα νόημα και μ' αυτή την έννοια δεν θέλω να συνεχίσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Βαθείας έχει πράγματι δίκιο. Σε ό,τι αφορά την Κοινοβουλευτική Ομάδα πρέπει να του πω ότι ήταν γνωστό ότι βρίσκεται σε διακοπές και ότι κατά σύμπτωση των τμήμα των διακοπών

που απαρτίζεται από 50 τόσους συναδέλφους, έχει απασχόληση στη Βουλή, γιατί η Νέα Δημοκρατία κάνει μια σειρά από ονομαστικές ψηφοφορίες και γι' αυτό και δεν μπόρεσε να έλθει.

Ωστόσο, δεν θα πρέπει να μετράμε το ενδιαφέρον της ομιλίας μας, με τον αριθμό των συντρόφων που μας ακούν. Κι ένας να μας ακούσει, ο λόγος δεν πάει ποτέ χαμένος. Κατά μείζονα λόγο που εδώ έχουμε πολλές και αξιόλογες μονάδες.

Γι' αυτό το λόγο πράγματι το Προεδρείο θα καταγράψει την εισήγησή σας σύντροφε Γιάννη Βαθειά για τα πρακτικά, αν θέλετε να πείτε περιληπτικά λίγα πράγματα θα ακουγόταν πολύ ευχάριστα, αλλιώς να καλέσω στο βήμα τον επόμενο ομιλητή, τον Γιάννη Κουτσούκο, ό,τι θέλετε. Εγώ νομίζω ότι θα ήταν καλύτερο, σας παρακαλώ πολύ, δεν είναι εύκολο να μετατεθεί για το απόγευμα, γιατί είναι πάρα πολλοί ομιλητές στην απογευματινή συνεδρίαση.

Γ.ΒΑΘΕΙΑΣ: Μα εδώ πρέπει να μπουν κάποια πολιτικά ζητήματα. Εάν έχει νόημα, εμείς συμφωνήσαμε σε μία διαδικασία, δηλαδή μετά από ένα χώρο ο οποίος πραγματικά συγκρούστηκε και η κυβέρνηση αποδέχτηκε ότι πήρε πολιτικό κόστος από τις συγκρούσεις που έγιναν στο χώρο των Τραπεζών με την ιστορία της Ιονικής κ.λ.π. Και πιθανά να γίνουν καινούργιες συγκρούσεις ή δεν ξέρουμε τι θα συμβεί, ή να ξεκαθαρίσουμε εδώ πολιτικές συμφωνίες.

Αν δεν είμαστε για να υπάρξουν πολιτικές συμφωνίες, δεν έχει νόημα να βάλω δύο ζητήματα αν εδώ δεν συγκρουστούν κάποιες απόψεις ή αν δεν υπάρχουν και οι διαφορετικές απόψεις ν' ακουστούν. Δεν έχει νόημα, θα γίνει πάλι μια διαδικασία, εγώ θεωρώ ότι είμαι καταπληκτικός ομιλητής, είμαι και ωραίος ομιλητής -να κάνω και χιούμορ τώρα.....

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Από κάθε πλευρά.

Γ.ΒΑΘΕΙΑΣ: Και στο τέλος δηλαδή να πάω σπίτι μου νομίζοντας ότι έχω συντελέσει το πολιτικό μου καθήκον και να μην έχω κάνει απολύτως τίποτα. Έτσι δεν έχει κανένα νόημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Να δώσετε μια περίληψη των βασικών σημείων.

Γ.ΒΑΘΕΙΑΣ: Θα προτιμούσα όταν θα είναι ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας το απόγευμα, ν' ακούσει την εισήγηση της Τομεακής Επιτροπής, διότι πρέπει να βάλω κάποια ζητήματα σοβαρά, τα οποία πρέπει να τοποθετηθεί και ν' απαντήσει μιας και απουσιάζουν όλοι οι υπόλοιποι.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Εντάξει σύντροφε. Να καλέσω στο βήμα με την συγκατάθεση όλων σας υποθέτω, τον Γιάννη Κουτσούκο, ο οποίος κι αυτός θα συνεχίσει την ανάπτυξη της ίδιας παραμέτρου των εργασιακών σχέσεων στον δημόσιο τομέα. Από τη θέση του Προέδρου της ΑΔΕΔΥ νομίζω ότι θα μπορεί να διαφωτίσει όλους μας σε ορισμένα κρίσιμα ζητήματα.

Ο σύντροφος Κουτσούκος έχει τον λόγο.

Γ.ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ: Ελάχιστες συντροφισσες και ελάχιστοι σύντροφοι, νομίζω ότι τα θέματα που έβαλε ο Γραμματέας της Τομεακής Επιτροπής είναι ιδιαίτερα σοβαρά, μια και η σημερινή διαδικασία εντάχθηκε από τον Τομέα Οικονομίας Ανάπτυξης στην ανάπτυξη του πολιτικού διαλόγου στο εσωτερικό του Κόμματός μας σε συνέχεια προηγούμενων αποφάσεων, αποφάσεων της Κεντρικής μας Επιτροπής και φυσικά αφού έγινε κατανοητό ότι υπάρχουν σοβαρά θέματα που πρέπει να συζητήσουμε στο Κόμμα μας.

Επειδή όμως γνωρίζω καλά τις λειτουργίες του Κομματικού μας χώρου και δεν έχω την αυταπάτη ότι όταν μιλάω εγώ θα ήθελα να με ακούν αυτοί που ασκούν την καθημερινή διαχείριση της πολιτικής και εν πάση περιπτώσει επειδή παρεχώρησα την θέση μου στο Χρήστο γιατί είχε ανειλημμένες υποχρεώσεις, έχω και εγώ όμως ανειλημμένες υποχρεώσεις το απόγευμα, θα προσπαθήσω χωρίς να σας ταλαιπωρήσω να πω μερικές βασικές σκέψεις γύρω από το θέμα που γράφεται στο πρόγραμμα που έχετε πάρει, δηλαδή τις αναδιαρθρώσεις και το ρόλο του Συνδικαλιστικού Κινήματος.

Και αυτό θα το κάνω γιατί όλοι γνωρίζετε ότι δεν έχω καμία σχέση πέρα από συντροφικοί και φιλικοί με ορισμένους συντρόφους, με τους τραπεζίτες φυσικά δεν έχω καμία σχέση, με τους τραπεζικούς υπαλλήλους έχω, φρόντισε ο κ.Χριστοδουλάκης τώρα να πάει και τους μισθούς μας στις Τράπεζες και έτσι απέκτησα και σχέση με το τραπεζικό σύστημα, μέχρι τώρα δεν είχα και καμία.

Επιτρέψτε μου να καταθέσω και εγώ μερικές σκέψεις, οι οποίες στο βαθμό που αξιοποιηθεί όλο το υλικό αυτής της μερίδας μπορεί να χρησιμεύσουν στην παραπέρα πορεία του Κόμματός μας.

Πρώτο θέμα. Είναι φανερό ότι οι εξελίξεις έχουν οδηγήσει στην ανάγκη αναδιαρθρώσεων στο δημόσιο τομέα. Είναι γνωστό ότι ο δημόσιος τομέας στη χώρα μας συγκροτήθηκε κάτω από ιδιαίτερες ιστορικές συνθήκες, εξέλιξη του ελληνικού, κοινωνικού και οικονομικού σχηματισμού, ιδιαίτερα μετά την μεταπολίτευση που προσδιόρισαν το εύρος του και τις λειτουργίες του.

Όπως επίσης είναι φανερό ότι ο δημόσιος τομέας και θίχθηκε προηγούμενα στη χώρα μας είχε μια ιστορική συμβολή στην ανάπτυξη και στην κοινωνική συνοχή, εξυπηρέτησε δηλαδή συγκεκριμένες αναπτυξιακές και κοινωνικές ανάγκες κάτω από ιδιαίτερες συνθήκες.

Παράλληλα είναι επίσης γνωστό ότι ο δημόσιος τομέας στην χώρα μας έχει παθογένειες και στρεβλώσεις που οφείλονται στο πελατειακό σύστημα διοίκησής του, στα ελλείμματα που δημιούργησε και φυσικά ένα τμήμα των προβλημάτων του συνδέεται και πώς ένα κομμάτι του δημόσιου τομέα οι τράπεζες αξιοποίησαν τα ελλείμματα του δημόσιου τομέα για να συσσωρεύσουν κέρδη.

Νομίζω ότι υπάρχουν με βάση τις εξελίξεις στις τεχνολογίες, τον ανταγωνισμό κλπ. η ανάγκη να υπάρχουν δύο βασικές μεταρρυθμίσεις. Η μία βασική μεταρρύθμιση αφορά τα όρια του δημόσιου τομέα, το νέο διοικητικό μοντέλο της χώρας, δηλαδή πρέπει να μιλήσουμε για μια νέα οριοθέτηση, που αυτό έχει να κάνει και με ορισμένα ιδεολογικά ξεκαθαρίσματα.

Προσέξτε αγαπητοί σύντροφοι. Στην ορολογία μας η λέξη ιδιωτικοποίηση χρησιμοποιείται για κάθε είδους διοικητική αλλαγή, δηλαδή όταν κάνουμε μετοχοποίηση συνήθως την λέμε ιδιωτικοποίηση. Όταν αλλάζουμε μία μονομετοχική ανώνυμη εταιρία και την κάνουμε πολυμετοχική επίσης. Το ξεπούλημα επίσης με τους ίδιους όρους το ταυτίζουμε. Πρέπει ορισμένα πράγματα να τα οριοθετήσουμε και αυτό έχει να κάνει και με το Κόμμα μας και με το συνδικαλιστικό κίνημα σ' αυτή την συγκυρία.

Η μία μεταρρύθμιση έχει να κάνει με μία νέα οριοθέτηση του εύρους του δημόσιου τομέα κάτω από τις σημερινές συνθήκες με ορισμένες φυσικά αρχές που έχουν να κάνουν με το κοινωνικό πρόταγμα, το κοινωνικό κριτήριο και το κράτος-εγγυητής της νέας ευημερίας.

Με το δημόσιο και κοινωνικό έλεγχο, με την κοινωνική πολιτική ως αναπόσπαστο κομμάτι στις αναδιαρθρώσεις, μια αναδιανομή που εγγυάται το κράτος με συγκεκριμένους στόχους και φυσικά με μια νέα ρύθμιση στις εργασιακές σχέσεις. Αυτή η νέα οριοθέτηση πρέπει προφανώς να λαμβάνει υπόψη της και τις νέες νομικές μορφές οργάνωσης του κράτους στις νέες συνθήκες.

Τα πάντα δεν μπορεί να είναι πλέον κράτος με την κεντρική δομή της κρατικής εξουσίας που την γνωρίζαμε, ήδη προχωράει και είναι γνωστό η αναδιάταξη του κράτους στα 4 επίπεδα της Διοίκησης και φυσικά από εκεί και πέρα οι ελεγχόμενες από το κράτος επιχειρήσεις μέσα σ' αυτά τα όρια της αναδιάρθρωσης πρέπει να πάρουν συγκεκριμένες μορφές που θα τους δίνουν την δυνατότητα να γίνουν σύγχρονες και αποτελεσματικές.

Η άλλη μεγάλη μεταρρύθμιση έχει να κάνει με την εσωτερική λειτουργία των επιχειρήσεων και των υπηρεσιών, εκεί δηλαδή που θέλουμε σχέδιο, στόχους, νέα πολιτική διαχείρισης προσωπικού, νέα σύγχρονα οργανογράμματα και υποδομές. Οι δύο αυτές βασικές μεταρρυθμίσεις νομίζω ότι στο παρελθόν έχουν απασχολήσει και τα συνδικάτα και ο κόμμα μας θυμίζω ότι στην 10ετία του '70 είχαμε την πολιτική του εκσυγχρονισμού και του εκδημοκρατισμού ως πολιτική, κεντρική με την οποία παρεμβήκαμε στην ελληνική κοινωνία, την 10ετία του '80 είχαμε την συμμετοχή, τον έλεγχο και την κοινωνικοποίηση, τώρα πλέον είναι η εποχή της αποτελεσματικότητας, της ευελιξίας και της ποιότητας στις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Και φυσικά αυτό πρέπει να συνδέεται πάντα με τον στόχο μας για το όραμα που έχουμε οι σοσιαλιστές για το μελλοντικό κοινωνικό

μοντέλο, για το μοντέλο οργάνωσης της κοινωνίας μας και φυσικά με τον κοινωνικό και αναπτυξιακό ρόλο των δημοσίων υπηρεσιών μέσα σε ένα καινούριο Ευρωπαϊκό πλαίσιο, μέσα σε ένα πλαίσιο διατήρησης και ανάπτυξης του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού μοντέλου.

Θα έλεγα ότι αν θέλουμε με ένα σύνθημα να συμπυκνώσουμε την πολιτική μας θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε το σύνθημα για να υπερασπίσουμε το Δημόσιο πρέπει να το αλλάξουμε.

Το Συνδικαλιστικό Κίνημα σ' αυτά τα νέα δεδομένα πρέπει να διαμορφώσει μια νέα επιθετική πολιτική αλλαγών. Εάν το Συνδικαλιστικό Κίνημα παρακολουθήσει τις εξελίξεις τότε μπορεί να γίνει ο ρακοσυλλέκτης της ιστορίας. Το Συνδικαλιστικό Κίνημα οφείλει να προβλέψει τις εξελίξεις και να διαμορφώσει ανάλογα την πολιτική του και φυσικά όλο αυτό το στοιχείο αυτής της επιθετικής πολιτικής πρέπει ν' αποδεικνύει καθημερινά το κοινωνικό πρόταγμα και την κοινωνική στόχευση των συνδικάτων απέναντι σε μια πολιτική δυσφήμισης και των συνδικάτων και των στελεχών.

Μια πολιτική που θα επιτρέπτε να πω λίγο παρακάτω ότι μπορεί να εμπεριέχει και ιδιότυπες αντιλήψεις για το ρόλο των κοινωνικών υποκειμένων που δεν ταιριάζουν στον πολιτικό μας χώρο.

Τα στοιχεία μιας επιθετικής πολιτικής πολύ περιληπτικά έχουν να κάνουν με το ότι δεν μπορεί να έχει αταβιστικές αντιλήψεις το Συνδικαλιστικό Κίνημα. Δεν μπορεί να υπερασπίζεται παρωχημένες δομές και δραστηριότητες, κατάλοιπα είτε του πελατειακού κράτους, είτε της αδυναμίας του κεφαλαίου να επενδύσει σε μη κερδοφόρες δραστηριότητες μια συγκεκριμένη περίοδο ανάπτυξης του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού. Αναφέρομαι δηλαδή μετά τον πόλεμο.

Όπου το κράτος υποχρεώθηκε και δεν ήταν το κράτος των σοσιαλιστών ήταν κράτος συντηρητικό, υποχρεώθηκε να επεκτείνει δραστηριότητες σε ορισμένους τομείς, επειδή τότε αυτοί οι τομείς δεν ήταν κερδοφόροι για το ιδιωτικό κεφάλαιο. Σήμερα έχουν αλλάξει τα δεδομένα και οι όροι του ανταγωνισμού.

Άλλο σημείο. Πρέπει το Συνδικαλιστικό Κίνημα να προβλέπει τις νέες κοινωνικές ανάγκες και τάσεις στον Τομέα της Οικονομίας για να προσδιορίσει το νέο πλαίσιο λειτουργίας των Δημοσίων υπηρεσιών και των Φορέων του Δημοσίου. Να επιδιώξουμε, να διεκδικήσουμε και να κατοχυρώσουμε ρυθμιστικούς κανόνες για τις δυνάμεις της αγοράς και μηχανισμούς ελέγχου και όχι να διεκδικούμε ή να υπεραμυνόμαστε πάνω σε φορείς παρέμβασης που αντικειμενικά δεν έχουν την δυνατότητα ν' ανταπεξέλθουν στις σύγχρονες συνθήκες του ανταγωνισμού.

Να οριοθετήσουμε όπως είπα προηγούμενα με βάση τα νέα δεδομένα τα καινούρια νομικά πλαίσια συγκρότησης και οργάνωσης ενός νέου σύγχρονου κράτους και των δημοσίων φορέων. Μια σύγχρονη στρατηγική τεκμηρίωσης και ανάδειξης του ευρύτερου κοινωνικού

χαρακτήρα και ρόλου του Συνδικαλιστικού Κινήματος μέσα από τις προτάσεις του. Ανατροπή από το ίδιο το Συνδικαλιστικό Κίνημα. Το Συνδικαλιστικό Κίνημα δεν θέλει εξωτερικούς Συμβούλους και διάφορους από καθέδρας, έχει τις εσωτερικές δυνάμεις μέσα σου για ν' ανατρέψει στρεβλές αντιλήψεις και πρακτικές που προσδιορίζουν μονοσήμαντα τη δράση του σε σχέση με προνομιακές δυνατότητες παρέμβασης σε ζητήματα που δεν ανήκουν στην δικιά του ευθύνη, αλλά ανήκουν στην ευθύνη και την σφαίρα της διοίκησης της κάθε επιχείρησης και της πολιτικής ευθύνης της κυβέρνησης που έχει τελικά επιλέξει ο ελληνικός λαός.

Αναφέρομαι δηλαδή σε ζητήματα συνδιαχείρισης και σε στρεβλές αντιλήψεις που έχουν ενσωματώσει και συνδικαλιστικά στελέχη, αλλά και μια δυναμική που το Συνδικαλιστικό Κίνημα πρέπει να έχει την δυναμική της αμφισβήτησης, του ελέγχου κ.ο.κ.

Ποιό είναι το πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον για ν' αναπτύξουμε μια τέτοια στρατηγική. Πρώτα - πρώτα αυτό εξαρτάται από το προγραμματικό πλαίσιο των κομμάτων και μια και εδώ μιλάμε για το ΠΑΣΟΚ, ιδιαίτερα για το ΠΑΣΟΚ εάν αναγνωρίζει το ρόλο των μαζικών φορέων, εάν επιδιώκει κοινωνικές συναινέσεις και συμμαχίες ως προϋπόθεση για μια συνεκτική πολιτική στην πορεία των αλλαγών.

Εάν δηλαδή έχουμε μια συγκροτημένη πολιτική που θέλει αλλαγές να μην είναι αντικείμενο της σύγκρουσης των κοινωνικών ομάδων, πολύ περισσότερο να επιδιώκει αυτή την σύγκρουση θεωρώντας ότι έτσι μπορεί να προωθήσει μια αλλαγή κάθε φορά κόντρα στις υπόλοιπες κοινωνικές ομάδες και μετά ν' αλλάζουμε το στόχο διότι τότε δεν διασφαλίζουμε την απαραίτητη κοινωνική συνοχή.

Δεύτερον. Εάν το κοινωνικό περιβάλλον είναι διαμορφωμένο σ' αυτή την αντίληψη για πολιτικές και κοινωνικές συναινέσεις με κατοχυρωμένες, αποδεκτές και συμφωνημένες διαδικασίες διαλόγου ως μέσο επίλυσης των προβλημάτων.

Αλλο σημείο. Εάν η ευθύνη όλων είναι κατοχυρωμένη και των πολιτικών κομμάτων και των κοινωνικών φορέων και πιστεύω ότι είναι ώστε να μην υπάρξει αυτή η πολιτική του κοινωνικού κατακερματισμού που τελικά θα γίνει επικίνδυνη για την ίδια την προοπτική της κοινωνίας μας.

Και τέλος εάν η πολιτική στην καθημερινή της διαχείριση σε κυβερνητικό επίπεδο δίνει διεξόδους στις διαδικασίες του διαλόγου και συνθέτει τα κοινωνικά ζητούμενα σε μια ενιαία στρατηγική.

Εάν η πολιτική δεν δίνει διεξόδους σ' αυτές τις διαδικασίες, τότε είναι φανερό ότι θ' αναδείξει άλλες δυνάμεις, τις δυνάμεις της σύγκρουσης και της αντιπαράθεσης, δυνάμεις οι οποίες όμως δεν μπορούν να συμβάλλουν στις απαραίτητες αλλαγές που είναι το ζητούμενο, απέναντι στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η χώρα μας.

Και να πω και τρεις κουβέντες για την πολιτική στρατηγική, γιατί είπαμε και το ακροατήριο είναι κουρασμένο και πρέπει να κάνουμε οικονομία χρόνου. Υπάρχουν δύο ζητήματα στην πολιτική στρατηγική του ΠΑΣΟΚ, είπαμε γιατί τα λέμε έτσι.

Πρώτο ζήτημα. Ο εσωκομματικός διάλογος, είναι το θέμα το οποίο έθιξε ο Γιάννης ο Βαθειάς με την παρέμβασή του και το οποίο έθιξα και εγώ.

ΜΕΛΟΣ: Με τη μη παρέμβασή του, θέλετε να πείτε.

Γ.ΚΟΥΤΣΟΥΤΣΟΣ: Την παρέμβασή του, ήταν ουσιαστική κατά την γνώμη μου. Εσωκομματικός διάλογος πού είναι υποταγμένος και πού υπακούει. Είναι υποταγμένος στην ανάγκη να ιδεολογικοποιήσουμε τις προσωπικές μας διαφορές;

Θυμίζω την τελευταία Σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής, όπου μέσα από μια διαδικασία σύνθεσης οδηγηθήκαμε, κατά την γνώμη μου και απουσιάζει τώρα ο Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής να το πω, γιατί είχε την ευθύνη να συνθέσει το τελικό κείμενο σε ένα σημαντικό ντοκουμέντο που έχει να κάνει με τις αναδιαρθρώσεις και την κοινωνική πολιτική και υπήρξαν φαινόμενα δυστυχώς συντρόφων μας που επιχείρησαν να εντάξουν την προσωπική τους στρατηγική μια πολιτική διαδικασία και μια πολιτική συμφωνία.

Δεύτερο στοιχείο ότι ο εσωκομματικός διάλογος δεν μπορεί να εμπεριέχει την σκοπιμότητα να εξασφαλίζει στήριξη σε προειλημμένες αποφάσεις. Διότι τότε δεν μπορεί να συσπειρώσει την κρίσιμη μάζα των συνδικαλιστικών και κομματικών μας στελεχών, οι οποίοι μπορεί να γίνουν προωθητική δύναμη για τις αλλαγές. Και φυσικά να στοχεύει στην διασφάλιση και την εξειδίκευση, στην υλοποίηση των αποφάσεων μέσα απ' αυτή την μεγάλη στήριξη.

Αυτά είναι τα ζητήματα του εσωκομματικού διαλόγου που αφορούν και την ίδια την σημερινή διαδικασία.

ΜΕΛΟΣ: (Μιλάει μακριά από το μικρόφωνο)

Γ.ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ: Εγώ μιλάω ως απλό στέλεχος της Κεντρικής Επιτροπής Σύντροφε όπου είσαι και εσύ. Αρα το κύριο ζήτημα της πολιτικής μας στρατηγικής είναι ο εσωκομματικός διάλογος με την παρατήρηση που έκανα στην αρχή για τη σημερινή διαδικασία.

Δεύτερον, ο διάλογος στο κοινωνικό πεδίο. Σας είπα νωρίτερα γιατί κατά την γνώμη μου και έχουν βγει και χρήσιμα συμπεράσματα το τελευταίο διάστημα από τις αρνητικές συνέπειες επιλογών ρήξης ή σύγκρουσης χωρίς διάλογο στο κοινωνικό πεδίο. Με ποιο χαρακτηριστικό παράδειγμα τα ζητήματα της Παιδείας.

Εδώ αγαπητοί Σύντροφοι, ένα σοσιαλιστικό Κόμμα πρέπει κατά την γνώμη μου να έχει πολύ καθαρό ότι υπάρχουν δύο τρόποι να

διαχειριστείς την πολιτική για να περάσεις τις αλλαγές. Η μία της σύγκρουσης, της ρήξης, του κατακερματισμού, του κοινωνικού ιστού και η άλλη μιας συνεκτικής πορείας.

Νομίζω ότι έχουμε απαντήσει στο αυτονόητο ερώτημα ποια στρατηγική είναι των νεοφιλελεύθερων και ποια είναι των σοσιαλιστών. Ο κοινωνικός διάλογος είναι άρρηκτο στοιχείο δεμένο με την ιδεολογία μας και με τον ρόλο που αναγνωρίζουν οι σοσιαλιστές στα κοινωνικά υποκείμενα και τους φορείς τους.

Χρειάζεται μια αξιόπιστη διαδικασία και χρειάζεται να ξανασυζητήσουμε πώς ο κοινωνικός διάλογος θ' αποκτήσει μια νέα κοινωνική δυναμική εντάσσοντας κατά το δυνατόν ευρύτερες δυνάμεις σ' αυτή την διαδικασία συζήτησης και δεν εννοώ ευρύτερες δυνάμεις μόνο στους εργαζόμενους, αλλά και στα άλλα κοινωνικά στρώματα.

Είναι μια διαδικασία που μπορεί να κινητοποιήσει το σύνολο των ενεργών δυνάμεων της κοινωνίας και φυσικά με βασικό κορμό τα συνδικάτα να εντάξει και τους εργαζόμενους και το Συνδικαλιστικό Κίνημα σ' αυτή τη νέα κοινωνική συμμαχία που όπως ειπώθηκε με βάση ένα σχέδιο θα εγγυηθεί μια νέα ευημερία για το λαό μας κλπ.

Και τέλος για να κλείσω και να μη σας ταλαιπωρώ το αυτονόητο πως οι δικές μας δυνάμεις στο χώρο, οι δυνάμεις δηλαδή του ΠΑΣΟΚ στο χώρο τον εργασιακό έχουν δώσει δείγματα γραφής, όλα αυτά τα τελευταία χρόνια με τις προτάσεις τους, τις πρωτοβουλίες τους και φυσικά και υπάρχουν και μεμονωμένα φαινόμενα που δεν εκφράζουν την μεγάλη πλειοψηφία των δυνάμεών μας, τις στάσεις των στελεχών μας και της οργανωμένης μας παρέμβασης.

Πρέπει να υπάρξει εμπιστοσύνη σ' αυτές τις δυνάμεις και στο Κόμμα και στην κυβέρνηση για να διασφαλίσουμε τους όρους αυτής της κοινής πορείας ώστε το μεγάλο στοίχημα που έχει να κερδίσει η χώρα μας να μην αποτελέσει μια νέα αυταπάτη, αλλά να το κερδίσουμε όλοι μαζί.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ τον σύντροφο Πρόεδρο της ΑΔΕΔΥ, Γιάννη Κουτσούκο για τον ουσιαστικό τρόπο με τον οποίο διαχειρίστηκε το θέμα του, καθώς επίσης και για την ταχύτητά του.

Το πρόγραμμα τώρα συντρόφισσες και σύντροφοι προβλέπει για 2 ώρες τοποθετήσεις και για 30 λεπτά δευτερολογίες. Δευτερολογίες όπως αντιλαμβάνεστε δεν μπορούν να γίνουν γιατί όλοι οι εισηγητές είναι απόντες, έχουν ήδη αποχωρήσει.

Φοβάμαι πολύ ότι δεν έχουν και νόημα οι τοποθετήσεις μιας και το απόγευμα από τις 6 μέχρι 7.30 έχουμε νέα περίοδο τοποθετήσεων, οι οποίες κάλλιστα μπορεί να γίνουν για τις εισηγήσεις και της πρωινής και

της απογευματινής συνεδρίασης και εκεί θα έχουμε δευτερολογίες από όλους σχεδόν τους εισηγητές.

Ετσι, εγώ θα έλεγα ότι είναι καλύτερο με τη δική σας όμως συναίνεση, να διακόψουμε εδώ για τις 15.50 ν' αρχίσουμε τότε με τον Γιάννη Βαθειά Γραμματέα Τομεακής Επιτροπής Τραπεζών και Ασφαλιστικού.

Να προχωρήσουμε στο κανονικό πρόγραμμα με τον Γιάννο Παπαντωνίου, τον Θόδωρο Καρατζά, τον Σούλη Αποστολόπουλο, τον Γιώργο Ανωμερίτη, τον Δημήτρη Κουσελά, τον Χρήστο Πολυζωγόπουλο, τον Γιώργο Δασκαλάκη και τον Ροβέρτο Σπυρόπουλο, έτσι ώστε να προχωρήσει και να ολοκληρωθεί η σημερινή μας ημερίδα.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ, αν συμφωνείτε με την πρότασή μου, της οποίας η εφαρμογή έχει καταστεί αναγκαστική περίπτωση. Και καλή αντάμωση για τις 15.50 εγώ προσωπικά σας ζητώ συγνώμη, πρέπει να φύγω για την Κρήτη όπου μιλώ το απόγευμα για θέματα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Γεια σας.

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ.ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ): Θα ξεκινήσουμε με τον Γραμματέα της Τομεακής Τραπεζών και Ασφαλιστικών Εταιρειών τον σύντροφο τον Γιάννη Βαθεία.

Γ.ΒΑΘΕΙΑΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι θα κάνω μία προσπάθεια να συνδέσω την πρωινή διαδικασία με την απογευματινή, γιατί υπάρχει ένα διαφορετικό ακροατήριο και αυτό με την παρατήρηση που έκανα και το πρωί ότι υπήρχε μία πολιτική συμφωνία σήμερα, να υπάρχει εδώ η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ, η Κεντρική Επιτροπή για να μπορέσουμε να υπάρχει μια πολιτική διαδικασία και συμφωνιών.

Δηλαδή η άποψη η οποία έχει κατατεθεί είναι ότι, δεν έπρεπε να είμαστε σε μία διαδικασία ημερίδα για την ημερίδα, αλλά για να υπάρχουν συγκροτημένες σκέψεις και αποφάσεις οι οποίες πρέπει να σηματοδοτήσουν την πολιτική της κυβέρνησης και του κόμματος σε σχέση με τον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Και αυτό ιδιαίτερα σε μια περίοδο όπου πραγματικά κρίνεται το χρηματοπιστωτικό σύστημα στην χώρα και γίνονται πάρα πολλές αναλύσεις. Στην πορεία της τοποθέτησής μου θα κάνω και κάποιες αναφορές σε πρωινές ομιλίες για να μπορέσουμε να εξάγουμε κάποια συμπεράσματα.

Είναι γεγονός ότι την τελευταία δεκαετία και στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές στις αγορές χρήματος και κεφαλαίων με σημαντικότερες την απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων και την ενοποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών.

Στον ευρωπαϊκό χώρο οι εξελίξεις καθορίστηκαν όχι μόνο από τις ραγδαίες ανατροπές στην ανατολική Ευρώπη και βαλκανική, αλλά και από την μετεξέλιξη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας σε Ευρωπαϊκή Ένωση και την χάραξη της πορείας προς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση, την ΟΝΕ και φυσικά το ενιαίο νόμισμα με την ΟΝΕ.

Ετσι έχουμε καταγράψει ότι παρατηρούνται και σε επίπεδο Κοινότητας εξαγορές, συγχωνεύσεις, συμμαχίες, αλλαγές στο ιδιοκτησιακό καθεστώς. Πραγματοποιούνται δηλαδή μία σειρά συμμαχιών, ισχυροποίησης τραπεζικών ομίλων σε μια προσπάθεια να υπάρξει ισχυροποίηση στα μερίδια της αγοράς και σε μια προσπάθεια ο καθένας να ισχυροποιήσει από την δική του πλευρά τα εθνικά του χαρακτηριστικά.

Έχει καταγραφεί ότι θα υπάρχουν επιπτώσεις από την διαδικασία του ΕΥΡΩ. Επιπτώσεις οι οποίες θα είναι και αρνητικές και θετικές. Αλλά σίγουρα θα υπάρχουν επιπτώσεις. Για το ζήτημα των επιπτώσεων όσον αφορά την απασχόληση των εργαζομένων και τον ρόλο συνολικότερα, θα μιλήσει στην δική του εισήγηση ο Δημήτρης ο Κουσελάς που θα κάνει προς το τέλος των σημερινών εισηγήσεων.

Θα μείνω σε κάποια ζητήματα που έχουν να κάνουν γενικότερα με τον χρηματοπιστωτικό χώρο. Θα υπάρχει σίγουρα μία επίδραση στις αγορές συναλλάγματος ανάμεσα στα εγχώρια νομίσματα και δευτερευόντως στην αγορά ομολόγων και ΕΥΡΩ.

Θα υπάρχει μία απώλεια εσόδων στις ευρωπαϊκές τράπεζες της τάξης των 5 δις ετήσια όπως περίπου προϋπολογίζεται. Θα επιβαρυνθούν σημαντικά με κόστος προσαρμογής στις τραπεζικές συναλλαγές, με τις συμβάσεις, τα λογιστικά, τα λογισμικά, οι συναλλαγές τα ΑΤΜ'S και στο ΕΥΡΩ.

Η Ένωση των Ευρωπαϊκών Τραπεζών εκτιμά ότι το κόστος τουλάχιστον θα είναι το 2% των λειτουργικών εξόδων των τραπεζών για μια τετραετία την οποία την έχουν προσδιορίσει για τα τελευταία χρόνια.

Θα ενταθεί ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε διασυνοριακό, αλλά φυσικά μετά από τρία χρόνια δεν θα μιλάμε για διασυνοριακό, γιατί δεν θα υπάρχουν δραχμικές τράπεζες και θα μιλάμε βέβαια στην διαδικασία πλέον του ΕΥΡΩ για το ενιαίο νόμισμα.

Θα πολλαπλασιαστούν οι πιέσεις για αναδιοργάνωση αυτό που προείπα για συγχωνεύσεις, για διακρατικές στρατηγικές συμμαχίες, για διεθνοποίηση στις λειτουργίες, τις τεχνικοοργανωτικές αλλαγές και φυσικά θα απαιτηθούν μεγαλύτερα ρίσκα και περισσότερα κεφάλαια.

Θα ενταθούν οι πρακτικές του ανασχεδιασμού και εξωτερίκευσης των τραπεζικών λειτουργιών καθώς και σημαντικές περικοπές λειτουργικού κόστους, επενδύσεων όμως σημαντικών στο έμπυχο υλικό στον ανθρώπινο παράγοντα στον εργαζόμενο και φυσικά θα πρέπει να υπάρχει μία μεγάλη συμφωνία όσον αφορά τους μισθούς και τις παροχές.

Τέλος, θα τροφοδοτήσουν τάσεις μετακύλισης μέρους του κόστους εφαρμογής του ΕΥΡΩ, ιδίως κατά την άποψή μου σε ασθενέστερους πελάτες. Δηλαδή σε μικροκαταθέτες, σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σε αυτούς που δεν θα έχουν μεγάλη πρόσβαση στο τραπεζικό σύστημα γενικότερα.

Ενα μεγάλο κόστος απ' αυτή την προσαρμογή θα πάρουν και οι δικές μας τράπεζες. Ενα κόστος το οποίο θα το πάρουν αναγκαστικά. Και εκείνο το οποίο θα ήθελα πραγματικά να καταγραφεί από την δική μας πλευρά όσον αφορά την διαδικασία της ΟΝΕ ότι, η ολοκλήρωση πλέον της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και η δημιουργία του ΕΥΡΩ, αποτελεί ένα κορυφαίο γεγονός για την ιστορία της Ευρώπης με το οποίο η ήπειρός μας κλείνει τον πολυτάραχο 20ο αιώνα.

Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση όμως δεν είναι ένα απλό τεχνικό ζήτημα. Παρά το γεγονός που δεν παραγνωρίζουμε ότι υπάρχουν και τεχνικές πλευρές. Αλλά ένα πολιτικό σχέδιο που εντάσσεται στο στόχο της οικονομικής και πολιτικής ενοποίησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και

απέναντι σε αυτό τον σημαντικό πολιτικό και οικονομικό στόχο θα πρέπει να υπάρχουν συγκεκριμένες πολιτικές δεσμεύσεις και αυτές οι συγκεκριμένες πολιτικές δεσμεύσεις να αποσαφηνίζουν και τους στόχους του προσανατολισμού του κινήματός μας και της κυβέρνησής μας.

Δεν θα μπω στα τεχνικά του 1999, του 2001 και των μεταβατικών σταδίων. Σε αυτό που θα μείνω και έχει σημασία πολιτική, είναι ότι, η δημιουργία των ανωτάτων αυτών ευρωπαϊκών θεσμών και των πολιτικών τους, θέτει και το πραγματικό ζήτημα της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης ως εθελούσιας εκχώρησης σε ένα διευρωπαϊκό όργανο των αρμοδιοτήτων που μέχρι σήμερα έχουν οι αντίστοιχοι εθνικοί θεσμοί.

Η δημοκρατική λειτουργία αυτού του οργάνου και η πολιτική του έχει μεγάλη σημασία για τους λαούς της Ευρώπης. Και αυτό πρέπει να το καταγράψουμε. Εκχωρούνται όπως καταλαβαίνει ο καθένας και ενισχύονται κάποιοι άλλοι θεσμοί και ο ρόλος μας πολιτικά πρέπει να είναι σημαντικός σε όλα αυτά τα επίπεδα.

Μιλάμε δηλαδή για μια ενιαία Ευρώπη. Μιλάμε για ένα κοινό νόμισμα. Μιλάμε για κοινή δημοσιονομική πολιτική. Αλλά πρέπει να δούμε ότι οι πόροι που διατίθενται από την Ε.Ε. για την στήριξη της σύγκλισης, δηλαδή με τα γνωστά πακέτα Ντελόρ, κινούνται στο 1% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος.

Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι, αυτοί οι πόροι πραγματικά και εδώ πρέπει να το διευκρινίσουμε, δεν μας χαρίζονται. Αποτελούν την αποζημίωση προς τις χώρες που έχουν ζημιές από την απώλεια της αυτόνομης νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής.

Γι' αυτό πιστεύω ότι πολιτικά πρέπει να υπάρχει πρόταση και να απαιτήσουμε από το πακέτο Σαντέρ να αυξηθούν οι πόροι και φυσικά μέσα απ' αυτή την διαδικασία και να απορροφηθούν και να χρησιμοποιηθούν αναπτυξιακά. Κλείνοντας αυτό το κεφάλαιο θέλω να επισημάνω ότι, η Οικονομική και Νομισματική Ένωση και το ΕΥΡΩ δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να χρησιμοποιηθούν ως πρόσχημα για επίθεση κατά του βιοτικού επιπέδου της απασχόλησης, των εργασιακών δικαιωμάτων, των ασφαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζομένων και των τραπεζοϋπάλληλων.

Αντίθετα όλη αυτή η διαδικασία πρέπει να διασφαλίζει την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Εμείς πιστεύω ότι ως πολιτικό κίνημα πρέπει πραγματικά και πρωτοπόρα να ανοίξουμε τους δρόμους και να πείσουμε όχι μόνο τις πολιτικές δυνάμεις, αλλά και τις δυνάμεις που συνθέτουν την κοινωνία μας, ότι πραγματικά πρέπει να πάμε σε μία διαδικασία σύνθεσης και μέσα απ' αυτή την διαδικασία σύνθεσης είναι βέβαιο ότι θα επιτύχουμε και την κοινωνική συνοχή, αλλά και την πραγματική πολιτική ηγεμονία του κινήματός μας σε αυτή την διαδικασία.

Οι εξελίξεις στην ελληνική τραπεζική αγορά. Είναι γνωστό και δεν θέλω να αναφερθώ διεξοδικά πως δημιουργήθηκαν οι όμιλοι οι οποίοι έμειναν και παραμένουν μέχρι σήμερα όπως τους έχουμε γνωρίσει. Ομιλοι τραπεζών οι οποίοι προήλθαν από τις στρεβλώσεις της ελληνικής οικονομίας, από την διαδικασία του '50, του '60 και του '70 και φυσικά αν μπει το ερώτημα σήμερα αν θέλουμε ως εργαζόμενοι, ως πολιτικός φορέας η Τομεακή Επιτροπή Τραπεζών Ασφαλιστικών που έχει επεξεργαστεί τέτοιες θέσεις να μείνουν όπως έχουν τα πράγματα, θα πούμε ότι σε καμία περίπτωση δεν θέλουν να μείνουν τα πράγματα και δεν θέλουμε όπως ήταν, αλλά πρέπει να πάμε σε αναδιατάξεις και σε αναδιορθώσεις που πραγματικά να δημιουργούν ένα σύγχρονο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Ενα χρηματοπιστωτικό σύστημα το οποίο πραγματικά να μπορεί να παίζει ένα διαφορετικό και ένα σύγχρονο ρόλο στις σημερινές συνθήκες. Αλλά εδώ, θα πρέπει μεταξύ μας να πούμε κάποια πράγματα για να ξεκαθαρίσουμε και τους όρους της πολιτικής επικοινωνίας, που συμφωνούμε, που διαφωνούμε, ποιος διαμόρφωσε το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και τον ρόλο του μέχρι σήμερα και αν πραγματικά οι συγκρίσεις των δημοσίων ομίλων τραπεζών ή των ιδιωτικών τραπεζών σήμερα είναι συγκρίσεις που βγάζουν ασφαλή συμπεράσματα και πως βγαίνουν τα ασφαλή συμπεράσματα.

Τι εννοώ με αυτό. Εννοώ ότι, μέχρι σήμερα υπήρχε η σχέση και ομφάλιος λώρος μεταξύ κράτους και τραπεζών. Το κράτος ασκούσε την πολιτική του μέσα από την Αγροτική Τράπεζα με εντολές στην Αγροτική Τράπεζα. Δεν είχε την δυνατότητα το κράτος να φτιάξει ένα δικό του μηχανισμό. Είχε την Αγροτική Τράπεζα όπως είχε παραμείνει και ουσιαστικά έπαιζε έναν συγκεκριμένο ρόλο η Αγροτική Τράπεζα με τις συγκεκριμένες επιδοτήσεις, με τον συγκεκριμένο ρόλο.

Αρα λοιπόν, δεν έκανε πολιτική η Αγροτική Τράπεζα και η Διοίκηση της Αγροτικής. Η πολιτική ασκείτο από το κράτος, από την εκάστοτε κυβέρνηση είτε πελατειακά, είτε εξυγιαντικά, είτε με τον οποιοδήποτε ρόλο. Αρα λοιπόν αναλάμβανε η κάθε κυβέρνηση το βάρος και το κόστος το σήκωνε η Αγροτική Τράπεζα.

Πάμε στους ομίλους των υπό δημόσιο έλεγχο τραπεζών. Η ΕΤΒΑ δεν έκανε δική της πολιτική. Ήταν εξάρτημα του Υπουργείου Βιομηχανίας και της πολιτικής που ασκούσε. Αν δηλαδή ο χώρος της ΕΤΒΑ είχε πρόβλημα στην αναπτυξιακή της λογική, ήταν γιατί πραγματικά υπήρχαν οι συγκεκριμένες στρεβλώσεις όσον αφορά τα δάνεια που δόθηκαν για τις ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, με τις ρυθμίσεις που γινόντουσαν κάθε φορά με τις πιέσεις στην εκάστοτε κυβέρνηση των ξενοδόχων ή οτιδήποτε άλλο, τα δάνεια που δόθηκαν την περίοδο της χούντας και ξέρουμε πως στήθηκε η ιστορία αυτή.

Αρα λοιπόν, η όποια διαδικασία έπρεπε να υπάρξει σε μία εξυγίανση και έγινε και αυτό είναι το θετικό της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ που συνέβαλλε πολύ σημαντικά και μαζί με εμάς και πολιτικά και με την

Ομοσπονδία την ΟΤΟΕ και τον χώρο και πέρασε ο συγκεκριμένος νόμος και σήμερα είναι η ΕΤΒΑ σε διαδικασία εκσυγχρονισμού και πραγματικά και εξυγίανσης.

Πάμε στον όμιλο της Εθνικής Τράπεζας. Δεν μπορεί να συγκριθεί ούτε ο όμιλος της Εθνικής, ούτε ο όμιλος της Εμπορικής Τράπεζας και η Ιονική εάν πραγματικά δεν υπήρχαν οι αποδώσεις σε σχέση με τα κεφάλαια τα οποία είχαν διατεθεί. Δεν μπορεί να συγκριθεί με την Πίστεις ή με την Εργασίας, διότι σήμερα βλέπουν το φως της δημοσιότητας δεκάδες πίνακες όπου εμφανίζουν:

Μεγάλη αποδοτικότητα των κεφαλαίων των ιδιωτικών τραπεζών, μικρή αποδοτικότητα των δημόσιων τραπεζών. Όπου βγαίνουν πίνακες οι οποίοι λένε ότι κοιτάξτε να δείτε, εδώ ανά απασχολούμενο βλέπετε ότι οι ιδιωτικές τράπεζες έχουν πολύ μεγαλύτερη απόδοση, τα κεφάλαιά τους έχουν μεγαλύτερη απόδοση, άρα αυτό που είναι δημόσιο δεν είναι σύγχρονο, άρα το δημόσιο είναι αντιπαραγωγικό και αυτό αποδεικνύεται.

Μάλιστα εκτιμώ ότι αυτό ήταν λάθος στην πρωινή διαδικασία, το ότι ο σύμβουλος του πρωθυπουργού κος Γιαννίσης είχε έναν πίνακα όπου έλεγε και έκανε συγκρίσεις την Τράπεζα Κρήτης με την Κεντρικής Ελλάδος την συνέκρινε με την Πίστεις και την Εργασίας και απ' αυτή την σύγκριση έβγαζε ότι οι ιδιωτικές τράπεζες είναι καλύτερες από τις δημόσιες.

Εκτιμώ ότι τέτοια πράγματα δεν πρέπει να λέγονται σε τόσο σοβαρές πολιτικές διαδικασίες και ημερίδες διότι δεν μπορεί να συγκρίνει κανείς μία Τράπεζα Κρήτης με όλα αυτά τα προβλήματα της τελευταίας δετίας που λειτουργεί ουσιαστικά χωρίς να είναι στο χρηματιστήριο γιατί δεν υπάρχει μετοχή στο χρηματιστήριο, δεν υπάρχουν κεφάλαια σε αυτή την διαδικασία, ή την Κεντρικής Ελλάδος που για άλλους λόγους δεν έγινε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και να συγκρίνεται με δύο τράπεζες οι οποίες κινούνται στην διαδικασία της αγοράς, στο ελληνικό χρηματιστήριο και με την διαδικασία αυτή.

Ή δεν μπορείς να συγκρίνεις την Εθνική Τράπεζα που ανέλαβε το βάρος των στρεβλώσεων της ελληνικής οικονομίας, την Εμπορική Τράπεζα που ανέλαβε την εξυγίανση των Ελληνικών Ναυπηγείων και όλα τα θαλασσοδάνεια τα οποία υπήρξαν και μέσα απ' αυτές τις συγκρίσεις να βγάζεις συμπεράσματα.

Είναι λάθος. Θα πρέπει όλοι μαζί, ή την Εθνική Τράπεζα η οποία πήρε ομολογιακό δάνειο για να κινηθεί σε μία διαδικασία ενώ μπορούσε να μπει στο ελληνικό χρηματιστήριο και να αντλήσει κεφάλαια από την κεφαλαιαγορά, όπως και η Εμπορική και άλλες τράπεζες και αφού δεν έγιναν όλα αυτά, να λέμε σήμερα, ή οι διοικήσεις των τραπεζών οι οποίες όπως ακούστηκε διοικητής τράπεζας λέει προσέλαβε 2.000-3.000 υπεράριθμους.

Γιατί; Από μόνος του; Από το σπίτι του τους πήρε; Κάποιοι πολιτικοί τους έδωσαν. Κάποιοι άλλοι και δημιούργησαν τους

υπεράριθμους. Αρα λοιπόν, πρέπει να κάνουμε μία αποτίμηση και έναν πραγματικό απολογισμό για να μιλάμε σήμερα με όρους πραγματικούς.

Αρα λοιπόν αν μιλάμε με όρους πραγματικούς σήμερα και αφού κάνουμε αυτή την αποτίμηση, θα πρέπει να μιλάμε πως θα αλλάξει αυτή η διαδικασία. Και για να αλλάξει αυτή η διαδικασία, δεν είναι μόνο να αλλάξουμε το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Μπορεί να συντελεστούν και τέτοια ζητήματα.

Το θέμα είναι να κουβεντιάσουμε αν και κατά πόσον το ελληνικό τραπεζικό σύστημα με διοικήσεις συγκεκριμένες έχουν την δυνατότητα να δώσουν πραγματικά ποιοτικότερες εργασίες στο συναλλασσόμενο κοινό, να συμβάλλουν στην διαδικασία της ανάπτυξης για να δημιουργήσουμε πραγματικά μία χώρα η οποία θα συγκλίνει στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση να δημιουργήσουμε μία χώρα η οποία πραγματικά δεν θα συμμετέχει ως ουραγός στις πολιτικές εξελίξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά ως πρωταγωνίστρια.

Και φυσικά να μην είμαστε το 12ο μέλος, να είμαστε το μέλος στην ΟΝΕ με μία ισχυρή Ελλάδα και να κερδίσουμε το μεγάλο πολιτικό στοίχημα για το οποίο συμφωνούμε που η κυβέρνηση και το κίνημά μας το ΠΑΣΟΚ έχει προδιαγράψει.

Αλλά εκεί, πρέπει να συμφωνήσουμε και πως πρέπει να πάμε. Και ολοκληρώνω με κάποιες συγκεκριμένες προτάσεις για να αναδείξουμε έναν συγκεκριμένο ρόλο σε αυτή την διαδικασία.

Πρώτα απ' όλα πρέπει να απαντήσουμε μέσα απ' αυτή την πολιτική διαδικασία. Η Εμπορική Τράπεζα θα παραμείνει με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα με κεφαλαιακή επάρκεια για να παίξει έναν σημαντικό ρόλο;

Θα αποφασίσουμε να συγκροτήσουμε δύο πραγματικά ισχυρούς τρεις ομίλους οι οποίοι θα παίζουν σημαντικό ρόλο στον ανταγωνισμό και φυσικά και όλοι οι άλλοι θα συνυπάρχουν μέσα σε ένα σύστημα το οποίο δεν θα είναι ολιγοπωλιακό και δεν πρέπει να είναι ολιγοπωλιακό, αλλά σε ένα σύστημα το οποίο θα ανταγωνίζεται και θα έχει την δυνατότητα να συνυπάρχουν όλες οι χρηματοπιστωτικές μονάδες οι οποίες πραγματικά θα λειτουργούν μέσα σε αυτά τα χαρακτηριστικά;

Και πιστεύω ότι πρέπει να υπάρχει αυτή η βούληση και πρέπει να συμφωνήσουμε και πολιτικά σε αυτή την διαδικασία. Ποια θα είναι η επιλογή. Μιλήσαμε για διοικήσεις τραπεζών. Οι επιλογές ή οι αλλαγές στις όποιες διοικήσεις να γίνονται με κριτήρια που να ανταποκρίνονται στην στρατηγική της ανάπτυξης, της επιχείρησης και της δυνατότητάς της να ανταπεξέλθει στις συνθήκες του συνεχώς αυξανόμενου ανταγωνισμού. Και προτείνω συγκεκριμένα:

Ποιες είναι οι προδιαγραφές. Να υπάρχει διαδικασία πενταετούς θητείας για τις διοικήσεις των υπό δημόσιο έλεγχο, με ένα business plan

το οποίο θα συμφωνηθεί στην Γενική Συνέλευση και ο Διοικητής του ομίλου της Εθνικής Τράπεζας, της Εμπορικής Τράπεζας, της Αγροτικής Τράπεζας, να κριθεί βάση ενός επιχειρησιακού σχεδίου το οποίο θα μπει στην Γενική Συνέλευση, θα γίνουν επιλογές και στο τέλος αυτής της πενταετίας θα κριθεί.

Διότι αν ο κάθε Διοικητής τράπεζας αισθάνεται κάθε φορά ότι αλλάζει κάθε χρόνο, ότι δεν μπορεί να ασκήσει πολιτική, τότε πως θα ζητήσουμε ευθύνες απέναντι σε έναν τέτοιο Διοικητή μιας τράπεζας και πως θα αξιολογήσουμε αν στο τέλος της θητείας του είναι επιτυχημένος ή όχι.

Ποιος θα το αξιολογήσει; Οι μέτοχοι. Σε μία διαδικασία εκσυγχρονισμού. Αυτοί οι οποίοι θα θέσουν τα χρήματά τους, διότι το δημόσιο ξέρετε ότι έχει ελάχιστες συμμετοχές στην Εθνική, στην Εμπορική. Δεν μιλάω για την Αγροτική που δεν είναι καν στο χρηματιστήριο. Για να μπορέσουμε να μιλήσουμε για ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Εάν αυτές οι απόψεις υπάρχουν ως συμφωνίες, εκτιμώ ότι πραγματικά θα μπορούμε να μιλάμε πολιτικά ότι σαν κίνημα θα βρισκόμαστε πρωτοπόρο στις εξελίξεις και η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ θα έχει πραγματικά συμμετοχο και το κίνημα και το κόμμα, θα έχει και το συνδικαλιστικό κίνημα και τους εργαζόμενους, γιατί θα υπάρχει δυνατότητα μέσα απ' αυτή την διαδικασία να αναπτύξουμε ένα ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα και έναν ρόλο των εργαζομένων για να φτιάξουμε τρία πράγματα.

Το ένα να δημιουργήσουμε ένα ανταγωνιστικό ελληνικό τραπεζικό σύστημα που να ανταγωνίζεται και να μην ζηλεύει τίποτα από τις ευρωπαϊκές τράπεζες και από τις αμερικάνικες τράπεζες.

Δεύτερον. Να φτιάξουμε ένα ελληνικό τραπεζικό σύστημα όπου πραγματικά το συναλλασσόμενο κοινό και οι ελληνικές επιχειρήσεις να μπορούν να μιλάνε ως χρηματοοικονομικό σύμβουλο.

Τρίτον, να δημιουργήσουμε εργαζόμενους οι οποίοι πραγματικά μέσα από την εκπαίδευση να ανταποκριθούν στις δύσκολες συνθήκες. Και το τελευταίο, ένα κίνημα, το ΠΑΣΟΚ το οποίο πραγματικά να σηματοδοτήσει την μεγάλη αλλαγή και να κερδίσει το στοίχημα όχι μόνο της οικονομικής ενοποίησης, αλλά και της πολιτικής ενοποίησης.

Σε μία τέτοια συμφωνία θα πάμε όλοι μαζί και θα επιτύχουμε. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον σύντροφο Βαθειά. Τον λόγο έχει ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας Γιάννος Παπαντωνίου.

Γ.ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ: Αγαπητοί φίλοι και σύντροφοι, θα ήθελα κατ' αρχήν να συγχαρώ τον Τομέα Οικονομίας και Ανάπτυξης του Κινήματος που είχε αυτή την πρωτοβουλία, γιατί πιστεύω ότι η ελληνική οικονομία και η

ελληνική πολιτική διέρχονται ένα στάδιο, μία φάση, μία περίοδο που όσο περισσότερες συζητήσεις γίνονται για τις κατευθύνσεις και τους προσανατολισμούς μας, τόσο καλύτερα είναι και για το Κίνημα αλλά και για την ελληνική κοινωνία.

Γιατί περνάμε μια δύσκολη μεταβατική φάση, από μια παλιά σε μια καινούργια εποχή, είμαστε στο κατώφλι του 21ου αιώνα, είμαστε μπροστά σε σημαντικές και κρίσιμες επιλογές πολιτικής και όσο περισσότερος διάλογος γίνεται, τόσο μέσα στο Κόμμα όσο και ευρύτερα στην κοινωνία, τόσο πιστεύω ευκολότερα θα καταλήξουμε σε σωστά συμπεράσματα, τα οποία θα μας καθοδηγήσουν στην άσκηση της πολιτικής μας. Ιδιαίτερα τώρα, για μας που είμαστε Κόμμα εξουσίας, που σε εμάς έλαχε ο κλήρος για να οδηγήσουμε τη χώρα αυτή, στον 21ο αιώνα.

Τα τελευταία 5 χρόνια το ΠΑΣΟΚ σαν Κυβέρνηση ανέλαβε μια πάρα πολύ σημαντική προσπάθεια την οποία έχει φέρει πολύ κοντά στο τέλος της. Η προσπάθεια αυτή είναι να εντάξει την Ελλάδα στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης.

Ξεκινήσαμε το 1994 με το πρόγραμμα σύγκλισης που κατατέθηκε από την Κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου, αυτός είχε το όραμα και την έμπνευση, μας καθοδήγησε για 2 ολόκληρα χρόνια και στη συνέχεια πήρε τη σκυτάλη ο Κώστας Σημίτης ο οποίος διευθύνει σήμερα με μεγάλο σθένος και αποφασιστικότητα, αυτή τη μεγάλη εθνική προσπάθεια.

Η σύγκλιση είναι περίπου γεγονός, γιατί φέτος όπως γνωρίζετε η Ελλάδα θα έχει καλύψει 4 από τα 5 κριτήρια για την ένταξή της στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης. Θα έχει καλύψει το κριτήριο του ελλείμματος, θα έχει καλύψει το κριτήριο του χρέους, θα έχει επιτόκια ευρωπαϊκά και επίσης θα έχει σταθερή δραχμή ενταγμένη στον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Θα λείπει ένα κριτήριο, το κριτήριο του πληθωρισμού, το οποίο θα εκπληρωθεί το 1999 και αυτή η καθυστέρηση ενός χρόνου οφείλεται στη γνωστή υποτίμηση της 14ης Μαρτίου, που μας πήγε λίγο πίσω στον πληθωρισμό. Σε κάθε περίπτωση στο τέλος του '99 θα είμαστε καθόλα έτοιμοι για να ενταχθούμε στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης.

Ομως αυτή η αδιαμφισβήτητη επιτυχία, επιτυχία την οποία ελάχιστοι προέβλεπαν στο ξεκίνημα, λίγοι πίστευαν ότι θα μπορούσαμε εμείς, η Ελλάδα, η Ελλάδα του ΠΑΣΟΚ να πετύχει αυτό το πάρα πολύ δύσκολο αποτέλεσμα, αυτή η επιτυχία δεν πρέπει να μας καθησυχάσει.

Γιατί αυτό το οποίο κυρίως μας ενδιαφέρει, δεν είναι οι δείκτες, δεν είναι το γεγονός το ίδιο της ένταξης, είναι να πετύχει η ένταξη. Και απλώς η ικανοποίηση των δεικτών, απλώς η ονομαστική σύγκλιση, τα ελλείμματα, ο πληθωρισμός, τα επιτόκια, η δραχμή είναι προϋποθέσεις

για τον μείζονα στόχο και ο μείζων στόχος είναι η οικονομική ανάπτυξη της χώρας, η ικανοποίηση των μεγάλων αναγκών της ελληνικής κοινωνίας.

Για να πετύχει όμως αυτός ο στόχος δεν αρκούν οι προσπάθειες που έχουμε κάνει, χρειάζεται μια ακόμα πρόσθετη προσπάθεια, η οποία στοχεύει σ' ένα κρίσιμο συντελεστή της επιτυχίας μας και αυτός ο συντελεστής λέγεται ανταγωνιστικότητα.

Μία οικονομία που έχει χαμηλό πληθωρισμό, χαμηλά ελλείμματα, σταθερό νόμισμα δεν είναι κατ' ανάγκη και μία ανταγωνιστική οικονομία. Ανταγωνιστική οικονομία είναι κάτι άλλο. Η ανταγωνιστική οικονομία είναι η οικονομία που διαθέτει ισχυρές και ανταγωνιστικές επιχειρήσεις.

Αν η Γερμανία είναι ανταγωνιστική οικονομία, αν η Γαλλία ή η Αγγλία είναι ανταγωνιστικές οικονομίες, αυτό δεν σχετίζεται άμεσα με το ότι έχουν σταθερό νόμισμα, χαμηλό πληθωρισμό ή χαμηλά ελλείμματα.

Αυτό αντανakλά ένα πολύ απλό γεγονός, ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις -μικρές, μεσαίες, μεγάλες- που έχει η Γερμανία, από τις επιχειρήσεις αυτοκινήτων, μέχρι την τελευταία μικρομεσαία επιχείρηση, είναι ισχυρές και ανταγωνιστικές επιχειρήσεις. Το ίδιο ισχύει για τη Γαλλία, την Αμερική και τις άλλες χώρες που συνθέτουν τις ισχυρές δυνάμεις της παγκόσμιας οικονομίας.

Εμείς στην Ελλάδα ακόμα έχουμε πολλές επιχειρήσεις αδύναμες και μη ανταγωνιστικές. Κι αυτό είναι το έλλειμμα το οποίο αντιμετωπίζουμε κι αυτό το έλλειμμα θα το βρούμε και μέσα στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, άσχετα και πέρα και ανεξάρτητα από την όποια επιτυχία επιδείξουμε στους ονομαστικούς δείκτες της οικονομίας.

Βεβαίως, η σταθερότητα που έχουμε πετύχει με τον πληθωρισμό, τα ελλείμματα και τα άλλα στοιχεία συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα διότι διαμορφώνουν ένα καλό κλίμα επενδύσεων, ένα σταθερό κλίμα για τις επιχειρήσεις για ν' αναλάβουν υγιείς πρωτοβουλίες να εκσυγχρονιστούν και ν' αναπτυχθούν.

Όμως δυστυχώς, δεν φτάνει η σταθερότητα. Η σταθερότητα υπήρξε και είναι μια κρίσιμη παράμετρος, μια κρίσιμη και αναγκαία συνθήκη, δεν είναι όμως ικανή συνθήκη για να οδηγήσει την ελληνική οικονομία στον κύκλο των χωρών που είναι ανταγωνιστικές. Χρειάζεται μια πρόσθετη διάσταση, η διάσταση την οποία τώρα εισάγουμε στην οικονομική μας πολιτική, η διάσταση των διαρθρωτικών αλλαγών.

Ασφαλώς δεν ανακαλύψαμε τώρα τις διαρθρωτικές αλλαγές. Είναι όμως βέβαιο ότι τώρα επιταχύνουμε τον βηματισμό μας για να προχωρήσουμε σ' αυτές τις αλλαγές οι οποίες είναι οι μόνες που συμπληρώνοντας την προσπάθειά σύγκλισης, θα οδηγήσουν την οικονομία μας σ' αυτή τη ζηλευτή θέση ανταγωνιστικότητας, την οποία θέλουμε να κατακτήσουμε αν πρόκειται να πετύχουμε στη μεγάλη κούρσα

ανταγωνισμού, που θα χαρακτηρίσει τη συμμετοχή μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης.

Τι εννοούμε με διαρθρωτικές αλλαγές. Πιστεύω ότι μία λέξη, η λέξη αγορά συμπυκνώνει το νόημα των διαρθρωτικών αλλαγών. Διαρθρωτικές αλλαγές είναι η έκθεση της οικονομίας και των επιχειρήσεων, στην ανταγωνιστική πίεση της αγοράς.

Κατάργηση μονοπωλιακών καταστάσεων, κατάργηση ολιγοπωλιακών καταστάσεων, περιορισμός και εξάλειψη περιττών γραφειοκρατικών παρεμβάσεων, περιορισμός του ρόλου του κράτους της οικονομίας του γραφειοκρατικού και ανάδειξη του επιτελικού και στρατηγικού του ρόλου, διαδικασία μετοχοποιήσεων στις επιχειρήσεις, διαδικασία ιδιωτικοποιήσεων σε επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα που δεν έχουν στρατηγικό χαρακτήρα.

Αυτά είναι τα μέτρα, οι πολιτικές εκείνες που συνθέτουν την έννοια των διαρθρωτικών αλλαγών. Κεντρικός στόχος, είναι πως θ' αυξήσουμε την παραγωγικότητα, την ανταγωνιστικότητα κάθε μιας από τις χιλιάδες επιχειρήσεις που συνθέτουν αυτό που λέμε ελληνική οικονομία.

Και ο κεντρικός στόχος είναι διπλός. Ο πρώτος είναι να επιτρέψουμε στις επιχειρήσεις αυτές να αποκτήσουν κεφάλαια εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης -και θα έλθω σ' αυτό- και ο δεύτερος στόχος είναι μέσα από τις μετοχοποιήσεις και ιδιωτικοποιήσεις, να ενισχύσουμε το management, τη διοίκηση των επιχειρήσεων αυτών -θα επανέλθω επίσης σ' αυτό- διότι το κράτος δεν είναι επιχειρηματίας.

Κατ' αρχήν θα ξεκινήσω από τα ιδιωτικά κεφάλαια τα οποία χρειάζονται οι διάφοροι τομείς της οικονομίας για να προχωρήσουν. Ας πάρουμε για παράδειγμα τον ΟΤΕ τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας.

Ο ΟΤΕ -το έχω πει κι άλλες φορές, θα το επαναλάβω και εδώ- χρειάζεται πάρα πολλά κεφάλαια για ν' αποκτήσει σύγχρονες υπηρεσίες να προσφέρει καλές τηλεφωνικές υπηρεσίες στον ελληνικό λαό, αλλά και ευρύτερα στις επιχειρήσεις οι οποίες εδρεύουν στην Ελλάδα και αναπτύσσουν δραστηριότητες στην Ελλάδα.

Τα κεφάλαια αυτά μετρώνται σε εκατοντάδες δισεκατομμύρια δραχμών. Μέτοχος του ΟΤΕ μέχρι πριν από λίγα χρόνια, ήταν μόνο το κράτος. Ερώτημα: μ' αυτό το δεδομένο πως μπορούσε ο ΟΤΕ ν' αποκτήσει έσοδα, πόρους για να πραγματοποιήσει αυτές τις επενδύσεις;

Υπήρχαν δύο τρόποι. Ο πρώτος ήταν ν' αυξήσει τα τιμολόγια για να έχει παραπάνω κέρδη και μέσα από τα παραπάνω κέρδη να χρηματοδοτήσει τις επενδύσεις. Όμως αυτός ο τρόπος ήταν και πληθωριστικός και άδικος, διότι θα επιβάρυνε υπέρμετρα τον καταναλωτή ή τον χρήστη.

Ο δεύτερος τρόπος θα ήταν να ζητήσει από τον μέτοχο που είναι το κράτος, αυξημένη επιχορήγηση για να πραγματοποιήσει τις επενδύσεις. Το αποτέλεσμα θα ήταν περισσότεροι φόροι, άρα επιβάρυνση πάλι στον πολίτη, πάλι στον Έλληνα φορολογούμενο.

Ο ΟΤΕ με απόφαση της δικής μας Κυβέρνησης επί Ανδρέα Παπανδρέου, επέλεξε τον δρόμο της μετοχοποίησης. Μέσα από δύο διαδοχικές μετοχοποιήσεις, ο ΟΤΕ απέκτησε 400 δις δραχμές, φτηνά κεφάλαια από το Χρηματιστήριο, χωρίς νέους φόρους, χωρίς αύξηση σημαντική των τιμολογίων, μέσα από τα οποία έχει επιταχύνει σημαντικά το επενδυτικό του πρόγραμμα.

Με αποτέλεσμα σήμερα να έχουμε μια πολύ καλύτερη κατάσταση στον ΟΤΕ σε ό,τι αφορά την ποιότητα των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων σε σχέση με την κατάσταση πριν από 2-3 χρόνια. Διότι τώρα έχει επιταχυνθεί εντυπωσιακά το πρόγραμμα των ψηφιακών τηλεφώνων, με αποτέλεσμα σήμερα πλέον να έχουμε σύγχρονες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες.

Ερχομαι στις Τράπεζες. Στις Τράπεζες τις τελευταίες μέρες εισήχθησαν από μέσα και απ' έξω κι εδώ πάλι, ίσως εκατοντάδες δισεκατομμύρια δραχμές. Ρωτάω: θα ήταν δυνατόν στις Τράπεζες, εάν παρέμεναν υπό τον απόλυτο δημόσιο έλεγχο ή με ισχυρότατο δημόσιο έλεγχο-ιδιοκτησία, το κράτος ως μέτοχος να διαθέσει τα κεφάλαια αυτά;

Η ελληνική οικονομία έχει μεγάλη ανάγκη κεφαλαίων. Επί 20 χρόνια -να μην 25 χρόνια- υπήρχε μια μεγάλη επενδυτική απραξία. Και στο δημόσιο τομέα και στον ιδιωτικό τομέα δεν υπήρξαν επενδύσεις. Με αποτέλεσμα να έχουμε χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και να έχουμε αυτά τα μεγάλα κενά στον παραγωγικό μας ιστό που σήμερα διαπιστώνουμε.

Μέσα από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης καλύπτουμε το κενό σε ό,τι αφορά τις δημόσιες επενδύσεις, τα 2 Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης το 1ο και το 2ο, μαζί με το 3ο, ίσως οδηγήσουν σε μία εισροή στη χώρα μας περίπου 15 τρισεκατομμυρίων δραχμών, για δημιουργία υποδομών. Είναι το ένα βασικό σκέλος της επενδυτικής προσπάθειας που έχουμε αναλάβει τα τελευταία χρόνια.

Όμως δεν αρκούν οι δημόσιες επενδύσεις. Η Ελλάδα δεν θα πάει καλύτερα επειδή μεθαύριο θα πηγαίνουμε στη Θεσσαλονίκη σε 1 ώρα λιγότερο σε σχέση με το 1980 ή το 1970. Οι βελτιωμένες μεταφορές, οι καλύτερες υποδομές δεν οδηγούν αυτόματα στην ανάπτυξη, βοηθάνε την ανάπτυξη δίνοντας σε κάποιους δουλειά στη διάρκεια της κατασκευής τους και διευκολύνοντας γενικότερα την διεξαγωγή της οικονομικής δραστηριότητας, αλλά μόνες τους -οι υποδομές- δεν οδηγούν στην ανάπτυξη.

Οι υποδομές οδηγούν στην ανάπτυξη, όταν συμπληρώνονται με άμεσα παραγωγικές επενδύσεις στους άμεσα παραγωγικούς κλάδους της οικονομίας που είναι η βιομηχανία, είναι ο

τουρισμός, είναι οι επικοινωνίες, είναι η ενέργεια. Και αυτή η συμπλήρωση των υποδομών με άμεσες παραγωγικές επενδύσεις, κυρίως από τον ιδιωτικό τομέα μπορεί να προέλθει.

Δεν μπορεί το κράτος να φτιάχνει εργοστάσια. Δεν μπορεί το κράτος συνεχώς να φτιάχνει ενεργειακούς σταθμούς. Δεν μπορεί το κράτος μόνο του να αναπτύσσει τον ΟΤΕ. Δεν μπορεί το κράτος μόνο του να εξασφαλίσει περισσότερες και καλύτερες τράπεζες. Αρα εκεί χρειάζεται η συμπλήρωση της επενδυτικής προσπάθειας που έχει ήδη αναληφθεί από το δημόσιο τομέα, με προσπάθειες από τον ιδιωτικό τομέα. Και το κλειδί γι' αυτές τις προσπάθειες και τις πρωτοβουλίες είναι οι μετοχοποιήσεις και οι ιδιωτικοποιήσεις.

Όσο ανοίγεις τους τομείς της οικονομίας στις διεθνείς αγορές, τόσο εισρέουν ιδιωτικά κεφάλαια. Και αν θέλετε, φέτος μόνο από τις ιδιωτικοποιήσεις που έχουμε προγραμματίσει, θα εισρεύσουν στην Ελλάδα κεφάλαια ιδιωτικά της τάξης τους 1,5 τρισεκατομμυρίων δράχμων, αν υπολογίσει κανείς και την τρίτη μετοχοποίηση του ΟΤΕ το φθινόπωρο αυτού του χρόνου.

Μιλάμε για σημαντικές εισροές, που συμπληρώνουν την μεγάλη προσπάθεια που διεξάγουμε μέσα από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και τις δημόσιες επενδύσεις για τη δημιουργία υποδομών. Αλλά αυτή η δεύτερη, η συμπληρωματική προσπάθεια, είναι που θα κάνει τη διαφορά σε ό,τι αφορά τον ρυθμό ανάπτυξης αυτής της οικονομίας. Γι' αυτό οι ιδιωτικοποιήσεις και οι μετοχοποιήσεις είναι μια σημαντικότερη συμβολή στην αναπτυξιακή μας πολιτική.

Αλλά πέρα από τα κεφάλαια, οι μετοχοποιήσεις και οι ιδιωτικοποιήσεις έχουν την εξής κρίσιμη σημασία. Εισάγουν καλύτερη επιχειρηματικότητα στην ελληνική οικονομία. Αν δείτε την ελληνική οικονομία στην πορεία των δεκαετιών, αν όχι των αιώνων, θα δείτε ότι διέπρεψε εκεί που ήταν ελεύθερη η οικονομία αυτή. Για παράδειγμα, εμπορική ναυτιλία. Ένας τομέας εντελώς εκτεθειμένος στον παγκόσμιο ανταγωνισμό. Εκεί, διαπρέψαμε. Είμαστε η πρώτη δύναμη της Ευρώπης.

Δεν φοβηθήκαμε τον ανταγωνισμό, δεν καλυφθήκαμε πίσω από προστατευτικά τείχη. Ανοιχτήκαμε στον διεθνή ανταγωνισμό και κερδίσαμε τον ανταγωνισμό γιατί διαθέτουμε ευφυΐα και διαθέτουμε επιχειρηματικότητα. Τα προνόμια αυτά, τα οποία απέδειξε ότι έχει ο κόσμος της ναυτιλίας και ο εφοπλισμός αλλά και οι ναυτεργάτες, οι εργαζόμενοι.

Αρα όταν ανοιγόμαστε στον ανταγωνισμό, κερδίζουμε. Και το ίδιο θα συμβεί όσο ανοίγουμε τομείς της ελληνικής οικονομίας στις διεθνείς αγορές, εισάγεται ιδιωτικό κεφάλαιο, εισάγεται ιδιωτική και εισάγεται καλύτερη επιχειρηματικότητα. Με ρώτησαν: "Μα γιατί ιδιωτικοποιούμε τα Καταστήματα Αφορολογήτων Ειδών, αφού είναι κερδοφόρα"; Υπάρχουν δύο απαντήσεις. Πρώτα απ' όλα μόνο κερδοφόρες επιχειρήσεις έχουν σωστή αξία στην αγορά. Αμα πουλάς

ζημιογόνες επιχειρήσεις, τις πουλάς αντί πινακίου φακής. Αν θέλεις καλό τίμημα, προφανώς θα πρέπει η επιχείρηση να είναι υγιής ή σχετικά υγιής.

Και η δεύτερη απάντηση είναι, μα είναι το κράτος επιχειρηματίας; Πρέπει το κράτος να πουλάει ποτά, αρώματα ή τσιγάρα; Θυμάμαι την δεκαετία του '80 μέσα από την πλειάδα των επιχειρήσεων που συνέλεξε ο Οργανισμός Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων, ο γνωστός ΟΑΕ, ήταν και τα "Ούζα Τίρναβου". Ξαφνικά το κράτος ανέλαβε να παράγει ούζα Τίρναβου. Είναι ο ίδιος παραλογισμός με το κράτος να διευθύνει ή να έχει ιδιοκτησία των Καταστημάτων Αφορολογήτων Ειδών που είναι ένα κλασικό εμπορικό κατάστημα όπως οποιαδήποτε άλλα εμπορικά καταστήματα υπάρχουν σήμερα στην Ελλάδα.

Αρα, ο δεύτερος λόγος που προχωρούμε σε μετοχοποιήσεις και ιδιωτικοποιήσεις, προφανώς σε επιχειρήσεις που δεν έχουν στρατηγική σημασία για τη χώρα μας γιατί όπου υπάρχει στρατηγική σημασία προφανώς το κράτος έχει την κυριότητα και την ευθύνη και το μάνατζμεντ, αλλά στις επιχειρήσεις μη στρατηγικής σημασίας ασφαλώς πρέπει να εισαχθεί ιδιωτικό κεφάλαιο, πρέπει να εισαχθεί ιδιωτική πρωτοβουλία, πρέπει να εισαχθεί ιδιωτικό μάνατζμεντ, γιατί έτσι αυξάνεται η παραγωγικότητα, βελτιώνεται η επιχειρηματικότητα και έτσι υπάρχει καλύτερη εξυπηρέτηση και του κοινού αλλά και γενικότερα καλύτερη απόδοση της επιχείρησης.

Τράπεζες και τηλεπικοινωνίες, είναι οι δύο τομείς που ανοίχτηκαν πρώτοι σ' αυτή τη διαδικασία μετοχοποιήσεων και ιδιωτικοποιήσεων. Ξεκίνησε ο ΟΤΕ και τώρα προχωράμε με γοργούς και θαρραλέους ρυθμούς και στις τράπεζες. Τα αποτελέσματα, όλοι το αναγνωρίζουν, είναι όχι μόνο θετικά, είναι εντυπωσιακά. Θα επισημάνω δύο στοιχεία που συνθέτουν αυτή την επιτυχία.

Το πρώτο, είναι η απόλυτη διαφάνεια που εξασφαλίστηκε σε αυτές τις διαδικασίες. Δεν υπήρξε καμία απολύτως ένσταση σε ότι αφορά τις διαδικασίες. Οι διαδικασίες υπήρξαν απόλυτα διαφανείς και είναι ίσως μία από τις ελάχιστες περιπτώσεις της πρόσφατης ελληνικής ιστορίας που δεν οδήγησε στο γνωστό θέμα της σκανδαλογίας.

Οι ιδιωτικοποιήσεις και οι μετοχοποιήσεις που πραγματοποιεί το ΠΑΣΟΚ, είναι υπόδειγμα ηθικής διαφάνειας, απόλυτης διαφάνειας και αποτελεί πραγματικά ένα υπόδειγμα διεθνές σε ό,τι αφορά τη διενέργεια αυτών των ιδιωτικοποιήσεων.

Το δεύτερο είναι ότι όλοι εκπλήσσονται όχι για το πόσο χαμηλές είναι οι τιμές αλλά για το πόσο καλές τιμές πετυχαίνουμε. Να μην αναφερθώ στα πρόσφατα παραδείγματα αλλά ακόμη και η τιμή μετοχής του ΟΤΕ ήταν πάρα πολύ ικανοποιητική και για το δημόσιο και τον ΟΤΕ και επίσης είχε μια πολύ καλή εξέλιξη σε ό,τι αφορά τους μετόχους ή τους εργαζομένους του ΟΤΕ που απέκτησαν τέτοιες μετοχές.

Αρα υπάρχει απόλυτη διαφάνεια και μεγάλη αποτελεσματικότητα στο επιτυχές αυτό εγχείρημα μετοχοποιήσεων και ιδιωτικοποιήσεων που έχει ξεκινήσει η δική μας Κυβέρνηση. Σε αντίθεση βεβαίως, με αυτά που συνέβησαν με τη Νέα Δημοκρατία που όχι απλώς οδήγησαν σε σκανδαλολογία αλλά οδήγησαν σε συγκεκριμένες καταγγελίες σκανδάλων και πολλές όπως γνωρίζετε από αυτές τις ιδιωτικοποιήσεις προσέκρουσαν σε ανυπέρβλητα νομικά εμπόδια, έπεσαν στα δικαστήρια και ακόμα και έριξαν μια Κυβέρνηση, την Κυβέρνηση Μητσοτάκη τον Σεπτέμβριο του 1993.

Επιπλέον, πέρα από τη διαφάνεια, πέρα από τα πολύ υψηλά τιμήματα, τα ικανοποιητικά τιμήματα που διασφαλίζουν πλήρως το συμφέρον του δημοσίου, υπάρχει και ένα τρίτο στοιχείο το οποίο διαφοροποιεί την δική μας πρακτική σε σχέση με την πρακτική ιδιωτικοποιήσεων και μετοχοποιήσεων της Νέας Δημοκρατίας ή των περισσοτέρων, αν όχι όλων, των άλλων χωρών. Είναι ίσως μια πρωτοτυπία ελληνική.

Εμείς προχωρούμε στις ιδιωτικοποιήσεις και μετοχοποιήσεις, με πλήρη διασφάλιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Σε άλλες χώρες ταυτίστηκαν οι ιδιωτικοποιήσεις και ίσως ένας λόγος που υπήρξαν και κάποιες μη λογικές αντιδράσεις, με απολύσεις ή απώλεια θέσεων εργασίας. Εδώ, δεν έχει υπάρξει καμία απώλεια και όπου χρειάστηκε να υπάρξει περιορισμός των θέσεων εργασίας όπως στα ναυπηγεία, διασφαλίστηκαν και εκεί πλήρως οι εργαζόμενοι στα ναυπηγεία και στους χώρους όπου έπρεπε να μειωθεί η απασχόληση.

Τα αναφέρω αυτά, διότι πραγματικά αυτή η πολιτική για εμάς, το ΠΑΣΟΚ, ήταν μια δύσκολη πολιτική διότι το ΠΑΣΟΚ όπως και όλα τα σοσιαλιστικά κόμματα δεν είναι ταυτισμένα με την ιδέα της αγοράς. Είναι περισσότερο ταυτισμένα με την ιδέα του κράτους και του ενεργού του ρόλου στην οικονομία και έπρεπε να υπάρξουν πάρα πολύ λεπτοί και αποτελεσματικοί χειρισμοί για να περάσει πολιτικά αυτή η πολιτική και να μπορέσουμε να την προωθήσουμε με τους ρυθμούς που απαιτούν οι σύγχρονες περιστάσεις.

Στο τραπεζικό τομέα με τις εξελίξεις οι οποίες έχουν διαγραφεί, νομίζω ότι υλοποιείται βαθμιαία ο στόχος της Κυβέρνησης που είναι η δημιουργία ενός μικρού αριθμού ισχυρών ανταγωνιστικών ομίλων. Δεν θέλω να προχωρήσω περισσότερο σε αυτή την ανάλυση, διότι είμαστε ακόμα κοντά στο τέλος της διαδικασίας. Δεν έχει ολοκληρωθεί και δεν θέλω να κάνω σχόλια που θα μπορούσαν να ερμηνευθούν προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση.

Θέλω απλώς να σημειώσω ότι το μέγεθος των ελληνικών τραπεζών όπως ήταν και η διάρθρωσή τους, ο χάρτης δεν ήταν ανταγωνιστικός. Δεν μπορούσαμε να πάμε με το σχήμα του '97 στην Ευρώπη του 2000. Έπρεπε να μαζευτεί το σύστημα, να δημιουργηθούν λιγότεροι και ισχυρότεροι Ομιλοί, τόσο με τις ιδιωτικοποιήσεις, όσο και με τις συγκεκριμένες ενέργειες που αναλαμβάνουν οι Διοικήσεις των υπό

δημόσιο έλεγχο τραπεζών, με πρώτο βεβαίως και καλύτερο τον κ.Καρατζά στον Ομιλο της Εθνικής που έχει χαράξει νέους δρόμους σε ό,τι αφορά τη διαχείριση αυτού του κρίσιμου τομέα της οικονομίας.

Και πιστεύω ότι όσο προχωράει αυτή η διαδικασία, τόσο θα προσεγγίζουμε τον στόχο ενός ανταγωνιστικού τραπεζικού συστήματος, ικανού να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του 21ου αιώνα και να προσφέρει στις επιχειρήσεις αλλά και στον καταναλωτή τις υπηρεσίες που προσδοκούμε.

Το τελευταίο σημείο της παρέμβασής μου, αφορά τον τελικό στόχο αυτής της προσπάθειας. Ο τελικός στόχος αυτής της προσπάθειας συντρόφισσες και σύντροφοι, φίλες και φίλοι, είναι ένας και μόνος. Είναι η επιτάχυνση της ανάπτυξης της Ελλάδας. Πως θα πάμε από το 1,5% ανάπτυξη που είχαμε για περίπου 20 χρόνια, όχι μόνο στο 3,5% που πετύχαμε τώρα αλλά στο 5% και 6% οικονομική ανάπτυξη στο οποίο προσβλέπουμε για την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα.

Η ανταγωνιστικότητα είναι η μόνη παράμετρος, η μόνη, η βασική προϋπόθεση που μπορεί να εξασφαλίσει αυτούς τους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης. Και αυτοί οι ρυθμοί οικονομικής ανάπτυξης είναι οι μόνοι που με τη σειρά τους μπορούν να δώσουν απάντηση στα μεγάλα κοινωνικά μας προβλήματα. Και θα αναφέρω τρία. Το πρόβλημα το πρώτο, τα εισοδήματα. Υπάρχει το γενικό παράπονο ιδιαίτερα στους χαμηλόμισθους, στους χαμηλοσυνταξιούχους ότι δεν υπάρχει επαρκές εισόδημα, ότι στοιχειώδες εκείνο εισόδημα που απαιτεί η σύγχρονη ζωή. Και έχουν δίκιο σε αυτό.

Η ανάπτυξη θα δώσει τη λύση, γιατί ανάπτυξη σημαίνει παραγωγικότητα και η παραγωγικότητα σημαίνει αύξηση των πραγματικών εισοδημάτων. Ήδη ξεκινήσαμε τα τελευταία 2-3 χρόνια με αυξήσεις της τάξεως του 2% και 3% το χρόνο. Εάν συνεχίσουμε με αυτούς τους ρυθμούς μέσα στα επόμενα 5 χρόνια θα υπάρχει μια τελείως άλλη κοινωνική διάταξη στην Ελλάδα, με ουσιαστική ενίσχυση της θέσης του εργαζόμενου.

Δεύτερος κεντρικός στόχος της ανάπτυξης και αποτέλεσμα και προϊόν, είναι η απασχόληση. Όλοι μας ξέρουμε ότι καλές οι πολιτικές απασχόλησης, η εκπαίδευση και η κατάρτιση και η ευελιξία και όλα τα άλλα θετικά πράγματα τα οποία προσπαθούμε ως Κυβέρνηση αλλά κρίσιμη προϋπόθεση είναι η παραγωγή, είναι η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Είναι οι ίδιες οι επενδύσεις. Χωρίς επενδύσεις, δεν προκύπτουν θέσεις. Και η κατάρτιση και η εκπαίδευση πάει χαμένη. Καταρτίζουμε ανθρώπους που και πάλι συναντούν αζεπέραστα τείχη, όταν εισέρχονται στην αγορά εργασίας. Αρα η μείωση της ανεργίας, η αύξηση της απασχόλησης είναι άλλο κεντρικό θέμα που συνδέεται με την επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης.

Και τέλος, το τρίτο και βασικότατο στοιχείο είναι η ενίσχυση του κοινωνικού κράτους. Μιλώντας σαν Υπουργός Οικονομικών, μπορώ να δηλώσω ευθέως ότι χωρίς επαρκείς ρυθμούς ανάπτυξης θα ήταν δύσκολο να αντιμετωπίσουμε θέματα όπως η προώθηση της μεγάλης εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, θέματα όπως η μεταρρύθμιση και ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Υγείας, θέματα όπως η αναμόρφωση του ασφαλιστικού μας συστήματος και η εξασφάλιση πόρων, πιστώσεων για το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης και την στήριξη του εισοδήματος των χαμηλοσυνταξιούχων.

Όλα αυτά είναι εφικτά, μόνο στο μέτρο που επιτυγχάνει η οικονομική μας πολιτική, επιταχύνεται η οικονομική ανάπτυξη, αποκτά πόρους ο κρατικός προϋπολογισμός με τους οποίους μπορεί να στηρίζει την παιδεία, την υγεία, τις συντάξεις, ακόμα και την ενεργό πολιτική απασχόλησης. Αρα η προοπτική που διαγράφεται με την τροπή που έχει πάρει η ελληνική οικονομία είναι μια θετική προοπτική.

Υπάρχει όπως βλέπετε μια συνεχής βελτίωση των δεικτών. Είναι η προϋπόθεση. Υπάρχει ένα κλίμα σταθερότητας και εμπιστοσύνης. Προωθούνται έχοντας ξεπεράσει τις αρχικές δυσκολίες με ταχύτητα και αποτελεσματικότητα και διαφάνεια οι διαρθρωτικές αλλαγές. Βελτιώνεται μέρα με την ημέρα η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και μπορούμε να προσβλέπουμε στο ξεκίνημα του 21ου αιώνα σε ρυθμούς ανάπτυξης της τάξεως του 5% και 6% που θα δημιουργήσουν αυτά τα αποτελέσματα για τα οποία μίλησα πριν. Και αύξηση πραγματικών εισοδημάτων και μείωση ανεργίας και ενίσχυση του κοινωνικού κράτους.

Για μας στο ΠΑΣΟΚ, πιστεύω ότι είναι κρίσιμο το δίλημμα αυτό πολιτικής το οποίο είναι ν' αντιμετωπίσουμε σήμερα. Περνάμε μια μεταβατική φάση από ένα παραδοσιακό σοσιαλιστικό Κόμμα, σ' ένα πιο σύγχρονο Κόμμα, το οποίο πρέπει να συμφιλιωθεί με την αγορά.

Εάν πετύχουμε αυτό τον συνδυασμό, δηλαδή να συναποδεχτούμε την ύπαρξη μιας ανοιχτής, αρκετά ελεύθερης, ανταγωνιστικής οικονομίας όπου το κράτος περιορίζεται σ' έναν επιτελικό στρατηγικό ρόλο και αποδεχτούμε ταυτόχρονα την ανάγκη συνεχούς ενίσχυσης του κοινωνικού κράτους, με την ανάπτυξη των κοινωνικών υπηρεσιών, της δημόσιας εκπαίδευσης, της δωρεάν εκπαίδευσης, του εθνικού συστήματος υγείας κι ενός συστήματος συντάξεων που να εξασφαλίζει καλές συντάξεις για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που βρίσκονται σε ασθενή θέση, πιστεύω ότι έχουμε στα χέρια μας μια πλατφόρμα πολιτική και ιδεολογική, που μπορεί να εξασφαλίσει την παραμονή του Κόμματός μας στην εξουσία όχι μία ακόμα, αλλά για πάρα πολλές τετραετίες.

Εκεί πιστεύω ότι συνίσταται η ιδιοφυΐα του ΠΑΣΟΚ ότι μπορεί να προσαρμόζεται στις απαιτήσεις και τα μηνύματα της σύγχρονης εποχής. Ήταν ιδιοφυΐα του ιδρυτή μας, του Ανδρέα Παπανδρέου ο οποίος ακριβώς έτσι είχε συλλάβει το Κίνημα, σαν ένα Κίνημα όχι κόμμα κατεστημένο,

αλλά ένα Κίνημα που έχει μέσα του λέξη κινούμαι και προσαρμόζεται κάθε φορά στην εποχή και παραμένει πάντα πρώτο.

Το γεγονός ότι ο Παπανδρέου ήταν πάντα νέος, ακόμα και λίγο πριν φύγει από την ζωή, ακριβώς εξέφραζε αυτή την αιώνια νεότητά του, που ήταν και μία αιώνια νεότητα του ίδιου του ΠΑΣΟΚ. Στο δρόμο που χάραξε, πρέπει να συνεχίσουμε για να παραμείνουμε πάντα πρώτοι. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον σύντροφο Γιάννο Παπαντωνίου και καλούμε τον Διοικητή της Εθνικής Τράπεζας κ.Θεόδωρο Καρατζά.

Θ.ΚΑΡΑΤΖΑΣ: Καλησπέρα σας, κύριε Πρόεδρε, κύριε υπουργέ, σας ευχαριστώ που μου δίνεται σήμερα η ευκαιρία να σας παρουσιάσω στα πλαίσια μιας συζήτησης για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, την περίπτωση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Θα σας μεταφέρω όμως από τον γοητευτικό κόσμο της μακροοικονομίας, εις τον πεζό κόσμο της μικροοικονομίας, πως τα πράγματα αντιμετωπίζονται σε ένα εντελώς συγκεκριμένο επίπεδο.

Το πρώτο καθήκον ενός επιτελείου όταν αναλαμβάνει την ευθύνη ενός οργανισμού σαν την Εθνική Τράπεζα, είναι να κατανοήσει το περιβάλλον μέσα στο οποίο πρόκειται ο οργανισμός την ευθύνη του οποίου έχει να αναπτύξει την δραστηριότητά του. Νομίζω ότι θα επαναλάβω κάτι το κοινότυπο, αλλά νομίζω ότι επίσης αυτή η επανάληψη είναι αναγκαία.

Το περιβάλλον μέσα στο οποίο θα εξελιχθεί το ελληνικό πιστωτικό σύστημα στα χρόνια που έρχεται, είναι ένα περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από μια ακατάσχετη δύναμη παγκοσμιοποίησης, μιας διαδικασίας όμως που συντελείται κάτω από συνθήκες αμείλικτου ανταγωνισμού.

Και θα ήθελα να είμαι πιο συγκεκριμένος στο σημείο αυτό. Παγκοσμιοποίηση σημαίνει κατάργηση των οικονομικών συνόρων. Δεν υπάρχει πλέον η προστασία των εθνικών οικονομικών συνόρων μέσα στα οποία εμείς μάλιστα οι μεγαλύτεροι συνηθίσαμε να αναπτύσσουμε την οικονομική μας δραστηριότητα.

Ο κάθε καταναλωτής, είτε προϊόντων, είτε υπηρεσιών, μπορεί να τα αναζητήσει οπουδήποτε. Αυτό το γεγονός συνιστά και το έντονο ανταγωνιστικό στοιχείο, ότι ο καταναλωτής προϊόντων και υπηρεσιών, ψάχνει να βρει που υπάρχει η καλύτερη ποιότητα υπηρεσιών και ταυτόχρονα το μικρότερο κόστος.

Συνεπώς, η παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών που κατορθώνουν να συνδυάζουν αυτό το διπλό χαρακτηριστικό της υψηλής ποιότητας και του χαμηλού κόστους, εκτοπίζουν όλους όσους δεν έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά. Θα μου πείτε, θα συμβεί αυτό και στην Ελλάδα;

Σας λέω ότι ήδη συμβαίνει. Ήδη από την πρώτη ώρα, θα διαπιστώσει κανείς ότι οι μεγάλοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί που δεν είναι εγκαταστημένοι στην Ελλάδα, "απειλούν" το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, διότι κατορθώνουν με το χαμηλό κόστος και την ποιότητα των υπηρεσιών, να ανταγωνίζονται τις ελληνικές τράπεζες στα κυριότερα, τα σημαντικότερα και τα πιο αποδοτικά προϊόντα τους, χωρίς οι τράπεζες αυτές να είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα, άρα δεν προσφέρουν τίποτα στην ελληνική παραγωγή και απασχόληση.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες τί έπρεπε να κάνει η Εθνική Τράπεζα. Πρώτα-πρώτα πρέπει να υπάρξει ως τράπεζα. Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά της πριν από τα προηγούμενα χρόνια; Απλούστατα η Εθνική Τράπεζα ήταν μια τράπεζα της οποίας ο δείκτης φερεγγυότητας ήταν πολύ χαμηλότερος από τον διεθνώς επιτρεπόμενο.

Ο επιτρεπόμενος δείκτης είναι 8%, η Εθνική Τράπεζα τυπικά ενεφάνιζε ένα δείκτη 4% και αμφιβάλλω εάν ήταν και αυτός σωστός. Απ' την άλλη μεριά ο δείκτης φερεγγυότητας σημαίνει ότι τα κεφάλαια τα οποία διαθέτει για τις δραστηριότητές της δεν επαρκεί. Είχε χαμηλή απόδοση για πολλούς λόγους.

Ο κυριότερος λόγος ήταν ότι τα κεφάλαια τα οποία είχαν διατεθεί για μη εξυπηρετούμενες δανειοδοτήσεις, υπερέβαιναν κατά πολύ τα μετοχικά τους κεφάλαια. Επίσης οι ακινητοποιήσεις, δηλαδή ανενεργείς συμμετοχές στις επιχειρήσεις, ακίνητα και άλλες του ιδίου είδους τοποθετήσεις, ξεπερνούσαν κατά πολύ το μετοχικό της κεφάλαιο.

Αυτό εσήμαινε ότι εξημεροδοτούντο από κεφάλαια που αντλούσε η Τράπεζα από την αγορά, άρα από καταθέσεις και αυτό εσήμαινε επίσης ότι στην αρχή κάθε χρόνο η Τράπεζα έπρεπε να αντιμετωπίσει μία ζημία να καλύψει αυτή την δαπάνη την οποία το χρόνο που ανέλαβα την ευθύνη της Τράπεζας πρέπει να ξεπερνούσε τα 80 δισεκατομμύρια δραχμές.

Έπρεπε δηλαδή να καλύψει πρώτα αυτά τα 80 δισεκατομμύρια και στη συνέχεια να κάνει μία δραχμή κέρδος. Ο επόμενος λόγος ήταν ότι μεγάλο μέρος των κεφαλαίων, δηλαδή περίπου το 70% εκείνη την εποχή των υπολοίπων κεφαλαίων ήταν τοποθετημένο σε τίτλους του δημοσίου, οι οποίες όπως ξέρετε έχουν χαμηλή απόδοση, ιδίως δε οι τίτλοι που τους είχαν δοθεί στην περίοδο της Νέας Δημοκρατίας για να καλύψουν οφειλές του ΟΑΕΔ, των προβληματικών επιχειρήσεων. Αυτή ήταν η κατάσταση.

Επίσης -και αυτό θα πρέπει να μην το αποκρύπτουμε, τα τελευταία χρόνια, αρκετά χρόνια, δεκαετίες, η επιλογή του προσωπικού δεν έγινε με βάση τις ανάγκες της Τράπεζας, δεν έγινε επιλογή προσώπων μόνο καταλλήλων για την δουλειά της Τράπεζας, εξυπηρέτησε άλλες ανάγκες, τις ανάγκες του πελατειακού κράτους.

Αυτό βεβαίως, αρκεί να σας αναφέρω ότι το ποσοστό των αναγκαστικών για κοινωνικούς λόγους τοποθετήσεων, τα άτομα τα

λεγόμενα με ειδικές ανάγκες πλησιάζει περίπου το 10%, είναι περίπου στο 8%, για να δείτε την έκταση και την σημασία του θέματος. Αυτό σε συνδυασμό με παραμέληση της εκπαίδευσης, δεν επέτρεπε στην Τράπεζα να προσφέρει τις καλύτερες δυνατές υπηρεσίες.

Τί έπρεπε να κάνουμε; Έπρεπε να ανατρέψουμε όλη αυτή την κατάσταση. Θα ήθελα να προσθέσω βέβαια ότι υπήρχε και καθυστέρηση τεχνολογική. Συνεπώς, ένα προσωπικό το οποίο δεν είχε επιλεγεί για τις τραπεζικές εργασίες, ένα προσωπικό που δεν είχε εκπαιδευτεί καλύτερα και δεν είχε εφοδιαστεί με τεχνολογικό πολιτισμό, θα αποτελούσε μатаιοπονία οποιοδήποτε πίεση και αν ασκήσατε πάνω σ' αυτό, να φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Και αν επιμένω σ' αυτό το επιμένω, διότι ο χρηματοπιστωτικός τομέας είναι μία βιομηχανία παροχής υπηρεσιών και το ανθρώπινο κεφάλαιο είναι όσο σημαντικό και περισσότερο σημαντικό από τα χρηματικά κεφάλαια.

Επίσης, λόγω και της πολιτικής της μισθολογικής που ασκήθηκε στο παρελθόν, ένας μεγάλος αριθμός αξίων στελεχών είχε διαρρεύσει προς άλλες κυρίως νέες και ξένες τράπεζες. Έπρεπε να ανατρέψουμε όλη αυτή την κατάσταση με ένα σύστημα, με μία μέθοδο και με την συνεργασία του προσωπικού και των συλλογικών του οργάνων.

Δεν είναι μια προσπάθεια που μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο μόνο των προθέσεων της διοικήσεως ή να επιβληθεί με τρόπο αυταρχικό και εις τους συνεργάτες μας στο προσωπικό, όσο και εις τους μετόχους, την υποστήριξη των οποίων πρέπει μια εταιρεία να έχει αδιάπτωτη.

Ελαβε χώρα μια σειρά ενεργειών, τις οποίες τις περισσότερες θα τις ξέρετε, γι' αυτό θα σας αναφέρω μόνο επιγραμματικά. Η ρύθμιση του ομολογιακού δανείου το οποίο είχε καταρτιστεί επί Νέας Δημοκρατίας. Εγινε η σύναψη αυτού του δανείου στο εξωτερικό για πρώτη φορά από ελληνική τράπεζα του δανείου ελαττωμένης εξασφάλισης και στη συνέχεια φτάσαμε στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου που έγινε πέρσι το φθινόπωρο.

Από την άλλη μεριά διαγράψαμε όλες τις επισφαλείς απαιτήσεις, όλες τις μη καλυπτόμενες από εξασφαλίσεις. Στη συνέχεια προβήκαμε εις την μη διανομή μερίσματος μια ολόκληρη χρονιά. Πέρσι εις τη δημιουργία πολύ μεγάλων προβλέψεων, έτσι ώστε ο ισολογισμός της Τράπεζας να εκκαθαριστεί από τα βάρη του παρελθόντος.

Σήμερα έχουμε ένα δείκτη φερεγγυότητας που προσεγγίζει το 12%. Είναι 11 κόμμα κάτι. Εχει δηλαδή η υγεία του ισολογισμού της Τράπεζας πλήρως ανατραπεί μέσα απ' αυτή την διαδικασία των διαγραφών των επισφαλών απαιτήσεων και της κεφαλαιουχικής ενίσχυσης.

Στην κεφαλαιουχική ενίσχυση θα ήθελα να σας πω, ότι συνέλαβε αποφασιστικά και η εκποίηση περιουσιακών στοιχείων, όπως ακινήτων και άλλων και συμμετοχών που δεν ανήκουν στο χρηματοπιστωτικό τομέα, διότι πράγματι η Τράπεζα είχε από εδώ και εκεί ξεχασμένες διάφορες μετοχές, οι οποίες δεν είχαν κανένα νόημα στην άσκηση της εργασίας της.

Παράλληλα προβήκαμε στην εκλογίκευση του Ομίλου. Η Εθνική Τράπεζα όπως ξέρετε ήταν ο πυρήνας ενός μεγάλου Ομίλου, αλλά συνείδηση Ομίλου δεν υπήρχε. Κάθε εταιρεία ενεργούσε με τον δικό της τρόπο, με την δική της τακτική και πολιτική. Αποφασίσαμε όμως ότι πρέπει να αποτελέσουμε ένα πρότυπο συγχρόνου Ομίλου και συνεπώς θα πρέπει να εναρμονιστούν οι δράσεις μας στον τομέα αυτό και η κύρια εργασία που έγινε εκεί ήταν οι συγχωνεύσεις και οι συνενώσεις των ομοειδών επιχειρήσεων.

Ετσι από τέσσερις Ασφαλιστικές Εταιρείες, έχουμε μία και από τρεις Τράπεζες σε λίγο καιρό θα έχουμε μία. Αυτή η ενίσχυση της βάσης των μονάδων του Ομίλου νομίζω ότι θα καταστεί αποφασιστική για το μέλλον.

Παράλληλα βελτιώσαμε εξαιρετικά τα λειτουργικά έξοδα της Τραπεζής. Υπήρξε μέσω ενός νέου συστήματος προμηθειών, προϋπολογισμού και ελέγχου των δαπανών. Φτάσαμε τα δύο τελευταία χρόνια να έχουμε την μικρότερη αύξηση γενικών εξόδων σε ολόκληρο το τραπεζικό σύστημα περιλαμβανομένων και των ιδιωτικών Τραπεζών.

Ετσι τα αποτελέσματα προ προβλέψεων του 1997 ήταν 123 δισεκατομμύρια έναντι 61 του '96. Και ελπίζω ότι φέτος θα είναι ακόμα καλύτερα. Εκεί όμως που θα πρέπει να δώσουμε και δίνουμε αυτή τη στιγμή την μεγαλύτερη σημασία, είναι η λειτουργική αναβάθμιση της Τράπεζας.

Δεν θέλουμε η Τράπεζα να έχει ως πελάτες εκείνους που απορρίπτουν όλες οι άλλες Τράπεζες. Δεν θέλουμε να είναι ο Τραπεζίτης εκείνων που δεν τους επιθυμούν οι άλλες Τράπεζες ή διότι δεν έχουν την δυνατότητα να απευθυνθούν στις ξένες, τις ιδιωτικές μικρές και μεγάλες Τράπεζες.

Αυτό τι θα γίνει, σ' αυτό τι πρέπει να κάνει; Θα πρέπει να αλλάξουμε τον τρόπο λειτουργίας μας. Θα πρέπει να στήσουμε έναν μηχανισμό ο οποίος προσφέρει σύγχρονες υπηρεσίες και προσφέροντας σύγχρονες υπηρεσίες τις προσφέρει σε ποιότητα και τιμή αποδεκτή από τον καταναλωτή.

Σ' αυτό το σημείο έπρεπε ν' αναβαθμίσουμε τεχνολογικά την Τράπεζα. Αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη η συμφωνία την οποία έχουμε κάνει με την IBM και η οποία μέσω της Διευθύνσεως Πληροφορικής της Τράπεζας αναβαθμίζει μέσα στην Τράπεζα με

διαδικασίες εντός της Τραπέζης και με στελέχη της Τραπέζης όλη την δομή την τεχνική της Τράπεζας σε όλους τους τομείς.

Και αυτή τη στιγμή μάλιστα εξελίσσονται και προγράμματα επείγοντα και σοβαρά, όπως είναι πέρα από τον μακροπρόθεσμο εκσυγχρονισμό της Τράπεζας, είναι το πρόγραμμα του έτους 2000, τεράστιας σημασίας για το μέλλον της Τράπεζας, το πρόγραμμα του ΕΥΡΩ και άλλα ειδικότερα προγράμματα τα οποία θα αναβαθμίσουν την τεχνική υποδομή της Τράπεζας.

Παράλληλα υιοθετούμε νέες μεθόδους εκπαίδευσης του προσωπικού. Καταρτίσαμε μία συμφωνία με το μεγαλύτερο Ινστιτούτο της Αγγλίας σε τραπεζικά θέματα, το Tsarter intitute of bunkers, το οποίο ανέλαβε την εκπαίδευση του προσωπικού μας.

Ελπίζουμε ότι μέσα απ' αυτές τις διαδικασίες θα αναβαθμίσουμε τις ικανότητες του προσωπικού. Θα ήθελα να σας πω κάτι το οποίο δεν είναι βέβαια μεγάλης εκτάσεως, γιατί αφορά μικρό αριθμό του προσωπικού, αλλά από την πρώτη ώρα η Τράπεζα ανέλαβε να καταβάλει όλα τα έξοδα και να δίνει άδεια στα στελέχη της εκείνα που γίνονται δεκτά για μεταπτυχιακές σπουδές, υπό τον όρο ότι μετά την συμπλήρωσή τους θα μείνουν τουλάχιστον μια πενταετία στην Τράπεζα.

Ετσι όσοι γίνονται δεκτοί για μεταπτυχιακές σπουδές, η Τράπεζα τους καταβάλει τα δίδακτρα, το μισθό τους βέβαια για όλη την περίοδο και αν μάλιστα τα δίδακτρα αυτά αφορούν σπουδές σε ξένα πανεπιστήμια είναι πάρα πολύ σημαντικά και μεγάλα. Οσοι δε από εσάς τυχόν έχετε παιδιά που σπούδασαν στο εξωτερικό θα ξέρετε τι ακριβώς σημαίνει αυτό το πράγμα.

Αλλά πήραμε αυτή την απόφαση γιατί θέλουμε να δημιουργήσουμε στελέχη σύγχρονα, μορφωμένα, ανταγωνιστικά, να φέρουν καινούργιες ιδέες, καινούργιες αντιλήψεις.

Ενα άλλο ζήτημα το οποίο νομίζω βοηθάει εις την αλλαγή του κλίματος μέσα στην Τράπεζα είναι, ότι εγώ ως Διοικητής είχα την εξουσία να διορίζω τους Διευθυντές όλων των καταστημάτων.

Πήραμε την απόφαση αυτό να μην γίνεται κατ' αυτό τον τρόπο, να προκηρύσσονται οι θέσεις, όσοι κρίνουν τον εαυτό τους ικανό, να υποβάλλουν υποψηφιότητα για την θέση αυτή και με βάση συγκεκριμένα και εκ των προτέρων γνωστά κριτήρια να την καταλαμβάνει αυτός που είναι καλύτερος.

Ετσι ελπίζω ότι θα φύγει το παράπονο στελεχών της Τράπεζας, ότι δεν είχαν μπάρμπα Κορώνη, γι' αυτό έχουν μείνει πίσω, γι' αυτό δεν εξελίχθηκαν, γι' αυτό δεν πήρα μια θέση που μου άξιζε.

Αυτό το σύστημα νομίζω και ελπίζω ότι θα συμφωνήσουν και οι συλλογικοί εκπρόσωποι του προσωπικού, παρ' ότι στην αρχή εγνώρισε

δυσκολίες καθυστέρησης, προχωρεί ικανοποιητικά και θα το επεκτείνουμε σε πολλές άλλες θέσεις, γιατί θέλω να αισθάνονται τα στελέχη της Τραπέζης ότι η σταδιοδρομία τους δεν εμποδίζεται από κριτήρια άλλα, παρά τα πράγματι αξιοκρατικά.

Ερχόμαστε βεβαίως στο επόμενο στάδιο, που είναι το στάδιο των αμοιβών και εκείνων των αμοιβών τα οποία δεν καθορίζονται μόνο από την Συλλογική Σύμβαση, αλλά είναι συνδυασμένα με την συνολική απόδοση της Τράπεζας και την προσωπική συμβολή κάθε στελέχους.

Πέρσι για πρώτη φορά δόθηκε bonus εις τους Διευθυντές της Τράπεζας. Φέτος η Γενική Συνέλευση ενέκρινε ένα bonus το οποίο θα επεκταθεί σε ένα σημαντικά μεγαλύτερο αριθμό και με την διεθνή ειδικευμένη στο θέμα των αμοιβών εταιρεία "ΧΕΙ" έχουμε καταρτίσει ένα σύστημα προσθέτων αμοιβών, το οποίο θα είναι συνδυασμένο με την απόδοση της Τράπεζας, την σημασία της θέσεως που θα έχει το κάθε στέλεχος και τις ευθύνες που θα αναλάβει. Κι αυτό χωρίς να έρχεται καθόλου σε σύγκρουση με τον μισθό, τον οποίον θα καθορίζουν οι συλλογικές διαδικασίες και οι Συλλογικές Συμβάσεις.

Νομίζω, ότι κατ' αυτό τον τρόπο θα οδηγηθούμε σε μία νέα διάσταση η οποία είναι η αλλαγή της νοοτροπίας, η αλλαγή της αντίληψης, ότι για να κατακτήσουμε μία θέση στον κόσμο, για να γίνουμε ανταγωνιστικοί χρειάζεται η συμβολή του καθενός μας.

Όταν γυρίζω στην επαρχία, όταν δε συναντώμαι με τα στελέχη των καταστημάτων τους λέγω και επιμένω σ' αυτό, ότι η μάχη δεν θα κερδιθεί από την Διοίκηση της Τράπεζας. Η μάχη του ανταγωνισμού, η μάχη του μέλλοντος θα κερδιθεί σε κάθε μια θέση εργασίας από τον τελευταίο υπάλληλο, τον πιο ταπεινό της πιο ασήμαντης δουλειάς μπροστά σε κάθε γραφείο, σε κάθε κομπιούτερ, σε κάθε αυτοκίνητο χρηματοποστολής, σε κάθε καθαρίστρια που θα κάνει τα τζάμια της Τράπεζας να λάμπουν και ο πελάτης δεν θα βλέπει μια παρακμασμένη επιχείρηση, αλλά μια ζωντανή, μια επιχείρηση που απαστράπτει και σε προκαλεί να μπει μέσα να την επισκεφτείς, να ζητήσεις τις υπηρεσίες της.

Βεβαίως αυτά είναι ένα πολύ ωχρό διάγραμμα της προσπάθειας η οποίας γίνεται στην Τράπεζα, γιατί υπάρχει μια τεράστια προσπάθεια για την εισαγωγή των νέων προϊόντων, για την δυνατότητα αυτών των νέων προϊόντων να μεταφερθούν στο σύνολο του Δικτύου. Και βεβαίως την προσπάθεια που έχουμε σήμερα με την ενοποίηση με την Κτηματική Τράπεζα, η οποία θα φτιάξει μια πιο σημαντική Τράπεζα, μια πιο μεγάλη Τράπεζα.

Θα σας συγχωρέσετε αν σ' αυτή την διάρκεια βρισκόμαστε σε κάποιο στρες, σε κάποια πίεση, σε κάποιο άγχος και αγωνία. Είναι το άγχος που μας δημιουργεί το ξεβόλεμα, η προσπάθεια για το καινούργιο, η προσπάθεια της αλλαγής, της μεταμόρφωσης σε έναν καινούργιο Οργανισμό, ο οποίος εάν θέλετε παίρνει ήδη την νέα του μορφή.

Σ' αυτό μας ενθαρρύνει το γεγονός, ότι όταν για πρώτη φορά το Δημόσιο αποφάσισε να διαθέσει στις διεθνείς αγορές μετοχές Εθνικής Τράπεζας και αφού μας υπέβαλαν σε ιερά εξέταση και ανάκριση σε διάφορες χώρες και πόλεις του κόσμου, αυτό το ποσό το προς διάθεση καλύφθηκε πάνω από τρεις φορές.

Εάν κατορθώσουμε σε όλες τις εκδηλώσεις μας, σε όλες τις εκφάνσεις να επιτύχουμε αυτή την ψήφο των ανταγωνιστικών αγορών, αυτών οι οποίοι γνωρίζουν το αντικείμενο, ξέρουν τι συμβαίνει στον κόσμο και μας δίνουν την ψήφο εμπιστοσύνης τους, τότε νομίζω ότι θα χτίσουμε μία καινούργια Τράπεζα, ανταγωνιστική Τράπεζα, η οποία θα εποφυλάσσει γι' αυτή την χώρα και την παραγωγή και την απασχόληση. Διότι όρος για να έχουμε εδώ, στο δικό μας τόπο παραγωγή και απασχόληση, είναι η ανταγωνιστικότητα.

Θα κλείσω μόνο με μία περαιτέρω διάσταση του θέματος που είναι η περιφερειακή διάσταση, η προσπάθεια που καταβάλουμε να καταστεί η Εθνική Τράπεζα, Περιφερειακή Τράπεζα. Πιστεύω, ότι σε μία παγκόσμια οικονομία στη σημερινή συγκυρία ταυτόχρονα με την ενοποίηση της παγκόσμιας οικονομίας αναδεικνύονται και οι αγορές των περιοχών.

Εμείς βέβαια ανήκουμε εις την Ευρωπαϊκή Ένωση, αυτή είναι η περιοχή μας, αλλά δεν αρκεί αυτή. Εκεί οι όροι ανταγωνισμού για μας είναι ακόμα πολύ σκληροί. Δεν είναι εύκολο δηλαδή μια Ελληνική Τράπεζα να επεκταθεί στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Υπάρχουν όμως και οι γειτονικές χώρες, οι χώρες των οποίων ο τελικός σκοπός ή θα έλεγα ο τελικός στόχος, η τελική μοίρα, θα είναι να γίνουν κι αυτές μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από σήμερα έχουμε ξεκινήσει μία προσπάθεια να επεκτείνουμε τις δραστηριότητές μας σ' αυτές τις περιοχές, να συμβάλλουμε στην ευημερία τους όχι να εκμεταλλευτούμε τις αδυναμίες τους, ώστε να έχουμε μία σταθερή και μόνιμη σχέση, ώστε αύριο με την ανάδειξη της περιφερειακής οικονομίας να ωφεληθεί και η Ελλάδα.

Πιστεύω όμως ότι για να ολοκληρωθεί ένα τέτοιο σχέδιο, σχέδια που θα πρέπει να υπάρχουν αν θέλετε σε όλες τις σημαντικές επιχειρήσεις της χώρας, χρειάζεται μια κοινωνική στήριξη. Μια πολιτική στήριξη από την κυβέρνηση, μια πολιτική στήριξη από το κίνημα, μία κοινωνική στήριξη από την κοινωνία.

Πρόκειται για μια προσπάθεια η οποία δεν μπορεί, όπως σας είπα, να είναι μόνη της. Πρέπει να εξελιχθεί στα πλαίσια μιας γενικής πολιτικής, η οποία θα οδηγεί σε ακριβώς αυτά που ο υπουργός είπε προ ολίγου, σε μια αναπτυσσόμενη και ανταγωνιστική χώρα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Κι εμείς ευχαριστούμε τον κ.Καρατζά και πιστεύουμε πως θα έχουμε συνέχεια ιδιαίτερα για το τελευταίο θέμα που έθεσε, την

βαλκανική προοπτική του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ο Σούλης Αποστολόπουλος έχει τον λόγο.

Σ.ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι ευχαριστώ για τον τομέα που μου δίνει την ευκαιρία να μιλήσω για τις εξελίξεις στην χρηματοπιστωτική αγορά. Την τελευταία 10ετία και στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές στις αγορές χρήματος και κεφαλαίων, με σημαντικότερες την απελευθέρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών.

Ιδιαίτερα όμως στον χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι τράπεζες αντιμετωπίζουν μια σειρά από προκλήσεις και αλλαγές με τα νέα δεδομένα της ΟΝΕ και του ΕΥΡΩ, αλλαγές που έχουν ιδιαίτερα μεγάλο κόστος και δημιουργούν ιδιαίτερα έντονες ανταγωνιστικές συνθήκες.

Οι εξελίξεις υποχρεώνουν τις τράπεζες να προβούν σε αναδιάρθρωση της επιχειρηματικής τους δομής και σε επανεξέταση της στρατηγικής τους, με αξιοποίηση των οικονομιών κλίμακας και φάσματος και τη μείωση του λειτουργικού τους κόστους.

Οι τάσεις που συνυπάρχουν είναι δύο. Πρώτον οι εξαγορές και οι συγχωνεύσεις για τη δημιουργία μεγάλων χρηματοοικονομικών ομίλων, έτοιμων ν' ανταγωνιστούν αποτελεσματικά σε διεθνές επίπεδο. Και η τάση αυτή έχει ευρύτατα συζητηθεί επειδή οι ανακατατάξεις που προκαλούνται πολλές φορές εντυπωσιάζουν και όχι άδικα.

Την ενίσχυση του ρόλου των μικρότερων σύγχρονων και ευέλικτων τραπεζών, με παραγωγή εξειδικευμένου φάσματος νεωτεριστικών προϊόντων και υπηρεσιών, παράλληλα με την διασύνδεση του δικτύου τους με μεγαλύτερες χρηματοοικονομικές μονάδες, στρατηγικές επιλογές. Η νέα τεχνολογία προσφέρει αυτόνομη στην επεξεργασία των πληροφοριών και κατ' επέκταση την αύξηση της χρησιμότητας του χρήσης και ευελιξία και προσαρμοστικότητα.

Η ευρωστία και αποτελεσματικότητα του τραπεζικού συστήματος, δεν είναι μόνο θέμα μεγέθους. Η αποτελεσματικότητα μιας τράπεζας, όπως και κάθε σύγχρονης επιχείρησης, βρίσκεται και στην εξειδίκευση, στην ευελιξία και στην παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών.

Το τελευταίο διάστημα έχουν ενταθεί οι διεργασίες που συντελούνται στην ελληνική τραπεζική αγορά, διεργασίες οι οποίες αποτελούν την συνέχεια, αλλά και το αποτέλεσμα, της διαδικασίας για την απελευθέρωση του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος που άρχισε από τα τέλη της 10ετίας του '80.

Οι διαπιστώσεις που μπορεί να γίνουν είναι:

α) Τυπικά, η διαδικασία της κανονιστικής απελευθέρωσης έχει ολοκληρωθεί και η ελληνική χρηματοπιστωτική αγορά, έχει εμπλουτιστεί με νέα εργαλεία και θεσμούς. Η πρόοδος που έχει επιτευχθεί είναι ασφαλώς ουσιαστική.

β) Σημαντικές υπήρξαν οι αλλαγές στη δομή του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Αυξήθηκε ο αριθμός των ελληνικών και ξένων τραπεζών που δραστηριοποιούνται στον ελληνικό χώρο, ενώ εντείνεται η τάση της ανάπτυξης συνθέτων χρηματοπιστωτικών ομίλων.

Παράλληλα, σαν αποτέλεσμα της θεσμοθέτησης νέων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και αποκανονικοποίησης της χρηματοπιστωτικής αγοράς, ιδρύθηκε σημαντικός αριθμός εταιρειών παροχής leasing διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, επενδύσεων και άλλων, από τις οποίες στην πλειοψηφία αποτελούν όμως θυγατρικές των Τραπεζών. Διαφοροποιήσεις όμως υπήρξαν και στα μερίδια της αγοράς, κυρίως όσον αφορά τις ελληνικές εμπορικές τράπεζες.

γ) Εντείνονται τα βήματα διεθνοποίησης των ελληνικών τραπεζών. Οι ελληνικές τράπεζες δεν εγκαθίστανται πλέον μόνο σε χώρες με έντονο ελληνικό στοιχείο τη Γερμανία ή τις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά και σε χώρες που αποτελούν διεθνή χρηματοπιστωτικά κέντρα όπως το Λονδίνο, ή σε χώρες διεξόδου ελληνικών εμπορικών και βιομηχανικών μονάδων, όπως τις χώρες της Βαλκανικής και τις Παρευξείνιες χώρες.

δ) Το τελευταίο διάστημα, οι εξελίξεις στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα επιταχύνονται με εξαγορές και συγχωνεύσεις, όπως η συγχώνευση της Εθνικής με την Κτηματική, η αποκρατικοποίηση της Μακεδονίας Θράκης και της Κρήτης, η δρομολόγηση της ιδιωτικοποίησης της Ιονικής και της Τράπεζας Κεντρικής Ελλάδας.

Οι εξελίξεις αυτές στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, έχουν οδηγήσει σταδιακά στην ενοποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών. Οι τράπεζες μετατρέπονται σε τράπεζες γενικών συναλλαγών universal banks, εντείνονται οι τάσεις ενοποίησης χρηματοπιστωτικών αγορών, ενώ βρισκόμαστε πλέον μπροστά στην δημιουργία τάσεων αποδιαμεσολάβησης και τιτλοποίησης των παρεχομένων υπηρεσιών στην Ελλάδα.

Οι τράπεζες βρίσκονται μπροστά σε δύο βασικές εξελίξεις που αποτελούν πηγή ανταγωνισμού αλλά και προκλήσεις εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης για τις ίδιες:

1. Τα νέα χρηματοοικονομικά προϊόντα.
2. Το έντονο πλέον κύμα εξαγορών και συγχωνεύσεων που αλλάζει όχι μόνο το ιδιοκτησιακό καθεστώς, αλλά και τους όρους ανταγωνισμού στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Πράγματι, τα νέα χρηματοοικονομικά προϊόντα αποτελούν μεγάλη ανταγωνιστική πρόκληση για τις τράπεζες, όχι μόνο γιατί συμβάλλουν στην διεύρυνση της πελατείας και της οικονομίας φάσματος υπηρεσιών, αλλά και γιατί αποτελούν απάντηση στα θέματα διεύρυνσης της κερδοφορίας τους και διατήρηση της ρευστότητας και ελέγχου των κινδύνων.

Σημειώνουμε όμως ότι στην Ελλάδα πλέον τις τράπεζες τις ανταγωνίζονται εταιρείες έξω από τον παραδοσιακό τραπεζικό χώρο. Εταιρείες αμοιβαίων κεφαλαίων προσφέρουν μεγαλύτερες αποδόσεις στους αποταμιευτές, ενώ μαζί με τις ασφάλειες ζωής, Uniting and Insurances, προσφέρουν εναλλακτικές μορφές τοποθετήσεις.

Το γεγονός αυτό αυξάνει το κόστος άντλησης κεφαλαίων των τραπεζών. Οι Ισολογισμοί των τραπεζών δείχνουν ανάγλυφα ότι διαρκώς μειώνεται η σημασία των τόκων ως πηγή εσόδων στις τράπεζες. Αυξάνουν αντίθετα τα έσοδα από συμμετοχές σε άλλες εταιρείες, παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών καθώς και οι προμήθειες από διαμεσολαβητικές πράξεις.

Ηδη, βρισκόμαστε στην φάση σημαντικής ανάπτυξης των παραγώγων προϊόντων, τα (derivatives), ενώ αρκετές ελληνικές και εγκατεστημένες στην Ελλάδα πολυεθνικές εμπορικές επιχειρήσεις εισέρχονται στην χρηματοπιστωτική αγορά και κυρίως στο consumer banking, εταιρικές κάρτες, πιστώσεις από αντιπροσωπείες αυτοκινήτων και άλλα παρεμφερή.

Όπως προανέφερα, στις χώρες με ανεπτυγμένο χρηματοπιστωτικό σύστημα την τελευταία 10ετία έχει υπάρξει κύμα εξαγορών και συγχωνεύσεων μεταξύ χρηματοοικονομικών μονάδων, κυρίως στην Αμερική και στην Ιαπωνία. Το κύμα αυτό των εξαγορών και συγχωνεύσεων έρχεται στην Ελλάδα με βασικούς στόχους τη δημιουργία χρηματοοικονομικών Ομίλων που θα παρέχουν ολοκληρωμένες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

Με αυτό τον τρόπο, ο κάθε χρηματοοικονομικός Όμιλος στοχεύει να δημιουργήσει συνέργιες μεταξύ εταιρειών του Ομίλου, να μειώσει το συνολικό λειτουργικό κόστος, να αυξήσει την παραγωγικότητα και αποδοτικότητα, να αποκτήσει δεσπόζουσα θέση στην ελληνική αγορά, να δημιουργήσει προϋποθέσεις για ανταγωνιστική παρουσία στην διεθνή αγορά.

Όπωςδήποτε όμως, όλες αυτές τις αλλαγές πρέπει να τις δούμε και με το πρίσμα της συμβολής τους και όχι στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Μέχρι πριν λίγα χρόνια μιλάγαμε για υπερβολική συγκεντρωποίηση της τραπεζικής αγοράς λόγω δεσπόζουσας θέσης των δύο μεγάλων κρατικών Ομίλων, της Εθνικής και της Εμπορικής. Στην συγκεντροποίηση αυτή αποδίδαμε την έλλειψη ανταγωνιστικών συνθηκών στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Γι' αυτό πρέπει με κάθε τρόπο να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα και να αποφευχθούν ολιγοπωλιακά φαινόμενα και προβλήματα.

Αναφέρθηκα στις σημαντικές εξελίξεις που έχουν γίνει στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα την τελευταία δεκαετία, καθώς και ιδιαίτερα στις έντονες πρόσφατες εξελίξεις. Παρ' όλες τις θετικές εξελίξεις,

ο δρόμος που έχει να διανύσει το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και γενικότερα η χρηματοπιστωτική αγορά, στα πλαίσια της ΟΝΕ, είναι μεγάλος και τα χρονικά περιθώρια είναι στενά και αυστηρά προδιαγεγραμμένα.

Τα μέχρι σήμερα στοιχεία δείχνουν ότι ο βαθμός προσαρμογής στις νέες συνθήκες διαφέρει τόσο από τράπεζα σε τράπεζα, όσο συνολικά μεταξύ κρατικών και ιδιωτικών τραπεζών. Στις συνθήκες αυτές κάθε τράπεζα πρέπει να προσδιορίσει την κατάλληλη στρατηγική, το μέγεθος, την φυσιογνωμία, την πολιτική πελατείας, προϊόντων και συνεργασιών ώστε να επιτύχει την ορθολογικότερη και παραγωγικότερη θέση στην αγορά και να διασφαλίσει την επιτυχή παρουσία στην μακροπρόθεσμη βάση.

Θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ σύντομα στην περίπτωση της Τράπεζας Αττικής, στην οποία προεδρεύω. Την τετραετία '94- '97 πετύχαμε μια αναπτυξιακή αναδιάρθρωση της Τράπεζας, που μέχρι τότε παρέμενε στο περιθώριο των εξελίξεων. Θα αναφέρω ενδεικτικά τον υπερδιπλασιασμό του δικτύου των καταστημάτων, τον τριπλασιασμό των χρηματοδοτήσεων, την ίδρυση του τομέα αμοιβαίων κεφαλαίων και άλλα, που άρχισαν να δίνουν πλέον μια οντότητα στην Τράπεζα.

Ομως, μία Τράπεζα απαιτεί και επάρκεια κεφαλαίων. Την επάρκεια αυτή των κεφαλαίων, πετύχαμε με την αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος. Η μητρική μας Εμπορική τότε, από το 70% των μετοχών που κατείχε, περιορίστηκε στο 18% και διέθεσε ποσοστό 34% στα Ταμεία Συντάξεων των Μηχανικών, Εργοληπτών και Δημοσίων Εργων, στο ΤΣΜΕΔΕ, ένα 15,5% στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και παράλληλα πραγματοποιήθηκε ο διπλασιασμός των κεφαλαίων της Τράπεζας μέσω του Χρηματιστηρίου.

Η αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της Τράπεζας Αττικής, σε συνάρτηση με τον διπλασιασμό όπως προανέφερα των κεφαλαίων της, ενεργοποίησε παραγωγικά κεφάλαια από τα αποθεματικά του ΤΣΜΕΔΕ και του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, δημιουργεί μια Τράπεζα ταχύτατα αναπτυσσόμενη με υψηλή φερεγγυότητα. Όπως γνωρίζετε, η Τράπεζα Αττικής κατέχει έναν από τους υψηλότερους δείκτες, περίπου στο 18%.

Χωρίς να αλλάζει ο βασικός προσανατολισμός της Τράπεζας, ως Τράπεζα γενικών συναλλαγών, με τη συμμετοχή δύο νέων εταίρων, του ΤΣΜΕΔΕ και του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, αξιοποιούνται δύο εξειδικευμένοι τομείς της οικονομίας, της περιφερειακής ανάπτυξης και του κατασκευαστικού τομέα.

Η παραγωγική ενεργοποίηση αποθεματικών που λιμνάζουν σε αρκετά Ασφαλιστικά Ταμεία και Οργανισμούς, μπορεί να αποτελέσουν μια πηγή κεφαλαίων για την αναπτυξιακή αναδιάρθρωση πολλών δημόσιων επιχειρήσεων και ιδιωτικών, με ταυτόχρονο όφελος για τα ίδια τα Ταμεία και τους ασφαλισμένους. Βέβαια, δεν σταματάμε εκεί. Έχουμε ένα

φιλόδοξο 5ετές αναπτυξιακό πρόγραμμα, και πιστεύουμε ότι δημιουργούμε μια μεσαίου μεγέθους Τράπεζα η οποία θα ανταποκρίνεται πλήρως στις τάσεις του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος αλλά και στις ανάγκες της ελληνικής οικονομίας. Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Εμείς ευχαριστούμε τον σύντροφο Αποστολόπουλο. Ο σύντροφος Ανωμερίτης έχει τον λόγο.

Γ.ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ: Συντρόφισσες και σύντροφοι, η κατάσταση της ελληνικής οικονομίας, το διεθνές οικονομικό περιβάλλον και οι πολιτικές ανάπτυξης των τομέων παραγωγής αποτέλεσαν τους βασικούς παράγοντες των θεσμικών μεταβολών του χρηματοοικονομικού συστήματος της Ελλάδας, της χώρα μας στην διάρκεια του αιώνα που κλείνει.

Οποιοι νομίζουν ότι σήμερα γίνονται αλλαγές και μεταβολές, καλά θα κάνουν να διαβάσουν την ιστορία του πιστωτικού συστήματος από το 1860 μέχρι σήμερα, ή τουλάχιστον να πάνε στην ΕΕΤ και να πάρουν τα βιβλία τόσο της ιστορίας της ΕΕΤ, όσο και της ιστορίας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

Από τις σημαντικές θεσμικές μεταβολές της δεκαετίας του '20, μέχρι την δεύτερη πετρελαϊκή κρίση, η κυριαρχία των πολιτικών λογικών της άρχουσας τάξης, ήθελε το χρηματοοικονομικό σύστημα ως ένα απλό διοικητικό εξάρτημα ικανοποίησης των οικονομικών συμφερόντων της συντηρητικής ολιγαρχίας.

Εγώ δεν κατάλαβα, από κάποιες ομιλίες που άκουσα, δεν ξέρω αν είμαι σε αίθουσα διαλέξεων ή σε κομματικό όργανο. Εδώ θα μιλήσουμε πολιτικά. Και δεν εννοώ τα όσα είπε ο Σούλης ή άλλος, αλλά άμα ήταν να μιλήσουμε τεχνοκρατικά ή επιστημονικά, θα έπρεπε να κάνουμε μια άλλη ημερίδα.

Θα πρέπει κανείς για να τεκμηριώσω αυτό που είπα, να αναλύσει απλώς τα στοιχεία των διαθεσίμων των ασφαλιστικών φορέων στην Τράπεζα της Ελλάδος, γιατί πολύ μιλάμε για το ασφαλιστικό σύστημα και τα ελλείμματά του τελευταία, αλλά ξεχνάμε ότι, από τον αναγκαστικό νόμο του 1950 μέχρι τον νόμο τον δικό μας του '94 μέσα από μία πανσπερμία λογικών καταληστεύθηκαν τα χρήματα του ελληνικού λαού στο όνομα μιας στρεβλής ανάπτυξης που κατέληξε σε προβληματικές επιχειρήσεις.

Γιατί όσοι μιλούν για προβληματικό δημόσιο τομέα, θα πρέπει να πάρουν τα οικονομικά στοιχεία και των σημερινών εμπορικών τραπεζικών επιχειρήσεων για να δουν ότι προβληματικός δεν είναι ο δημόσιος τομέας, αλλά δυστυχώς είναι και ο ιδιωτικός και ο κοινωνικός. Εννοώ τις δημοτικές επιχειρήσεις και τις συναιτεριστικές επιχειρήσεις.

Οι διαπλοκές της πολιτικής εξουσίας μέσα από την τότε ελεγχόμενη νομισματική επιτροπή της οποίας Πρόεδρος ήταν ο εκάστοτε Υπουργός Συντονισμού, του ευκαιριακού επιχειρηματικού κεφαλαίου και του εξαρτημένου πιστωτικού συστήματος οδήγησαν για δεκαετίες την ελληνική οικονομία σε έναν φαύλο κύκλο από τον οποίο άρχισε να απαγκιστρώνεται αργόσυρτα από τις αρχές της δεκαετίας του '80 ή του '81 για να μην φοβόμαστε να το λέμε όταν το ΠΑΣΟΚ ήρθε στην εξουσία.

Να θυμίσω ότι οι άτοκες καταθέσεις των ασφαλιστικών φορέων στην Τράπεζα της Ελλάδος από το '50 μέχρι το '83 ήταν άτοκες για να μπορούν να δίνονται δάνεια με επιτόκιο 7% και 8% όταν τα επιτόκια στην αγορά ήταν 20% και 22% στους εφοπλιστές και στους βιομήχανους.

Γιατί η ελληνική ναυτιλία δεν δημιουργήθηκε και μεγαλούργησε μόνο με το επιχειρηματικό σίγουρα δαιμόνιο των ιδιοκτητών της, αλλά και με τα δωρεάν κεφάλαια των Ελλήνων πολιτών, του ίδιου του κράτους.

Είναι γεγονός ότι τα τελευταία 20 χρόνια έχουν επέλθει σημαντικές μεταβολές στο θεσμικό κυρίως πλαίσιο του χρηματοπιστωτικού μας συστήματος. Από τις επιτροπές Χαρισόπουλου και Καρατζά και τις επιτροπές της ΕΕΤ μέχρι σήμερα έχει εντυπωσιακά μεταβληθεί το θεσμικό περιβάλλον μέσα στο οποίο κινείται το ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Φυσικά, ο διοικητικός εναγκαλισμός δεν έπαψε όλα αυτά τα χρόνια να υπάρχει, αλλά η ανάγκη προσαρμογής στο Κοινοτικό Δίκαιο, στο ξεκίνημα, στην αρχή, η πορεία προς το ενιαίο νόμισμα και η ανταγωνιστική αγορά του παγκοσμιοποιημένου διεθνούς χρηματοπιστωτικού περιβάλλοντος τα πιο τελευταία χρόνια, μας ανάγκασαν να επαναδιατυπώσουμε τις στρατηγικές μας και να χαράξουμε τις πολιτικές μας, τα επόμενα δηλαδή βήματα της αναγκαίας προσαρμογής.

Στρατηγικά πρέπει να επιδιώξουμε να γίνουμε κυρίαρχοι, ανταγωνιστικοί στον δικό μας ζωτικό οικονομικό χώρο, να έχουμε δηλαδή την σταθερότητα μιας προσαρμογής στον δικό μας χώρο και φυσικά σε εκείνο των γειτονικών περιφερειακών χωρών.

Η ελληνική οικονομία με μέσους δείκτες, αλλά και σαν ΑΕΠ είναι το 1,8% της ευρωπαϊκής οικονομίας. 1,5% του ΑΕΠ. Μαζί με τους άλλους δείκτες μπορεί κανείς να πει ότι είναι το 1,8% των οικονομικών μεγεθών της ενωμένης Ευρώπης. Και φυσικά οι πολυεθνικές τραπεζικές επιχειρήσεις ελάχιστα ενδιαφέρονται πολύ περισσότερο με τον τρόπο που λειτουργούν τα πράγματα εδώ στην Ελλάδα, ελάχιστα ενδιαφέρονται για έναν τραπεζικό χώρο που κυριαρχεί το "ριτίλ μπάκνινγκ" και στο οποίο δεν λειτουργούν μεγάλοι μεγέθους τραπεζικές επιχειρήσεις.

Και αυτές που λειτουργούν, όχι πολυεθνικές επιχειρήσεις και διεθνείς επιχειρήσεις δεν μπορούν να εξυπηρετήσουν, αλλά ούτε καν τα κρίσιμα αυτά χρόνια του πακέτου συνοχής δεν κατάφεραν να διαπλέξουν

τα συμφέροντά τους με εκείνα των τεχνικών εταιρειών για αυτοχρηματοδοτούμενα έργα ή για σημαντικά έργα υποδομής.

Το πρόβλημά μας δεν είναι να δραστηριοποιηθούμε εμείς σε διαφορετικούς χώρους. Όσοι έχουν τέτοιες ιδέες είναι μεγαλοϊδεάτες. Εάν νομίζουν ότι ξαφνικά θα κάνουμε 2 ή 3 τράπεζες, έτσι λένε κάποιοι Υπουργοί, θα κάνουν 2-3 τράπεζες για να μπορούμε να είμαστε δυνατοί στην Ευρώπη, τότε έχουμε χάσει στρατηγικά τον στόχο τον οποίο θέλουμε να υπηρετήσουμε.

Το θέμα μας είναι να κοιτάξουμε όχι με πολιτικές λογικές ή διοικητικές λογικές. Να δούμε ένα σύστημα το οποίο σήμερα λειτουργεί, να το δούμε πως θα λειτουργεί, γιατί το πρόβλημά μας είναι πως θα εκσυγχρονίσουμε αυτό το σύστημα.

Και να κοιτάξουμε πως θα εκσυγχρονίσουμε και την κάθε τράπεζα χωριστά με κανόνες αγοράς, ώστε η λειτουργία του συστήματος να αντέξει μετά την Δευτέρα, 1η Ιανουαρίου του 2001 σε μια περίοδο δηλαδή που οι ονομαστικοί στόχοι θα αποτελούν παρελθόν γιατί από εκείνη την ημερομηνία και μετά θα περάσουμε στην "κόλαση" της πραγματικής οικονομίας της οποίας οι δείκτες δεν θα προσδιορίζονται με διοικητικούς και πολιτικούς όρους, ούτε με δηλώσεις και αποφάσεις Υπουργών, αλλά με τους όρους μιας ανταγωνιστικής αγοράς.

Δύο είναι οι αναγκαίες πλέον συνθήκες για τον εκσυγχρονισμό του πιστωτικού μας συστήματος. Για μένα πρώτον, αν έχουμε πολιτική τόλμη, γιατί χρειάζεται πολιτική τόλμη γιατί αλλάζει η δομή πολλών συμφερόντων της οποίας εξουσίας.

Πρώτον λοιπόν, να καταργηθεί το θεσμικό πλαίσιο του νόμου 2292/53 όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 2076/92, να πάψει δηλαδή το καθεστώς με το οποίο ο εκάστοτε Υπουργός Οικονομικών εκπροσωπώντας και τα μετοχικά συμφέροντα των ασφαλιστικών φορέων και οργανισμών, να ελέγχει τις Γενικές Συνελεύσεις και να διορίζει με πολιτικούς όρους τις διοικήσεις των δικηγόρων, των καθηγητών, των συνταξιούχων εκτός από τραπεζίτες δηλαδή έχουμε διορίσει πολλούς στην ζωή μας.

Οι νέες μετοχικές συμμαχίες θα είναι εκείνες που με όρους συμφερόντων και αγοράς θα αποφασίσουν τυχόν συγχωνεύσεις, συνεργασίες, πωλήσεις, νέες πολιτικές. Δυστυχώς ακόμα και στο θέμα του εκσυγχρονισμού οι αποφάσεις λαμβάνονται από την πολιτική εξουσία, επιβάλλονται στις ελεγχόμενες διοικητικά τράπεζες, πολλές φορές με αντιφατικά επιχειρήματα.

Τα επιχειρήματα δηλαδή της συγχώνευσης Κτηματικής - Εθνικής είναι αντιφατικά όταν κανείς τα συζητάει για την συγχώνευση ή μη συγχώνευση της Εμπορικής - Ιονικής. Λες και η Κτηματική και η Εθνική δεν έχει υποκαταστήματα που όλα απέχουν 100 μέτρα το ένα από το άλλο. Ή με αντιεπιχειρηματικές λογικές και όπως έλεγα σε μια συνέντευξη

προχθές, εγώ δεν κατανοώ με ποια λογική μία τράπεζα θα πουλήσει την θυγατρική της τράπεζα στον ανταγωνιστή της.

Ας έρθει ένας επιχειρηματίας από οποιονδήποτε άλλο χώρο να μου πει αν αυτό είναι επιχειρηματική απόφαση. Γιατί πέρα από τις πολιτικές αποφάσεις, όταν μιλάμε για οικονομία και για την οικονομική διαδικασία, πρέπει να κυριαρχούν και οι επιχειρηματικές αποφάσεις.

Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε κάτι. Στο πιστωτικό μας σύστημα κρατικές τράπεζες είναι δύο. Η ΑΤΕ και η ΕΤΒΑ. Σε αυτές έχει το Ελληνικό Δημόσιο το 100% του μετοχικού πακέτου. Και αυτές είναι που δημιουργούν τα προβλήματα. Αλλά αυτές δεν τις αγγίζουμε. 100 Ιονικές να πουλήσουμε, 200 Εμπορικές να πουλήσουμε, το πρόβλημά μας είναι εκεί γιατί εκεί είναι τα μεγάλα μεγέθη.

Και δεν είναι κάθε χρόνο ή κάθε τρία χρόνια ή κάθε πέντε χρόνια να ρυθμίζουμε δάνεια που φάγαν οι βιομήχανοι ή ξοδέψαν κάποιοι συνεταιριστές ή κάποιοι άλλοι άσχετοι εκτός φυσικά από κάποιους αγρότες αν και να ξεδιαλύνουμε, εμείς κάποιοι παλιοί συναδέλφοι της Αγροτικής το ξέρουμε, ανάμεσα σε αγρότες και σε καλλιεργητές. Γιατί κάποιοι άλλοι τα τρώνε τα λεφτά. Δεν τα τρώνε οι απλοί αγρότες.

Ας πάρουμε λοιπόν αποφάσεις εκσυγχρονισμού γι' αυτές τις τράπεζες και ας αφήσουμε τους λοιπούς μικρομεσαίους να βρουν τον δρόμο τους με τον όρο που είπα. Και να θυμίσω κάτι στους πιο παλιούς συναδέλφους.

Σαν Πρόεδρος της επιτροπής για τον νέο θεσμικό χαρακτήρα της Αγροτικής Τράπεζας ως νέας κρατικοσυνεταιριστικής τράπεζας, ενταγμένης στο Unico Group που είναι το μεγαλύτερο τραπεζικό γκρουπ του κόσμου και τότε και τώρα, παρέδωσα την μελέτη, τον νόμο και όλα τα τεχνικά χαρακτηριστικά σαν Πρόεδρος μιας δεκαμελούς επιτροπής το 1982. Τον Απρίλιο του '82.

Αλλά εμείς, σε όλα μας τα προγράμματα από τότε και στα χείλια του Ανδρέα Παπανδρέου βάζαμε ότι θα κάνουμε την μεγάλη κρατικοσυνεταιριστική τράπεζα. Πέρασαν από τότε 15 χρόνια και βρισκόμαστε σε ένα σημείο που ο Πέτρος ο Λάμπρου ξέρει πολύ καλά τι σημαίνει κρίση της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Σε όλες τις άλλες τράπεζες, πέρα δηλαδή από την ΑΤΕ και την ΕΤΒΑ, Εθνική, Εμπορική, Ιονική, Γενική Κτηματική, το ελληνικό δημόσιο ως μέτοχος σπανίως κατείχε ποσοστό μετοχών που ξεπερνούσε το 10%,.

Τα άλλα που δίνουν την εκπροσώπηση στην Γενική Συνέλευση και κάνουν όλα αυτά που είπα είναι οι ασφαλιστικοί φορείς και οι λοιποί οργανισμοί των οποίων τα λεφτά τα έχουμε κατασπαταλήσει. Και με το κράτος της δεξιάς και με διάφορες πολιτικές οι οποίες ασκήθηκαν τουλάχιστον στην δεκαετία του '80.

Η μεταβολή επομένως του ιδιοκτησιακού καθεστώτος από μόνη της, είτε με πωλήσεις, είτε με συγχωνεύσεις, δεν οδηγεί σε εκσυγχρονισμό. Πολύ δε περισσότερο, όταν αυτές οι αποφάσεις όπως είπα λαμβάνονται με διοικητικούς και πολιτικούς όρους και όχι με όρους της αγοράς. Αυτό είναι το ένα σημείο.

Κατάργηση του θεσμικού πλαισίου, αν έχουμε την τόλμη να το κάνουμε. Και να αφήσουμε τις δυνάμεις της αγοράς, να αφήσουμε τα ταμεία, τους οργανισμούς, τους Χ, τους Ψ, τους Ω μόνους τους να βρούνε και στη λογική του 2414 που ψηφίσαμε κάποτε, γιατί όταν δημοσιεύαμε τα άρθρα για την αυτονομία των τραπεζών, όταν δημοσιεύαμε άρθρα για την λειτουργία του πιστωτικού συστήματος, όταν δημοσιεύαμε άρθρα από το '88, από το '87, μας καλούσαν στα υπουργικά και πολιτικά γραφεία να μας κάνουν παρατηρήσεις ότι γκρεμίζουμε το στιλ της πολιτικής εξουσίας που ασκούσαμε.

Και εγώ χαίρομαι -δεν είναι ο Γιάννος εδώ- γιατί τον Ν.2414 τον ξεκίνησα με ομιλία μου στη Βουλή σε συνεργασία με τον Ανδρέα Παπανδρέου και με τον Γιάννο, για να φτάσουμε όμως σ' ένα σημείο από τότε που τον ψηφίσαμε κάθε εξάμηνο να παρατείνουμε το τέλος της περιόδου που είχαμε θέσει για την υλοποίηση των στόχων μας.

Εάν αυτό είναι το πρώτο και το θεωρώ σημαντικό και θα πρέπει να το συζητήσουμε, το θέτω σαν θέμα, το δεύτερο -επειδή είπα δύο είναι οι στόχοι- πρέπει να είναι οι στόχοι της κάθε τράπεζας μέσα σ' ένα καθεστώς έντασης ανταγωνισμού, αν θέλουμε πραγματικά να ξεπεράσουμε το σημερινό αναχρονιστικό σύστημα.

Σήμερα από το μεσημέρι, δεν ξέρω τι λέει ο κ.Καρατζάς, εγώ ξέρω όμως και απευθύνθηκα σε μία τράπεζα που ο Πρόεδρός της είναι εδώ, τυχαία. Σήμερα ήρθε ένας ταλαίπωρος επιχειρηματίας που αποσύρει ένα σκάφος. Εβγαλε την απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας, πήρε την σχετική επιταγή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που επιδοτεί για την απόσυρση των αλιευτικών σκαφών, και είναι 210 εκατομμύρια.

Και πήγε σε μια τράπεζα και ζήτησε εγγυητική επιστολή 60 εκατομμυρίων δραχμών για να ην δώσει στο ΝΑΤ, καταθέτοντας, εκχωρώντας τα 210 εκατομμύρια. Και φυσικά τον διώξανε γιατί του ζητήσανε να βάλει το σπίτι του, το εργοστάσιό του και το σπίτι της μάνας του.

Εάν με αυτό πηγαίνουμε σε εκσυγχρονισμό, σήμερα αυτό. Εάν νομίζουμε δηλαδή ότι επειδή θα ενωθεί η Εθνική με την Κτηματική έγινε εκσυγχρονισμός, που η συγχώνευση Εθνικής- Κτηματικής είναι μια ανοησία. Και είναι ανοησία, γιατί μία μητρική τράπεζα απορρόφησε την θυγατρική της, και μάλιστα μια εμπορική τράπεζα απορρόφησε μια εξειδικευμένη τράπεζα. Ενώ ήταν μια πολύ καλή απόφαση η συγχώνευση Στεγαστικής-Κτηματικής.

Και φυσικά αυτά και για πολλούς άλλους λόγους, όχι μόνο γι' αυτούς, είναι εδώ κάποιοι που τα συζητούσαμε πολλά χρόνια. Εγώ βρήκα στο αρχείο μου και το έχω, την πρόταση από τότε που με τον Μιλτιάδη τον Νεκτάριο ήμασταν στην ασφαλιστική αγορά, μιλάω για το '83-'85 αλλά και μετά, το '85-'87 που κάναμε την πρόταση για τη συγχώνευση του ΑΣΤΕΡΑ και της Εθνικής και της Πανελληνίου ή τη συγχώνευση της Στεγαστικής με την Κτηματική. Και μάλιστα επειδή Υπουργός Εθνικής Οικονομίας ήταν ο σημερινός Πρωθυπουργός, έχω και τις ιδιόχειρες απαντήσεις του που λέει: "Προχωρήστε, μπράβο, κάνετε καλά".

Περάσανε 12 χρόνια για να έρθουμε σήμερα και να θεωρούμε τα μικρά αυτά βήματα εκσυγχρονισμό. Η, να θεωρούμε το -άκουσα με έκπληξη- ότι εάν κάποιος πάει να κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό, η τράπεζα να του καλύπτει τις δαπάνες. Μα αυτό το κάνουμε από την δεκαετία του '70 στην Αγροτική Τράπεζα. Σε όλες τις Τράπεζες.

Για εμένα, τρία πράγματα πρέπει να γίνουν στην κάθε τράπεζα χωριστά. Πρώτον, εκσυγχρονισμός σημαίνει εφαρμογή νέων τεχνολογιών και πληροφοριακών δικτύων. Διαδικτυακή Τράπεζα ή οτιδήποτε άλλο, μέσα σε ένα σύγχρονο μάρκετινγκ δεν γίνεται χωρίς επενδύσεις για την δημιουργία υποδομών, σύγχρονου λογισμικού. Και ξέρουμε τι κυριαρχεί στην ελληνική αγορά.

Δεύτερον, δημιουργία και διάθεση νέων και συμπληρωματικών προϊόντων από το σύνολο των εταιρειών. Εδώ συμφωνώ ότι αν όλος ο Ομίλος δεν συλλειτουργήσει, δεν θα μπορέσουμε να ενώσουμε τα προϊόντα εκείνα γιατί σήμερα και οι ασφαλιστικές εταιρείες χρηματοοικονομικά προϊόντα πουλάνε. Δεν πουλάνε ασφάλειες αυτοκινήτων. Επομένως οι χρηματιστηριακές, αμοιβαία κεφάλαια, οι Leasing πρέπει να συλλειτουργήσουν για να μπορεί ένας Όμιλος πραγματικά να υπάρξει ανταγωνιστικά μέσα σε μια αγορά.

Και τρίτον, προσωπικό υψηλής επαγγελματικής εξειδίκευσης. Φυσικά προσανατολισμένο στις πωλήσεις, γιατί πρέπει να υπερβούμε -και αυτό είναι μια πραγματικότητα-, σταδιακά φυσικά, εμείς το δημιουργήσαμε το πρόβλημα, σταδιακά πρέπει να ξεπεράσουμε το πρόβλημα της υπερεπάρκειας ανθρώπινου δυναμικού που χαρακτηρίζει το σύστημά μας.

Ξέρετε, αν πάρετε το τελευταίο δελτίο της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών και δείτε όλους τους δείκτες κατά χώρα όλων των τραπεζών, θα δείτε ότι σε σημαντικούς δείκτες δεν είμαστε πίσω. Μπροστά απ' αυτούς είμαστε. Εχουμε όμως στο ανθρώπινο δυναμικό ορισμένα αρνητικά στοιχεία, τα οποία οφείλουμε να επιλύσουμε.

Δύο σχόλια μόνο πριν κλείσω, απ' αυτά που άκουσα. Τα θέματα ιδιωτικοποιήσεις-αποκρατικοποιήσεις, γιατί φυσικά η συγχώνευση Κτηματικής-Εθνικής δεν είναι ούτε ιδιωτικοποίηση, ούτε αποκρατικοποίηση, τα έχουμε λύσει στα συνέδριά μας. Από το '90 και μετά όποιος διαβάσει τις αποφάσεις των Συνεδρίων μας, αυτά είναι λυμένα.

Και κάναμε και ένα βήμα, όσο και αν δεν μας άρεσε τότε, με τον Ν.2414/96 τον οποίο όμως δεν εφαρμόζουμε. Και τώρα φτάσαμε στην τελευταία στιγμή. Είμαστε στο παρά πέντε, και πρέπει να κάνουμε όλα αυτά που δεν κάναμε και τα οποία κάποιιοι τα χρεώνονται. Γιατί μπορεί να μιλάμε για τις παλιές αμαρτίες αλλά όταν μιλάμε για το "Ούζο Τιρνάβου" θα πρέπει να πούμε ότι δεν το έκανε το κράτος. Υπουργός το επέβαλε να γίνει. Να μπει και αυτό στις προβληματικές.

Τέλος, μέσα στη νέα τάξη πραγμάτων που έχει δημιουργηθεί και να βάλουμε και την πολιτική λογική σε αυτά που συζητάμε εδώ μέσα, από την παγκοσμιοποίηση των χρηματοοικονομικών αγορών, μετά την επικράτηση του οικονομικού νεοφιλελευθερισμού οφείλουμε σαν Σοσιαλιστικό Δημοκρατικό Κίνημα να επαναδιατυπώσουμε τις θέσεις μας για τη λειτουργία και τον έλεγχο του εικονικού χρηματικού κεφαλαίου. Και νομίζω ότι εδώ θα πρέπει κάποτε σε Ειδική Σύνοδο να κάτσουμε να συζητήσουμε ανάμεσα σε αυτό που λέμε υλικό κεφάλαιο, παραγωγή και αυτό που λέμε εικονικό χρηματικό κεφάλαιο και την διάστασή του.

Να θυμίσω σε όλους ότι καθημερινά παράγουμε προϊόντα και υπηρεσίες 250 δισεκατομμυρίων δολαρίων, αλλά καθημερινά στα χρηματιστήρια οι συναλλαγές ανέρχονται σε 1,5 τρισεκατομμύρια δολάρια. Επομένως αν δεν θέλουμε οι χθεσινοί επιχορηγούμενοι επενδυτές που έγιναν κρατικοί δανειστές, δανειστές του κράτους, και σήμερα στυγνοί κερδοσκόποι να απειλήσουν όχι μόνο τα κοινωνικά κεκτημένα, τις θέσεις εργασίας αλλά και την ίδια την δημοκρατία, οφείλουμε σαν Σοσιαλιστικό Δημοκρατικό Κίνημα ανεξάρτητα από την φορά και τον αγώνα που κάνουμε για να υπάρξουμε και εμείς μέσα στο σύστημα, να ξεκαθαρίσουμε και να δούμε και ιδεολογικά και πολιτικά και στρατηγικά τις θέσεις μας.

Η ολοκλήρωση των διαδικασιών της τρίτης φάσης της ΟΝΕ, οφείλει να μας οδηγήσει σε σύγκλιση με όρους βιώσιμης ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής. Στη πορεία όμως αυτή, οφείλουμε να ξεκαθαρίσουμε ότι η αυριανή Ευρώπη θα είναι μια Ευρώπη πολιτών όπως εμείς πολιτικά στο ΠΑΣΟΚ την θέλουμε και όχι μία Ευρώπη τραπεζιτών.

Οφείλουμε τέλος, να ξεκαθαρίσουμε ότι για να πετύχουμε τους πολιτικο-οικονομικούς μας στόχους πρέπει όλοι μαζί να αγωνιστούμε για να εμποδίσουμε αυτό που διαφαίνεται ότι θα είναι το μέλλον, αν δεν συνεργαστούμε με τις άλλες προοδευτικές δημοκρατικές δυνάμεις μέσα τουλάχιστον στον υπερεθνικό μεγάλο ευρωπαϊκό μας χώρο, γιατί η οικονομική δύναμη θα γίνει σε λίγο προστάτης -αν δεν έχει γίνει- και της πολιτικής δύναμης. Και αυτή θα είναι η κατάρρευση και όχι η ανόρθωση ενός αυριανού κόσμου.

Εγώ σαν παλιός συνάδελφος, σαν τραπεζικός, σαν Διοικητής Τράπεζας αλλά και σαν Πρόεδρος του ΟΑΕ, το μόνο που έχω να διαπιστώσω είναι ότι εξακολουθούμε και πάμε με αργά βήματα. Εάν δεν επιταχύνουμε, τότε αυτό που είπα ως κόλαση του 2001, θα είναι μια πραγματικότητα. Οφείλουμε από τη μια πλευρά να είμαστε ρεαλιστές και

να κάνουμε τα συμβιβαστικά εκείνα βήματα και από την άλλη, αν χρειαστεί να είμαστε και ιδεολόγοι έστω ακόμα και ουτοπιστές, για να μην χαθεί μια ευκαιρία ακόμα για τον εργαζόμενο λαό. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Δασκαλάκης έχει τον λόγο.

Γ.ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Θέλω να συγχαρώ κι εγώ τον Τομέα γι' αυτή την πρωτοβουλία, να ευχαριστήσω γιατί μου δίνουν την ευκαιρία να καταθέσω τις όποιες απόψεις έχω. Βέβαια δεν έχω καταλάβει στο χρόνο που γίνεται αυτή η διαδικασία, ποιά θα είναι η αξιοποίηση ενδεχόμενα των όσων ακουστούν εδώ μέσα. Φοβάμαι ότι είναι κατόπιν εορτής.

Επειδή όμως ζούμε σε μια εποχή συνεπωνυμιών, είμαστε συνώνυμοι, συνεπώνυμοι με μερικούς, παρανοήσεις, παρεξηγήσεις, σκοπιμότητες θα μου επιτρέψετε επειδή θέλω να κάνω κάποιες επισημάνσεις να περιοριστώ στο κείμενο που έχω γράψει.

Θέλω όμως πρώτα να πω ότι δεν συμφωνώ ούτε με όσους μεμψιμοιρούν μονίμως, ούτε και με όσους νοιώθουν ευτυχείς μονίμως. Υπάρχουν και άλλες διαστάσεις αυτής της πορείας που πιστεύω να τις επισημάνετε μέσα από όσα σε 15 λεπτά θα σας πω.

Είναι γεγονός λοιπόν ότι βρισκόμαστε σε μια εποχή όπου μόνο ρεαλιστικά εάν προσεγγίσουμε τα ζητήματα μπορούμε να κάνουμε σωστές εκτιμήσεις, να πάρουμε σωστές αποφάσεις και να διασφαλίσουμε την επιβίωση της οικονομίας, των εταιρειών, των τραπεζών, της χώρας για το μέλλον.

Στο πλαίσιο αυτό φυσικά, δεν μπορούμε παρά να συνεκτιμήσουμε κύρια θα έλεγα το διεθνές περιβάλλον, έτσι ώστε λαμβάνοντας υπόψη και το εσωτερικό περιβάλλον και τι καινούργιες ανάγκες όπως δημιουργούνται και τα φαινόμενα που παρουσιάζονται εντός της ελληνικής κοινωνίας, να προχωρήσουμε όλοι μαζί στις ορθές μακροπρόθεσμες επιλογές.

Ζούμε στον αστερισμό των μεγάλων ταχυτήτων, στη διεθνοποίηση της οικονομίας, στον ανταγωνισμό και στον ανταγωνισμό όχι όπως συνήθως τον εννοούμε, αλλά και μεταξύ εθνών που υπάγονται στο ίδιο σύστημα, μεταξύ εθνικών κεφαλαίων που υπάγονται στο ίδιο σύστημα, γιατί αυτά πλέον δεν έχουν ακόμα ξεπεραστεί.

Όλοι επιδιώκουν να ξεκινήσουν ή να ολοκληρώσουν αυτή την πορεία, μέσα από πλεονεκτικότερες θέσεις για το εθνικό τους κεφάλαιο ή για τα εθνικά τους συμφέροντα. Και αυτό, είναι μια πραγματικότητα.

Παρότι διεξάγεται ένας οικονομικός πόλεμος και ο τραπεζικός τομέας είναι ένας από τους κυριότερους πόλους συγκέντρωσης της οικονομικής εξουσίας και άρα των δυνατοτήτων κρίσης του κάθε συνόλου. Σ' αυτό το περιβάλλον λοιπόν καλούμαστε κι εμείς -όπως επανειλημμένα έχει ειπωθεί- να δώσουμε τη δική μας νικηφόρα μάχη.

Είναι αληθινό και γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια έχουν σημειωθεί σημαντικές εξελίξεις στον ελληνικό τραπεζικό χώρο. Τελευταία μάλιστα -το ζούμε- οι εξελίξεις αυτές είναι και απρόβλεπτες και ταχύτατες. Εξαγορές, συγχωνεύσεις, στρατηγικές συμμαχίες διαμορφώνουν και πολύ σύντομα θα έχει ολοκληρωθεί η διαμόρφωση ενός άλλου τοπίου στον τραπεζικό χώρο και όχι μόνο.

Αν για παράδειγμα η συγχώνευση της Εθνικής και της Κτηματικής, οι πρωτοβουλίες και η επέλαση του Ομίλου Λάτση, είναι ένα σημαντικό από οικονομική άποψη γεγονός, δεν μπορεί κανείς σύντροφοι, να μην επισημάνει και την πολιτική σημασία αυτών των κινήσεων.

Και επειδή η συγκεκριμένη ημερίδα, είναι ημερίδα του ΠΑΣΟΚ και επειδή προσωπικά εγώ δεν είμαι ούτε μπορώ να διεκδικήσω τον χαρακτηρισμό του τεχνοκράτη, θα μου επιτρέψετε λοιπόν να βάλω και κάποιες πολιτικές προεκτάσεις, έτσι ώστε κάποτε κάποιος εάν εκτιμούν ότι έχουν αξία, να τις λάβουν υπόψη γιατί -επαναλαμβάνω- η κινητικότητα, η επέλαση, ο πόλεμος που γίνεται των οικονομικών συμφερόντων, που τον αντιλαμβανόμαστε ή όχι, δεν μπορεί παρά να έχει και έχει -και είναι και ιστορικά και πολιτικά τεκμηριωμένο αυτό- πολιτικές και κοινωνικές επιπτώσεις.

Μόνο λοιπόν μ' αυτή τη λογική αν προσεγγίζουμε κάθε φορά με ειλικρίνεια το πολιτικό υπόβαθρο των όποιων πρωτοβουλιών και από όπου παίρνονται, μόνο έτσι μπορούμε να πούμε ότι αυτές οι διαδικασίες, αυτές οι συζητήσεις έχουν ουσιαστικό περιεχόμενο.

Γιατί για το ΠΑΣΟΚ για μας, προτεραιότητα έχει και πρέπει να έχει η διαμόρφωση μιας συνολικής στρατηγικής -και αναφέρομαι στον συγκεκριμένο χώρο, σε σχέση με το τραπεζικό σύστημα. Κάτι, που δεν το έχω πει μόνο εγώ, το έχουν πει σε επίπεδο πολιτικού συμβουλίου, το έχουν πει και σε άλλα όργανα του Κινήματος, αυτός ο σχεδιασμός δυστυχώς -και κατά την δική μου ταπεινή εκτίμηση- λείπει.

Και βέβαια ζούμε και εισπράττουμε καθημερινά τις συνέπειες. Γιατί το ζήτημα δεν είναι να συμφωνήσουμε στα υλικά και στα χρώματα και στους 3 έως 4 Ομίλους που είπε προηγουμένως νομίζω ο κύριος Υπουργός που θα σκιαγραφήσουν και θα διαμορφώσουν το τοπίο.

Το θέμα είναι -κι εδώ καθυστερήσαμε- γι' αυτό έχουμε και τα προβλήματα που έχουμε, δεν συμφωνήσαμε όλοι που θέλουμε να οδηγήσουμε το τραπεζικό τοπίο στη χώρα μας πάντα λαμβανομένης υπόψη της κοσμογονίας της παγκοσμιοποίησης, αλλά και των εσωτερικών αναγκών και των κοινωνικών συνθηκών.

Πάντα λέγαμε στο ΠΑΣΟΚ ότι ποτέ δεν μπορεί ν' αντιγράψεις τι γίνεται αλλού, το λαμβάνεις υπόψη σου, προχωρείς και προσαρμόζεις αυτά και στα δεδομένα τα δικά σου.

Ξεκινάμε λοιπόν από κάποιες παραδοχές. Η οικονομία δεν είναι μια διαδικασία που μετράται σε αριθμούς και σε μακροοικονομικά ή

μικροοικονομικά μεγέθη, είναι καθαρώς πολιτική διεργασία, ή και πολιτική διεργασία.

Και παρατηρούμε λοιπόν τον τελευταίο καιρό την μετάθεση του κέντρου βάρους όχι μόνο στο τραπεζικό αλλά και γενικότερα στον οικονομικό τομέα, της οικονομικής εξουσίας. Αυτό, πρέπει να το εκτιμήσουμε, ποιές θα είναι οι θετικές ή οι αρνητικές επιπτώσεις.

Στο επίκεντρο λοιπόν των πολιτικών εξελίξεων κατά την άποψή μου, βρίσκονται τα σενάρια, οι κινήσεις και τα δεδομένα στο χώρο των Τραπεζών. Γιατί από τη μία πλευρά αυτός ο χώρος προβλήθηκε ως η αιχμή του δόρατος για την υλοποίηση μιας συγκεκριμένης κυβερνητικής πολιτικής και ορθώς, ενώ από την άλλη -και δεν ξέρω πόσοι το εκτιμήσαμε αυτό- τα ίδια τα μεγέθη που ενεπλάκησαν και προσδιόρισαν τις εξελίξεις, είναι τόσο μεγάλα, που με την αυτονόητη δυναμική των κινήσεών τους, δημιουργούν γεγονότα και νέα δεδομένα ενδεχόμενα με ευρύτερες διαστάσεις και επιπτώσεις.

Σε μια συγκυρία που μεγάλα κεφαλαιακά συγκροτήματα μπαίνουν στο χώρο και Τράπεζες αλλάζουν χέρια από τη μια στιγμή στην άλλη, το πολιτικό βαρόμετρο φαίνεται να ορίζεται από τον δείκτη του Χρηματιστηρίου.

Οι αποφάσεις της Κυβέρνησης αγαπητοί φίλοι, άνοιξαν τον δρόμο γι' αυτές τις ραγδαίες εξελίξεις στον τραπεζικό χώρο, οι εξαγγελίες του κυρίου Υπουργού, η απόφαση του κυρίου Καρατζά να συγχωνεύσει την Κτηματική με την Εθνική και πρέπει να πούμε ότι υπήρξαν θετικά αποτελέσματα τα οποία τα έχουν σημειώσει και επισημάνει όλοι.

Η αγορά τονώνεται, το Χρηματιστήριο ανεβαίνει, δημιουργούνται νέες ελπίδες για τη βιωσιμότητα των μεγάλων τραπεζικών ιδρυμάτων. Και όλα αυτά εν όψει των μεγάλων προκλήσεων του 3ου ΚΠΣ και των Ολυμπιακών Αγώνων, που ακόμα γεννούν περισσότερο αισιόδοξες προβλέψεις.

Δεν θέλω ν' αναφερθώ για να μην χάσω χρόνο -τα είπαν οι προηγούμενοι- στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και πως δημιουργήθηκε, ποιές είναι οι διαστάσεις, ποιά είναι αυτή η μεγάλη κινητικότητα του χρηματιστηριακού κεφαλαίου, μέσω ηλεκτρονικών συστημάτων που δεν προφταίνει κανείς ν' αντιδράσει.

Αν θυμάστε όταν είχε έρθει εδώ ο Ιταλός Πρόεδρος που στηρίζει και την σημερινή κυβέρνηση ο Νταλέμα, είχε ένα παράδειγμα εδώ, αυτά λοιπόν τα φαινόμενα δημιουργούν τέτοια κινητικότητα και τέτοια επιθετικότητα πολλές φορές, που οι παρενέργειες -τα έχουμε ζήσει τι συνέβη στην Απω Ανατολή- και πως κινδυνεύσαμε να υποστούμε ζημιές και υποστήκαμε εδώ στην Ελλάδα.

Δεν θέλω ν' αναφερθώ και το είπε το πρωί η κυρία Παπανδρέου πάρα πολύ σωστά και συμφωνώ μαζί της, εγώ θα βάλω μια άλλη

διάσταση, ότι από το σύνολο των εμπορικών συναλλαγών στον κόσμο το 3% αφορά σε εμπορεύματα και υπηρεσίες, το υπόλοιπο 97% αφορά σε χρηματοοικονομικά προϊόντα.

Και είπε η κυρία Παπανδρέου το πρωί πολύ σωστά, ότι η εισροή -που είναι θετική- κεφαλαίων στην Ελλάδα, δυστυχώς δεν έχει μετατραπεί σε μακροχρόνιες και μακρόπνοες επενδύσεις. Κατά συνέπεια η ανασφάλεια και η προσοχή πρέπει να είναι δεδομένη για όλους μας.

Η παγκοσμιοποίηση λοιπόν των αγορών, δημιούργησε τους δικούς της πλέον κανόνες λειτουργίας αναπόφευκτα, οι οποίοι περιορίζουν τις επιλογές της οικονομικής πολιτικής κάθε χώρας και δημιουργούν φαινόμενα συγκέντρωσης της οικονομικής εξουσίας.

Ετσι εκπορεύονται μερικές φορές κύματα διακίνησης κερδοσκοπικών κεφαλαίων, τα οποία αρκετές φορές επίσης δημιουργούν αποσταθεροποίηση και δεν αναφέρονται στην Ελλάδα, παγκοσμίως αναφέρονται.

Για τον λόγο αυτό, οι υπεύθυνοι για τις οικονομίες των χωρών του κόσμου, παρακολουθούν προς το παρόν, στενά αυτά τα παγκόσμια φαινόμενα, ώστε μέσα από τα επιτόκια, ισοτιμίες, ισοζύγια, ελλείμματα κ.λ.π., να μπορούν να ισορροπούν αυτές τις επικίνδυνες όταν διαμορφώνονται καταστάσεις.

Ισως για να περιοριστούν αυτές οι αδυναμίες θα πρέπει σε παγκόσμιο ή σε ευρωπαϊκό επίπεδο, να παρουσιαστεί και να δημιουργηθεί ένα σύστημα που είναι αναγκαίο εποπτείας και ελέγχου αυτών των φαινομένων.

Βεβαίως δεν μπορεί να έχει λήξει η εποχή του παρεμβατισμού των εθνικών κυβερνήσεων, αλλά υπάρχουν διεθνείς οργανισμοί που θα μπορούσε κάλλιστα ν' αντιμετωπίσουν αυτό το πρόβλημα για να σμικρύνουν για να περιορίσουν τους όποιους κινδύνους κάθε φορά εμφανίζονται εξαιτίας αυτής ακριβώς της μεγάλης κινητικότητας των κεφαλαίων.

Οφείλουμε λοιπόν να προβληματιστούμε για τις μεθόδους που θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε για να υπερασπιστούμε την ελεύθερη αγορά, αλλά και την κοινωνική συνοχή των λαών. Και βεβαίως να απορρίψουμε τις μεθόδους που οδηγούν στην μετεξέλιξη της ελεύθερης αγοράς σε δικτατορία της αγοράς.

Τελικά, θα πρέπει να απαντηθεί σε επίπεδο Ευρώπης και όχι μόνο το ερώτημα: πάνω στην οικονομική δύναμη θα υπάρξει πολιτικός έλεγχος ναι ή όχι; Γιατί μόνο έτσι θα διασφαλίσουμε σύντροφε Ανωμερίτη, τον πολίτη άνθρωπο και θα δημιουργήσουμε τον πολίτη μέρος του συστήματος.

Η απελευθέρωση λοιπόν των δυνάμεων του κεφαλαίου μπορεί να είναι ελεγχόμενη, ή να καθορίζει με τη δυναμική της τις επιλογές της πολιτικής εξουσίας. Είναι ζητήματα, διαπιστώσεις και επισημάνσεις που πρέπει κάποτε να μας προβληματίσουν συλλογικά, κομματικά, εθνικά και υπερεθνικά ενδεχόμενα.

Η νέα παγκόσμια πραγματικότητα, καθώς και οι νέες συνθήκες διαμορφώνονται για τη χώρα μας στη νέα πορεία της για την ΟΝΕ και την εφαρμογή του ΕΥΡΩ υποχρεώνουν και το ελληνικό τραπεζικό σύστημα να ακολουθήσει σταδιακά την ίδια με τα ευρωπαϊκά συστήματα πορεία, προς την εναρμόνιση, την απελευθέρωση, την αποκανονικοποίηση καθώς και την εφαρμογή της σύγχρονης τεχνολογίας.

Και αυτά δεν είναι καινούργια, ήδη από την δεκαετία του '80 στη συνέχεια αρχίζουν να εφαρμόζονται με άλλοτε ικανοποιητικούς και άλλοτε μη ικανοποιητικούς ρυθμούς, από τον Ιανουάριο του '94 υπήρξε απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων, από τον Αύγουστο του '97 η πλήρης απελευθέρωση του συναλλάγματος.

Και βέβαια η πλήρης ανεξαρτοποίηση της Κεντρικής Τράπεζας, που ήταν ανάγκη και επιταγή των καιρών. Οι Τράπεζες είναι γεγονός και αρχίζουν πλέον ν' αντιλαμβάνονται τις μεταβολές και τις ανατροπές που γίνονται, αλλά οφείλουν επίσης να παρακολουθούν και τις μεταβαλλόμενες οικονομικές ανάγκες των πελατών τους, να καινοτομούν σε νέα προϊόντα, να αναλαμβάνουν ρόλους συμβούλου στον πελάτη, επενδυτή και να προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες σε τιμές ανταγωνιστικές.

Εδώ είναι κρίσιμο το ζήτημα, γιατί όλες αυτές τις δεκαετίες το τραπεζικό σύστημα -πρέπει να το πούμε- είτε γιατί υπήρχε μια νοοτροπία στρεβλή, είτε γιατί το επέτρεπε η νομοθεσία, είτε, είτε, χίλια λόγια μπορείτε να πείτε, είχε οδηγηθεί σε μια κατάσταση που τον πελάτη τον αντιμετώπιζε για εκμετάλλευση και διεκδικούσε το πρόσκαιρο κέρδος. Αυτά τελειώσανε.

Πρέπει να αναζητηθεί η τομή των συμφερόντων της τράπεζας με τον πελάτη. Είναι αυτό το ζητούμενο, για να υπάρξει και η εξυπηρέτηση των πελατών του κοινωνικού συνόλου της πορείας ανάπτυξης και να παραμείνει βιώσιμη και η επιχείρηση-τράπεζα.

Αυτές οι νέες προσαρμογές και οι νέες ανάγκες σε παγκόσμιο, σε ελληνικό επίπεδο, επιβάλλουν την αλλαγή των στρατηγικών επιλογών των τραπεζών, για -να επαναλάβω- να είναι σε θέση να επιβιώσουν μέσα στα πλαίσια του όπως διαμορφώνονται και στις νέες συνθήκες.

Θα πρέπει για παράδειγμα να εξασφαλίσουν το ανταγωνιστικό μέγεθος που δημιουργεί οικονομίες κλίμακος, αύξησης των ορίων της αγοράς, πρόσβαση της διεθνής κεφαλαιοαγοράς και στην εξεύρεση φθηνότερου χρήματος, μεγάλες επενδύσεις στην τεχνολογία, μείωση κόστους και διατήρηση ικανοποιητικής κερδοφορίας.

Με τα σημερινά δεδομένα, το τραπεζικό σύστημα πράγματι δεν εξασφαλίζει τους παραπάνω στόχους και γι' αυτό ακριβώς πολύ σωστά αναζητούνται λύσεις μέσα από τις αγορές, συγχωνεύσεις, στρατηγικές συμμαχίες. Ξεπερνούν την εσωστρέφειά τους, βγαίνουν προς τα έξω οι τράπεζες και ζητούν διεξόδους σε στόχους που πολύ σύντομα θα είναι και εκτός των εθνικών συνόρων.

Συνέπεια των παραπάνω αλλαγών και αναγκαίων προσαρμογών, θα είναι η δημιουργία ενιαίων ανταγωνιστικών συνθηκών στην τραπεζική αγορά, με αποτέλεσμα να ωφεληθεί όχι βέβαια άμεσα, αλλά τελικά ο καταναλωτής. Αυτό είναι γεγονός. Ο αγοραστής των τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών από πλευράς κόστους ποιότητας και εξυπηρέτησης.

Εδώ όμως πρέπει να δώσουμε μεγάλη προσοχή. Υπάρχει κίνδυνος -και ακριβώς αναφέρομαι σ' αυτό το περί τριών, τεσσάρων ομίλων που ανέφερε ο υπουργός- σε ένα μεταβατικό στάδιο μέχρι και ο πελάτης να μπορεί να έχει πρόσβαση σε μια τράπεζα του εξωτερικού και οι τράπεζες του εξωτερικού να 'ρθουν να εγκατασταθούν εδώ όπως και οι ελληνικές έξω, να οδηγηθούμε σε ένα μεταβατικό στάδιο, σε ένα ολιγοπωλιακό καθεστώς, με όλες τις συνέπειες στρέβλωσης και φτου και από την αρχή μετά το 2000, 2001 να ξαναρχίσουμε να διορθώνουμε τα κακώς κείμενα.

Γι' αυτό είπα κάνω επισημάνσεις, οι οποίες ίσως έρχονται κατόπιν εορτής. Όμως είμαι υποχρεωμένος να τις καταθέσω. Θα πρέπει να είμαστε ειλικρινείς. Στη χώρα μας -το ανέφερα και προηγούμενα- δεν υπάρχει δυστυχώς ένα προδιαγεγραμμένο σχέδιο για την μορφή που θέλουμε σαν οικονομία να πάρει το νέο διαμορφούμενο τραπεζικό τοπίο.

Μην πουν κάποιοι νεοφιλελεύθεροι ότι αυτό θα το διαμορφώσει η αγορά. Γιατί όταν υπάρχει πώληση, υπάρχουν δύο μέρη. Ο αγοραστής και ο πωλητής και όταν πωλητής είναι το κράτος, μπορεί να βάλει προϋποθέσεις στις πωλήσεις για να οδηγήσει στο τοπίο που νομίζει ότι εξυπηρετεί την εθνική οικονομία και τον κεντρικό της σχεδιασμό για την ανάπτυξη.

Υπάρχουν δύο μέρη. Δεν πουλάει ο χ ιδιώτης στον άλλο ιδιώτη, για να πεις εκεί δεν μπορώ να παρέμβω. Όταν πουλάει το κράτος, μπορεί να βάλει προϋποθέσεις για να οδηγήσει στη διαμόρφωση εκείνου του οποίου που νομίζει κατά την αντίληψή του ότι θα υπηρετήσει μακροπρόθεσμα το μοντέλο ανάπτυξης που επιθυμεί η χώρα.

Και βέβαια δεν αφορά μόνο την κυβέρνηση, αφορά και τους κοινωνικούς φορείς, την Ένωση Τραπεζών. Αφορά πάρα πολλούς εμπλεκόμενους. Ακόμα -το είπα προηγουμένως, θέλω όμως να το υπογραμμίσω- ότι η μετατόπιση του κέντρου βάρους στο αναμορφούμενο τραπεζικό σύστημα, είναι ενδεχόμενο να δημιουργήσει και άλλες ανεπιθύμητες επιπτώσεις.

Να σε οδηγήσει αυτός που θα ελέγξει το 50 ή το 60 ή το 40 ή δεν ξέρω πόσο % της αγοράς, σε στρέβλωση του μοντέλου ανάπτυξης που εσύ επιθυμείς σαν χώρα. Είναι ευχερές πια τώρα σε μια τράπεζα να πει εγώ δεν χρηματοδοτώ τον τουρισμό, δεν χρηματοδοτώ την βιομηχανία, δεν χρηματοδοτώ τα έργα γιατί δεν με συμφέρει, έχω αλλού καλύτερους πελάτες.

Εάν όλα αυτά τα συνεκτιμήσουμε, μπορεί μερικά απ' αυτά που είπα ή και άλλα που θα πει κάποιος άλλος, να μην έχουν βάση και να μην δημιουργούν καμία επίπτωση. Να το δεχθώ. Το θέμα είναι αυτό που εγώ είπα προηγούμενα, ότι αυτά δεν τα συζητήσαμε και δεν συζητούνται. Και ευτυχώς έστω και καθυστερημένα, επιτέλους το Κόμμα πήρε μια απόφαση να συζητήσουμε κάποια τέτοια ζητήματα και δεν έγινε ουραγός της κυβέρνησης όπως έχει καταστεί τον τελευταίο καιρό.

Όλοι μιλάμε ότι η ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας σήμερα τουλάχιστον αποτελείται από μεσαίες, μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Βεβαίως και αυτοί σωστό είναι, πρέπει να προβληματιστούν, πρέπει να προχωρήσουν σε συνενώσεις, σε συγχωνεύσεις, σε εκσυγχρονισμό, όμως η πραγματικότητα είναι άλλη, ότι σήμερα υπάρχει αυτόν το φαινόμενο.

Και επομένως, εάν δημιουργήσουμε κάποιους συγκεκριμένους ολίγους ομίλους που θα μειωθεί ο ανταγωνισμός, δεν είναι απάντηση ότι μπορεί να προσφύγουν σε τράπεζες στο εξωτερικό. Ακούστηκε και αυτό. Ποιός κακομοίρης μικροβιοτέχνης, μπορεί και έχει την πρόσβαση και τη δυνατότητα σήμερα, μακάρι να την αποκτήσει αύριο και να τον βοηθήσουμε, να βρει τον ανταγωνιστή, την καλύτερη ποιότητα και την καλύτερη τιμή σήμερα στο εξωτερικό, Πάρα πολλοί λίγοι. Αυτοί τρέχουν, έχουν ήδη ανοίξει αυτές τις πόρτες.

Αρα, πρέπει να δούμε και αυτό τον μεγάλο παράγοντα, που τελικά αν δεν τον λάβουμε υπόψη μας, επειδή είπε ο Κουσελάς δεν μίλησαν ακόμα οι εργαζόμενοι, θα έχουμε πρόβλημα διεύρυνσης του προβλήματος απασχόλησης της ανεργίας. Ξέρετε, η ανεργία δεν προκύπτει μόνο από τους απολυμένους εργαζόμενους ή από τις νέες γενιές που θέλουν να μπουν στην παραγωγή και δεν βρίσκουν εργασία.

Προκύπτει και από αυτούς που μετακινούνται απ' την ύπαιθρο και έρχονται εδώ και προστίθενται και από τις επιχειρήσεις μικρές ή μεγάλες, οικογενειακές ή όχι, που δεν μπορούν να επιβιώσουν. Που δεν ξέρω αν μετριέται από τον ΟΑΕΔ αυτό, αλλά αντικειμενικά όλο αυτό το κομμάτι του ελληνικού λαού αφορά το ζήτημα απασχόλησης.

Θέλω να επαναλάβω, για να μην γίνει καμία παρανόηση, ότι όσες κινήσεις γίνονται με όποιες ενδεχόμενες ενστάσεις μπορεί να έχει ο καθένας, γιατί και εγώ έχω μια ένσταση, δεν κατάλαβα και εγώ η Εθνική με την Κτηματική γιατί ενωθήκανε και δεν έχω καταλάβει ακόμα τί θα γίνει με την Εμπορική.

Όλοι κινούνται να γίνουν όμιλοι κλπ, οι ιδιώτες, η Εθνική, η Εμπορική έχει εξαφανιστεί από την αγορά. Δεν ζητάει, δεν θέλει, δεν επιδιώκει, δεν ακούγεται, τί θα κάνει; Πρέπει κάποτε να το μάθουμε αυτό σαν λαός. Είναι η δεύτερη μεγαλύτερη τράπεζα. Ήταν, δεν ξέρω αν είναι ακόμα. Σε λίγο δεν θα είναι.

Γιατί ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας όπου τον έχω ακούσει μιλάει για τα ΚΑΕ και για τον ΟΤΕ, στα δύο ζητήματα που δεν υπάρχει πουθενά αντίρρηση από κανέναν. Υπήρξε ποτέ αντίρρηση; Βεβαίως και δεν μπορεί το κράτος να πουλάει ποτά και τσατσάρες και ιστορίες.

Τώρα, το αν και με ποιές προϋποθέσεις και πώς και πού, είναι άλλο θέμα αυτό. Δεν είμαι εγώ υπεύθυνος. Αλλά υπάρχουν άλλοι τομείς, οι οποίοι θα έπρεπε να συζητηθούν. Και ευτυχώς ακούγεται ότι υπάρχει ένας προβληματισμός σε επίπεδο κυβέρνησης τουλάχιστον σε σχέση με τα λιμάνια, σε σχέση με ΟΣΕ, με τον Ισθμό Κορίνθου κλπ.

Υπάρχουν διεργασίες και προσπάθειες και επιτυχίες και έχει μπει το νερό στο αυλάκι, και υπάρχουν επιτυχίες. Είπα να μην μεμψιμοιρούμε. Τις επιτυχίες και τις θετικές προοπτικές τις ακούμε κάθε ημέρα.

Εγώ ήθελα απλώς χωρίς να παραγνωρίζω αυτή την θετική πορεία, να βάλω κάποιες άλλες διαστάσεις που έχουν και κάποια πολιτικά χαρακτηριστικά, αν ληφθούν υπόψη, για να μην τις βρούμε κάποτε μπροστά μας και έρχονται κάποιοι άλλοι μετά από 10 χρόνια και λένε: "Εκείνη η Κυβέρνηση -όπως λένε τώρα κάποιοι για τις κυβερνήσεις της δεκαετίας του '80- τα έκανε θάλασσα". Γιατί μετά Χριστόν, είμαστε όλοι προφήτες.

Αγαπητοί φίλοι, θέλω να επισημάνω ακόμα παρ' όλο που επανέλαβα δεν υπάρχει ένα σχέδιο, ότι στην ελληνική τραπεζική αγορά υπάρχει ακόμα ζωτικός χώρος για την ανάπτυξη ευέλικτων πολυμετοχικών σχημάτων.

Όταν μιλάμε για εκσυγχρονισμό, σημαίνει ότι πρέπει να γίνει συνείδηση όχι μόνο στους εργαζόμενους αλλά και στους μετόχους, και σ' αυτούς που συμμετέχουν σε μια Ανώνυμη Εταιρεία, ότι η Ανώνυμος Εταιρεία δεν είναι ανάγκη να έχει κάποιον που να ελέγχει το 60%, το 70%, το 80%. Είναι ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο, πέρα και έξω από τα φυσικά πρόσωπα και μπορεί να επιβιώσει με σύνθεση μετοχικού κεφαλαίου και με σύνθεση απόψεων σ' επίπεδο Γενικής Συνέλευσης και σ' επίπεδο Διοικητικού Συμβουλίου. Αυτό πράξαμε στην Γενική.

Είπαμε όχι, τίποτα δεν είναι για να το μιμηθεί κάποιος άλλος. Είναι όμως ένα ζήτημα να το μελετήσουν κάποιοι, που το έχουν αγνοήσει αυτό το μοντέλο, που βεβαίως δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε όλες τις περιπτώσεις. Υπάρχει ζωτικός χώρος για πολυμετοχικούς Ομίλους με κεφαλαιακή επάρκεια, με αποτελεσματικότητα στη λειτουργία και με αυτό που θα λείπει από τους γίγαντες-τράπεζες, την αμεσότητα στη σχέση με τον πελάτη. Μπορεί το σύστημα, αυτοί οι Όμιλοι να συμβιώσουν και να

λειτουργήσουν αρμονικά με τους γίγαντες, όπως αναφέρθηκε ότι προχωρούμε.

Τελειώνοντας, θέλω να υπογραμμίσω ότι οι δομικές και διαρθρωτικές αλλαγές που γίνονται και που θα εξακολουθήσουν να γίνονται, όσες πρέπει να γίνονται, αποτελούν αναγκαίες επιλογές και αναγκαίες προσαρμογές. Εκεί που θα μπορούσε να προταθούν εναλλακτικές προτάσεις, είναι στον τρόπο, στις μεθόδους και στις διαδικασίες.

Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες της ελληνικής κοινωνίας, η μορφή και το πλέγμα των εργασιακών σχέσεων, καθώς και οι ιδιαιτερότητες κάθε τράπεζας ξεχωριστά έτσι ώστε οι τελικές αποφάσεις να στεριώσουν και να στεριώσουν πάνω σε ευρύτερες συμφωνίες και συνεργασίες.

Συμπερασματικά, θα επαναλάβω αυτό που είπα στην αρχή. Πρέπει μαζί με την ευτυχία και την αισιοδοξία που μας διακατέχει, να είμαστε και άκρως επιφυλακτικοί και προσεκτικοί, παράλληλα. Γιατί από την εφαρμογή και την επιτυχία αυτών των κινήσεων, θα κριθεί πρώτον η αξιοπιστία της πολιτικής μας για την ολοκλήρωση της πορείας μας αλλά και δεύτερον και το ουσιαστικότερο, για την μετά την ένταξή μας δυνατότητα παραμονής μας και ανταπόκρισης στα νέα τότε δεδομένα τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε.

Οφείλουμε αγαπητοί φίλοι να εξασφαλίσουμε τις προϋποθέσεις όλοι μαζί, αλλά όλοι μαζί, ώστε η πορεία να ολοκληρωθεί στο προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα. Παράλληλα όμως, θα πρέπει να λάβουμε τα μέτρα μας η πορεία αυτή να μην αφήσει θύματα πίσω. Το στοίχημα της ολοκλήρωσης αυτής της πορείας, πρέπει να περιλαμβάνει και την δέσμευση ότι τα προσδοκόμενα θετικά αποτελέσματα θα αγγίξουν και τον τελευταίο Έλληνα, και τον τελευταίο ευρωπαίο πολίτη.

Ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου είχε πει και είχε γράψει κάποτε αγαπητοί φίλοι και σύντροφοι: "Τι να τον κάνω τον πολιτισμό, εάν δεν φτάσει στην τελευταία καλύβα του τελευταίου Έλληνα"; Τι θα κάνουμε με την ΟΝΕ, εάν ό,τι θετικό προκύψει δεν το γευθεί και ο τελευταίος συνάνθρωπός μας; Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Κουσελάς έχει τον λόγο.

Δ.ΚΟΥΣΕΛΑΣ: Γιάννη, δεν θέλω να πιστεύω ότι οι εργαζόμενοι θα έχουν την ίδια τύχη με τον εκπρόσωπό τους στο νέο σκηνικό που δημιουργείται στο τραπεζικό σύστημα.

Συντρόφισσες και Σύντροφοι, οφείλω να επαινέσω την πρωτοβουλία την οποία πήρε ο Τομέας Οικονομίας-Ανάπτυξης. Είναι μια πολύ σημαντική πρωτοβουλία, γιατί ούτε το περιεχόμενο των αναδιαρθρώσεων από τη μια πλευρά, ούτε τα όρια του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα που είναι ζητήματα πολιτικά αλλά και ιδεολογικά θα έλεγα, μπορούν να προσδιοριστούν μονομερώς είτε απ' οποιοδήποτε

Υπουργείο, είτε εν πάση περιπτώσει απ' οποιουσδήποτε επαΐοντες ειδικούς ή τεχνοκράτες.

Είναι πολιτικά ζητήματα που πρέπει να συζητήσουμε και να συμφωνήσουμε μεταξύ μας. Δύο όμως πολύ σύντομες εισαγωγικές παρατηρήσεις. Η μία είναι ότι η διαδικασία αυτή είναι λίγο μεταχρονολογημένη, έπρεπε να την είχαμε κάνει -και σ' αυτό, δεν φταίει ο Γραμματέας του Τομέα- δύο ή τρεις μήνες νωρίτερα.

Και η δεύτερη παρατήρηση είναι ότι ίσως θα έπρεπε -και αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη στις άλλες διαδικασίες- οι εισηγητές να είναι πολύ λιγότεροι απ' ότι σήμερα γιατί ο στόχος αυτής της διαδικασίας πιστεύω δεν ήταν και δεν είναι να υπάρξουν κάποιοι ατομικοί μονόλογοι ή ατομικές καταθέσεις απόψεων -τέτοιες έχουμε πολλές στο Κίνημα- αλλά να υπάρξει μια σύνθεση και προσδιορισμός ακριβώς αυτών που είπα στην αρχή.

Με αυτές τις παρατηρήσεις συντρόφισσες και σύντροφοι, εκείνο που θέλω να πω είναι ότι η δικιά μου αποστολή είναι κάπως διαφορετική από τα ζητήματα τα οποία ακούστηκαν μέχρι τώρα. Δεν θα μιλήσω για το ρόλο του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Μου έλαχε ο κλήρος να μιλήσω για τους εργαζόμενους σαν βασική παράμετρος του εκσυγχρονισμού και της ανάπτυξης του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Είναι γεγονός, το γνωρίζετε όλοι, ότι στις σύγχρονες συνθήκες τα δεδομένα για τις τραπεζικές επιχειρήσεις και όχι μόνο, αλλάζουν δραματικά. Οι συνεχείς αλλαγές αλλά και οι προσαρμογές οι οποίες παίρνουν χώρα όλο το τελευταίο χρονικό διάστημα αποτέλεσαν και αποτελούν την κανονική των πραγμάτων κατάσταση.

Οι αλλαγές αυτές επιβάλλουν υπεύθυνη αντιμετώπιση και τεκμηριωμένες επιλογές. Επιβάλλουν θα έλεγα πάνω και πέρα από όλα, σωστή προετοιμασία και ουσιαστικό διάλογο. Νικητές στην κούρσα του ανταγωνισμού που είναι πάρα πολύ έντονος, του 21ου αιώνα, θα είναι αυτοί που οραματίζονται και δημιουργούν τη νέα πραγματικότητα. Αυτοί που δημιουργούν και καθοδηγούν τις εξελίξεις και όχι αυτοί οι οποίοι προσπαθούν σπασμωδικά και παθητικά να προσαρμοστούν σ' αυτές.

Όλα αυτά, απαιτούν ολοκληρωμένες πολιτικές εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης και του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Πολιτικές που πρέπει να διασφαλίζουν τη συνεχή πρόοδο της παραγωγικότητας αλλά και της ποιότητας, που είναι ένα βασικό στοιχείο της ανθρώπινης επικοινωνίας και της ενεργής συμμετοχής όλων σ' αυτές της εξελίξεις. Πολιτικές που να προάγουν τη σωστή αξιοποίηση και την ανάπτυξη του ανθρώπινου παράγοντα και να αναβαθμίζουν θα έλεγα τις εργασιακές σχέσεις.

Δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να ξεχνάμε ότι κάθε επιχείρηση αποτελείται από ανθρώπους, οι οποίοι πρέπει να συνυπάρξουν, πρέπει να συνεννοηθούν πρέπει να κινητοποιηθούν και να αποδώσουν, να

συντονίσουν τις ενέργειές τους αποτελεσματικά, τις γνώσεις και τις αποφάσεις τους ούτως ώστε να μπορέσουν να γίνουν πραγματικότητα οι στόχοι σε κάθε επιχείρηση.

Με άλλα λόγια, εκείνο που πρέπει να γίνει κατανοητό είναι ότι οι επιχειρήσεις, και οι τραπεζικές επιχειρήσεις, είναι πάνω απ' όλα κοινότητες ανθρώπων και όχι "μηχανές με ανθρώπινα εξαρτήματα". Γι' αυτό οι εργαζόμενοι πρέπει να αντιμετωπίζονται σαν πολίτες, σαν ενεργά μέλη του πολιτικού θεσμού που λέγεται "Επιχείρηση", με δικαιώματα πληροφόρησης και συμμετοχής όσον αφορά την πορεία τους.

Οι εργαζόμενοι κατά τη γνώμη μου, είναι η σημαντικότερη πηγή κέρδους, γοήτρου και πλεονεκτημάτων για κάθε σύγχρονη Τράπεζα. Γι' αυτό πρέπει να αντιμετωπίζονται σαν επένδυση της επιχείρησης και όχι ως πηγή προβλημάτων όπως πολλές φορές αντιμετωπίζονται και σαν παράμετρος προς αποφυγή.

Σήμερα μια τράπεζα αλλά και κάθε επιχείρηση, δεν επιβιώνει εάν περιχαρακωθεί στο χώρο της, εάν βασισθεί σε αμυντικές και κοντόφθαλμες στρατηγικές, προκρίνοντας ίσως τη μεγιστοποίηση των βραχυπρόθεσμων κερδών της, αλλά υποσκάπτοντας και υπονομεύοντας τις μακροχρόνιες προοπτικές και την στρατηγική της ίδιας της ανάπτυξής της.

Πρέπει δηλαδή να προάγει τη δυναμική στήριξη και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς της, μέσα από πολιτικές οι οποίες θα μεγαλώνουν την πίτα, και να υιοθετεί επιθετικές πολιτικές όσον αφορά την προσαρμογή στις νέες συνθήκες.

Από αυτή την άποψη, οι επιλογές για την αξιοποίηση αλλά και για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, η κατάσταση και οι προοπτικές των εργασιακών και γενικότερα των ανθρώπινων σχέσεων, αποτελούν ένα κρίσιμο πεδίο δοκιμασίας, ένα "δύσκολο στοίχημα" τόσο για τον εκσυγχρονισμό, όσο και για την παραπέρα ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Είναι γνωστό και δεν θα αναφερθώ σε λεπτομέρειες, αφού το θέμα αυτό καλύφθηκε από τους προηγούμενους ομιλητές, ότι ο τραπεζικός τομέας βρίσκεται σ' ένα κρίσιμο σταυροδρόμι στρατηγικών επιλογών, γρήγορων αλλαγών, εκτεταμένων διαρθρωτικών αλλά και ιδιοκτησιακών ανακατατάξεων.

Οι αλλαγές εντοπίζονται και επιδρούν σε πολλαπλά επίπεδα. Οι ιδιοκτησιακές ανακατατάξεις, οι αναδιαρθρώσεις, η όξυνση του ανταγωνισμού, η προοπτική του ΕΥΡΩ -γιατί πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι από το 2000 και πέρα δεν θα μιλάμε πλέον για δραχμικές αλλά για τράπεζες που θα λειτουργούν με βάση το ΕΥΡΩ-, όλο αυτό το παζλ το οποίο διαμορφώνεται δημιουργεί προβλήματα και θα πρέπει να τα δούμε και να τα αντιμετωπίσουμε, αποσταθεροποίηση των εργασιακών σχέσεων

όπως επίσης δημιουργεί και θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στην απασχόληση και στην εργασιακή συνοχή, όπως επίσης και στα ασφαλιστικά δικαιώματα των εργαζόμενων στο χώρο, εάν από τώρα δεν ληφθούν προληπτικά μέτρα.

Θα ήταν τεράστιο σφάλμα -και το σημείωσε στην πρωινή της τοποθέτηση η Υπουργός Ανάπτυξης- να αφήσουμε να καλλιεργηθεί μια γενικευμένη ανασφάλεια στο χώρο αυτό, ο οποίος περνάει, είναι ο πρώτος χώρος που περνάει όλες αυτές τις εκτεταμένες αλλαγές.

Το πρώτο μεγάλο ζήτημα το οποίο αναδεικνύεται μέσα απ' όλη αυτή την πορεία, είναι η προστασία της απασχόλησης και σε ποσοτικούς αλλά και σε ποιοτικούς όρους. Και είναι το κορυφαίο θα έλεγα ζήτημα για τον κλάδο. Η προστασία της απασχόλησης και όχι των εργασιακών σχέσεων, θα εξαρτηθεί από κάποια συγκεκριμένα ζητήματα και σ' αυτό εκείνο που θα ήθελα με βάση τις σημερινές εξελίξεις να σημειώσω είναι ότι δεν θα παίζει και δεν θα παίζει πια κυρίαρχο ρόλο το ιδιοκτησιακό καθεστώς.

Θα εξαρτηθεί από την προοπτική βιωσιμότητας κατ' αρχήν και ανάπτυξης των τραπεζικών επιχειρήσεων στα καινούρια δεδομένα. Γιατί προβλήματα απασχόλησης είχαμε και σε τράπεζες που ελέγχονται εκατό τοις εκατό από το δημόσιο και αναφέρω το παράδειγμα της ΕΤΒΑ που αν δεν υπήρχε πολιτική βούληση και συνδικαλιστικό κίνημα θα είχαμε απολύσεις.

Προβλήματα στην απασχόληση είχαμε και σε ιδιωτικές τράπεζες, γι' αυτό δεν είναι μαύρο-άσπρο και εγώ δεν πιστεύω σ' αυτή τη λογική, είναι δογματισμός. Όπως για παράδειγμα στην Τράπεζα Αθηνών, όπου έγινε το πρώτο πείραμα αλλαγής του ιδιοκτησιακού τον 1993 και οδήγησε σε 150 και πλέον απολύσεις.

Το δεύτερο ζήτημα που θα παίζει σημαντικό ρόλο σ' αυτό τον τομέα, στην απασχόληση δηλαδή, είναι η συστηματικά και κατάλληλα προσανατολισμένη εκπαίδευση και επανακατάρτιση των εργαζόμενων.

Το τρίτο, είναι η καταλληλότητα των γνώσεων και των εργασιακών δεξιοτήτων και εμπειριών των εργαζόμενων και των στελεχών, μπροστά στις συνεχώς εξελισσόμενες τραπεζικές εργασίες, υπηρεσίες αλλά και ειδικότητες.

Και ένα τέταρτο ζήτημα που δεν αποτελεί απλά και μόνο μια διεκδίκηση ή ένα σύνθημα του συνδικαλιστικού κινήματος στο χώρο αλλά αποτέλεσε αντικείμενο μελέτης και του συνδικαλιστικού κινήματος και της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, ειδικά για τον τραπεζικό χώρο, είναι το θέμα της μείωσης των ωρών εργασίας.

Μείωση των ωρών εργασίας, πιλοτικά θα έλεγα, με βάση τα δεδομένα που έχουμε στον τραπεζικό χώρο. Και τα δεδομένα αυτά είναι η αυξημένη παραγωγικότητα και η κερδοφορία, καθώς επίσης το γεγονός

ότι μέσα από τις αναδιαρθρώσεις που συντελούνται υπάρχει η δυνατότητα απορρόφησης του όποιου κόστους. Το ζήτημα λοιπόν των ωρών εργασίας, που θα μπορούσε να συνεισφέρει ουσιαστικά στην κατεύθυνση της προστασίας της απασχόλησης.

Το δεύτερο μεγάλο ζήτημα, έχει σχέση με τη βιωσιμότητα των ασφαλιστικών ταμείων αλλά και των ασφαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζόμενων. Μέσα από όλες αυτές τις εξελίξεις τις οποίες έχουμε το τελευταίο χρονικό διάστημα στο χώρο των τραπεζών, είναι γεγονός ότι ξηλώνεται από τη μια πλευρά το υφιστάμενο ασφαλιστικό πλαίσιο.

Υπήρχαν ήδη προβλήματα μέχρι σήμερα, όμως τα προβλήματα πια δεν αφορούν μόνο την βιωσιμότητα στατικά των ασφαλιστικών ταμείων, αφορούν τις μεγάλες αλλαγές που γίνονται. Γιατί είχαμε μια πανσπερμία ταμείων.

Και ταυτόχρονα, αυτή η κατάσταση είναι εκείνη η οποία εμποδίζει σήμερα την κινητικότητα η οποία είναι αναγκαία να υπάρξει στον τραπεζικό χώρο. Κινητικότητα η οποία θα βοηθήσει και το τραπεζικό σύστημα στο σύνολό του και τον κλάδο, αλλά θα βοηθήσει και θέμα που έλεγα παραπάνω, το θέμα της προστασίας της απασχόλησης.

Είναι ανάγκη η πρόταση η οποία έχει μελετηθεί, η πρόταση για τον Ενιαίο Φορέα Κύριας Σύσταξης αλλά όχι μόνο, και στα Επικουρικά και στον τομέα της υγείας, να προχωρήσει. Και δεν είναι θέμα συνδικαλιστικό πια. Είναι θέμα της ίδιας της Κυβέρνησης και του Κινήματος, γιατί είναι όρος επιβίωσης για ολόκληρο τον κλάδο.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, πέρα από τα παραπάνω βασικά ζητήματα, πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι αλλάζει το εργασιακό πρότυπο και το περιεχόμενο δουλειάς. Σήμερα και στα πλαίσια αυτών των εξελίξεων, αναζητούνται εργαζόμενοι οι οποίοι είναι πιο ανεξάρτητοι, καινοτόμοι και πάνω απ' όλα εργαζόμενοι οι οποίοι δεν έχουν τις τυπικές γνώσεις στις οποίες είχαμε συνηθίσει να αναφερόμαστε μέχρι σήμερα αλλά εργαζόμενοι με κρίση και αντίληψη, με περισσότερες δεξιότητες και περισσότερα προσόντα. Χρειάζονται δηλαδή στελέχη και εργαζόμενοι, οι οποίοι όχι απλά θα συμβουλεύουν αλλά και θα κατευθύνουν τον πελάτη.

Η αρχαιότητα αμφισβητείται σαν καθοριστικός παράγοντας εξέλιξης σε μια τράπεζα, και αυτό είναι γεγονός, προς όφελος ουσιαστικών προσόντων και ικανοτήτων των εργαζόμενων. Παράλληλα, αμφισβητούνται πολλές διαδικασίες όσον αφορά την αξιοποίηση και την ανάπτυξή τους.

Απαιτούνται νέα εργαλεία, τρόποι και υποδομές όσον αφορά την άσκηση της διοίκησης αλλά και σύγχρονη νοοτροπία και των στελεχών και των Διοικήσεων αλλά και των εργαζόμενων για να αντιμετωπισθεί η κατάσταση η οποία ανοίγεται μπροστά μας.

Απαιτούνται τέλος, κατάλληλες ιεραρχικές δομές που να παράγουν την ομαδική επικοινωνία και την εργασία, εξαλείφοντας τις γραφειοκρατικές πρακτικές του παρελθόντος. Στα πλαίσια αυτά, το προσωπικό εκείνο το οποίο θα είναι καλά καταρτισμένο αλλά θα υπάρχουν και οι δυνατότητες υποκίνησης -και έγινε αναφορά σ' αυτό, είναι κρίσιμο ζήτημα-, το ανθρώπινο αυτό δυναμικό και προσωπικό, είναι βασικό συγκριτικό πλεονέκτημα για μια σύγχρονη Τράπεζα.

Θέλω όμως κλείνοντας αυτό το κομμάτι, να αναφερθώ σ' ένα ζήτημα το οποίο κατά τη γνώμη μου είναι πάρα πολύ σημαντικό. Η ιδιαίτερη φύση των τραπεζικών εργασιών και η σχέση εμπιστοσύνης και εχεμύθειας που πρέπει να υπάρχει όσον αφορά το χειρισμό των υποθέσεων του πελάτη, δεν επιτρέπει να γίνουν σε καμία περίπτωση οι Τράπεζες "κέντρα υποβαθμισμένων ή περιστασιακών ή μερικώς απασχολούμενων εργαζόμενων". Το ζήτημα δηλαδή εδώ της μερικής απασχόλησης, είναι ένα θέμα που πρέπει πάρα μα πάρα πολύ προσεκτικά να αντιμετωπισθεί, λόγω της ιδιαίτερης -ξαναλέω- φύσης των τραπεζικών εργασιών και των σχέσεων με τον πελάτη.

Αυτό, δεν έχει γίνει δυστυχώς -και το σημειώνω- κατανοητό απ' όλους τους αρμόδιους για την ανάπτυξη του τραπεζικού συστήματος, φορείς. Όλα τα παραπάνω, απαιτούν την έγκαιρη διαμόρφωση και διαπραγμάτευση τεκμηριωμένων πολιτικών για όλες τις διαστάσεις που αφορούν την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού αλλά και τα ζητήματα εκείνα που αναφέρονται στις εργασιακές σχέσεις.

Τα συνδικάτα και οι εργαζόμενοι του κλάδου μπορεί και πρέπει να παίξουν ουσιαστικό ρόλο στον σωστό σχεδιασμό και στην υλοποίηση των αναγκαίων αλλαγών. Και βέβαια λέγοντας αυτά τα πράγματα, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η ανάπτυξη, ο εκσυγχρονισμός, η οικονομική και η κοινωνική σύγκλιση δεν είναι έννοιες μονοσήμαντες. Σε κάθε περίπτωση έχουν και κατεύθυνση και οικονομική και κοινωνική ταυτότητα.

Το συνδικαλιστικό κίνημα μπορεί και πρέπει να παίξει καθοριστικό ρόλο σε αυτές τις αλλαγές, ούτως ώστε οι συντελούμενες αναδιαρθρώσεις και ο εκσυγχρονισμός να μην αποβεί σε τελευταία ανάλυση σε βάρος των εργαζόμενων αλλά να αναβαθμίσει και τη θέση των εργαζόμενων και τη θέση των επιχειρήσεων στις οποίες αναφερόμαστε. τη θέση των επιχειρήσεων στις οποίες αναφερόμαστε.

Εμείς είμαστε περήφανοι γιατί μέχρι σήμερα μέσα από τις τεκμηριωμένες και τις συγκροτημένες παρεμβάσεις μας και θέλω να επισημάνω εδώ ότι πάρα πολλά από τα ζητήματα που αναφέρθηκαν από τους διοικητές που μίλησαν πριν, που έχουν προχωρήσει είτε σχετικά με τη στρατηγική των επιχειρήσεων, είτε ζητήματα που αφορούν το προσωπικό ήταν προτάσεις που το συνδικαλιστικό κίνημα επεξεργάστηκε και που πολλές φορές επέβαλλε κάνοντας ακόμα και αγώνες.

Γιατί τα θέματα της διαφάνειας, της τοποθέτησης και της σωστής αξιοποίησης των στελεχών και του προσωπικού, ήταν ζητήματα για τα οποία φτάσαμε δυστυχώς να κάνουμε και απεργιακές κινητοποιήσεις, προκειμένου να προχωρήσουν, γιατί δεν τα αντιλαμβάνονταν οι κατά καιρούς διοικήσεις.

Βέβαια τα παραπάνω προϋποθέτουν και κατανόηση -τα παραπάνω εννοώ των αλλαγών αυτών, των ραγδαίων αλλαγών που συντελούνται σήμερα συνολικότερα και σε διεθνές αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Εκείνο το οποίο τουλάχιστον εμείς έχουμε καταλάβει είναι ότι καμιά διεκδίκηση δεν περιχαράκωνεται πλέον σε στενά εθνικά σύνορα. Οι μισθοί, η κοινωνική ασφάλιση, οι εργασιακές σχέσεις, οι εφαρμογές και οι επιπτώσεις της νέας τεχνολογίας, οι θεσμοί της εργασιακής συμμετοχής, ο αγώνας για μια νέα ποιότητα ζωής, διαπλέκονται στο εθνικό και στο ευρωπαϊκό επίπεδο, απαιτώντας άμεσες συγκροτημένες και συντονισμένες απαντήσεις από τους εργαζόμενους και το συνδικαλιστικό κίνημα ολόκληρης της Ευρώπης.

Γι' αυτό και αναπτύξαμε το τελευταίο χρονικό διάστημα μια στρατηγική που βγαίνει έξω από τα στενά εθνικά πλαίσια, μια στρατηγική που αφορά τον συντονισμό και τη δημιουργία ενός μετώπου εργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Κλείνοντας αυτό το κομμάτι εκείνο που θέλω να πω είναι ότι όσο γρηγορότερα κατακτήσουμε τη νέα πραγματικότητα και ερμηνεύσουμε αυτοδύναμα τα σύγχρονα πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα, τόσο πιο έντονα, πιο έγκαιρα γόνιμα και αποδοτικά, θα πετύχουμε τους στόχους μας καταξιώνοντας τους εργαζόμενους και το συνδικαλιστικό κίνημα και στον κλάδο αλλά και συνολικότερα σαν μια έγκυρη και ισχυρή κοινωνική δύναμη με υπεύθυνο λόγο και σταθερή δημοκρατική αναπτυξιακή προοπτική.

Και αυτή η στάση και αυτή η στρατηγική είναι η καλύτερη απάντηση σε όσους ανυπόστατα -κατά τη γνώμη μου- κατηγορούν τα συνδικάτα πολλές φορές για συντεχνιακούς λόγους ή για γραφειοκρατική συνδιοίκηση. Αυτή η πολιτική είναι η καλύτερη απάντηση σε όλη αυτή την κριτική.

Εμείς ήδη αξιοποιήσαμε και αξιοποιούμε τα νέα πολιτικά και θεσμικά δεδομένα. Προωθήσαμε και προωθούμε τον κοινωνικό διάλογο και με τους εργοδότες στον χώρο των τραπεζών και με την κυβέρνηση. Όχι βέβαια σαν αυτοσκοπό, ούτε σαν άλλοθι για την συγκάλυψη των προβλημάτων και την υποστολή των όποιων διεκδικήσεων.

Ενισχύσαμε και ενισχύουμε τη δύναμη και την δυνατότητά μας για ουσιαστικό και ανοιχτό διάλογο στα προβλήματα της ανάπτυξης, της απασχόλησης και του εκσυγχρονισμού, αλλά και πάνω στις ανάγκες των ίδιων των τραπεζοϋπαλλήλων.

Ενας τέτοιος διάλογος είναι ανάγκη να υπάρξει και για την από εδώ και πέρα πορεία, την κρίσιμη πορεία που θα έχουμε μπροστά μας. Εκείνο που πρέπει να καταλάβουμε όλοι είναι ότι οι εργαζόμενοι δεν απέρριψαν και δεν απορρίπτουν σε καμία περίπτωση την αλλαγή.

Οι εργαζόμενοι είναι απαραίτητο συστατικό σημείο της αλλαγής και των όποιων αλλαγών. Αυτό που εύλογα απορρίπτουν είναι οι αλλαγές που γίνονται έξω από αυτούς, χωρίς αυτούς ή ακόμα χειρότερα οι αλλαγές που γίνονται εναντίον τους.

Και εκείνο που θέλω εδώ να επισημάνω είναι ότι παρότι πάρα πολύ έγκαιρα είχαμε ζητήσει -και μιλάω για 2 και πλέον χρόνια- το ξεκίνημα ενός ουσιαστικού διαλόγου και για το θέμα που συζητάμε σήμερα και για τα υπόλοιπα ζητήματα που αφορούν τις εργασιακές σχέσεις, δυστυχώς ξεκίνησαν στον τραπεζικό χώρο αλλαγές και μιλάω κύρια για τις αλλαγές όσον αφορά το ιδιοκτησιακό καθεστώς, χωρίς να υπάρξει ένας τέτοιος διάλογος.

18 Δεκέμβρη ανακοινώθηκε η ιδιωτικοποίηση της Μακεδονίας Θράκης, αμέσως μετά είχαμε τα ζητήματα που αφορούσαν τις αποφάσεις που λήφθηκαν για την Ιονική χωρίς να έχει υπάρξει ένας ουσιαστικός διάλογος, ένας διάλογος που πιστεύω ότι θα έδινε άλλα περιθώρια και άλλες δυνατότητες αντιμετώπισης των προβλημάτων. Ενας διάλογος που είναι ανάγκη, έστω σήμερα να γίνει, γιατί πέρα από αυτά τα ζητήματα, υπάρχουν ανοιχτά μπροστά μας και άλλα μεγάλα θέματα.

Το θέμα της πορείας της Εμπορικής Τράπεζας που λέχθηκε πριν, που είναι κρίσιμο και ουσιαστικό για να μην τρέχουμε πάλι πίσω από τις εξελίξεις. Τα ζητήματα που αφορούν την αντιμετώπιση των προκλήσεων από το ΕΥΡΩ και τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις, που μπορεί να έχει.

Κλείνοντας -για να μην κουράσω άλλο, γιατί αρκετά είστε κουρασμένοι- πρέπει να τονίζω ότι για μας η πεποίθηση πως οι εργαζόμενοι είναι ο σπουδαιότερος, ο πιο πολύτιμος πόρος που διαθέτει και μπορεί και πρέπει ν'αναδείξει η χώρα μας στο κατώφλι του 21ου αιώνα δεν αποτελεί απλά και μόνο ένα σύνθημα.

Είναι μια ολόκληρη φιλοσοφία, που αγγίζει όλες τις πτυχές των εργασιακών σχέσεων, της πολιτικής και της συνδικαλιστικής παρέμβασης και της απαιτούμενης διοικητικής πρακτικής.

Για έναν εκσυγχρονισμό στο τραπεζικό σύστημα με δημοκρατία και συμμετοχή, για μια ανάπτυξη που θα εμπνέει και θα κινητοποιεί τους εργαζόμενους, αναγνωρίζοντας και ανταμείβοντας δίκαια τη συμβολή τους στην κοινή προσπάθεια.

Όλα αυτά, σε καμία περίπτωση δεν είναι υπόθεση λίγων, αρμοδίων, επαϊόντων ή ειδικών. Είναι και έτσι πρέπει να μείνουν υπόθεση και ευθύνη όλων μας. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο σύντροφος Ροβέρτος Σπυρόπουλος έχει τον λόγο.

Ρ.ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: Σύντροφοι δεν θα μιλήσω ούτε πέντε λεπτά, θα καταθέσω γραπτά την εισήγηση. Θέλω να πω δυο-τρία λόγια όμως. Δεν έχει σημασία αν είμαστε λίγοι, ίσως θα έπρεπε να είμαστε περισσότεροι. Ωστόσο, σε σχέση με τη λειτουργία του Κόμματος να ξέρετε ότι σ' αυτή την περίοδο σχεδόν είμαστε το μοναδικό κόμμα που συνεχίζουμε να λειτουργούμε, που δεν το έχετε συνειδητοποιήσει.

Συνεδριάζουμε με λίγους ή πολλούς, στο τελευταίο δεκαήμερο υπάρχουν μια σειρά κομματικές διαδικασίες κόντρα στο ρεύμα των καιρών που είναι η απάθεια κλπ. Πρέπει να βελτιώσουμε την παραγωγικότητα της συλλογικής μας λειτουργίας, αυτό είναι σίγουρο, γιατί οι ανάγκες είναι μεγάλες. Θα σταθώ σε μια μεγάλη ανάγκη, κάτι που προσωπικά άρχισα να οικοδομώ στην συνείδησή μου από το '85, όταν άρχισε να οικοδομείται ο ενιαίος οικονομικός χώρος και αφορά την εργασία και την απασχόληση.

Πιστεύω συντρόφισσες και σύντροφοι ότι αν δεν υπερβούμε στατικές απόψεις σε σχέση με το τι θεωρούμε εργασία, εργαζόμενο και απασχόληση, θα οδηγηθούμε με μαθηματική ακρίβεια σε αδιέξοδο.

Εισαγωγικά όμως, θέλω να πω το εξής. Δεν πιστεύω σε καμία περίπτωση, ό,τι και να συμβεί στο μέλλον, ότι δεν θα υπάρχει ο βασικός διαχωρισμός ανάμεσα στον εργαζόμενο, στον ενεργό πολίτη και αυτός που κατανέμει την εργασία. Αυτός ο κοινωνικός διαχωρισμός, θα υπάρχει πάντα. Δεν λύνεται και αποτελεί το βασικό ερέθισμα για την επικαιροποίηση της πολιτικής με την σύγχρονη σοσιαλιστική της έκφραση. Σε αυτό, είμαι δογματικός. Εχω δογματική θεώρηση πάνω σ' αυτό.

Σε σχέση με την εργασία, εκτιμώ συντρόφισσες και σύντροφοι ότι ζούμε ή τα επόμενα χρόνια θα ζήσουμε, τα 2-3 χρόνια, την αποκάλυψη μιας πραγματικότητας. Οτι το μοντέλο εργασίας όπως αυτό οικοδομήθηκε στην βιομηχανική περίοδο, αποικοδομείται. Το μοντέλο εργασίας, αυτό που ξέρουμε που είναι στη συνείδησή μας, της τυπικής 8ωρης μισθωτής εργασίας, αποικοδομείται.

Αποικοδομείται, γιατί εκλείπουν οι λόγοι της οικοδόμησής του. Τα προηγούμενα 200 χρόνια από το 1830 μέχρι σήμερα, οικοδομήθηκαν τα πάντα. Και το βασικό στοιχείο της οικοδόμησης, ήταν το μοντέλο παραγωγής που εγκαθίδρυσε η βιομηχανική επανάσταση.

Η 1η Μάη του 1896, που οι εργάτες στο Σικάγο γύρευαν 8 δουλειά, 8 ώρες ελεύθερος χρόνος και 8 ώρες ανάπαυση, ήταν καταλυτική ημερομηνία, ρύθμιζε τα πάντα. Από εκεί και πέρα βρισκόμαστε τώρα στην επικαιροποίηση μιας νέας καταλυτικής ημερομηνίας, αλλαγής αυτού του μοντέλου εργασίας.

Δεν πιστεύω δηλαδή -αν και προέρχομαι από τον χώρο των συνδικάτων- ότι την λύση στην εργασία του μέλλοντος θα τη δώσει η τυπική 8ωρη μισθωτή εργασία. Η τυπική 8ωρη μισθωτή εργασία τα επόμενα χρόνια σαν όγκος θα μειώνεται.

Αρα λοιπόν το συνδικάτο, το Κόμμα μας και γενικότερα όλοι οι θεσμοί οι οποίοι έχουν στραμμένα τα βλέμματά τους στην κοινωνία και στους ενεργούς πολίτες, θα πρέπει να οικοδομήσουν νέους ρόλους και νέες προοπτικές.

Όταν μιλάνε στην δυτική Ευρώπη και στον ανεπτυγμένο κόσμο για το τέλος της εργασίας, δεν πιστεύω ότι η εργασία του μέλλοντος δεν θα υπάρχει. Δεν θα υπάρχει με την τυπική μορφή που υπήρχε μέχρι σήμερα. Πιστεύω λοιπόν ότι αυτό που μας φοβίζει σε σχέση με τις νέες μορφές απασχόλησης, δεν πρέπει να μας φοβίζει.

Αυτό που πρέπει να κάνουμε κι έχουμε ταξικό χρέος να το κάνουμε, είναι να οικοδομήσουμε νέες προοπτικές, νέους όρους λειτουργίας και ασφαλούς κινήσεις των νέων συνδικάτων, προκειμένου και να διασφαλίσουν και να διευρύνουν τα δικαιώματα των νέων ενεργών πολιτών, που μπορεί να είναι με το τυπικό 8ωρο αμειβόμενοι, αλλά να είναι αλλιώς.

Για παράδειγμα σήμερα στην Ελλάδα πάνω από 150.000 άνθρωποι προσφέρουν την δουλειά τους με συμβόλαια έργου, αυτοί ουσιαστικά δεν είναι μισθωτοί είναι εργαζόμενοι. Κανείς δεν ενδιαφέρεται γι' αυτούς. Δεν μπορεί να γίνουν μέλη στα συνδικάτα.

Ή θα υπάρχουν τα επόμενα χρόνια εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι που θα εργάζονται από απόσταση. Αυτοί δεν θα μπορούν να γίνουν μέλος στα συνδικάτα. Η εργασία τους δεν αποτελεί προϊόν συλλογικής διαπραγμάτευσης.

Πιστεύω ότι η νέα πρόκληση για τα συνδικάτα, είναι η διεύρυνση του αριθμού των ενταγμένων σ' αυτά. Αν παραμείνουμε στη λογική ότι μέλη μας θα είναι όσοι εργάζονται με το τυπικό 8ωρο, θα μειώνονται τα μέλη συνέχεια. Η εργασία θα είναι απ' έξω. Αρα θα πρέπει αυτά τα πράγματα να τα δούμε με ταξική διαίσθηση, ταξικό προσανατολισμό αναμφίβολα με πολιτική διαίσθηση, αλλά με μια ευρύτητα.

Νομίζω συντρόφισσες και σύντροφοι και μ' αυτό κλείνω, ότι οφείλουμε σαν Σοσιαλιστικός χώρος να είμαστε οι πρώτοι οι οποίοι θα προσεγγίσουμε αυτή την ανάλυση. Από την ώρα που θα την προσεγγίσουμε αυτή την ανάλυση και θα οικοδομήσουμε όρους κίνησης προκειμένου να εκπροσωπήσουμε αυτή την κοινωνία, θα ισχυροποιήσουμε την ιδεολογία μας.

Και θα ισχυροποιηθούμε βέβαια με την επικοινωνία μ' αυτό τον κόσμο που δεν επικοινωνούμε σήμερα μαζί του. Λέμε διάφορα πράγματα και λέει "εμείς είμαστε έξω από αυτά". Και το λένε σήμερα ίσως 300.000

εργαζόμενοι με άλλες μορφές θα το δουν πολύ περισσότερο τα επόμενα χρόνια.

Κλείνω πιστεύοντας ότι ο κόσμος δεν πάει προς τα πίσω, το μοντέλο ευημερίας μπορεί τα επόμενα χρόνια να μην διευρύνεται ποσοτικά, αλλά είναι σίγουρο ότι οι προοδευτικές κοινωνικές δυνάμεις θα οραματιστούν, θα διεκδικήσουν ένα νέο μοντέλο ευημερίας με πλήρη απασχόληση, με ποιοτικά χαρακτηριστικά και στην απασχόληση και στην καθεαυτή ευημερία.

Μπορεί να μην είναι τόσο ωφέλιμο ή να κατανοήσει ο κόσμος ότι είναι ουτοπία να θέλει να μεταβάλλει από χρόνο σε χρόνο μερικές εκατοντάδες κυβικά στο αυτοκίνητό του και να θέλει ένα αυτοκίνητο πιο οικολογικό και πιο κατάλληλο και γι' αυτόν και για το περιβάλλον. Μπορεί εκεί να είναι η διεκδίκηση στο μέλλον.

Εχω την εκτίμηση πάντως ότι αν ακολουθήσουμε την ίδια στράτα όπως την ακολουθήσαμε την δεκαετία του '60 ή του '70 θα περιθωριοποιηθούμε. Αυτό όμως δεν είναι άλλοθι ότι μπορούμε να επιχειρούμε ν' ανακαλύψουμε νέα πράγματα, αλλοτριώνοντας βασικές μας αρχές.

Πρέπει να ισχυροποιήσουμε τις βασικές μας αρχές και να διερευνήσουμε νέες δυνατότητες όπου θα επικαιροποιήσουμε και θα ισχυροποιήσουμε την κοινωνική μας δυναμική.

Από την άποψη αυτή αυτό που θέλω να καταθέσω είναι ότι εγώ πιστεύω ότι η απασχόληση στο μέλλον θα διευρυνθεί, το μοντέλο απασχόλησης θα είναι διαφορετικό και βέβαια τα συνδικάτα θα είναι διαφορετικά.

Πρέπει να σχεδιάσουμε λοιπόν το νέο τρόπο παρέμβασής μας στα συνδικάτα, τον νέο ρόλο των συνδικάτων και τους νέους τρόπους πολιτικής δράσης των κοινωνικών φορέων γιατί ίσως αυτή η πρόκληση να είναι η μέγιστη πολιτική πρόκληση για να επανασυνδεθούμε σαν Σοσιαλιστικό Κόμμα μ' έναν χώρο που αποτελεί τον χώρο μας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον σύντροφο Σπυρόπουλο. Όσο και αν φαίνεται παράδοξο και για την ώρα και για την πυκνότητα, αξίζει να ολοκληρώσουμε με τις δικές σας παρατηρήσεις.

ΖΑΝΗΣ ΡΕΣ: Κυρίες και κύριοι, λίγους από εσάς γνωρίζω παρόντες εδώ σήμερα. Την τελευταία φορά που ήμουν στην Ελλάδα ήταν την δεκαετία του '80 και στο δεύτερο ήμισυ και ασχοληθήκαμε ένα συγκεκριμένο θέμα, τα χρηματοπιστωτικά με την έκθεση νωρίτερα λίγο της επιτροπής Καρατζά και στο δεύτερο μέρος της δεκαετίας με το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Τον νόμο δηλαδή 1806/88.

Εφυγα στο τέλος της δεκαετίας και ξαναγύρισα τώρα πολύ πρόσφατα και μπορώ να σας πω δυο τρεις παρατηρήσεις επειδή υπάρχει αυτή η απόσταση της παρουσίας.

Πρώτα απ' όλα, η δημιουργική περίοδος του '80 συνοψίζεται τουλάχιστον κατά την γνώμη μου με την παρουσία την εποχή εκείνη ανθρώπων οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν σήμερα πάλι ομιλητές και σε μία περίοδο που το κόμμα ήταν σοσιαλιστικό, στην οποία ο πρωθυπουργός ο αείμνηστος έδωσε την εντολή να φυτευθεί η έννοια της αγοράς '86 με '88 στον ελληνικό χώρο και μάλιστα στην αναδιοργάνωση του χρηματιστηρίου.

Μπορώ να πω μετά απ' αυτή την δεκαετία ότι, ερχόμενος εδώ και παρατηρώντας το τι γίνεται, ότι έχει ανθίσει αυτό το οικοδόμημα και η έντονη απαίτηση του πρωθυπουργού την εποχή εκείνη, ο Γιώργος εδώ ήταν παρών την εποχή εκείνη σε όλα αυτά τα θέματα, η έντονη απαίτηση του πρωθυπουργού είναι αυτό που θυμάμαι, δηλαδή ότι ήταν περίπου έτσι από πάνω μας για να τελειώσει αυτό το συγκεκριμένο έργο.

Αυτό που θέλω να πω τώρα, σήμερα, είναι ότι από όλους τους ομιλητές, περίπου από όλους και ορισμένοι από εσάς είσαστε συνδικαλιστές, αυτό που είναι πραγματικά συνειδητοποιημένο είναι η έννοια της αγοράς. Ανταγωνισμός- αγοράς.

Και αυτό που είναι περισσότερο θετικό είναι το ότι αυτή η αγορά, η αντιπαράθεση είναι μεταξύ της αγοράς τώρα εμπεδωμένης όμως σε ένα κοινωνικό διάλογο. Νομίζω ότι αυτό το πράγμα είναι μεγάλο κέρδος και θα σας πω ότι επειδή προέρχομαι από τον χώρο τον εγγλέζικο, είμαι 30 χρόνια στην Αγγλία, μπορώ να σας πω ότι πρέπει να είσαστε, να είμαστε πολύ υπερήφανοι διότι αυτό το οποίο κάνει ο Τόνι Μπλερ στην Αγγλία ο οποίος είναι άνθρωπος χαρισματικός, είναι απόστολος, έχει μία αποστολική συμπεριφορά, αυτό που κάνει ο Τόνι Μπλερ δεν είναι ανακάλυψη του Τόνι Μπλερ.

Σας λέω ότι το ΠΑΣΟΚ στον ελληνικό χώρο έχει καταφέρει σε μία μικροπρόθεσμη περίοδο στην οποία έπρεπε να καλύψει και την δημοκρατία μαζί, να προσδιορίσει πράγματα και πολιτικά και οικονομικά τα οποία στον αγγλικό χώρο έχουν πάρει 50 χρόνια.

Θέλω να πω αυτό να μην το ξεχνάμε. Είναι τρομερή επιτυχία. Και όταν ακούω τις διαφορές μεταξύ του κ. Ανωμερίτη, του κ. Καρατζά, του Υπουργού κλπ., των συνδικαλιστών, αυτές τις διαφορές τις θεωρώ απόλυτα υγιείς διαφορές μέσα σε μία περιοχή που λέγεται αγορά, σε μια ευρύτερη περιοχή που λέγεται κοινωνικός διάλογος.

Αυτό θέλω μόνο να επισημάνω, διότι μην μας πιάνει η κατάθλιψη, κάποιος κύριος ομιλητής εδώ είπε, από την μια μεριά υπάρχει ο μεγάλος ενθουσιασμός και από την άλλη η κατάθλιψη. Να μην μας πιάνει κατάθλιψη παρακαλώ, διότι υπάρχουν πολλοί διέξοδοι και ο

χρηματοπιστωτικός χώρος είναι ένα ερευνητήριο, ένας κοινωνικός χώρος στον οποίο όλοι αυτοί οι πειραματισμοί γίνονται και θα έλεγα ευδοκιμούν.

Δηλαδή δεν είναι πια το χρηματιστήριο μόνο, είναι όλος ο χρηματοπιστωτικός χώρος.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ.ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ): Ο κος Στεφάνου έχει το λόγο.

Κ.ΣΤΕΦΑΝΟΥ: Δεν θα μιλήσω με την ιδιότητα ούτε του καθηγητή του Παντείου Πανεπιστημίου, αλλά ούτε και του Αντιπροέδρου της Εμπορικής Τραπέζης, αλλά του απλού μέλους του ΠΑΣΟΚ σε αυτή την συνεδρίαση.

Σημειωτέον ότι στο πρόγραμμα η Εμπορική και η Ιονική Τράπεζα απουσιάζουν και διαμαρτύρομαι έντονα γι' αυτή την παράλειψη. Νομίζω και για να συνεχίσω τις σκέψεις του Προέδρου της ΟΤΟΕ, ότι το ζήτημα των ιδιοκτησιακών ανακατατάξεων, πράγματι δεν συζητήθηκε επαρκώς στο κόμμα μας.

Να θυμίσω απλώς και νομίζω όλοι, δεν το έχουμε ξεχάσει, ότι, συζητιόταν η συγχώνευση, το σενάριο της συγχώνευσης Εμπορικής και Ιονικής και ξαφνικά βρήκαμε ένα νέο σενάριο της αποκρατικοποίησης.

Το ιδιοκτησιακό, το ζήτημα της ιδιοκτησίας των μέσων παραγωγής, δεν έχει συζητηθεί στο ΠΑΣΟΚ τα τελευταία χρόνια. Δεν έχει συζητηθεί γιατί προφανώς θα δημιουργούσε προβλήματα, ανησυχίες, άγχος. Δεν είναι ένα θέμα που σίγουρα δεν δημιουργεί προβλήματα.

Επειδή ο προλαλήσας ανέφερε τον Τόνι Μπλερ, θα ήθελα να θυμίσω ότι πριν από τις νικηφόρες εκλογές του Τόνι Μπλερ, άλλαξε το καταστατικό του εργατικού κόμματος και καταργήθηκε η ρήτρα περί κρατικής ιδιοκτησίας των μέσων παραγωγής. Ο στόχος της κρατικοποίησης των μέσων παραγωγής.

Αυτό σε συνέχεια πολύ μεγάλων συζητήσεων μέσα στο κόμμα. Δεν ξέρω αν θα το είχαμε πετύχει και εμείς κάτω από τα δικά μας δεδομένα, αλλά όμως δεν θα έπρεπε να είχε γίνει αυτή η συζήτηση κάποτε; Γιατί την αποφεύγουμε; Και γιατί ξαφνικά οι εργαζόμενοι βρίσκονται προ των αποφάσεων περί αποκρατικοποίησης;

Εγώ προσωπικά βέβαια συγκαταλέγομαι σε αυτούς που πιστεύουν ότι τραπεζικός τομέας ιδιοκτησίας του κράτους ή ας το πούμε ακριβέστερα των ασφαλιστικών ταμείων σε ποσοστό 70% δεν μπορεί, δεν είναι βιώσιμος στην ζώνη του ΕΥΡΩ.

Διότι δεν αρκεί να μπορούμε στην ΟΝΕ. Πρέπει να επιβιώσουν οι επιχειρήσεις μας, οι τράπεζές μας. Εάν πρόκειται να κλείσουν την επομένη μέρα και να δημιουργηθεί τεράστια ανεργία σε αυτό τον τόπο, τι να την κάνω την ΟΝΕ;

Συνεπώς, αυτό πρέπει να μας προβληματίζει. Θα επιβιώσουν οι επιχειρήσεις μας; Θα επιβιώσουν οι τράπεζές μας; Και γιατί βάζω το θέμα

της ιδιοκτησίας. Στην πραγματικότητα το ζήτημα είναι του ανταγωνισμού και της ανταγωνιστικότητας.

Ομως, με την πείρα που έχουμε στην Ελλάδα, δυστυχώς και το λέω εντελώς ειλικρινά, δυστυχώς το κράτος ως επιχειρηματίας, έχει πάντα αποτύχει. Ο λόγος είναι βέβαια ότι ο δημόσιος τομέας ήταν το μαξιλάρι κατά της ανεργίας, άσχετα από τα ρουσφέτια, δεν έχει σημασία, τελικά ήταν το μαξιλάρι κατά της ανεργίας.

Και βέβαια, με αυτό το δεδομένο δεν μπορεί να επιβιώσουν οι δημόσιες επιχειρήσεις κάτω από τις νέες συνθήκες ανταγωνιστικότητας. Εκτός εάν ξαφνικά βρεθούν μάνατζερ, βρεθούνε τέλος πάντων στελέχη τα οποία πραγματικά θα είναι κάποιας άλλης νοοτροπίας, οι εργαζόμενοι ξαφνικά δεν θα απαιτούν συνδιοίκηση, αλλά θα περιορίζονται σε αυτό που είπε πολύ σωστά ο Ροβέρτος Σπυρόπουλος και ο Πρόεδρος της ΟΤΟΕ πριν, ενημέρωση, διαβούλευση, να γνωρίζουν τις επενδύσεις κλπ. Αυτό βεβαίως.

Αλλά φτάσαμε σε φαινόμενα συνδιοίκησης. Αναφέρομαι ιδιαίτερα στην Ιονική Τράπεζα. Πως να το κάνω; Δυστυχώς αυτή ήταν η πραγματικότητα. Και σε μικρότερο βαθμό, σε πολύ μικρότερο βαθμό στην Εμπορική Τράπεζα. Δεν ομιλώ για την μεγαλύτερη τράπεζα, την Εθνική.

Τελειώνοντας νομίζω ότι η λύση δεν είναι ούτε η συγχώνευση της Εθνικής με την Εμπορική, ούτε ένα μεγαλύτερο κρατικό τερατούργημα, αλλά είναι η σταδιακή αποκρατικοποίηση αυτών των επιχειρήσεων με διασφάλιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων και δεδομένου ότι κάτω από τις συνθήκες αυτές, το 2002 λογικά ο ιδιωτικός τομέας θα μπορέσει να αναπτυχθεί, θα γίνουν επενδύσεις, θα αυξηθούν οι θέσεις απασχόλησης.

Δεν υπάρχει καμία περίπτωση απολύσεων. Συνεπώς εκεί είναι μία κρίσιμη επιλογή που πρέπει να γίνει. Και η άλλη κρίσιμη επιλογή και αυτή αφορά ευρύτερα το θέμα του δημόσιου τομέα στην χώρα μας, ξεφεύγω τώρα από τις τράπεζες, ο συνδικαλισμός απέναντί του μέχρι τώρα δεν έχει τον ιδιώτη εργοδότη.

Ο ιδιώτης εργοδότης που σε όλες τις χώρες της Ευρώπης είναι πράγματι αμείλικτος, προσπαθεί να ξεζουμίσει τον εργαζόμενο, εδώ δεν υπάρχει ή υπάρχει οριακά. Ποιος είναι ο εργοδότης; Ο εργοδότης είναι το κράτος. Και όλες οι διαμαρτυρίες, όλες οι κινητοποιήσεις στρέφονται κατά του κράτους σε τελευταία ανάλυση. Μα είναι λογικό αυτό το πράγμα; Μπορεί να συνεχίσει έτσι ο συνδικαλισμός;

Επιτρέψτε μου λοιπόν να μην κρυβόμαστε πίσω από δάκτυλα. Και το ιδιοκτησιακό καθεστώς και το μέλλον του συνδικαλισμού σε αυτό τον τόπο, πρέπει να συζητηθούν. Δεν μπορεί να κρύβουμε αυτά τα ζητήματα και να μιλάμε για οριακές βελτιώσεις κλπ. Μα ποιος δεν θέλει υγιέστερες τράπεζες; Στην Εμπορική Τράπεζα αυτό θα κάνουμε με τα όσα

δης. πάρουμε πουλώντας την Ιονική Τράπεζα, η πρώτη μας δουλειά αυτή θα είναι. Αυτή θα είναι η πρώτη μας μέριμνα.

Ανάπτυξη, στρατηγικές συμμαχίες. Μα δεν χρειαζόμαστε άλλα καταστήματα. Έχουμε 400. Η Εθνική έχει 600. Τι να τα κάνουμε; Αλλά χρειαζόμαστε στρατηγικές συμμαχίες. Χρειαζόμαστε συμμαχίες με ξένες τράπεζες. Μα πως θα επιβιώσεις στον χώρο του ΕΥΡΩ χωρίς στρατηγικές συμμαχίες; Και τι σημαίνει πρακτικά στρατηγική συμμαχία για να μην αερολογούμε.

Σημαίνει ότι είσαι έτοιμος να διαθέσεις το 10%, το 15% σε ξένο επενδυτή, να πάρεις εσύ αντίστοιχο μερίδιο, γιατί είναι αμοιβαίες αυτές οι συμμαχίες. Ετσι βλέπουμε το ζήτημα της ιδιοκτησίας των μέσων παραγωγής. Και βέβαια τα ασφαλιστικά ταμεία να παίξουν τον ρόλο τους. Κάποια στιγμή πρέπει να παίξουν τον ρόλο τους.

Γιατί είναι ιδιοκτήτες μεγάλων τραπεζών στις ΗΠΑ, στην Βρετανία; Ασκοούν τα δικαιώματά τους. Ανακαλούν τις διοικήσεις. Εκλέγουν καινούργιες. Εδώ δεν γίνεται αυτό το πράγμα. Θα πρέπει σιγά σιγά αυτές οι συνήθειες να περάσουν και στον τόπο μας. Αλλιώς πραγματικά από εκεί θα προκύψει η περιθωριοποίηση και από πουθενά αλλού. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Νομίζω ότι η Εμπορική επαξίως εκπροσωπήθηκε έστω και με τον τρόπο αυτό. Η κα. Νασίκα έχει το λόγο.

Κα ΝΑΣΙΚΑ: (Ρωτάει εκτός μικροφώνου)

Ρ.ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: Θα σας δώσω μια απάντηση, τι εννοούσα. Πρώτα πρώτα μίλησα για την διεύρυνση του περιεχόμενου ενδιαφέροντος των συνδικάτων. Τα συνδικάτα δεν μπορούν να εκπροσωπούν μόνο τους εργαζόμενους με την τυπική 8ωρη μισθωτή εργασία. Πρέπει να διευρύνουν την εκπροσώπησή τους. Ένα είναι αυτό.

Δεύτερον, πιστεύω ότι η σχέση της εργασίας με το χρόνο στο μέλλον θα αλλάξει. Αυτό τον τρόπο που έχουμε στο μυαλό μας, εργασία και χρόνος σαν προϊόν της εγκαθίδρυσης του βιομηχανικού μοντέλου παραγωγής, η προσωπική μου εκτίμηση είναι ότι στο μέλλον θα αλλάξει.

Αλλιώς θα κατανέμεται η εργασία στο χρόνο. Η εργασία στο χρόνο θα κατανέμεται διαφορετικά. Ένα τρίτο θέμα και τελειώνω με αυτό, πιστεύω ότι και η τυπική, για να διατυπώσω και μια θέση, την έχω διατυπώσει στο γραπτό κείμενο, πιστεύω ότι, το θέμα βέβαια σαφώς δεν αντιμετωπίζεται εντός των πλαισίων ενός κράτους όπως είμαστε εμείς, σαφώς πρέπει να είναι στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι μόνο, ότι τα προοδευτικά, τα σοσιαλιστικά κόμματα, θα πρέπει να ανασχεδιάζουν ένα νέο πρόταγμα κοινωνικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων όπου και η 8ωρη εργασία πρέπει να μειωθεί.

Αν δεν μειωθεί η 8ωρη όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο, είναι σίγουρο ότι γίνεται μια κατανομή πλεονάσματος σε βάρος των εργαζόμενων. Είναι

σίγουρο ότι η παραγωγικότητα της εργασίας έχει βελτιωθεί, ενδεχόμενα μπορεί να μην μπορεί να γίνει μείωση σε εθνικό επίπεδο μόνο, σε πρώτο στάδιο μπορεί να γίνει σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Αρα λοιπόν δύο θέσεις διατυπώνω. Η σχέση της εργασίας με τον χρόνο θα αλλάξει και σαφώς είμαι υπέρ της άποψης ότι στον ευρωπαϊκό χώρο θα πρέπει να διεκδικηθεί η μείωση του λεγόμενου 40ωρου είτε στις 37,5 ώρες, είτε στις 35 ώρες με μία σταδιακότητα, αλλά με μία υπερεθνικότητα σε σχέση με τον τρόπο της ρύθμισης.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σαν επίλογος της ημερίδας θα μου επιτρέψετε 3-4 διαπιστώσεις που νομίζω ότι βγαίνουν από την όλη συζήτηση. Η πρώτη είναι πως υπάρχει δίψα για διάλογο και οι φοβίες που υπήρχαν στο παρελθόν για την δημιουργία βημάτων ανάλογων σαν το σημερινό, νομίζω πως σήμερα διαψεύστηκαν, ξεπεράστηκαν και από πολλά χείλη και κυβερνητικών παραγόντων και κομματικών ακούστηκε πως καθυστερήσαμε στο άνοιγμα αυτού του διαλόγου.

Σε εμάς ως εκπροσώπους του τομέα αυτό στέλνει ένα μήνυμα ότι πλέον θα πρέπει να προχωρήσουμε και στις επόμενες ημερίδες, στα επόμενα βήματα χωρίς να περιμένουμε είτε την επικύρωση των προτάσεών μας, των εισηγήσεών μας, ούτε βεβαίως κάποιον γενικότερο σχεδιασμό.

Φαίνεται ότι το ΠΑΣΟΚ έχει την ιδιότυπη κίνηση Μπράουν σε κλειστό δοχείο, να θυμηθώ και λίγο τις πανεπιστημιακές μου σπουδές.

Η δεύτερη διαπίστωση είναι πως η αναδιάρθρωση του δημόσιου τομέα έπρεπε να είχε προηγηθεί ή έπρεπε να συνοδεύει την οικονομική πολιτική μας, να είναι μέσα στις επιλογές της και ως προτεραιότητα, από τα προηγούμενα χρόνια, από το 1993 τουλάχιστον από το 1996. Μετά τις εκλογές του '96.

Σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα καλούμαστε αφού είδαμε τα προβλήματα με το «τσιμπά» του πληθωρισμού τον Αύγουστο του '97, με την συναλλαγματική κρίση στην Απω Ανατολή που τόσο κόστισε στον κρατικό προϋπολογισμό, πήγαμε στην υποτίμηση, στην ένταξη στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα και βεβαίως στην υιοθέτηση της πολιτικής αυτής που αναπτύσσουμε σήμερα, της αναδιάρθρωσης του δημόσιου τομέα της οικονομίας.

Τα ευεργετήματα θα ήταν πολλά εάν αυτή η πολιτική ήταν προτεραιότητα ή τουλάχιστον συνοδευτική της μέχρι τώρα οικονομικής μας πολιτικής. Αυτό θα μπορούσε βεβαίως να καταγραφεί και εν είδει αυτοκριτικής τουλάχιστον εσωτερικής.

Το τρίτο. Υπάρχει ένα πεδίο ή θα έλεγα υπάρχει μία γκάμα εννοιών την οποία πρέπει να την αποσαφηνίσουμε και να την διευκρινίσουμε. Και ο σύντροφος ο Στεφάνου νομίζω πως εντόπισε ένα από τα σημεία αυτά. Το θέμα της ιδιοκτησίας.

Ακόμη και στην τελευταία σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής διατυπώθηκε η άποψη αντιθετικά με την οικονομία της αγοράς πως το ΠΑΣΟΚ θα πρέπει να δει την μικτή οικονομία. Δηλαδή, λες και είναι αντιθετική η οικονομία της αγοράς έχει κάποια αντιθετικότητα με την μικτή οικονομία.

Η μικτή οικονομία αναφέρεται στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των μέσων παραγωγής, είχαμε μικτή οικονομία, έχουμε μικτή οικονομία και θα έχουμε μικτή οικονομία, ενώ αντιθέτως η οικονομία της αγοράς αναφέρεται στους νόμους, στα πλαίσια, στους θεσμούς μέσα στους οποίους λειτουργεί η οικονομία μας και βεβαίως λειτουργεί και ο δημόσιος τομέας και ο ιδιωτικός τομέας και ο κοινωνικός τομέας.

Αγαπητές φίλες και φίλοι, συντρόφισσες και σύντροφοι, ακόμη και σήμερα εκτιμώ πως σε μεγάλο βάθος και σε έκταση του στελεχειακού μας δυναμικού δεν έχουν αποσαφηνιστεί αυτές οι βασικές έννοιες και πολλοί αντιπαρατίθενται στην σημερινή οικονομική πολιτική ή αν θέλετε στις επιλογές της κυβέρνησης σήμερα από μια τέτοια οπτική.

Οτι ξεχάσαμε την μικτή οικονομία και πήγαμε στην οικονομία της αγοράς. Βεβαίως βοήθησε πάρα πολύ και ο προηγούμενος παρεμβαίνων λέγοντας ότι το ΠΑΣΟΚ από την δεκαετία του '80 προσπάθησε να αποενοχοποιήσει το επιχειρείν, το κερδίζει, προσπάθησε να αποενοχοποιήσει την έννοια της αγοράς, αλλά βεβαίως ήταν αργά.

Ηρθε η πτώση μας έτσι όπως ήρθε, η συνέχεια, θα έλεγα η κατασυκοφάντηση της πολιτικής αναδιάρθρωσης του δημόσιου τομέα από την κυβέρνηση Μητσοτάκη και τον Μητσοτάκη και σίγουρα ήταν δύσκολο για το ΠΑΣΟΚ και είναι δύσκολο αυτές τις έννοιες να τις εμπεδώσει στην συνείδηση του μέσου πολίτη.

Και θα έλεγα πως εδώ πρέπει να κάνουμε ακόμη ένα βήμα να αποσαφηνίσουμε και κάτι που και εμείς πολλές φορές και τα κορυφαία κυβερνητικά στελέχη ακόμη ένα λάθος που το κάνουν και το επαναλαμβάνουν. Και βεβαίως σε αυτό πάρα πολύ βοηθούν τα μέσα μαζικής επικοινωνίας γιατί είναι εύληπτες και κατανοητές οι ειδήσεις ή τα μηνύματα όπως τα συμπυκνώνουν στα σποτάκια των 30 δευτερολέπτων.

Το ΠΑΣΟΚ δεν μιλάει για την ιδιωτικοποίηση του δημόσιου τομέα της οικονομίας. Μιλάει για την αναδιάρθρωση του δημόσιου τομέα της οικονομίας. Ένα μέσο για την αναδιάρθρωση του δημόσιου τομέα της οικονομίας είναι και η ιδιωτικοποίηση ενός τμήματος και ο Μιχάλης ο Σάλλας ήταν πολύ χαρακτηριστικός, λέει, πολύ φασαρία για το τίποτα. 6% με 7% αθροιστικά της αγοράς σήμερα ιδιωτικοποιείται ή θα ιδιωτικοποιηθεί και με την πώληση της Ιονικής και το κράτος βεβαίως θα συνεχίσει να έχει περίπου το 70% του τραπεζικού συστήματος στην χώρα μας και που αν κάνει και ορισμένες κινήσεις ο κρατικός τομέας, μπορεί μέσα σε 6 μήνες να αποκτήσει ξανά στην αγορά και το μερίδιο που υποτίθεται έχασε μέσα από την πώληση. Δηλαδή η Εμπορική Τράπεζα με

τα δīs που θα πάρει, μπορεί μέσα σε 6 μήνες, μέσα σε ένα χρόνο αν τα επενδύσει παραγωγικά που δεν έχω καμία επιφύλαξη ότι αυτό θα πράξει, μπορεί το μερίδιό της να το διευρύνει και να επαναφέρει στο δημόσιο τομέα το μερίδιο της αγοράς που έχει εκχωρήσει υποτίθεται στον ιδιωτικό μέσα από τις ιδιωτικοποιήσεις.

Πρέπει δηλαδή στην κοινή γνώμη και εδώ είναι ένα λάθος στην επικοινωνιακή πολιτική της κυβέρνησης, που δεν το έχει εντοπίσει, να ομιλούμε για την αναδιάρθρωση του δημόσιου τομέα και όχι για την ιδιωτικοποίησή του. Για την λειτουργία του με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια βεβαίως και όπως είπαν και πολλοί ομιλητές εκεί όπου υπάρχει το πεδίο της κοινωνικής πολιτικής εκεί υπάρχει και η υποστήριξη του κρατικού προϋπολογισμού πλέον και όχι τα αδιαφανή ελλείμματα που μέχρι τώρα ζούσαμε και τώρα πρέπει να δικαιολογήσουμε περίπου το 1 τρις των αστικών συγκοινωνιών.

Τι είναι αυτό ακριβώς; Είναι ένα μυστήριο το 1 τρις που θα πρέπει να δικαιολογήσουμε στην κοινή γνώμη τι διαγράφουμε. Τι είναι αυτό το έλλειμμα του 1 τρις. Πως δημιουργήθηκε; Ενα μεγάλο κομμάτι, το μεγαλύτερο κομμάτι είναι η κοινωνική πολιτική που ασκεί ή και αν θέλετε και λάθη της πολιτικής που, οι καταπτώσεις των εγγυήσεων και μια σειρά άλλα που διευρύνουν το χρέος και το έλλειμμα των δημοσίων οργανισμών.

Πάρα πολύ σωστά επισημάνθηκε και αν είχα και εγώ την τύχη των ομιλητών του καταλόγου να κάνω την δική μου παρέμβαση, την δική μου παρουσίαση, θα αναδείκνυα ως κεντρικό σημείο του δημόσιου τομέα της οικονομίας και όχι μόνο αυτού και του ιδιωτικού βεβαίως, αλλά εδώ μιλούμε για τον δημόσιο τομέα, είναι ο διαχωρισμός ανάμεσα στην κερδοφορία και στην ανταγωνιστικότητα.

Το κρίσιμο στοιχείο είναι η ανταγωνιστικότητα. Το δευτερεύον είναι η κερδοφορία. Ετσι λοιπόν, πάρα πολύ εύκολα θα έλεγα μπορεί να δημιουργείται η σύγχυση, ή δημιουργείται η σύγχυση γύρω από τις κρατικές τράπεζες. Μα αφού είναι κερδοφόρες, γιατί τις πουλάτε;

Έχει σημασία το καθεστώς της κερδοφορίας, κάτω από ποιες προϋποθέσεις είναι κερδοφόρες οι κρατικές τράπεζες, κάποιοι τις λένε τοκογλύφους τράπεζες, έχει σημασία αν οι κρατικές τράπεζες έχουν δημιουργήσει τα προηγούμενα χρόνια με όλα αυτά που έκαναν και κανείς δεν μπορεί να τα αρνηθεί, στις ιδιωτικές τράπεζες να αισχροκερδούν γιατί έχουν πολλαπλάσια παραγωγικότητα και αξιοποιούν πολύ καλύτερο το επενδυμένο τους κεφάλαιο και ουσιαστικά οι ιδιωτικές τράπεζες τι κάνουν στην Ελλάδα; Έχουν τα ίδια επιτόκια, έχουν καλύτερο σέρβις και κερδίζουν πολλαπλάσια με μικρότερο αριθμό εργαζομένων, με λιγότερο λειτουργικό κόστος, με λιγότερο απασχολούμενο κεφάλαιο, απ' ότι οι κρατικές τράπεζες.

Ουσιαστικά δηλαδή έχουν άλλοθι τις κρατικές τράπεζες και τα υψηλά επιτόκια και βεβαίως έχουν αυτή την υψηλή κερδοφορία και την

μεγάλη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια. Και πιστεύω πως εδώ μέσα πρέπει να εμπλακεί και το θέμα αμοιβών και απασχόλησης και καταδεικνύεται πως, όταν ένα τμήμα του δημόσιου τομέα είναι ανταγωνιστικό, τότε μπορεί να είναι και κερδοφόρο και η κερδοφορία του αυτή να είναι κερδοφορία παραγωγικότητας, τότε μπορεί να διασφαλίζει και να διευρύνει και την εργασία, την απασχόληση, τότε βεβαίως μπορεί να ενισχύει και την αγοραστική δύναμη των εργαζομένων, των απασχολούμενων στο χώρο του. Τελειώνω λέγοντας πως, μέσα από την σημερινή συζήτηση αναδείχτηκε και μία πρόταση που έγινε κατ' αρχάς και από τον Μιχάλη τον Σάλλα και από τον Θόδωρο τον Καρατζά, αλλά και από τον Γιάννο τον Παπαντωνίου, ένα ραντεβού τον Σεπτέμβρη στην Θεσ/νίκη στα πλαίσια της Διεθνούς Εκθεσης Θεσ/νίκης και μια συζήτηση για το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα που θα έχει αποκτήσει πλέον ένα νέο πρόσωπο, μια νέα εικόνα, μια νέα γεωγραφία τον Σεπτέμβρη και η βαλκανική και παρευξείνια ζώνη.

Γιατί σήμερα τέθηκαν ερωτήματα γύρω απ' αυτή την προοπτική, απ' αυτούς τους στόχους και ο διεθνής ρόλος του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, οι στρατηγικές συμμαχίες ή η παρουσία εκεί και βεβαίως πολύ περισσότερο η παρουσία στον βαλκανικό και παρευξείνιο χώρο γιατί ελληνική επιχειρηματική δραστηριότητα είτε αυτοτελώς ως χρηματοπιστωτικό σύστημα, είτε υποστηρίζοντας τις άλλες δραστηριότητες χωρίς την παρουσία εκεί των ελληνικών τραπεζών και ποια παρουσία, με ποια μορφή, με ποια σχέση, με ποιες συνεργασίες δεν μπορεί να νοηθεί.

Τουλάχιστον αυτό είναι το συμπέρασμα μιας δετούς - 10ετούς περίπου παρουσίας των ελληνικών επιχειρήσεων στο χώρο αυτό. Και βεβαίως, ο τομέας οικονομίας και ανάπτυξης θα συνεχίσει στο τετράμηνο Σεπτέμβριος - Δεκέμβρη με 4 ημερίδες όπως τις προαναγγείλαμε, τηλεπικοινωνίες, μεταφορές, ενέργεια και αμυντική βιομηχανία και κλείνουμε έτσι το σύνολο σχεδόν του δημόσιου τομέα της οικονομίας και προσθέτω και δύο άλλες συζητήσεις.

Η μία είναι για την φορολογική μας πολιτική και την δημοσιονομική πολιτική γενικότερα και δεύτερον παιδεία και παραγωγή. Εχουμε ήδη συμφωνήσει με τον σύντροφο τον Γεράσιμο τον Αρσένη και μάλιστα αυτό είναι και ένα από τα σημεία τα αδύναμα της πολιτικής που ασκήσαμε ως κυβέρνηση στο χρόνο αυτό στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, ότι όλη αυτή η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση περιορίστηκε μέσα στην εκπαιδευτική κοινότητα, σε ένα μέτωπο κυβέρνησης και εκπαιδευτικών κάθε βαθμίδας και ιδιαίτερα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και δεν ανοίξαμε την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στην συμβατότητα και στην σχέση της με την παραγωγή και την κοινωνία. Και εκεί είναι που αναδεικνύεται η δική μας υπεροχή και βεβαίως τα πλεονεκτήματα της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Πυκνό λοιπόν το πρόγραμμα, αλλά είμαστε αποφασισμένοι να το ολοκληρώσουμε. Σας ευχαριστούμε και πάλι πολύ.

ΩΡΑ ΛΗΞΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ: 20.40